

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ērodotu Alikarnassēos Historiōn Logoi 9, epigraphomenoi Musai

Herodotus

Genevae, 1618

Liber septimus: Polymnia

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1452)

242 ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ,
ἐπιγραφὴ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

ΠΡΕΙ ὅτι ἡ ἀγγελία ἀπὸ τοῦ πε-
 ρσῆος τῆς μάχης τῆς ἐν Μαρα-
 θῶνι ἡρωδῆος πατρὸς βασιλῆα
 Δαρείου ὧ Ἰσάπτεος, καὶ
 ὡρὴν μεγάλας κεραραγμῶν
 ἴσται Ἀθῆναίσι διὰ τὴν ἐς
 Σάρδις ἐσβολὴν, καὶ διὰ τὴν πολλὰ τε δεινό-
 τερα ἐποίηε, καὶ μάλλον ὤρμητο στρατεύεσθαι ἐπι-
 τὴν Ἑλλάδα· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγγήνετο, πέμ-
 πων ἀγγέλους καὶ πόλεις, ἐτοιμάζειν στρατὸν. **1** ὁ
 πολλὰ τε πλείον ἔπιπύσων ἐκείσοις ἢ πρὸτε-
 ρον πύρρειν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ ὄππην, καὶ
 πλοῖα. Τούτων δὲ ἀπαγγελομένων, ἡ Ἀσίη ἐδο-
 νέετο πᾶσα ἐπιπύσαι ἕτα. καταλελυμένων δὲ τῶν
 στρατῶν ὡς ἐπιπύσῃ Ἑλλάδα στρατεύομένων, καὶ
 ἀποσκυδαζομένων, τετάρτῳ ἔτει Αἰγυπτίοι
 ὑπὸ Καμβύσῳ δουλωθέντες, ἀπὸ τοῦ Ἰσάπτεος
 Περσῶν. οὐταῦτα δὲ καὶ μάλλον ὤρμητο ἐπὶ ἀμ-
 φοτέρους στρατεύεσθαι. Στελλομένων δὲ Δα-
 ρείου ἐπὶ Αἰγύπτου καὶ Ἀθῶνας, τῶν παίδων ἀν- **2** ὁ
 τὴν γὰρ ἐγγύετο μεγάλη πρὸς τῆς ἡγεμονίας, ὡς δεῖ
 μιν ἀποδέξασθαι βασιλῆα καὶ ὧν Περσῶν νόμον,
 οὐτω στρατεύεσθαι. ἔσθι γὰρ Δαρείου καὶ πρὸ-
 τερον ἢ βασιλεύσαι γεννότες πρὸς παῖδες ἐκ τῆς
 πρεσβυτέρης γυναικὸς Γοβρυῆς θυγατρὸς καὶ βα-
 σιλεύσαντι, δὲ Ἀθῶνης τῆς Κύρου ἑτέρου τέτρα-
 ρος. τῶν μὲν δὲ πρεσβυτέρων ἐπρεσβυτέρου Ἀρταβα-
 ζάνης, τῶν δὲ ἐπιπύσων, Ξέρξης. ἔοντες ὅτι μη-
 ἔσθι οὐ τῆς αὐτῆς, ἐσασίαζον. ὁ μὲν Ἀρταβαζάνης,
 καὶ ὅτι πρεσβυτάτος τε εἶναι πρὸς τὸ γένου, καὶ ὅτι **3** ὁ
 νομιζομένων εἶναι πρὸς πρῶτων αἰδεσφόρων, ὧν πρε-
 σβυτάτων τὴν ἀρχὴν ἔχειν Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀθῶ-
 σης τε παῖς εἶναι τῆς Κύρου θυγατρὸς, ὅτι Κύρος εἶναι
 ὁ κτησάμενος ἴσται Πέρσησι τὴν ἐλευθερίαν. Δα-
 ρεῖς ὅτι οὐκ ἀποδεικνυμένων καὶ γινώσκων, ἐπύργα-
 νε καὶ τῶν ὧν ἴσται καὶ Δημάριτος ὁ Ἀείωνος

28. πολλὰ ὁ
πολλὰ ὁ

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM LIBER
septimus, qui inscribitur

POLYMNIA.

POSTEA vero quàm
 nuncius pugnae ad
 regem Darium Hy-
 staspis filium allatus
 est ad Marathonem
 gesta, quum antea
 vehementer inten-
 sus esset ille Atheniensibus quod Sardis
 inuasissent, longe infensior factus est, ac
 propensior ad bellum Graeciae inferen-
 dum: missisque continuo nunciis ad ci-
 uitates, edixit ut singulae multo quam
 antea maiores copias, necnon naues,
 nauigia, equos, rem frumentariam com-
 pararent. His nunciis Asia triennium
 exagitata est. Vbi dum delectus agitur
 optimi cuiusque aduersus Graeciam mi-
 litaturi, & apparatus opera datur, quarto
 anno Aegyptii qui fuerant a Camby-
 se subacti, defecere a Persis: quo magis
 aduersus utrosque Darius expeditionem
 sumere properabat, Aegyptios atque
 Athenienses. Dum autem haec **II**
 comparat, interea ingens inter eius li-
 beros de principatu exorta dissensio est,
 quoniam ex instituto Persarum, oportebat
 ita demum ire in expeditionem
 quum regni successorem declarasset.
 Erant autem Dario iam antequam regnaret,
 liberi tres e priore vxore Gobryae
 filia suscepti, & post partum regnum, alii
 quatuor ex Atossa Cyri filia. Superiorum
 maximus natus erat Artabazanes,
 posteriorum Xerxes. qui quum ex eadem
 matre non essent, disceptabant:
 Artabazanes quidem, quod omnis pater-
 nae sobolis ipse maximus natus foret,
 quum apud vniuersos homines sit insti-
 tutum ut maximus natus liberorum ob-
 tineat principatum: Xerxes vero, quod
 ipse Atossa genitus esset, filia Cyri qui
 Persis libertatem acquisisset. Dario **III**
 autem nondum ferente sententiam, ad-
 erat forte Demaratus Aristonis filius,

1 Dum autem haec circumquaque denuntiarentur, vniuersa per tres annos Asia agitata fuit.

qui per

qui per id tempus altercationis Sparta-
no regno exutus, ac Lacedaemone pro-
fugus, Susa ascenderat. hic vir audita li-
berorum Darii controuersia, adiit (vt fa-
ma fertur) Xerxem, admonuitque vt ad
cetera quae pro se dicebat hoc adderet,
se quidem genitum e Dario iam rege &
Persarum imperium obtinente: Artaba-
zanem vero, e Dario dum erat priuatus:
proinde neque aequum neq; iustum esse
alium quempiam potius quam se illam
dignationem adipisci: quoniam Sparta
quoque sic vsurparetur, vt ficui ante-
quam regnet filii nascantur, deinde re-
gnanti alius nascatur, huius postea nati
succesio regni sit. Hac a Demarato
suggesta ratione vtentem Xerxem, tan-
quam iuste dicentem, Darius regem de-
clarauit. Quamquam etiam citra praec-
ceptum Demarati Xerxes (vt mea fert
opinio) regnauisset: quippe quum om-
nis potentia penes Atosiam esset. De-
clarato Darius Xerxe rege quum cona-
tetur rebus apparatus exire in expeditio-
nem, altero ab defectione Aegyptiorum
anno, supremum diem obiit, sex & tri-
ginta annis regni expletis, haud compos
voti vt Aegyptios & Athenienses vlcif-
ceretur. Eius morte regnum ad Xer-
xem filiu deuenit, qui ab initio nequa-
quam animatus erat ad bellum Graeciae
inferendu, sed Aegypto. Ceterum Mar-
donius consobrinus eius, Gobryas & so-
roris Darii filius, eum adiens, his verbis
est alloquutus. Domine, haud decorum
est Athenienses tam male iam de Persis
meritos non dare poenas eoru quae per-
petrauerunt, tu vero quod in manibus
habes perface: tamē vbi Aegyptum, quae
dignitati tuae iniuriam fecit, domueris,
sume aduersus Athenas expeditionem:
vt & bene de te loquantur homines, &
posthac abstineat alius a bello tibi infe-
rendo. Et haec quidem erat ratio vltio-
nis exigendae: illa autē rationis accessio,
Europam esse regionem admodum spe-
ciosam, omniaque genera feliciū ar-
borum ferentem, ac summę bonitatis, &
dignam quae a solo inter mortales rege
possideatur. Haec Mardonius dicebat vt
iuuenis ac nouarum rerum cupidus im-
periique Graeciae pro rege administran-
di. Quod etiam regi persuasit, condi-
cione temporum adiutus. nam alia vt
rex ad hoc faciendum induceretur ad-
iumento fuere. primum e Thessalia nū-
cii ab Aleuadis ad regem inuocandum
aduersus Graeciam. se enim omne ob-
sequium praestituros. (Alevadae autē
tem isti erant Thessaliae reges.) deinde

ἀναβέβηκώς εἰς Σῶσα, ἐξερημέρος τε τῷ ἐν Σπάρτῃ
βασιλεῖ, καὶ θυγῶν ἐπιβαλὼν ἐαυτῷ ἐκ Λακε-
δαίμονος. ἔπειτα ὡνὴρ πυθόμενος τῷ Δαρείῳ παύδων τῷ
Ἰξοφορίῳ, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάσις μιν ἔχῃ, Ξέρξῃ σιω-
πέσθαι λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπειτα, ὡς αὐτὸς μὲν
ἤνοιτο Δαρείῳ ἤδη βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι τὸ Περσέ-
ων κράτος, Ἀρταβάζης δ' ἐπιιδιώτη ἐόντι Δαρείῳ.
ἔκων δ' ἑὶς εἰκὸς εἶπεν ὅτι δίκαιον, ἀλλ' οὐκ ἴνα τὸ γένος
ἔχῃ πρὸς ἐαυτῷ. ἐπεὶ γὰρ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δη-
μόκριτος ὑποπτήμενος, ἔπειτα νομίζεσθαι, ἡ οἱ μὲν παροξυ-
νησθέντες ἐώσωσιν ἢ τὸ πατέρα σφέων βασιλεύσασιν, ὁ
δὲ βασιλεύοντι οὐκ ἔστιν ἐπιβλήθη, ὅτι ἐπιβλήθη δὲ
ἐκδιδόντι τὸ βασιλεῖος γένεσθαι. γρηγορήσας δὲ Ξέρξῃ
τῇ Δημόκρητος ὑποθήκη, γένος ὁ Δαρείος ὡς λέγει δὲ
κράτος βασιλῆα μιν ἀπέδιδε. (δοκέει δὲ μοι καὶ αὐτὸ
ταύτης τὸ ὑποθήκης βασιλεύσασιν αὐτῷ Ξέρξῃ. ἢ γὰρ Ἀ-
ποδέξας τὸ βασιλῆα 423
Πέρσησι Δαρείος Ξέρξῃ, ὡρμάτο στρατεύεσθαι. ἀλλ' αὐ-
τὸν μὲν ταῦτα τε καὶ Αἰγυπτίους ἀποστῆσαι, τὰ ὑστέρω ἐ-
20 πεί τῷ Ἰξοφορίῳ σιωπῶντι ἐαυτὸν Δαρείον, βα-
σιλεύοντα ταῦτα ἐξ καὶ τριήκοντα ἔτη, ἀποστα-
νεῖν δὲ αὐτῷ Ἰξοφορίῳ ἔπειτα ἀπεστῆσεν Αἰγυπτίους
ἔπειτα Ἀθηνῶν ὑποθήσασθαι. Ἀποθανόντος δὲ Δα-
ρείου, ἡ βασιλῆα ἀνεχώρησε εἰς τὸ παύδα τὸ ἐκείνους Ξέρ-
ξῃ. ὁ τοίνυν Ξέρξῃς ἐπιβλήθη τῇ Ἑλλάδι ἀδαμῶς
πρὸς τὸν ἑαυτὸς ἀρχαῖς στρατεύεσθαι, ἐπιβλήθη τῇ Αἰγυπτίῳ
ἐπιπέσει τῇ στρατῆρος ἀγροσιν. πρὸς τὸν καὶ δωάμενος
πρὸς ἐαυτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύ-
εω, ὃς ἡ Ξέρξῃ μὲν ἀνεψίος, Δαρείος δὲ ἀδελφεὸς
30 παῖς, τοῖσδε λόγοις εἶπετο, λέγων, Δέσποτα ἔκ εἰκὸς
ἔστι Ἀθηνῶν ἐργασθῆναι πολλὰ ἤδη καὶ Πέρ-
σας, μὴ εἰδὼν δίκαιον τὸ ἐποίησθαι. ἀλλ' ὁ μὲν ταῦ-
τα ὑποθήσασθαι τὰ ἐν χερσὶν ἔχεις ἡμερῶσιν τῇ Αἰγυ-
πτίῳ τῷ Ἰξοφορίῳ, στρατηλάτῃ ἐπιβλήθη τῇ Ἀθηνῶν,
ἵνα λόγος σε ἔχῃ πρὸς ἀνδραπότων ἀγαθῶν, καὶ ἡσυχ-
ασιν φυλάσσει) ἐπιβλήθη τῇ σὴν στρατεύεσθαι. ἔπειτα μὲν
40 ὁ λόγος ἡσυχίας πρὸς τὸν τῶν λόγων πρὸς ἐπιβλήθη
ἐπιπέσει τὴν δὲ, ὡς ἡ Εὐρώπη πρὸς Ἑλλάδος χώρα, καὶ δέν-
δρεα πρὸς τῇ Φέρῃ τῇ ἡμερῃ, ἀρετὴν τε ἀκρῆ, βασι-
λεί τε μὲν ἀπὸ τῆς ἀξίῃ ἐκτῆσθαι. Ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα
νεωτέρων ἐργῶν ἐπιβλήθη μνηστῆς ἐών, καὶ γέλων αὐτὸς τῆς
Ἑλλάδος ὑποθήσασθαι. γέροντα δὲ κατεργάσασθαι τε καὶ
ἀνέπεισε Ξέρξῃ ὡς ποιεῖν ταῦτα. σιωπῶντι γὰρ
καὶ ἀλλ' ὁ σύμμαχος ἡρόδοτος πρὸς τὸ πείθεσθαι Ξέρ-
ξῃ. τὸ πρὸς τὸ Θεσσαλίας πρὸς τῇ Ἀλβαν-
δέων ἀπὸ γένος ἀπὸ τῆς ἐπιβλήθη βασιλῆα, πρὸς
τῇ πρὸς τῇ μὲν πρὸς τῇ ἐπιβλήθη τῇ Ἑλλάδι. (ὁ δὲ
Ἀλβανίδων ἐπὶ ἐσθλῆ Θεσσαλίας βασιλῆς) τῶν δὲ

I Admonitionem.

Πεισιπραπίδων ¹ αἰα βελήκότες ἐς Σούσα, τῶν τε
 αὐτῶν λόγων ἐξηγῶνται τῶν καὶ ² Ἀλβιάδων καὶ δὴ
 πικρῶς τῶν ἰσὶ ἐπιπλέον προσωρέθησαν ³ ἐργῆτες
 Ονομακρίτων, ἀνδρῶν Ἀθηνῶν χρησιμολόγων τε καὶ
 Διὰ τὴν χρησιμότητα τῶν Μισσῶν αἰα βελήκοντων γὰρ
 τῶν ἐργῶν προσκαταλυσομένων. ⁴ ἔξηλασθη γὰρ ἕως
 Ἰππάρχου τῶν Πεισιπραπίδων ὁ Ονομακρίτος δὲ Ἀ-
 θηνῶν, ἐπὶ αὐτῶν φόρῳ ἀλοῖς ἕως Ἰππάρχου τῶν Ἐρ-
 μιονέων ἐμποικίαν ἐς τὰ Μισσῶν χρησιμῶν, ὡς αἱ ἐπι-
 Δήμων ἐπιπέμματα νηοσι ἀφαιζόμενα τὸ ἐκ τῆς θα-
 λάσσης. δὲ ἔξηλασέ μιν ὁ Ἰππάρχος, πρῶτον
 χρεώμενος ἑαμάλινα. ὅτε ὁ σιωνάδας, ὅπως ἀπ-
 ἰκοιτο ἐς οὐρανὸν βασιλῆος, λεγόντων τῶν Πεισιπραπί-
 δων πρὸς αὐτὸν σεμνοῖς λόγοις, κατέλεγε τὸν χρησιμῶν.
 εἰ μὲν τι ἐπέοι σφάλμα φέρειν τῶν βαρβάρων, τῶν
 μὲν ἔλεγε σθέν, ὃ τὰ δύτυχεῖα τα ἐκλεξόμενος,
 ἔλεγε τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζυγῆσαι χρεῶν εἶη
 τῶν ἀνδρῶν Πέρσων, τῶν τε ἔλασιν ἐξηγούμενος. ἔ-
 ἔως τε δὴ χρησιμῶν πρῶτον φέρετο, καὶ οἱ τε Πει-
 σπραπίδων καὶ οἱ Ἀλβιάδων γνάμια ἀποδεδειγμένοι. ²
 Ὡς ὁ ἀεγνώσθην Ἑρένης στρατῶν ἐπὶ τῶν Ἑλ-
 λάδα, ἐν ταῦτα δούτερον μὲν ἔπει μὲν τὸ θάνατον Δα-
 ρείων, πρῶτον στρατῶν ποιεῖται ἐπὶ τῶν ἀπεσώτας.
 τὸ τῶν μὲν κατὰ στρατῶν, καὶ Αἰγυπτίων πα-
 ῖον πολλῶν δὲ λυτέρων ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείων ἑῶν,
 ἐπιπέσει Ἀχαιῶν, ἀδελφῶν μὲν ἑωυτῶν, Δαρείων
 ὁ παῖδι. Ἀχαιῶν μὲν κατὰ ἐπιπέσει Αἰγυ-
 πτῶν, χρεῶν μετέπειτα ἐφόνθησε Ἰναρῶς ὁ Ψαμμι-
 δίου, ἀνὴρ Λίβης. Ἑρένης ὁ μὲν Αἰγυπτίων ἀλω-
 σιν, ὡς ἔμεγε ἐς χεῖρας ἀξέας, ὁ στρατῶν ἐπὶ ³
 τῶν Ἀθηνῶν, σὺλλογον ἐπὶ κλητὸν Περσέων τῶν δρι-
 στῶν ἐποίησαν, ἵνα γνάμια τε πύθηται σφέων, καὶ αὐ-
 τὸς ἐν πᾶσι εἴποι τὰ θεῶν, ὡς ὁ σιωνάδας, ἔλε-
 ξε Ἑρένης τῶνδε, Ἀνδρες Πέρσων, ἔτ' αὐτὸς κα-
 νηήσομαι νόμον τῶνδε ἐν οὐρανῶν, πρῶτον ἀδελφῶν
 τε, αὐτῶν χρησιμῶν. ὡς γὰρ ἐγὼ πικρῶν τῶν πρε-
 σβυτέρων, ἔδα μάκα ἠτρεμήσαρην, ἐπεὶ τε πρῶ-
 τῶν ἀδελφῶν τῶν ἠγεμονίῳ τῶνδε πρῶτον τῶν Μήδων, Κυ-
 ρου κατελόγησεν Ἀναγὰς. διὰ τὸς τε οὐτῶν ἀγῶν, καὶ
 αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέποιον συμφέρε' ἐπὶ δ' ἀμφ-
 νον. τῶν μὲν Κυρῶν τε καὶ Καμβύσης πατὴρ τε ἐμός
 Δαρείος κατεργάσαντο καὶ προσεκλήσαντο ἔθνεα,
 ὅτι τῶν μὲν οἱ δὲ οὐκ ἀντίς λέγει' ἐγὼ δὲ ἐπεὶ τε πρῶτον ἔλασον ⁴ τῶν
 θεῶν, τῶν ἐφροντίζον, ὅπως μὴ

2. Πεισιπραπίδων

2. κατὰ

2. Πέρσων

244

¹ Diversam à nostra lectionem sequutus est. nostram tamen habent et vet. cod. sed quidam pro προσκαταλυσομένων, habent προσκαταλυσομένων. ² Vel potius Hermionensi, id est, ex Hermione. ³ Tunc autem quum una cum illis Susa ascendisset, quoties in conspectum regis veniebat, Pisistratidis honorifice de ipso loquentibus, aliqua ex illis oraculis recitabat. ex quibus ea quæ cladē barbaro portendebant, tacebat, & contra faustissima quæque excerpbat: nimirum in fati esse ut Hellepontus à viro Persa ponte iungeretur, & ad expeditionem illam pertinentia recensens. Hic igitur oracula commemorando cum rege agebat: Pisistratida autem & Aleuadae suas sententias proferendo. Quum autem Xerxi bellum Græcis inferre persuasissent, tunc quum secundus ageretur à Darii morte annus, primam expedit. suscepit aduersus Ægypt. etc. Illud autem χρησιμῶν προσκλήσαντο perinde est ac si diceret, Ite se apud regem in hoc negotio gerebat ut oracula diuina illi allegaret quibus indisceretur. ⁴ Sa sequentibus

ab iis qui hoc honore sunt functi degen-
nerarem, neve minus potentia Persis
acquirerem. Quod animo versans, in-
venio nobis accessuram gloriam pariter
ac honorem, & regionem neque infe-
riorem neque deteriorem ea quam re-
cuperavimus, sed feraciorem, vna cum
vltione iniuria atque vindicta. Ideoque
nunc ego vos contraxi, vt id quod age-
re constitui vobis exponerem: Consti-
tuo, iuncto Hellesponto, copias per Eu-
ropam traducere in Graciam, vt Athe-
nienfium vlciscar iniurias, quas cum
Persis aliis, tum patri meo intulere. No-
ratis autem & Darium aduersus hos vi-
ros bellum mouere destinasse: verum ei
morte praevento non contigit vt illos
vlcisceretur. Ego vero eius vicem alio-
rumque Persarum vlciscens, non prius
desinam quam expugnauero incende-
roque Athenas: cuius ciues & me & pa-
trem meum priores iniuria affecerunt:
primum quum Sardis vna cum Arista-
gora Milesio seruo nostro venientes cre-
mauerunt locosque ac delubra. Deinde
in vos quid fecerint terram suam ingres-
sos, quum Datis & Artaphernes duces
fuere, omnes scitis. Harum gratia rerum
irritor ad inferendum eis bellum: quos
atque ipsorum finitimos, regionem Pe-
lopis Phrygis incolentes, si in potesta-
tem redegerimus, tot bona futura esse
ratiocinando comperio: Terram Persi-
dem aetheri Iouis conterminam redde-
mus. nullam enim regionem spectabit
sol finitimam nostrae, sed ego omnem
permensus Europam, vna vobiscum cu-
ctas regiones in vnam redigam. Nam ita
rem habere audio, nullam reliquam esse
hominum neque ciuitatem, neque gen-
tem, quae nobiscum dimicare possit. Ita
subactis his quos dixi, & qui nos lacessie-
runt, iugum seruile sustinebunt. In quo
si mihi vos gratificari volueritis, vbi
tempus vobis indicauero quo vos pra-
sto esse oportet, tunc vnusquisque debe-
bit impigre adesse. Quorum qui orna-
tissimis cum copiis aderit, eum donabo
iis quae in nostra domo pretiosissima ha-
bentur. Et haec quidem ita agenda sunt.
Sed ne solus videat in concilio senten-
tiam dicere, rem pono in medio, iubens
vnicuique quam libet sententiam dice-
re. His dictis loquendi finem fecit. Post
quem Mardonius, Domine, inquit, tu
vero non modo superioribus Persis, sed
etiam venturis es praestantior: qui cum
alia & optima & verissima comemoras,

λείψασθαι τῆς περτέρας ἡμομένων ἐν ἡμῶν τῆδε, ἢ
μηδὲ ἐλθῶσα προσκλήσωμαι δυνάμιν Πέρσησι.
Φροντίζων ὅθι δεικῶ, ἀμὰ μὲν κῦδος ἡμῶν τε προσ-
γνόμων, χωρίω τε τῷ νῦν ἐκτικμετα σὺν ἐλθῶσιν α
σὺδὲ φωνώτερον, παμφορωτέρω δὲ ἀμὰ ὅθι ἡμῶ-
εἰλω τε καὶ ἴσιν ἡμομένων. δὲ ὑμέας ἐγὼ συνέλεξα,
ἵνα ὁ νοῦσ' ὀφείσῃν, ἢ ὑπερτέρας ὑμῶν. μέλλω,
ζῶσθ' ἑλθῶσιν Ἑλλήσποντον, ἐλθῶσιν ἑρατὸν ἀπὸ τῆς Εὐ-
ρώπης ὅτι τῷ Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηνάων ἡμῶν ἡμῶν
10 ὀμοι, ὅθι δὲ πεποιήκασι Πέρσας τε ἑ πατέρας ἢ ἐ-
μόν. ὠρεῖτε μὲν νῦν καὶ πατέρας ἢ ἐμόν Δαρειὸν ἰ-
θύοντα ἑρατὸν εἶσαι ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων. ἀλλ' ὅ-
μὲν τετελεύτηκε, καὶ σὺν ὅθι ἕξε ἡμεῖς αὐτῶν ἡμῶν ἡμῶν
αὐτῶν ἐγὼ ὅθι ὑπερ τε σκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων
οὐ περτέρας παύσωμαι ὡρὶν ἢ ἐλω τε καὶ πυρώσω τὰς
Ἀθηνάς, οἳ γε ἐμὲ ἑ πατέρας ἢ ἐμόν ὑπερτέρας
ἀδικὰ ποιῶντες. περτέρας μὲν, ἐς Σαρδίς ἐλθόντες
ἀμὰ Ἀριστάρχῳ τῷ Μιλησίῳ, δούλω ὅθι ἡμετέρω,
ἀπικλήρωσι, ἐν ἑρατῶν τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν ἀλσῶν δού-
20 λῶν ὅθι ὑμέας οἳ ἀεὶ ἐξ ἡμῶν ἐς τὸ σφετέρω ἀποβαίτας,
ὅθι Δάπης τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐς ἑρατῶν, τῶν ὅθι
σαδὲ καὶ πῶντες. τούτων μὲν τοῖς εἶνεκα ἀναρτήσῃ
ἐπὶ ἄλλοις ἑρατῶν εἶσαι. ἀγαθὰ ὅθι ἐν ἀλλοῖσι τῶν ἀλ-
δὲ δεικῶ ἀναρτήσῃ ἡμῶν, ἐπὶ τούτων τε καὶ τῶν τούτων
σι πλησιοχώροις κατασφραγίσματα, οἳ Πέλοπος τῶ
Φρυγῆς νέμονται χωρίω, γῶν τε τῶ Περσίδα ἀποδέξο-
μῶν τῶ Διὸς αἰτέει ὀμπεύουσαν. ἢ ὅθι δὲ χωρίω γε
σὺδὲ μῶν κατόψεται ὁ ἥλιος ὀμπερὶν εἶσαν τῆ ἡμε-
τέρῃ, ἀλλὰ σφείας πάσας ἐγὼ ἀμὰ ὑμῶν μῶν χωρίω
30 ἡμῶν, ἀπὸ πάσης διεξελθῶν τῶ Εὐρώπης. πῶν τῶ
νομοι γῶν ὅθι ἐξ ἡμῶν οὐτε ἵνα πόλιν ἀνδρῶν σὺδὲ μῶν,
οὐτε ἔθνος σὺδὲν ἀνδρῶν ὑπολείπεσθαι, ὅθι ἡ-
μῶν οἷον τε ἐς ἀμὰ ἐλθῶν ἐς μῶν, τούτων τῶ κατέλε-
ξα, ὑπερτέρας ἡμῶν. ἔγω οἳ τε ἡμῶν αἰτοῖς ἐξοῖσι
δούλιον ζῶν, οἳ τε ἀλλοῖσι. ὑμεῖς δὲ ἀμὰ τῶ ἀδὲ
ποιέοντες χαρίζοισθε ἐπεὰν ὑμῶν σιμῆνω τῶ χρόνον
ἐς τῶ ἡμῶν δει, περτέρας μὲν πῶν τῶ ὑμέων χεῖσθαι
πῶν τῶ. ὅθι ἀμὰ ἕχων ἡμῶν πῶν σφραγίσματα ἑρα-
τῶν καλλίστα, δώσω οἳ δῶρα τῶ ὑμῶν τῶ νομίζεσθαι
40 εἶ) ἐπὶ ἡμετέρω. ποιητέα μὲν νῦν τῶ τῶ ὅθι ἔγω. ἢ
να ὅθι μῶν δεικῶ ὑμῶν δόκω, ἡμῶν δὲ ὀφῆμα
ἐς μέσον, γῶν κελδῶν ὑμέων ἢ βουλόμῶν
ἀποβαίεσθαι. τῶ τῶ εἶπα ἐπαύεσθαι. Μετ' αὐτῶν
ὅθι Μαρδόνιος ἔλεγε, ὅθι δέσποτα, ὅθι μόνον εἶς τῶ ἡμῶν
μῶν Περσέων ἀριστος, ἀλλὰ καὶ τῶ ἑσομῶν ὅθι
τῶ τε ἀλλὰ λέγων ὅθι κέο ἀριστος καὶ ἀληθέστατα,

1 Alij, Animatus sum ad iufer. 2 Dimicare possit, iis quos dixi summiotis. Atque ita fiet vt & qui in culpa sunt & qui et ipsa vacant, seruile iugum sustineant, vt & qui mala de nobis meriti sunt, & qui non.

« καὶ Ἴωνας οὗτοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένοι οὗσι
 « εἰσὶν καταγεγραμμένοι, ὄντας ἀνάξιοις. καὶ γὰρ
 « δεινὸν αἰετὸν κτήνημα, εἰς Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ
 « Αἰθιοπίας καὶ Ἀσσυρίους, ἀλλὰ τε ἔθνη πολλὰ
 « καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδὲν, ἀλλὰ δύ-
 « ναμιν προσκτάσθαι βουλόμενοι, κατασφραζόμενοι
 « δούλοισι ἔχουσι, Ἐμίνας δὲ, ἑσπερίωντας ἀδι-
 « κήτους, ὅτι μωροσύμεθα. ἢ δέισαντες; κοῖτις πληθ-
 « οσοσφραζώ; κοῖτις δὲ ζηνάτων δυνάμιν; ἢ
 « ὅτι σάμεθα μὲν πῶ μάχῃ, ὅτι σάμεθα δὲ πῶ 10
 « δυνάμιν εὐδὲν ἀδυνάει. ἔχουσι δὲ αὐτῶν πα-
 « δας κατασφραζόμενοι, οὗτοι οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατ-
 « οικημένοι, Ἴωνες τε καὶ Αἰολεὺς καὶ Δωριεὺς κα-
 « λέονται. ἐπιρήθην δὲ καὶ αὐτὸς ἦδη ἐπετραυῶν ἐ-
 245 « πὶ οὗτο ἀδρας οὗτοι ἑσπερίωντας τὸ σὸν κελθ-
 « οῦσι καὶ μοι μέγρι Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὁ-
 « λήσῃ σπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθῆνας ἀπικέσθαι,
 « οὐδὲν ἰσχυρῶς ἐς μάχην. καὶ τοὶ ἐώθησι Ἕλλη-
 « νες (ὡς πικραίνουσι) ἀβουλότατα πολέμοισι ἴσα-
 « σθαι, ἑσπερίωντας ἀγνωμοσύνης καὶ σκαμνότητος. ἐπε- 20
 « αὶ γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον προσείπωσι, ἔξουθεν-
 « τες ὁ καλλίστον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τὸ κατ-
 « ιόντες μάχονται ὡς σὺ κακῶ μεγάλα (4) νι-
 « κῶντες ἀπαλλάσσονται. καὶ δὲ τῶν ἐσπερίωντων
 « οὐδὲ λέγα ὄρχην. ἔξουθενες γὰρ δὴ γίνονται.
 « οὗτοι χεῖρ, ὄντας ὁμογλώσσους, κήρυξι τε Διὰ χρε-
 « ωμένων καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν τὰς Διὰ
 « φορέας; καὶ πῶντι μάλλον ἢ μάχῃσι. εἰ δὲ πῶντας
 « ἔδεε πολεμεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἔξουθενε χεῖρ
 « τῇ ἐκάτεροι εἰσι δεσχερωτότατοι, καὶ ταύτη πει- 30
 « ράν. ἑσπερίωντας οὐ χρηστῶ Ἐμίνας Διὰ
 « χρεωμένοι, ἐμὲ ἐλάσαντος μέγρι Μακεδονίης
 « γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς τὸν λόγον ὡς μάχασθαι. σὺ
 « δὲ δὴ μέλλεις ἵς ὁ βασιλεὺς ἀντιώσεσθαι πόλε-
 « μον προσφέρων, ἀγροτικῆ καὶ πληθῆος ὁ ἐκ τῆς Ἀσί-
 « ης, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς
 « τὸν ἄρστος ἀνέκει τὰ Ἐμίνων κτήνηματα. εἰ
 « δὲ ἄρα ἐγὼ φθασαίην γνώμη καὶ οὐκ εἶνοι ἐσπερίων-
 « τες ἀβελήν ἐλθόντων ἡμῖν ἐς μάχην, μάχοντο αἰὲς εἰ-
 « μὲν ἀνδραγαθῶν ἀεὶ τῶν πολέμοισι. ἐσπερίωντας μὲν 40
 « δὲν ἀπειρήτων. αὐτομάτην γὰρ οὐδὲν, οὐκ ἀπὸ πείρης
 « πῶντας ἀνδραγαθῶν φιλέει γίνεσθαι. Μαρδόνιος μὲν
 « τὸ αὐτὸ ὅτι ληθῆς πῶν ἔξουθενε γνώμη, ἐπέπαυτο.
 « Σιωπῶντων ὁ τῶν δῆλων Περσέων, καὶ ὁ τὸ ληθῆς
 « γνώμη ἀποδείκνυσθαι ἀντίον τῇ προσκειμένη,
 Αρτα-

tum vero quod Iones qui Europam in-
 colunt, non sines habere ludibrio nos,
 minus quam ipsi sunt ludibrio dignos.
 Etenim res indigna est si Sacas & Indos
 & Aethiopes & Assyrios, aliasque mul-
 tas ac grandes nationes, quae nihil Per-
 sas laesere, tamen potentia prolatan-
 da gratia in prouincias redegimus:
 Graecos, qui nos laesere iniuria in-
 ceperunt, non ulciscemur. quidnam
 metuentes? quas illorum copias? quam
 pecuniarum vim? Eorum pugnam no-
 uimus, eorum nouimus vires imbecil-
 les, eorum quos subegimus liberos
 penes nos habemus, hos qui domi no-
 strae habitantes, Iones & Aeoles & Do-
 res appellantur. Quos ipse quoque ex-
 pertus sum, quum eis iussu patris tui in-
 tuli bellum: ac mihi quum in Macedo-
 niam vsque processissem, & praene vsque
 ad ipsas Athenas, nemo pugnaturus oc-
 currit. Quamquam consueuere Graeci
 (vt audio) inconsultissime inire bel-
 la, propter imperitiam ac finistritatem.
 nam quum bellum inter eos indictum
 est, in locum quem pulcherrimum pla-
 nissimumque inuenere descendentes,
 ibi praelia faciunt, ita vt magno cum suo
 malo victores inde discedant: deuicti
 (ne longius repetam) ad internecionem
 deueniunt. quos oportebat, quum sint
 eiusdem linguae, interpositis caducea-
 toribus ac nunciis dirimere controuer-
 sias, & omnia alia potius agere quam
 pugnare: aut, si necesse habent inter
 se omnino pugnare, locum aliquem in-
 uenire vtriusque expugnatum difficillimum,
 & ibi fortunam belli tentare. Hoc itaq;
 ritu haud probo vtentes Graeci, nun-
 quam mecum verbis egerunt de dimi-
 cando, quum Macedonia tenus promo-
 uissem. Tibi autem, rex, quis obuiam
 venturus est bellandi causa, copias Asiae
 atque omnem classem agenti? non eo
 audaciae procedent (vt reor) Graeco-
 rum res. Quod si me fallit opinio, & illi
 vecordia clati ad pugnandum nobis-
 cum venient, discant nos esse in re bel-
 lica praestantissimos hominum. Nihil
 igitur sit quod non experiamur. nam
 sua sponte nihil fit, sed omnia ab expe-
 rimento hominibus fieri consueverunt.
 His Mardonius sententiae Xerxis assen-
 tatus, loqui cessauit. Tum silenti-
 bus aliis Persis, nec diuersam eis quae di-
 cta esset sententiam dicere audentibus,

1 Ita vertit quasi legeretur ὁ οὐκ εἰσους. Sed rectius omitti videtur, quum Xerxes ea non dixerit. 2 Sed & eorum liberos iam habemus, subiugatis iis qui nostram ditionem incolentes, Iones & Aeoles &c.

Artaba-

Artabanus Hyftaspis filius, Xerxis pateruus, vir circumfpectus, ita inquit, **R**EX, nifi diuerſæ inter fe ſententiæ dicantur, non poteſt quis eligere meliorem, ſed neceſſe habet ea quæ dicta eſt uti: at quum plures dictæ ſunt, licet tanquam aurum purum deligere: quod per ſe diſcerni quum nequeat, comparatum cum altero diſcerni poteſt. Ego patri tuo Dario eidemque fratri meo ſua-debam ne ſumeret aduerſus Scythas expeditionem, viros nulla viſquam oppida incolentes: ſed ille ſperans Scythas Nomades ſe ſubacturum, mihi non eſt aſſenſus: itaque ſumpta expeditione, multis & egregiis viris de exercitu amiſſis abſceſſit. Tu vero, rex, bellum inferre deſtinās viris multo quam Scythæ ſunt præſtantioribus, quique & mari & terra optimi eſſe dicuntur: quibus in rebus quid durum ſit, hoc me tibi iuſtum eſt promere. Iuncto pontibus Helleſponto aſte copias per Europam in Græciam deducturum: atqui eos conuenit aut in terra aut in mari aut utrobique abs te ſuperati. ſiquidem feruntur viri eſſe fortes. Cuius rei licet hinc argumentum capi: Si tot copias ductu Datis & Artaphernis Atticam regionem ingreſſas ſoli Athenienſes proſtigauerunt, ergo non utraque in parte ſucceſſit. Quod ſi iidem conſenſis nauibus pugna nauali victores ad Helleſpontum nauigent, ac deinde pontem ſoluant, hoc durum fuerit rex. Neque vero hoc ex mea vnus priuata prudentia coniecto, ſed eo caſu quo aliquando parum abſuit quin opprimeremur, quum pater tuus iuncto Bosphoro Thracio, ac flumine Iſtro pontibus commiſſo, traiecit ad Scythas: eum traiectum Scythæ omnino intittere precari Iones, quibus cuſtodia pontium delegata erat, vt interſcinderent. Quo tempore ſi Hiſtæus Mileti tyrannus aliorum ſententiæ acceſſiſſet, ac non contradixiſſet, actum erat de rebus Perſarum. Atqui res eſt dictu quoque horribilis, omnem regis ſtatum in vno viro poſitum fuiſſe. Quare noli tu vllum tale adire diſcrimen, nulla ſubſiſtente neceſſitate, ſed mihi potius obtempera: hunc cæcum in præſens miſſum facito, iterumque dū tibi videbitur, re apud teipſum conſiderata, edicito quod optimum eſſe arbitraberis.

Ἀρτάβατος ὁ Ὑστάσπεος, πατρὸς ἐὼν Ξέρξης, πατὴρ δὲ καὶ Πίσιμος ἐὼν, ἔλεγε ταῦτα· Ὁ βασιλεὺς, μὴ λεχθῆσιν μοῦ γινώσκων ἀπτιέων ἀλλήλησι, οὐκ ἐστὶν αὐμείνω ἀφρόνιστον ἐλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῆς εἰρημίας χρῆσθαι· λεχθῆσιν δὲ, ἐστὶ ὡς περ χρυσὸν ἀκλήρατον, αὐτὸν μὲν ἐπὶ ἐωυτοῦ οὐ διαγνώσκοντες, ἐπεὶ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἀλλὰ χρυσῶν, διαγνώσκοντες αὐμείνω. ἐγὼ δὲ πατρί τὰ σὴν, ἀδελφεῶν δὲ ἐμῶν, Δαρείω, ἠγρόθρον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἀνδρας οὐδαμῶς γῆς ἀσυνέμοντας· ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας εἶναι Νομάδας καταφρέσθαι, ἐμοί τε οὐκ ἐπίτερον, στρατιώσας μὲν τε, πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. σὺ δὲ ὁ βασιλεὺς, μέλλεις ἐπὶ ἀνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν αὐμείνονας ἢ Σκύθας· οἱ γὰρ θάλασσαν τε ἀεῖσι καὶ γῆν λέθρονται. ὁ δὲ αὐτοῖσι ἐνεσι δεινόν, ἐμέ σοι δεικνόν ὅτι φράζειν· ζῦξας φῆς Ἑλλήσποντον, ἐλάν στρατὸν ἀφ' τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα. καὶ δὴ σωτῆρι κε ἢ καὶ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσσωθῆμαι ἢ καὶ κατ' ἀμφοτέρω. γὰρ ἀνδρες λέθρονται εἰ ἀλκιμοὶ. παρέσι καὶ φαθμύσασθαι, εἰ στρατὸν γε ἴσασιν τὴν σὴν Δαίω καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθούσαν ἐς τὴν Ἀθηναίων χώρην· οὐκ ἂν ἀμφοτέρωσι ἐχώρησε. ἀλλ' ἴω τῆσι νησὶ ἐμβάλωσι, καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ, πλέωσι ἐς Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπειτα λύσωσι τὴν γέφυραν, τῆσδε δὲ βασιλεὺς γίνεται δεινόν. ἐγὼ δὲ εὐδαιμονίῃ σοφίῃ οἰκηίῃ αὐτοῖς συμβάλλομαι ταῦτα· ἀλλ' οἷόν κε τε ἡμέας ὀλίγοι ἐδέησε καταλαβεῖν πάρος, ὅτε πατὴρ σὸς ζῦξας Βόσπορον Ὀρηνίον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἴστρον, διέβη ἐπὶ Σκύθας· τότε πῶντο οἱ ἐχθρόντο Σκύθαι, δεόμενοι Ἰώνων λύσαι τὸν πόντον τοῖσι ἐπέτετρα ὁ Πυλακὴ τῆν γεφυρῶν τῶ Ἴστρον. καὶ τότε γε Ἰστῆος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέπεσε τῆν ἀλλων τυράνων τῆν γῶμην, μηδὲ ἰωπίαθῃ, διέρχασθαι ἀπὸ Περσέων κτήματα. καὶ τοῖσι καὶ λόγῳ ἀκούσασθαι δεινόν, ἐπὶ ἀνδρὶ γε ἐνὶ πόντῳ τὰ βασιλέος κτήματα θῆσθαι. σὺ ὦν μὴ βουλεύου ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς ἀνάγκης εἶσθαι· ἀλλ' ἐμοί πεῖσο· νῦν μὲν σὺ λλοθῆν ἔνδεον ἔλυσον· αὐτὸς τε ὅπῃ τοῖσι δοκέει, προσκεψάμενος ὅπῃ σέοι τε, προσαγρόθρε τὰ τοῖσι δοκέει εἶσθαι.

1 Affricatum alteri. vel, Cum tunc utriusque admodum. 2 Timendum sit, vel, periculosum. 3 Timendum fueris

" ὁ γὰρ οὐ βουλεύεται, κέρδος μέγιστον θέλω
 " εἶναι. εἰ γὰρ καὶ ἐκρυπτικῶς λέγει τοὶ θεοὶ, βεβούλυ-
 " ται μὲν οὐδὲν ἦσαν οὐ, ἕσονται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης
 " ὁ βούλυμα· ὁ δὲ βουλυσαμῆρος αἰσθῆς, εἰ
 " ἢ τύχη ἐπίσπιν, ὄρημα ὄρηκε, ἦσαν δὲ οὐδὲν
 " ὁ κακῶς βεβούλυται. ὄρας ὡς τὰ ὑπερέχοντα
 " ζαλα κεραυνοὶ ὁ θεός, οὐδὲ εἰ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ
 " συμπερι, οὐδὲ μιν κινεῖσθαι ὄρας δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ
 " μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα, τὰ τοιαῦτ' ἐπισημαίνει βε-
 " λυα; φιλεῖ γὰρ ὁ θεός τὰ ὑπερέχοντα πᾶντα κο- 10
 " λυεῖν. οὐτω δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγου
 " ἀφαιρέται καὶ τοῖονδε· ἐπεὶ σφί ὁ θεός φη-
 " νήσας φοβονέμβάλη, ἢ βροπιῶ, δι' ὧν ἐσφαλ-
 " ταν αἰαξίως ἐωῦτην. οὐ γὰρ εἰ φρονεῖν ἄλλαν μέ-
 " γα ὁ θεός ἢ ἐαυτὸν. ἐπερὶ τῆναι μὲν νῦν πᾶν ὀρη-
 " γμα, ἕκτε σφάλματα, ἐκ τῆν ζῆμια μεγάλα
 " φιλέοσι γίνεσθαι· ἐν δὲ τὰ ἐπισημαίνει ἀγα-
 " θὰ, εἰ μὴ πᾶν δυνάμει δοκέειν (εἰ), ἀλλ' αἰα χρο-
 " νον ἐρεῖσθαι. σφί μὲν δὴ τὰ εἰσὶ βασιλῶν συμ-
 " βουλύα. σὺ δ' ὡς πᾶν Γοβρύεω Μαρδόνι, πᾶν 20
 " σφί λέγων λόγους ματαίους εἰς Ἑλλήνων, οὐκ ἐ-
 " ὄντων ἀξίως φλαύτως ἀκούειν. Ἑλλήνας γὰρ ἀφ-
 " βάλλων, ἐπαίρεισ ἀπὸν βασιλῆα στρατεύεσθαι.
 " αὐτὸ δὲ τοῦτου εἵνεκα δοκέεισ μοι πᾶσαν προσημί-
 " λω ἐκτείνειν. μὴ νῦν οὐτω γρηται. ἀφβολῆ γὰρ
 " ἐστὶ δεινὸν τῶν ἐν τῆ δυνάμει εἰσὶ ἀδικεόντες, εἰς
 " δὲ ὁ ἀδικεῖσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἀφβάλλων, ἀδικε-
 " ρει, οὐκ ἐφροντῶν κατηγρέων· ὁ δὲ ἀδικεῖσθαι ἀ-
 " πειθῆσθαι πρὶν ἢ ἀπεκείσθαι ἐκ μέρη. ὁ δὲ ἀπ-
 " εῶν τῶ λόγου τὰ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἀδικεῖται, ἀφβολῆσθαι 30
 " τε ὑπὸ τῶ ἐτέρου, καὶ νομοθεῖσ πρὸς τῶ ἐτέρου
 " κακῶς εἶ. ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε πᾶν τῶσ ἐπὶ τῶν ἀν-
 " δρας τοῦτοσ στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλῆσ μὲν αὐ-
 " τῶσ ἐν ἦσθαι τοῖσ Περσέων μὲν τῶ ἡμέων δὲ ἀμφο-
 " τέρων πᾶν ἀβαλλομῶν τὰ τέκνα, στρατηλάττε
 " αὐτῶσ ἐπιλεξάμενός τε ἀνδρας οὐκ ἐφέλεις, καὶ
 " λαβὼν στρατὸν ὁκόσιον ἵνα βούλεαι. καὶ μὲν μὲν
 " τῆσ λέγεισ, ἀναβαῖν βασιλεί τὰ ὀρηματῶσ,
 " κτείνεσθαι ὁ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσ, καὶ ἐγὼ
 " ἡ δὲ τῆσ ἐγὼ πρὸς λέγω, ὁ σφί τὰ εἰσ παρόντων, 40
 " σὺ δὲ σφί καὶ σὺ, ἡ δὲ ἀπονοσῆσθαι. εἰ δὲ τὰ εἰσ
 " μὲν ὑποδύειν οὐκ ἐφέλεις, σὺ δὲ πᾶν τῶσ στρα-
 " τῶμα ἀνάξεισ ἐπὶ τῶν Ἑλλάδα, ἀκούσεσθαι ἡ-
 " να φημι τῶν αὐτῶ τῆσ δὲ ὑπολῆσ πομῶν, Μαρδόνιον
 " ducere exercitum, affirmo fore ut aliqui eorum qui hinc relinquentur, audiant Mardonium

Bene enim consulari, comperio ma-
 ximum esse lucrum. nam etiam si quid
 e contrario euenturum est, nihilo ta-
 men minus bene consultum est, tupe-
 ranteque fortuna consilium: at qui tur-
 piter consultavit, si ei fortuna obsecun-
 davit, ille est quidem voti compos, ni-
 hilo tamen minus malle consilium cepit.
 Vides ut praegrandia animalia
 fulmine deus ferit, nec sinit insole-
 cere: parva vero nihil laedit? Vides ut
 magna semper aedificia magnasque ar-
 bores huiusmodi fulminum tela percu-
 tiunt? Gaudet enim deus eminentissi-
 ma quaeque deprimere. Unde & ingens
 exercitus ab exiguo profigitur, quo-
 ties deus iis quibus invidet, aut metum
 incutit aut tonitruum. Propterea qui-
 dam secus ac dignitas sua postulabat, in
 calamitatem inciderunt, quia deus ne-
 minem alium quam seipsum sinit ma-
 gnifice de se sentire. Omnis res prope-
 rando parit errores, unde magna detri-
 menta fieri adsolent: in cunctando au-
 tem bona insunt, si non talia quae statim
 videantur esse bona, certe quae suo tem-
 pore bona quis esse comperiat. Et hoc
 quidem tibi rex suadeo. Tu vero Go-
 bryae filii Mardonii desine loqui stulta de
 Graecis, haud dignis qui male audiant,
 nam Graecis detrahendo, ipsum regem
 vis excitare ad bellum illis inferendum:
 ad quod tu omni auiditate contendis:
 quod absit ut fiat. Detractio nanque
 importunissima res est: in qua duo sunt
 qui iniuriam faciunt, vnus cui iniuria
 fit. Qui enim detrahit, iniurius est, quod
 non praesentem accusat: item qui huic
 credit, iniurius est, quod prius credit
 quam rem comperta habeat. & illi cui
 absenti detrahitur, ob id fit iniuria quod
 ab altero infimulatur ut malus, ab altero
 talis putatur. Quod si omnino bellum
 his viris inferre oportet, agendum: rex ipse
 permaneat domi apud Persas, no-
 strum amborum liberi deponantur: tu
 in expeditionem ito, delectis quos velis
 viris ac quantiscunque velis copiis: &
 si ex sententia tua res succedent regi,
 interimantur liberi mei, & insuper
 ego: sin succedent ut ego dico, inter-
 mantur tui, & insuper tu, si redieris.
 Quod si hanc subire condicionem re-
 cufas, cupisque in Graeciam prorsus de-
 ducere exercitum, affirmo fore ut aliqui eorum qui hinc relinquentur, audiant Mardonium

1 Ne vellicat quidem? 2 Absit ut talia fiant a nobis. Detractio enim, vel, obretractio, aut calumnia, res est deterrima. post al.

post allan
 calamitate
 discipi
 in Laceda
 innot vian
 quales vici
 lum.
 xesira p
 hane, qu
 subleat n
 eodem rec
 gnomina
 uis, ne c
 peditionis
 neas. Ego
 ciam. no
 (qui for
 qui fuit A
 qui Cyri
 Acheme
 tus fuero
 euerimus
 stram ter
 prout co
 cere cep
 runt, & A
 tris as est
 positum e
 patiendi
 cis, aut il
 um enim
 Quare u
 lacellitos
 lamitate
 factus ad
 lops Phry
 ita subegit
 pli homin
 subegit co
 hactenus l
 sperum, qu
 bani senten
 fuleans, com
 pus inferre
 que roris
 vilis et
 dere quon
 specioso, q
 castine sen
 Graeciae be
 te compara
 si reuocau

post allatam Persis magnam aliquam calamitatem, à canibus volucrisque discerpi aut in Atheniensium solo aut in Lacedæmoniorum: nisi forte antea inter viam: tunc agniturum aduersus quales viros suades regi vt moueat bellum. Hac Artabano loquuto, Xerxes ira percitus his verbis exceperit, Artabane, quod patris mei frater es, hoc te subleuat ne dignam stulta oratione mercedem recipias. hac tamen te notabo ignominia, quia instrenuus es & ignauus, ne comes sis meæ in Græciam expeditionis, sed hic vna cum feminis maneat. Ego etiam sine te quæ dixi conficiam. neque enim fuerim Darii filius, (qui fuit Hystaspis, qui fuit Artamis, qui fuit Ariaramnis, qui fuit Teispei, qui Cyri, qui fuit Cambysis, qui fuit Achæmenis filius) nisi Athenienses vltus fuero: probe intelligens, si nos quieuerimus, non quieturos illos, sed nostram terram cum exercitu inualuros: prout colligere licet ex iis quæ illi facere cœperunt, qui & Sardis incendunt, & Asiam incurant. Itaque neutris fas est recedere, sed vtriusque propositum est certamen aut agendi, aut patiendi, vt aut hæc omnia sub Græcis, aut illa omnia sub Persis sint. medium enim inimicitiarum nullum est. Quare honestum erit nos iam iniuria lacessitos exigere vltionem, vt quam calamitatem passurus sum intelligam, profectus aduersus eos viros quos etiam Pelops Phryx nostrorum maiorum seruus ita subegit vt ad hoc vsque tempus & ipsi homines & eorum regio ab illius qui subegit cognomine appellentur. Hac hæctenus loquutus est. Deinde sub vesperum, quum fuisset stomachatus Artabani sententia, per noctem apud se consultans, comperit profus non esse sibi opus inferre Græciæ bellum: immutataque rursus sententia, quum obdormisset, visus est in somnis (vt fertur à Persis) videre quendam corpore ingenti atque specioso, qui sibi astans diceret, Reuocastine sententiam Persa de inferendo Græciæ bello, quum prædixeris Persis te comparaturum esse exercitum: Neq; si reuocaueris eam, bene facis, neque

μέγα ἢ κακὸν ἔργασάμενον Πέρσας ὑπὸ κιν-
 νάν τε χειρὶ ὀρνίθων Διὰ Φοῦρβόμυρον, ἢ χεῖρ ἐν γῆ τῆ
 Ἀθηνάων, ἢ σὲ γὰρ ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ. εἰ μὴ
 καὶ ἄρα καὶ σφύρα κατ' ὄδον, γόνυτα ἐπ' οἴκῳ
 αἰδρας ἀναγνώσκεις στρατὸν βασιλῆα. Ἀρ-
 τάβαιος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Ξέρξης δὲ θυμῶν
 ἀμείβεται τοῖσδε, Ἀρτάβαιε, παῖς εἰς τὸ ἐμοῦ
 ἀδελφείας. τὸν δὲ σὲ ρύσεται μηδὲνα ἀξιοῦμαι
 λαβεῖν ἐπιών ματαίων καί τοι ταῦτι πῶ αὐ-
 10 μίῳ προσέθημι, ἐόντι κακῶ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε
 στρατὸν ἐμοῖ γε ἐπιπύελλαι, αὐτὸν
 τε μὲν ἄμα τῆσι γυναιξί. ἐγὼ δὲ καὶ ἀνδρῶν
 ἰσάσθ' εἶπα, ὅτι τελέα ποιήσω. μὴ γὰρ εἴλω ἐκ
 Δαρείου τῷ Ἰσάσπῳ, τῷ Ἀρσάμῳ, τῷ Ἀεία-
 ράμῳ, τῷ Τείσπῳ, τῷ Κύρῳ, τῷ Καμβύσῳ,
 τῷ Ἀχαμένῳ γεγενῆσ, μὴ ἡμῶν σαύμενος Ἀ-
 θηναίῳ. ὅτι ἡμῶν οὐκ εἰσὶν οὐδὲν ἡμῶν
 ἔχον, ἀλλ' ὅσα ἐκείνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα στρατὸν
 20 σὺντα ἐπιπύελλαι, εἰ χρή σαθροῦσθαι τοῖ-
 σι ἰσάσπῳσι δὲ ἐκείνων οἱ Σαρδῖς τε ἐ-
 ἔστησαν, καὶ ἦσαν ἐς πῶ Ἀσίῳ. οὐκ ἔδρα-
 χωρέειν ὁστέροισι διωκτοῦσ' ἐχει, ἀλλὰ ποιεῖν
 ἢ παθεῖν προσέεται ἀγῶν ἵνα ἢ ταῦτα ὑπὸ
 Ἑλλήσιν ἢ ἐκείνοι παύται ὑπὸ Πέρσῃσι γῆται ὅ-
 γὰρ μέσον ὁστέν τῆσ' ἐχθρῆσ' ἐστὶ. καλὸν ὦν, πρῶ-
 30 πονοῦστας ἡμέας ἡμῶν ἐν γίνεσθαι, ἵνα καὶ ὁ δφ-
 νόν, ὁ πῖστος, τὸν μῦθον, ἐλάσας ἐπ' αἰδρας ὑ-
 τοῖσ' τοῖσ' γὰρ καὶ Πέλοψ ὁ Φρύξ, ἐὼν ἐμῶν πατέρων
 δούλος, κατεφρέφαρ οὕτω ὡς καὶ ἐσ' ἑδὲ αἰσὶ τε
 30 ὦν θεοῖσ' καὶ ἡγῆ αὐτέων ἐπάνυμοι τὸ καταφρέ-
 φαρῶν καλέονται. ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἔ-
 λέγεσθ'. Μετὰ δὲ, διφροῖν τε ἐγένεσθαι, καὶ Ξέρ-
 ξεα ἐκκίξε ἢ Ἀρτάβαιος γῶμη. νυκτὶ δὲ βου-
 λῶν διδοῖσ, πᾶν γὰρ βύρσῳ (ὁ οὐ φῆγμα εἶ) στρα-
 τὸν ἐπιπύελλαι ἐπὶ πῶ Ἑλλάδα. δεδουμένων δὲ
 αὐτοῖσ' ὑπὸ τῶν, κατ' ἔπεισ' καὶ δὴ χεῖρ ἐν τῇ νυ-
 κτὶ εἶδε ὄψιν τοῖσ' δὲ, ὡς λέγεσθαι ὑπὸ Πέρσῶν ἐδό-
 κεε ὁ Ξέρξης ἀνδρᾶ (ὁ) ὅτισ' αἶψα μέγαν τε καὶ βύρ-
 40 μα ἀγῶν ἐπὶ τῇ Ἑλλάδα, ποροίπας ἀλίξῃν Πέρσῃ-
 σι στρατόν; ὅτε ὦν μεταβελθόμενος ποίεσθ' οὐτε

x1

xii

εἰς ἡμῶν
εἰς ἡμῶν
εἰς ἡμῶν

247

1 Quidam sic, Sed in eo res vertitur discrimine vt aut faciendum aut patiendum aliquid sit. 2 Vt autem nox aduenit; mordere cepit Xerxem Artabani sententia. Quum autem in consilium noctem adhibuisset, plane comperibat e re sua non esse expeditionem in Græciam suscipere. Quum igitur hæc contraria prioribus decreuisset, obdormiit. Sed ea nocte visus est in somniis etc. Illud ἡμῶν verti etiam potest Scrupulum intiebat. Eodem autem fere modo vsus esse videtur Ouidius verbo mordere. Illud vero ὅτι οὐκ εἶσθαι ἴσθαι, videtur ad verbum respondere phrasi nostrati & ea melius exprimi, Que ce n'estoit pas son cas; 3 Quam iam Persis vt copias cogent denunciaueris? Atqui nec quod sententiam reuocet bene facis, nec

ο συγνώσθαι μοι πάρα· ἀλλ' ὡς περ τῆς ἡμέρης
 ἐβούλομαι ποιεῖν, ταῦτά μιν ἐπιβόων. ὅ μιν
 ταῦτα εἰπόμενα, ἐδόκει οὐκ ἔρξην ἀποτάλασαι.
 Ἡμέρης δ' ἐπιλαμψάσης, ὄνειρον μὲν τοῦτου λέ-
 γον ἑσθὲν ἐποίησε, ὃ δ' Περσέων σιναλίσας (ἔ-
 αὖτε δὲ καὶ πρῶτον σινελέξε, ἔλεγέ σφι ταδε,
 Ἄνδρες Πέρσαι συγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχι-
 στεφάβουλομαι. φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμειν-
 ῶντα πρῶτα οὐκ ἀνήκω, καὶ ὅ παρηρησμένοι κεί-
 να ποιεῖν, ἑσθὲν χρόνον μὲν ἀπέχονται. ἀκού-
 σαντί μοι μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης, ἡδυν-
 ῆκα μὲν ἠνεότης ἐπέζεσε, ὡς ἀεικέεσσι ἀπορί-
 λαι ἔπειτα ἐς ἀνδρα πρῶτον ἢ χρεῶν· νῦν μὲν
 εἰ συγνοῖς, χρησομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. ὡς ἂν με-
 ταδεδογμῶν μοι μὴ στρατεύεσθαι ἔπι τῶν Ἑλ-
 λάδα, ἡσυχίᾳ ἔστω. Πέρσαι μὲν, ὡς ἤκουσαν ταυ-
 τα, κεχαρηκότες προσεκυώον. Νυκτὸς δ' ἡγε-
 νωμῶν, αὐτὶς τοῦτο ὄνειρον ἔλεξε τῷ Ξέρξῃ, κατε-
 πνωμῶν ἔπι τῶν, Ὡς παῖ Δαρείου, καὶ δὴ φαίνομαι
 ἐν Πέρσῃσι τε ἀπιπαμῆδος τῶν στρατηγῶν, καὶ
 τὰ ἐμαῖ ἔπειτα ἐν ἑσθὲν ποιησάμενος λόγῳ, ὡς περ
 ἑσθὲν ἀκούσας. ἔν νῦν ἐστὶ ἴασι, ἡμῶν μὴ ἀ-
 ῖκα στρατηγῶν, ταδε εἰ δὲ αὐτῶν προσδο-
 κα αἰαρήσειν ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγγυεῖ ἐν ὁ-
 λίγῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω καὶ ταχὺ ἔστω-
 αι. Ξέρξης μὲν αὖτε δὲ ἡρόδοτος τῇ ὄψει, ἀνὰ
 τε ἑδραμε ἐκ τῆς κρίτης, καὶ πῦμπαι ἀγγελοῖν, Ἀρτά-
 βανον καλέοντα. ἀπιγμῶν δ' ἔλεγε Ξέρξης ταδε,
 Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὰ φραυτῆκα μὲν ἐκ ἐσωφρόνειον,
 εἰπας ἐς σε μέγα ἔπειτα, χρηστῆς εἵνεκα συμβου-
 λῆς μὲν μοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνω. ἐγνων δ'
 ταῦτά μοι ποιητέα ἔοντα ταυτὰ ἡσυχίᾳ. οὐκ ἂν
 διωαπὸς εἰ εἰμὶ ταυτὰ ποιεῖν βουλόμην. τετραμ-
 μῶν γὰρ δὴ ἐμετεγνωκότι ἔπι φοιτῶν ὄνειρον φάν-
 ταζεταί μοι, οὐδαμῶς σιωπεπαμῆον ποιεῖν με ταυ-
 τα· νῦν δ' καὶ ἀπειλήσαν οἴχεται. εἰ ἂν θεὸς ἔστι ὁ
 ἐπιπέμπων, καὶ ὅτι πῦμπαι ἐν ἡδονῇ ἔστι ἡμέραται
 στρατηγῶν ἔπι τῶν Ἑλλάδα, ἔπι τῶν ἡσυχίᾳ καὶ σοι
 τῶντο τῶν ὄνειρον, ὁμοίως ὡς καὶ ἐμοὶ ἐν τελλόμε-
 νον. βύλοκω δ' ὡς ἀγνώμην ταυτὰ, εἰ λάβοις
 τῶν ἐμῶν σκεδῶν πᾶσαν, καὶ ἐνδὲς, μὲν τῶν ἰζοιο ἐς
 ἔμῳν θρόνον, καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατε-
 πνώσειας. Ξέρξης μὲν ταυτὰ ἔλεγε. Ἀρτάβανος
 δὲ οὐ πρῶτον κελύσματι πειθόμενος, οἶα ἐκ ἀξι-
 βόμενος ἐς βασιλῆιον θρόνον ἰζεσθαι, τέλος ὡς
 ἡσυχίᾳ ζεσθαι, εἰπας ταδε, ἐποίησε ὁ κελύσματον,
 Ἴσον

qui tibi assentiatur adest. quare perge i-
 re eam viam quam interdum ire destina-
 ueras. Hæc loquutus ille visus est Xerxi
 ab aspectu evanuisse. Vbi dies illa-
 xit, Xerxes huius insomnij nulla ratio-
 ne habita, coacto eorundem Persarum
 quos pridie coegerat concilio, ita verba
 fecit, Viri Persæ, veniam mihi date di-
 centi contrariam superiori sententiam.
 nam & ego nondum ad summum quo
 perueniendum est mihi prudentiæ per-
 ueni: & qui ut illud faciam suadent, nul-
 lo unquam à me tempore abscedunt. Eo-
 que mihi Artabani sententiam audien-
 ti, confestim iuuentus efferbuit ut verba
 in virum grandem natu effunderem pe-
 tulantiora quam debui. nunc itaque a-
 gnoscens erratum meum, utar illius sen-
 tentia: & quoniam reuocaui expedi-
 tionis sumendæ sententiam, vos qui-
 eti estote. Hæc ubi audiere Persæ, lætitia
 affecti regem adorauerunt. Insequenti no-
 cte idem rursus insomnium quiescenti
 Xerxi assistens, inquit, Fili Darii, videris
 expeditionem apud Persas reuocasse,
 verbis meis pro nihilo habitis, quasi illa
 à nemine audisses. Hoc igitur nunc be-
 ne intellige, nisi extemplo inis expedi-
 tionem, hoc tibi ex ea re contingeret:
 quemadmodum breui magnus & am-
 plus effectus es, ita breui rursus humilis
 eris. Hoc viso perterrefactus, è cubili ex-
 xiliit pariter & nuncium misit ad accer-
 fendum Artabanum, qui ubi aduenit, ita
 ad eum inquit, Artabane, ego statim
 quum in te bene consulentem mihi
 stultis verbis inuectus sum, non fui com-
 pos mentis: sed non multo post præni-
 tens, cognoui id mihi esse faciendam
 quod tu præcipiebas. Tamen id volens
 exequi, non possum. nam mihi iam ani-
 mo immutato, & prioris sententiæ præ-
 nitenti, apparuit in somnis visio, dissi-
 uadens omnino hoc quod posterius face-
 re constitueram: quin etiam nunc inter-
 positus minis abscessit. Quod si Deus est
 qui insomnium misit, eique profus est
 cordi expeditionem sumi aduersus Gre-
 ciam, contingeret hoc tibi quod mihi in-
 somnium, itidem ut mihi præcipiens.
 Quod ita fore coniecto, si omnem
 meum ornatum sumas, eoque indutus
 in sella mea confideas, & deinde in cu-
 bili meo capias somnum. Hæc loquuto
 Xerxi, Artabanus initio nolle obsequi,
 atque negare se dignum qui regio in so-
 lio federet: tandem quum cogereretur,
 fecit imperata, hæc præloquutus,

καὶ αὐτὸς
 οὐκ ἔστιν
 ἡσυχίᾳ.

— adest quisquam qui tibi huius rei, id est, reuocata sententia, conscius futurus sit. Vel, Nec adest qui tibi hoc delictum reuoca-
 ta sententia condonaturus sit. q. d. Nec ego qui tibi ad hoc impune hoc abire sinam. 1 In folio meo

Apud

Ἀρτάβατος, νομίζων Ξέρξεα ἀποδέξειν λέγοντα ἑ-
 δέν, ἐποίησε δὲ κελυθόμενον. *οὐδὲν δὲ τὴν Ξέρξεω*
ἐδῆται, καὶ ἐζῆμενος ἐς τὸ βασιλῆιον θρόνον, ὡς με-
τὰ ταῦτα κοῖτον ἐποίησε, ἢ λέγει ὁ κατυπνωμένος τῶ-
ν ὄνειρον δὲ καὶ τῶν Ξέρξεα ἐφοίτα. Ὑποστάν-
 δὲ τῶν Ἀρτάβατου, εἶπε ταῦτα, Ἀρεῖ οὐδὲν κείνος ἦς
 ὁ ἀποσπένδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 λάδα, ὡς δὴ κηδομένος αὐτῷ, ἀλλ' οὔτε ἐς δὲ μετε-
 πειτα, οὔτε ἐς τὸ ἀναυλίκε νῦν καταπερὶξαι,
 ἀποτρέπων δὲ χρεῶν ἡμέρασι. Ξέρξεα δὲ τὰ δεῖν
 ἀντικυφόντα παθεῖν, αὐτὰ ἐκείνῳ δεδήλωται.
 Ταῦτά τε δὴ ἐδόκει Ἀρτάβατος τὸ ὄνειρον ἀπειλέ-
 ειν, καὶ περὶ αὐτοῦ σιδηρεῖοισι ἐκχεῖν αὐτῷ μύθειν
 τῶν ὀφθαλμοῦν, καὶ ὅς, ἀμβώσας μέγα αἶα θεο-
 σκεῖ καὶ παρὶ τῶν Ξέρξεω, ὡς τὴν ὄψιν ὁ τῶ
 ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγορεύσας, δούτε εἰς ὁ λέγει
 ταῦτα, Ἐγὼ μὲν, ὡς βασιλεὺς, οἷα ἀνθεσπορίδων τε
 πολλὰ καὶ μέγιστα πόντα φρήματα ὑπὸ ἡσ-
 σόνον, οὐκ ἔωσέ τὰ πρῶτα τῆ ἡλικίῃ εἶκειν ἐπι-
 στήμῳ ὡς κακὸν εἶναι δὲ πολλὰν ἐπιθυμίαν. *με-*
μνησθῆναι μὲν τὸν ὅτι Μασαγέτας Κύρου στρατὸν
ὡς ἐφῆξε, μνησθῆναι δὲ καὶ τὸν ἑὸν Αἰθίοπας
 τῶν Καρυύστων, οὗ στρατεύμενος δὲ καὶ Δαρείῳ
 ἐπὶ Σκύθας. ἐπιστήμῳ ὡν ταῦτα, γὰρ μὲν εἰ-
 γον, ἀπεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς πό-
 των ἀνθεσπῶν. ἐπεὶ δὲ δαμονίῃ τις ἴδῃ ὄρμη,
 καὶ Ἑλλήνας (ὡς εἶοικε) φθυρῆ τις καταλαμβαίνει
 θηλάσας, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τρεπομαι, καὶ τὴν γῆ-
 μιν μεταλίθωσι. σὺ δὲ στήμῳ μὲν Γέροισι τὰ
 ἐκ τῶν θεῶν πεμπόμενα, χρῆσθαι δὲ κέλθου τῶν
 ἐκ σοῦ πρὸς τοῖσι περὶ τῶν ἡμερῶν ἐς τὴν ἀρ-
 σιδίῳ. ποίει δὲ οὕτω ὅπως τῶν θεῶν ἀρξάμενος,
 τῶν ὧν εἰδεήσῃ μηδέν. τούτων λεχθέντων, ἐ-
 γὰρ ταῦτα ἐπαρτήντες τῆ ὄψιν, ὡς ἡμέρη ἐγέμετο ταχ-
 σα, Ξέρξης τε ὑποφύλακτο ταῦτα Γέροισι καὶ
 Ἀρτάβατος, ὅς πρὸς τὸν ἀποσπένδων μοῦνος ἐ-
 φαμεν, ὅτε ἐπισπένδων φθμερὸς ἴω. Ὁρμη-
 μένῳ δὲ Ξέρξει στρατηλατείειν, μὲν ταῦτα τεκτε-
 ῖν ἐν τῶ ὑπνω ἐγέμετο, τὴν ὁ μάλιστ' ἐκρίναν ἀ-
 κούσαντες, φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δαλθῶσιν τε
 ὁ πρῶτας ἀνθεσπῶν. ἢ ὅψιν ἴω ἡδὲ ἐδόκει ὁ
 Ξέρξης ἐφεδμεν εἰλαίης θαλάσῃ. ἀπὸ δὲ τῆς ἐ-

Artabanus, quod speraret ea à Xerxe
 sine ullis verbis admissum iri, iussa exe-
 quutus est. Et quum induta sibi Xerxis
 veste, regali solio refedisset, moxque re-
 cubuisset, idem in somnium dormientē
 adiit quod Xerxem adierat, eiq; super-
 assistens, ita inquit, Tunc ille es qui fe-
 stinantem ire in Græciam Xerxem di-
 stines, tanquam eius curator: Tu neq; in
 futurum neque in præsens confideras,
 qui dissuades id quod est fatale contin-
 gere. Quod autem Xerxem pati necesse
 sit, nisi dicto audiens fuerit, ei ipsi de-
 monstratum est. His verbis Artabano
 visus est ille vir in somnis munitari, con-
 dentibusque ferramentis conari oculos
 ipsi exurere. Quæ de te vehementer ex-
 clamans Artabanus exiit, aditoque
 Xerxi obseruatam sibi in somnis visionem
 exposuit, secundoque loco hæc in-
 quit: Equidem rex, ego, veluti homo,
 quod multa iam videram, & magna ne-
 gicia sub Hæssonibus contigisse, non
 sinebam te omni ætati indulgere, gnatus
 rem esse malam multa concupiscere, me-
 moria tenens quomodo cum exercitu
 Cyri contra Massagetæ actum esset:
 quomodo cum exercitu Cambysis con-
 tra Æthiopes: qui etiam cum Dario
 militavi aduersus Scythas. Hæc sciens
 ego, sentiebam te (si quiesceres) omniū
 hominum beatissimū. Sed quoniam di-
 uinus quidam instinctus est, & Græcos
 clades quædam (vt videtur) missa diui-
 tus manet, ego quoque cedo, ac senten-
 tiam muto. Tu vero quæ diuinitus missa
 sunt, indicato Persis, iubetoque vt iis
 quæ ad apparatus pertinentia ante præ-
 ceperas, operam dent. Et ita agito vt
 nihil tuorum, deo tribuente, desit. His
 dictis, & sublati ex ea visione animis,
 vbi dies extitit, ibi confestim & Xer-
 xes hæc Persis exponit, & Artabanus,
 quem constabat prius solum omnium
 id fuisse dehortatum, tunc exhorta-
 batur. Post hæc incunt expeditionem
 Xerxi tertium in somnis vi-
 sum oblatum est: quod magi auditum,
 coniectarunt ad vniuersam terram per-
 tinere, portendereque omnes homi-
 nes Xerxi seruituros. Visum autem
 tale erat: Videbatur sibi Xerxes sur-
 culo oleagino coronatus esse, cuius o-

ἡ μὲν
 σκίση
 ἡ μὲν
 σκίση

1 Quum speraret fore vt quæ à Xerxe dicerentur, vana esse probaret, iussa exe-
 quutus est. 2 Tunc ille es qui Xerxem ab inferendo
 Græcis bello dehortaris, tanquam eius curam gerens? At nec in præsens nec in posterum impune tibi erit quod ea dissuades quæ
 fata fieri volunt. 3 Ego certe, rex, qui multos quorum res ampliores essent, ab illis quorum res angustiores erant, superatos vi-
 disse, te per omnia morem ætati gerere non sinebam. At Valla populorum aliquem sub Hæssonum nomine videtur somniasse.

Icæ ramis vniuersa tellus occuparetur, & mox corona capiti circumdata, euanescere. Hæc magis interpretatis, sine mora Persæ qui in concilio fuerant, ad suam quisque præfecturam digressi, omni studio incubuerunt ad exequenda iussa, cupidi dona quæ proposita fuerant obtinendi. Xerxes autem ita copias suas contraxit vt omnem continentis locum scrutaretur. siquidem à debellata Ægypto per totum quadriennium comparauerat exercitum, atque eius apparatus, quinto autem anno in eunte mouit cum ingenti copiarum manu. Nam omnium quos nouimus exercituum hic multo maximus extitit: adeo vt ad eum nihil fuisse videatur aut ille Darianus, qui aduersus Scythas ductus est, aut ille Scythicus, qui Cimmerios insequens Medicam regionem inuasit, ac pæne omnia superiora Asiæ subegit ac tenuit: (quo nomine Darius postea Scythas iuit vltû) aut ille (vt fama fert) Attidæ aduersus Ilium, aut ille aut Troicum bellum, Myforû Teucorumq; qui per Bosphorum in Europam transgressus, omnes Thraces in deditiorem suam redegit, ad Ioniumque Pontum descendens, ad Peneum vsque anmem qui ad meridiem vergit, processit. Neque illi omnes exercitus, neque alij his adiecti, cum vno hoc comparari merentur. ¹ Quis enim non attulit ad Xerxem ex Asia copias: quæ aqua præter ingentes amnes potando nõ defecit? Alij nanque naues præstabant, alijs vt peditatum, alijs vt equitatum, alijs vt nauigia ad vectandos equos eorum qui vna militabant, alijs vt naues longas in vsum pontium præstarent, iniunctum erat, alijs vt frumentum & naues. Quæ triennio superiore præparata erant, præcipue propter Athon, vt in quo superior classis dum circumuehitur afflictata fuisset. Ad Eleutem enim Chersonesi classis habebat stationem, illincque omnes copias sub verberibus cœperunt Athon effodere, quum per vices alij alijs succederent, adiuuantibus etiam in effodiendo accolis: præpositis operi, Bubare Megabyzi, ² & Artæo Artachai filio, viris Persis. Est autem Athons mons ingens ac nobilis, ad mare pertingens, ab hac parte hominibus cultus, ad continentem definens in speciem Chersonesi, id est, peninsula, cum isthmo duo-

λαίης ἔδν κλάδες γλῶ πᾶσαν ἔπιχεῖν. μὲν δὲ, ἀφ' ὁμοθυμῆα παρὶ τῆ κεφαλῆ κείμενον ὦ σέφα 249
 νον. κεινῶτων δὲ ταύτη τῆ μάγων, Γερότων τε τῆ συλλεθῆντων, αὐτὰ πᾶς αἰὴρ ἐς τὴν ὄρ-
 γλῶ τὴν ἐωῦτ' ἀπελάσας, εἶχε παρ' ἑμὶ πᾶσι
 ἔπι τοῖσι ἀειρημένοισι, τῶν αὐτῶν ἕκαστος τῶ παρ-
 κείμενα δῶρα λαβεῖν. Καὶ Ξέρξης τὸ στρα-
 τῶ οὕτω ἐπάγερσιν ποίεσται, χωρὶν πύματα ἑρευωῶν
 τῆς ἡπείρου. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος, ἔπι
 10 μὲν τεσσάρων ἔτεα πλήρη παρ' ἑρτέρο στρατιῶ τε
 καὶ τῶ παρ' ὄφρα τῆ στρατῆ πύματι δὲ ἔπει
 αὐτοῖσι ἐστρατηλάτε χειρὶ μεγάλη πλήθος. ὄ-
 λων γὰρ τῆ ἡμεῖς ἴδμεν πολλῶ δὴ μέγιστος ἔστ'
 ἔχμεν ὥστε μήτε ὦ Δαρείου ὦ ἔπι Σκύθας
 παρ' ἑτῶτον ἢ μηδὲν φαίμεσθαι, μήτε ὦ Σκυθ-
 κόν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες, ἐς τὴν Μη-
 δικίῳ ἐμβαλόντες, σχεδὸν πύματα τῶ αἰῶ τῆς
 Αἰῶν κατὰ τρεῖς ἡμέρας, εἰέμοντο. τῆ εἶνεκεν ὑπε-
 ρον Δαρείος ἐπιμύρετο. μή τε χ' τῶ λεγόμενα
 20 τῆ Ἀπειδέων ἐς Ἴλιον, μή τε ὦ Μυσῶν τε καὶ
 Τολκῶν, ὦ παρ' τῆ Τρωϊκῆ ἡρόμενον οἰ-
 ἀβαάντες ἐς τὴν Εὐρώπῳ χ' Βόσπορον, τοῖς
 τε Ὀρήκας κατὰ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔπι τὸν Ἰώ-
 νιον πόντον κατέβησαν, μέγιστε Γέωειοδ ποτα-
 μὸς τῶ παρ' ἑσ μεσαμβέλιον ἔλασθη. Αὐτὰ αἰ
 πᾶσαι, οὐδ' ἕτερα παρ' ἑσ ταύτησι ἡρόμεται αἰ
 στρατηλασίαι, μή τις τῆς δεσῆ ἀξία. ἢ γὰρ οἰκ-
 ἦγαγε ἐκ τῆς Αἰῶν ἔθνος ἔπι τὴν Ἑλλάδα Ξέρ-
 ξης; κοῖον δὲ πινόμενον ὕδωρ οἰκῆ ἐπόλιπε, πλὴν ὅ
 30 μεγάλων ποταμῶν; ὦ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο,
 ὦ δὲ ἐς πύματι ἔτεταχτο, τοῖσι δὲ ἵππων παρ' ἑσ τε-
 τακτο, τοῖσι δὲ ἰσπαγωγὰ πλοῖα, ἀμα στρατὸ
 μέγιστοι τοῖσι δὲ, ἐς τῶ γεφύρας μακρῶς νέας πᾶ-
 ἔχειν τοῖσι δὲ, οἰκῆ τε καὶ νέας. καὶ τῶ μὲν ὡς
 παρ' ἑσ τῶ αἰῶν τῆ παρ' ἑσ τῶν ἀειπλεόντων
 παρ' ἑσ τὸν Ἀθῶν, παρ' ἑσ τῶν παρ' ἑσ τῶν ἐτέων,
 καὶ μάλιστα ἐς τὸν Ἀθῶν. ἐν γὰρ Ἐλεοῦσι τῆς
 Χερσονήσου ὄρμεον τελεῖρες ἐν τῶν δὲ ὄρμεῶ-
 μέγιστοι, ὄρμασιν ὑπὸ μασίγων πύματι παρ' ἑσ
 40 τῆς, ἀφ' ὁμοθυμῆα ἐφοίτων ὄρμασιν ὅ καὶ ὦ παρ' ἑσ
 Ἀθῶν κατοικημένοι. Βουβάεις ὁ Μεγαβάτου,
 καὶ Ἀρταχάης ὁ Ἀρταίου, ἀνδρες Πέρσαι, ἔπειτα
 τεον τῶ ἔργου, ὦ γὰρ Ἀθῶν ἐστ' ὄρμας μέγιστε
 καὶ οὐώμασιν, ἐς τῶ γαλασθῶν κατῆκον, οἰκῆ μέγιστον
 ὑπὸ ἀνδρῶν. τῆ δὲ τελευτῶ ἐς τὴν ἡπείρου
 ὅ ὄρμας, χερσονησοειδῆς τε ἔστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς δῶ-

1 Quam enim ex Asia gentem in Græciam non adduxit Xerxes? 2 Et Artachæo Artæi filio,

δεκα σταδίων· πεδίων δὲ τῶν, καὶ κολωνοὶ οὐ με-
γάλο ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀχαιῶν, ἐπὶ θαλάσ-
σων τῶν ἀπὸ Τορώνης· ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ,
ἐς ὃν τελευτᾷ ὁ Ἄθως, Σαῖνη πόλις Ἑλλάς οἰκη-
ται. αἱ δὲ εἰς τὴν Σαῖνης, ἔσω δὲ τῆς Ἀθῶν οἰκηθῆναι,
τὰς τότε ὁ Γέροντες νησιώπιδας ἀπὸ ἠπειρωτῶν ὠρ-
μητο ποιεῖν, εἰσὶ αἱ δὲ, Δῖον, Ὀλόφυξος, Ἀκροθῶ-
ν, Ὀύσος, Κλεωναί. πόλιες μὲν αὐτῶν αἱ ἑξῆς Ἀ-
θῶν νέμονται. Ὠρύσων δὲ ὧδε· δακτύλιοι ἑξῆς
χωρὸν ἑξῆς βαρβαροὶ καὶ ἔθνη, καὶ Σαῖνι πό-
λιν χρονοτενέες ποιεῖσιν· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βα-
ρῆτα ἢ διώρυξ, ἑξῆς μὲν, κατὰ τὰ ἐσώτατα, ὠρύσων·
ἑτέρῳ δὲ πρὸς τὸν ἰσθμὸν αἱ εἰς ἑξῆς ὠρύσων·
ἄλλοισι κατὰ τὴν ἐσώτατον ὅτι βαρβαροὶ. ἑξῆς αὖ
ἐκ δευτέρου, ἑτέροις, ἔως ἀπὸ τῶν αἰών-
των· οὗτοι δὲ ἕξεφόρον τε καὶ ἕξεβαλλον. ἑξῆς
οἱ μὲν νῦν ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων, κατὰ ῥήνυ-
μοὶ ἑξῆς κρημνοὶ τῆς ὀρύγματος, πόνον διπλήσιον
πρὸς τὸν ἰσθμὸν. αἱ γὰρ τῶν αἰώνων τῶν καὶ τῶν
κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα ποιεῖσιν, ἑξῆς σφίσι τῶν
οὐδὲν ἀποδείκνυται· ἑξῆς δὲ Φοινίκης σφίσι ἐν τε
τῶν ἄλλοις ἔργοις ἀποδείκνυται, καὶ δὴ καὶ ἐν
ἐκείνῳ. ἀπολατῶντες γὰρ μόνον ὅσον αἰεὶ
ἐπέβαλε, ὠρύσων· ὁ μὲν αἰών τῆς διώρυ-
ξος ποιεῖσιν διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτῶν τῶν διώ-
ρυχα γινέσθαι· πρὸς τὸν ἰσθμὸν δὲ τῶν ἔργων, σφίσι
κατὰ τὴν ἐξῆς, καὶ ἕξεσδοτο τῶν ἄλ-
λοις ὅτι ἔργον. ἐξῆς δὲ λειμῶν ὅτι, ἵνα σφίσι ἀ-
γρῆ τε ἐγένετο καὶ ἀρηθῆσθαι. αἱ δὲ σφίσι πολ-
λὸς ἐφοῖτα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀληλεσθῆναι. ὧδε
μὲν ἐμὲ συμβουλεύοντων βίβλασθαι, μεγαλοφρο-
συνῆς εἶνεκα αὐτῶν ἕξεσθαι ὀρύσων ἐκέλευε, ἐξῆς
λων τε διώρυγα ἀποδείκνυται, καὶ μνημόσυνα
λιπέσθαι. πρὸς γὰρ, μηδὲνα πόνον λαβόντας,
ἰσθμὸν τῶν νέας ἑξῆς, ὀρύσων ἐκέλευε
διώρυγα τῆς θαλάσσης, βίβλασθαι δύο τετράσθαι πλέ-
ειν ὁμοῦ ἐλαττομῆρας. τῶν ἑξῆς αἰώνων τούτοις
τῶν αἰώνων καὶ τῶν ὀρυγμάτων, πρὸς τὸν ἰσθμὸν καὶ τῶν
μόνα ποταμὸν ἕξεσθαι γεφυρώσθαι. Ταῦ-
τα μὲν νῦν οὕτω ἐποιέσθαι. πρὸς τὸν ἰσθμὸν δὲ
καὶ ὅπλα ἐς τὰς γέφυρας βύβλασθαι τε καὶ λιθο-
λίνου· ἐπιπέσθαι Φοινίξ τε καὶ Αἰγυπτίοισι καὶ
σφίσι τῆς ἐξῆς καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆναι
ἢ ἐξῆς, μηδὲ τὰ ἑξῆς ἐλαττομῆρας ἐ-
πὶ τῶν Ἑλλάδα. ἀναπυθῆσθαι δὲ τῶν χωρῶν,

decim stadiorum. Hæc planities atque
tumuli, è mari Acanthiorum ad mare
quod est contra Toronem, non sunt
magni. In hoc isthmo vbi Athos fini-
tur, sita est vrbs Græca nomine Sana.
Quæ autem extra Sanam & intra Athos
sitæ sunt vrbes, eas tunc Persa ex con-
tinentibus insulanas facere aggressus
est: quæ sunt hæc, Dion, Olophyxus, A-
crothoon, Thyfus, Cleonæ. Istæ qui-
dem sunt vrbes quæ apud Athon incol-
luntur. Hunc autem in modum bar-
bari locum nationatim effodiebant
recto limite Sanam versus. Posteaquam
depressa erat fossa ab iis qui in imo fo-
diebant, alii humum effossam assidue
tradebant aliis super scalas stantibus:
& isti excipientes tradebant deinceps
aliis, dum ad summos perueniebatur,
qui illam efferebant atque abiicebant.
Qua in re tumuli effossi duplicem labo-
rem illis, præterquam Phœnicibus, præ-
bebant: nam quum eandem facerent
fossæ mensuram superius in ore quam
inferius in fundo, id necesse fuit con-
tingere. At Phœnices cum aliis in re-
bus, tum vero in illa prudentiam suam
declarauerunt: qui partem quæ sibi cõ-
tigerat, ita excauauerunt vt os fossæ du-
plum esset quàm ipsam fossam esse oport-
tebat, procedenteque opere assidue il-
lam coarctabant: vt quum ad imum de-
uentum esset, fossa ceterorum partibus
adæquaretur. Est autem hoc loco prauum
quoddam, vbi illorum erat & forum &
mercatus, quo multum etiam ex Asia
frumenti moliti comportabatur. Hanc
fossam Xerxes (vt ego coniectura col-
ligo) iactantiæ gratia deprimi iussit, po-
tentiæ ostentandæ cupidus, ac memo-
riæ sui relinquendæ. nam quum liceret
nullo negotio naues per isthmum tran-
sportare, iussit isthmum intercidi, ad ma-
re recipiendum in fossam tantæ latitu-
dinis vt duæ triremes pariter illac agita-
ri possent. Eisdem autem imperatum
est vt fossam facerent, quibus fuerat vt
flumen Strymonem pontibus iungerent.
Ista Xerxes hunc in modum fecit. Cõpa-
rauit item ad pontem armaturam, sicuti
atque albi lini copiam: dato hoc Phœnici-
bus atque Ægyptiis negotio vt cõmeatum
exercitui comportarent: ne homines
neue iumenta quæ ducebantur in Græ-
ciam, absumerentur. Sed admonitus

χ.θ.σ.π.

10

20

250

30

2. δι. σ. π. α.

40

1 Nationatim distributum effoderunt. 2 Prærupta præcipitiis fossæ dupl. 3 ὄπλα hic vocantur funes nautici. Gall. Le cordage. Bybli 5 Fame laborarent. λιμῆνες, ποτὴν λιμῆνες.

iussit

iussit illum in loca quæ cuique oppor-
 tunissima essent, alius alia via compor-
 taret undique ex Asia nauibus onerariis
 & vectornis. Verum plurimi compor-
 tarunt in oram quæ dicitur Album li-
 tus, vt quibusque præceptum erat: alii
 in Tyrodizam Perinthiorum oram, a-
 lii in Doriscum, alii in Eionem, quæ est
 super Strymonem: alii in Macedoni-
 am. Dum isti in imperato sibi traie-
 ctu occupantur, interea Xerxes, coactis
 omnibus pedestribus copiis, iter ingres-
 sus est Sardis versus, mouens ex Crita-
 lis Cappadociæ. Illuc enim edictum e-
 rat vt cunctæ copię cogèrentur, quæ per
 continentem erant cum Xerxe ituræ.
 In quibus quisnam præfectorum a-
 gmen pulcherrime instructum ducens,
 ab rege donatus est proposito præmio,
 affirmare non possum, quia nec à prin-
 cipio, quum res in iudicium deducta
 est, cognoui. Posteaquam autem trans-
 misso flumine Haly, attigerunt Phry-
 giam, itinere per eam facto, peruene-
 runt Celanas, vbi fontes Mæandri exi-
 stunt: & alterius amnis non minoris
 Mæandro, nomine Cataractæ, qui
 ex ipso foro Celanarum exortiens in-
 fluit in Mæandrum. In qua vrbe & in
 quo foro visitur suspensa Sileni Mar-
 syæ pellis in vtré formata: quam à Phry-
 gibus fertur Apollo illi detractam sus-
 pendisse. ¶ In hac vrbe residens Py-
 thius Atys filius, vir Lydus, omnem re-
 gis exercitum atque ipsum Xerxem ma-
 gnificentissimo hospitio excepit: spro-
 ponditq; se pecuniam ei in bellum sup-
 peditaturum. Ob quam sponsionem
 Xerxes eos qui aderant Persas interro-
 gauit quisnam esset Pythius, & quantū
 possidēs, qui hoc polliceretur. Illi, Rex,
 inquit, hic ille est qui Darium patrē
 tuū aurea platano ac vite donauit: qui-
 que nunc omnium hominum diuitiis
 princeps est secundum te. Hæc vlti-
 ma verba Xerxes admiratus, secundo
 loco percontatus est ipse Pythiū quan-
 tum ei pecuniarum esset. Cui ille, Ne-
 que te, inquit, celabo rex, neque dif-
 simulabo me scire meas ipsius facul-
 tates: sed sciens, proinde exacte recen-
 sebo. Etenim posteaquā accepi, celer-
 rime te ad mare Græcum esse descensu-
 rum, volens tibi ad bellum pecuniam
 dono dare, subducta ratione comperi
 mihi esse argenti quidem duo millia

καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ἐπιτηδεώτατον εἴη, ἀγ-
 λα ἄλλη ἀγνέοντας ὀλκῆσι τε καὶ πορθμίοισι ἐκ
 τῆς Ἀσίας πρυταχόθεν. ¶ Δὲ τῶν πλείων ἐς
 Λακωνικὴν ἀκτὴν καλεομένην τῆς Θρηάκης ἀγνέον,
 10 ὅ δὲ ἐς Τυροδίζην πρὸ Περσικῶν, ὅ δὲ ἐς Δοει-
 σκον, ὅ δὲ ἐς Ηἰόνα πρὸ ἐπὶ Στρυμόνι, ὅ δὲ ἐς
 Μακεδονίαν ἀπαταγμένοι. Ἐν ταῖς δὲ οὗτοι
 ἔπεσκέμνον πόνον ἐργάζοντο, ἐν ταῖς δὲ περὶ
 ἅσας συλλεγεγμένοι ἅμα Ζέρξῃ, ἐπορθύον ἐς
 20 Σάρδεις, ἐκ Κεϊτάλων ὀρμηθεὶς τῶν ἐν Καππα-
 δοκίῃ. εἰ ταῦτα γὰρ εἴρητο συλλεγεσθαι πάντα
 καὶ ἠπιογεν μόνοντα ἅμα αὐτῶν Ζέρξῃ πο-
 ρθύεσθαι ἔρετον. ὅς μὲν νῦν τῶν ἰσχυρῶν
 ἔρετον κέλματα ἐσαλκόνον ἀγαθὰ, τὰ περὶ κεί-
 να τὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, ὅσῃ ἔχω φερέ-
 σαι. ὅσδὲ γὰρ δὲ χεῖρ ἐς κείσιν τούτου πῆρ ἐλ-
 θόντας οἶδα. ὅ δὲ ἐπεὶ τε ἀγαθαίτες ἄλλω
 ποταμόν, ὠμίλησθαι τῆ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορθύο-
 30 μνοι, ἠπαρῆγοντο ἐς Κελανας, ἵνα πηγαί ἀναδι-
 20 δουσι Μαυάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἐτέρου ὅσῃ ἐλάσ-
 σονος ἢ Μαυάνδρου, τὰ οὐώμα τυγχάνει ἐόν Κα-
 τάρρηκτις ὅς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγρῆς τῆς Κελανέ-
 ων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μαυάνδρον ἐκδιδοῖ ἐν τῇ
 καὶ ὅ τῶ Σιλίωυ Μαροσίω ἀσπὸς ἐν τῇ πόλι ἀνα-
 κρέματα. ἄλλω Φρυγίαν λόγος ἔχει ἄλλο Ἄ-
 πόλλωνος ἐκδαρέντα ἀνακρεμαδίωται. Ἐν
 ταύτῃ τῇ πόλι ἰσχυρῶν Πύθιος ὁ ἄλλω
 30 ος, αἰὲρ Λυδός, δὲ εἰνίσει τὴν βασιλέος ἔρεπὶν πᾶ-
 σθαι ξεινίοισι μεγίστοι, καὶ αὐτὸν Ζέρξῃα χεῖμα-
 30 τὰ τε ἐπαγγέλλετο, βουλόμηνος ἐς τὸν πόλεμον πᾶ-
 ἔχειν, ἐπαγγέλλομαι δὲ χεῖματα Πύθιου, εἴρητο
 Ζέρξῃς Περσῶν ὅσῃ παρῶντας, ὡς τε ἐάν ἀνδρῶν
 Πύθιος, καὶ ὅσα χεῖματα κεκτημένος, ἐπαγγέ-
 40 λοντο ταῦτα. ὅ δὲ εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, οὐδὲς ὅστι
 ὅς τοι πατέρα Δαρειὸν ἐδαρήσατο τῇ πλατμῆ-
 ἔω τῇ χρυσῆ, καὶ τῇ ἀμπέλω ὅς καίνω ὅστι παρῶ-
 40 πος ἀνδρῶν πλοῦτα τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σε.
 Θωμάσας ὅ τῶν ἐπέων ὅ τελευτήσαν Ζέρξῃς, ἀν-
 ὅς δὲ ἄλλω εἴρητο Πύθιον ὅσῃ ὅ τῇ χεῖματα
 40 ὅ δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, οὐδέ σε ἀποκρύψω, οὐδέ σκῆ-
 φομα ὅ μὴ εἰδέναι πρὸ ἐμεῶν οὐσίω. ἀλλ' ὅστι
 σάμηνος τοι ἀπὸ κείων καταλέξω. ἐπεὶ τε γὰρ τα-
 χισά σὲ ἐπιθύμω ὅστι δάλασθαι καταβαίνοντα
 πρὸ Ἑλλήωδα, βουλόμηνος τοι δουῶμαι ἐς τὸν πό-
 40 λεμον χεῖματα, δέμαθον, καὶ ὅσῃ λογιζ-
 μένος, ἔργου μὲν δύο χιλιάδας εἰούσας μοι

XVI

XVII

XVIII

1 Quum ad mare Græciæ descendere te audissem, statim opum mearum rationem inire aggressus sum. Iam tum enim in ani-
 mum induxeram pecuniam tibi dono date in bellum id gerendum. Subducta igitur ratione, argenti quidem talenta duo

» τάλαντων, χρυσίου δὲ, τετρακοσίας μυριάδας σα-
 » τήρων Δαρειῶν, ἐπιδεούσας ἑπτά χιλιάδων. καὶ
 » τούτοις σε ἐγὼ δωρέομαι. αὐτὰ δὲ μοι ἀπὸ ἀνδρα-
 » πόδων τε καὶ γυναικῶν ὅτι βίος. ὁ μὲν ταῦτα ἐ-
 » λεγε. Ξέρξης δὲ ἰσθίς τοῖσι Σίρημόιοις, εἶπε,
 » Ζεῖνε Λυδὲ, ἐγὼ, ἐπεὶ τέ ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χυ-
 » ρῶν, σὸθενὶ ἀνδρὶ σωέμιζα ἐς ἴσθε, ὅστις ἠέλπῃσε
 » ξείνια προσθεῖναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, σὸδὲ ὅς τις ἐς ὀ-
 » ψιν τὴν ἐμὴν κατασῆς, αὐτεπαχέλωτος ἐς τὸ πό-
 » λεμονέμοι ἠέλπῃσε συμβαλέσθαι χεῖματα, ἔξω 10
 » σεν. σὺ δὲ καὶ ἄξιόν τις μεγάλως στρατῶν ἐ-
 » μόν, καὶ χεῖματα μεγάλα ἐπαγγήσῃ. σοὶ ὦν ἐ-
 » γὼ αὐτῶν γέρεα τοῖα δὲ δίδωμι, ξείνον τέ σε
 251 » ποιεῖμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας τοῖ
 » τῶν σατήρων ἀποπλήσω πρὸ ἐμεωῦτό, δοῖς τὰς
 » ἑπτά χιλιάδας ἵνα μήτοι ὀπιδεέες ἕως αἰ τετρα-
 » κοσίαι μυριάδες ἑπτά χιλιάδων, ἀλλ' ἢ τοῖ ἀπὸ
 » πλοῆν ἕως ἐμῆο πεπληρωμένη. κέκτησθ' τε αὐ-
 » τὰς τὰς ἐκτίσας, ὅτι τὰ σὸ τε εἶ) αἰεὶ τοιοῦτος. οὐ
 » γὰρ τοῖ ταῦτα ποιεόντι, οὔτε ἐς τὸ πρῶτον, οὔτε ἐς τὸ 20
 » μῆνον μεταμελήσει. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ὀπι-
 » τελέα ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ τὸ πρῶτον. Ἀναυα
 » δὲ καλεομένη Φρυγῶν πόλιν ἀδραμειόμοδος, καὶ
 » λίμνῃ ἐκ τῆς ἄλης γίνονται, ἀπὶ κερὸς ἐς Κολοσσάς,
 » πόλιν μεγάλην Φρυγίας, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς
 » χασμα γῆς ἐσβάλλων, ἀφ' ἧν ἔσται ἐπιπτα ἀφ' ἡ-
 » σαδίων ὡς μάλιστ' ἀπὸ πέντε ἀναφαιμόμοδος, ἐκ δι-
 » δὲ καὶ εἶς ἐς τὸν Μαιάνδρον. ἐκ δὲ Κολοσσίων
 » ἱρμεῶμοδος ὁ στρατὸς ὅτι εἶν οὔρεσι τῶν Φρυγῶν
 » καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπὶ κερὸς ἐς Κύνδρα πόλιν ἔνθα 30
 » ἦλθον καταπεπηγῆσα, σαθίσα δὲ ἕως Κερίσου,
 » καταμύουσαι ἀφ' ἡραμμάτων εἶν οὔρεσι. Ὡς
 » δὲ ἐκ τῆς Φρυγίας ἐσέβαλε ἐς τὴν Λυδίαν, ἡζο-
 » μήνης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἕως Ἄριστον, ὅτι Κα-
 » ελίω φερούσης, τῆς δὲ ἐς δελίω, ἐς Σαρδίας, τῇ καὶ
 » πορθομόρῳ ἀφ' ἡραμμάτων τὸν Μαιάνδρον ποταμὸν
 » πᾶσα ἀνάγκη γῆς, καὶ ἵνα καὶ Καλλάτηβον
 » πάλιν, ἐν τῇ ἀνδρες δημοεργεὶ ἐκ μυρικής τε καὶ
 » πυροῦ μέλι ποιεῖται ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, βύ-
 » ρε πλατάνισον, τὴν καλλεὸς εἶνεκα, δωρησομένης κό- 40
 » σμα χρυσέῳ, καὶ μεθεδῶν ἀθανάτω ἀνδρὶ ὀπιπρέ-
 » τας, δολιέρη ἡμέρη ἀπὶ κερὸς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ. Ἀπὶ
 » κερὸς τῆς Σαρδίας, πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας

talentorum, auri vero quadragies cen-
 tena millia nummum Daricorum, se-
 ptem millibus minus: quæ tibi dono do-
 nam mihi ipsi victus è mancipiis atque
 ex agricolis suppetit. Hæc Pythius.
 Quibus verbis delectatus Xerxes, Ho-
 spes Lyde, inquit, ego ex quo Persidem
 regionem egressus sum, neminem ad-
 huc nactus sum qui in exercitum me-
 um hospitalitatem exercere voluerit,
 aut qui in conspectum meum veniens,
 sua sponte pecuniam mihi ad bellum
 conferret, præter te: qui & exercitum
 meum egregia hospitalitate profequu-
 tus es, & ingentem pecuniam pollice-
 ris. 1 ob quæ vicissim ego te iis remune-
 randum duco. Hospitem meum te fa-
 cio: & ista quadragies centena millia
 nummum de meo ipsius explebo, da-
 tis septem millibus: ne quadringentæ
 myriades, id est, quadragies centena mil-
 lia, sint imperfectæ, sed addito è meis
 supplemento summa sit solida, quæque
 possides, ipse possideto, ac scito semper
 talem agere. nam ita agentem te, neque
 in præsens neq; in posterum pœnitebit.
 Hæc loquutus, & quæ dixerat exequu-
 tus, perrexit assidue porro ire: præter-
 gressusque urbem Phrygiam nomine
 Anaua, & stagnum ex quo conficitur
 sal, peruenit Colossas Phrygiæ oppi-
 dum, vbi Lycus amnis hiatus terræ
 subiens occulitur, deinde fere quin-
 que post stadia emergens, elabatur &
 ipse in Mæandrum. Mouens autem è
 Colossis exercitus, venit ad oppidum
 Cydra, quod est in sinibus Phrygum
 ac Lydorum: vbi cippus depactus at-
 que erectus à Cræso est, indicans lit-
 teris eos fines. Vbi autem è Phrygia
 in Lydiam ventum est, ad diuortia via-
 rum, quarum sinistra in Cariam fert,
 dextra Sardis: quam tenentibus necesse
 est prorsus Mæandrum transire, vr-
 bemque Callatebum præterire, in qua
 sunt opifices mellis è myrica & tritico
 conficiendi: hanc viam tenens Xer-
 xes, reperit platanum quam ob pulchri-
 tudinem aureo monili donauit, eam-
 que tuendam viro 2 immortalali delega-
 uit: & ad urbem Lydorum altero die
 peruenit. Postquam Sardis adue-
 nit, principio caduceatores dimisit

— millia, auri vero myriadas quadringentas staterum Daricorum, septem millibus minus, habere me comperi: quæ tibi
 dono dare statui. Mihi autem victus ex mancipiis & agricultura suppetet. Ex Bud. interp. 1 Vt tecum paria faciam, pro hac li-
 beralitate hospitem te meum facio: quadringentas vero myriadas nummum de meo explebo, datis tibi chiliadibus septem, vt
 quadragies centenis millibus Daricorum staterum nihil desit. Proinde quæ hæcenus possidisti, possideto: mementoque talem te
 semper præstare. hæc enim te facientem nec in præsens nec in futurum pœnitebit. Ex eiusdem Bud. interp. 2 De his viris qui
 immortales dicebantur, vide quæ postea traduntur ab Herodoto hoc eodem in libro.

in Græciam petitum terram & aquam: edictumque ut cœnas regi instruerent ad omnes ciuitates, præter Athenas & Lacedæmonem. Eorum autem caussa mittebat petitum terram & aquam, quia qui hæc ante Dario petenti non miserant, hos tunc, perterritos omnino daturus arbitrabatur. Id igitur volens explorare, caduceatores dimisit. **¶** Secundum hæc sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum interea ii quibus negocium hoc datum erat, Hellepontum ex Asia in Europam coniungerent. Est autem Chersonesi in Helleponto, Sestum inter & Madytum vrbes, ora salebrosa, quæ in mare procurrit eregione Abydi. Vbi non longo post tempore sub Xanthippo Ariphtonis filio Atheniensium duce, Artayctem virum Persam Sesti præfectum cepere viuum, stipitique suffixerunt: qui in templum etiam Protefilai quod est in Eleunte adductis feminis nefanda perpetrabat. Ad hanc oram ex Abydo iungere pontem inchoauere ii quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phœnices albo lino, illinc Ægyptii² sirpo. Est autem ex Abydo ad vltiorem continentem septem stadiorum traiectus: quem pontibus iunctum ingens adorta tempestas ea omnia dirupit atque dissoluit. Quod quum audisset Xerxes, indigne ferens, iussit trecenta Helleponto verbera infligi, & in eius pelagus par compedum demitti. Iam vero audiui missile quoque cum his etiam qui stigmata Helleponto inurerent. Certe mandauit vt colaphos Helleponto incuterent, dicentes barbara verba ac vesana, O aqua amara, dominus hanc tibi irrogat pœnam quod eum læsisti, qui de te nihil male meritus erat. Te tamen rex Xerxes, velis nolisque, transmittet: meritoque nemo hominum tibi sacrificat, vt doloso pariter & amaro flumini. Hac pœna mare Xerxes plesti iussit, atque eis qui præpositi operi erant, caput præcidi. Et illos quidem pontes fecerunt ii quibus hæc ingrata merces proposita erat. At alii architæcti qui alios fecerunt, hoc modo iunxerunt: Biremestriremesque trecentas sexaginta Euxinum versus Pontum composuere: item ab altero latere trecentas quatuordecim, Ponto quidem transuersas, Helleponto autem secundum defluxum,

ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀπήσοντας γλῶττι καὶ ὕδαρ, καὶ παρ-
 ερόντας δειπνα βασιλείω παρὰ σκευάσειν. πλὴν
 οὔτε ἐς Ἀθῆνας, οὔτε ἐς Λακεδαιμόνα ἀπέπεμ-
 πε δὲ τῆς γῆς ἀίτησιν, τῆ δ' ἄλλη πύτυτι. ἦν δ' εἶνε-
 κα τοδούτερον ἀπέπεμπε δὲ τῆς γλῶττι καὶ ὕδαρ. οἱ
 σοι παρῆσαν οὐκ ἐπέμψαν Δαρείω πέμψαντι, καὶ ἰδοὺ
 τούτοις πᾶν γυρῶν ἐδόκεε τότε δέισαντας, δῶσειν βου-
 λόμενος ὧν αὐτὸ τῶν ὀκνησάντων ἀκείβασ, ἐπέμ-
 πε. Μετὰ δ' ταῦτα, παρὰ σκευάσειν ὡς ἐλάτῳ
 10 ἐς Ἀβυδὸν. ὅθεν ἐν τούτῳ Ἑλλησπόντον ἐξέ-
 γυσαν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπῃ. ἐστὶ δ' τῆς
 Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σησοῦ τε πόλιος
 μεταξὺ τε καὶ Μαδύτου, ἀκτὴ παχέα ἐς θαλάσ-
 σαν κατήκυσσα, Ἀβυδῶν κατὰ μῆτρον ἑνθά μὲν
 ταῦτα, χερσὶν ὕστερον οὐ πολλῶν, ὅτι Ξανθίππου τῆς
 Αἰφρονος, στρατηγῶν Ἀθηνῶν, Ἀρταύκτιον
 ἀνδρα Πέρσιον λαβόντες Σησοῦ ὑπέστησαν, ζῶντα
 παρὰ σκευάσειν παρὰ σκευάσειν ἀλάβυσαν ὅς καὶ ἐς τῶν
 20 Πρωτεσίλειον δ' ἰεὸν δ' ἐς Ἐλεούτα ἀγνεόμενος
 γυμνασῆας, ἀπέμψαν ἔργα ἔρδεσκε. Ἐς ταῦτα
 ὧν τὴν ἀκτὴν δ' Ἀβυδῶν ὀρμεώμενοι, ἐγεφύερον
 τοῖσι παρὰ σκευάσειν τὴν μὲν λυκοκλίνου, Φοίνικες
 τὴν δ' ἐτέρην τὴν βυβλίνου, Αἰγυπῆσιοι. ἐστὶ δ' ἐ-
 παρὰ σκευάσειν δ' Ἀβυδῶν ἐς τὴν ἀπὸ μῆτρον. καὶ δὴ
 ἐξ ἐβημέρου τῶν πόρων, ὅτι γυμνασῆας χερσὶν μέγας
 σιωκόφῃ τε ἐκείνην πύτυτι καὶ διέλυσε. Ὡς δ'
 ἐπέστη Ξέρξης, δεινὰ ποιόμενος, Ἑλλησπόν-
 τον ἐκέλευσε τεικασίας ὅτι κέσθαι μάστιγι πλη-
 γὰς, καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέρασος πεδῶν ζῶντας. ἦ-
 30 δὴ δ' ἦκουσα ὡς καὶ μάστιγας ἅμα τούτοις ἀπέ-
 πέμψαν ἐξόντας Ἑλλησπόντον. ἐνετέλλετο δὴ
 ὧν ῥαπίζοντας, λέγειν βαρβάρῃ τε καὶ ἀπάδαλας,
 Ὡς πικρὸν ὕδαρ καὶ ἄλμυρον, δεσπότης τοῦ δίκου
 ὅτι πικρὸν τὴν δὲ, ὅτι μιν ἠδίκησας, ὁσδὲν παρὰ σκευάσειν
 40 οὐκ ἀδίκον παρὰ σκευάσειν. καὶ βασιλὸς μὲν Ξέρξης, ἀπα-
 βήσεται σε, ὡς τὸ σὺ γε βούλη, ὡς τὸ μὴ σοὶ δὲ κα-
 τὰ δίκου ἀρῶ ὡς ὁσδεῖς ἀνδρῶν ἦν, ὡς εἶοντι
 καὶ δολερῶν τε καὶ ἄλμυρῶν ποταμῶν. τὴν τε δὴ θα-
 λασσαν ἐνετέλλετο τούτοις ζημιούῳ, καὶ τῶν ἐπέσε-
 ὄτων τῆς ζῶντι τῶν Ἑλλησπόντου ἰσοποταμῆντας κε-
 φαλάς. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἐποίηον τοῖσι παρὰ σκευάσειν
 αὐτῆς ἄχρησι γυμνασῆας τὰς δ' ἄλλοις ἐρχτέ-
 κτονες ἐξέβησαν. ἐξέβησαν δ' ὡδὲ πεντηκοντέ-
 50 ροις καὶ τετάρτας σιωφέντες, ἑπὶ μὲν τῶν παρὰ σκευάσειν
 Ἑλλήνου πόντου, ἐξήκοντά τε καὶ τεικασίας, τῶν μὲν
 πόντου, ὅτι κέσθαι τῶν δὲ Ἑλλησπόντου, καὶ ῥοόν,

1 Desunt hic aliquot verba in vulg. edit. Græcis, qua Valla addit, ut etiam in vet. nostris cod. habentur. 2 Byblo.

tragies cen-
 cotum, se-
 bi dono do-
 cipis atque
 ac Pythius.
 Kertes, Ho-
 uo Persidem
 neminem ad-
 ercitur me-
 ere voluerit,
 um veniens,
 ad bellum
 & exercitum
 te prosequa-
 nam pollice-
 e iis remune-
 meum refe-
 entena millia
 explebo, da
 quadringenta
 a centena mil-
 addito è mon-
 ida, quæque
 scito semper
 em te, neque
 m pœnitentia
 erat exequi-
 ire: præter-
 am nominis
 o conficere
 ygiæ opprox-
 tum terra
 e fere quin-
 elabitur &
 uens autem è
 ad oppidum
 us Phrygum
 depactus at-
 indicans lie-
 m è Phrygiâ
 diuortia via-
 Cariam fert,
 entibus neces-
 a transire, vi-
 terire, in qui-
 ca & tritico
 tenens Xer-
 ob pulchri-
 onauit, cam-
 ortali delega-
 um altero die
 Sardis adue-
 tores dimisit

comperi: qui tibi
 faciam, pro hac
 adibus septem, et
 mentoque talen
 De hu viri qui
 in Gra-

ἵνα αἰακῶ χθὴν ἔνον τῶν ὀπλων. σιωπῶντες δὲ ἀγκύρας κατήκον παρὲς μῆκας, τὰς μὲν παρὰ τὸ πόντου τῆς ἐτέρας, τῶν ἀνέμων εἴνεκα τῶν εἰσώγων ἐκ πνεόντων. τῆς δὲ ἐτέρας τῆς παρὰ ἑσπέρας τε καὶ τῆς Αἰγαίου, ὄρου τε καὶ νότου εἴνεκα. διέκπλοον δὲ ὑπὸ φάουσιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων, καὶ τετραῶν, ἵνα καὶ ἐς τὸν πόντον ἔχη ὁ βουλομένος πλέειν πλοίοισι λεωτοῖσι, καὶ ἐκ τῶ πόντου ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς, ερεβδωότες οὐκ ἐξυλίνοισι τὰ ὀπλα. οὐδέ τι χω- I O
 εἰς ἑκάτερα τὰ ἕδωτες, ἀλλὰ δύο μὲν λυκαλίνου δημοῖοι ἐς ἑκατέρω, τέσσαρα δὲ τῶν βυβλίνων. παχύτες μὲν αὐτῆ, καὶ καλλονή. καὶ ῥογὴν δὲ ἰὼ ἐμβριθέτερα τὰ λίνεα, τῶν τάλαντον ὀπήχης εἶλκε. ἐπεὶ δὲ ἐξεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ἔυλων καταπίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσοις τῆς ἡδῆς τὰ βύρει, κόσμῳ ἐπέτιθεσαν κατὰ ὄρη τῶν ὀπλων τῶ ἔνον. γέντες δὲ ἐπέξῃς, εἰ ταῦτα αὐτῆς ἐπιβύθιον. ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὑλίω ἐπέφορησαν. κόσμῳ δὲ γέντες καὶ τῶν ὑλίω, γίνω ἐπέφορησαν. κατόμαξαντες δὲ καὶ τῶν γίνω, φραγμὸν πείρουσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβέται τὰ ὑποζύγια τῶν θαλάσσαν ὑποφορῶντα, καὶ ἄϊα ποι. O
 Ὡς δὲ ταῦτα τῶν γεφυρέων κατεσκευάσθη, καὶ τὰ παρὰ τὸν Ἄθων, οἱ τε χυτοὶ παρὰ τὰ τόματα τῆς διώρυγας, οἱ τὴν ῥήχης εἴνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμπιπλήται τὰ τόματα τῶ ὄρυγματος, καὶ αὐτῆ ἡ διώρυξ ἀποτελέως πεποιημένη ἀγγέλλετο, εἰ ταῦτα χειμείσας, ἅμα τὰ ἕασι πῆρεσθια σμῆνος ὁ φραγμῶς, ἐκ τῶν Σαρδίων ὄρματ' ἐλάν ἐς Ἀβυ- 30
 δον. ὄρματ' ἄρα δὲ ἡλίου ἐκλιπὼν τῶν ἐκ τῶ οὐρανοῦ ὄδρῳ, ἀφανῆς ἰὼ, οὐτ' ὄπτι νεφέων ἔόντων, ἀφάνης τε τὰ μάλιστ' αὐτῆ ἡμέρας τε, νύξ ἐγχετο. ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τὸν τὰν Ξέρξην ἔπιμελές ἐγχετο. καὶ εἶρετο τὸν μάγους ὃ γέλοι παρὰ φαίνετο ὃ φάσμα. ὃ δὲ φάσμα ὡς Ἕλλησι παρὰ δεικνύει ὁ θεὸς ἐκλείπειν τῶν πολιῶν. λέγοντες ἡλίον εἶναι Ἐλλίωων παρὰ δέκτορα, σελήνην δὲ σφείων. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης, παρὰ χερσῶν ἔων, ἐποίησε τὸ τῶν δὲ ἔλασιν. Ὡς δὲ δὲ ἔλασιν τῶν φρα- 4
 γμῶν, Πύθιος ὁ Λυδὸς καταρρώδηςας ὃ ἐκ τῶ οὐρανοῦ φάσμα, ἐπέτιθεῖς τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε ταῦτα, Ὡς δὲ ἀποστα, ἡ χρήσας αὐτῆ τῶ βουλομένῳ τυχεῖν, ὃ σὺ μὲν ἐλαφροῦ τυγχάνει εὖν ὑπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γυμνοῦμεν; Ξέρξης δὲ πρὸ μάλλον δοχέων μιν χρήσιν ἢ ὃ ἐδέηθη, ἔφη τε ὑπουργῶσιν,

ut stabiliret funes armamentorum. Quibus compositis, prægrandes ancoras demiserunt, partim ab hoc latere contra Pontum, ventorum causa qui extrinsecus spirant: partim ab altero contra vesperum & Ægeum, Euri & Austri causa: relicto ad auroram tribus in locis inter biremes transitu: ut qui vellet in Pontum minutis nauigiis & ex Ponto nauigare posset. His actis, contenderunt a terra armamenta, contorquentes machinamentis ligneis, non iam separatim utraque, sed bina ex albo lino hinc, quaterna è byblyo illinc. Quorum quidem retinaculorum crassitudo hæc erat & species: sed proportione linea, robustiora erant, quorum cubitus talentum pendebat. Porro traiecta pontibus iuncto, codices lignorum discissos & ad latitudinem ratis adæquatos apte instrauerunt super armamenta intentata. Hos ubi gradim disposuerunt, tum vero rursus desuper innexuerunt. Quod posteaquam fecere, materiam attulerunt concinneque imposuerunt, deinde super materiam aggerem comportarunt: quo iniecto, sepem hinc atque hinc, ne maris aspectu iumenta & equi terrerentur, prætenderunt. ¶ Perfectis iis quæ ad pon- XXXVI
 tes pertinent, & item circa Athon aggeribus ad fauces fossæ propter æstuarium maris, ne ipsæ fauces aluei obstruerentur: Xerxes nunciato sibi profus alueo absoluto, Sardibus, ubi hybernauerat, ineunte vere instructo cum exercitu profectus est Abydum versus. cui mouenti sol suam in cælo sedem relinquens apparere desinit, quum nullæ nubes, verum serenissimus aer esset: & pro die nox extitit. Id animaduertenti quum cura incessisset percontandi magos quid ostentum id vellet portendere, illi responderunt, deum significare Græcis ciuitatum defectum: quod dicerent, solem, Græcorum: lunam, ipsorum esse præsidem. Ea re audita Xerxes maiorem in modum latatus ire pergebat. Quem pro- XXXVII
 cedi ostento perterritus, elato animo propter munera his verbis alloquutus est, Domine, indulgebisne quiddam quod impetrare cupio, tibi leue concessu, sed mihi pro magno futurum? Xerxes nihil non potius illum quàm petebat petiturum ratus, se indulturum respondit,

1 Intrinsecus

& vt petere
 bi hoc audi
 inquit, qui
 ames con
 a Iulius G
 fo rex, mif
 tatis, ind
 natu est n
 census cura
 ducas. ita
 rursus tue
 indignatus
 improbe, t
 ditionem e
 que meos
 eos ducam
 facere, qu
 tebat cum
 comitari?
 num in h
 Quibene
 pertondit
 tur. Tuic
 lia ciudem
 riaris te f
 nificentia
 dentiora e
 pro meo
 to accipies
 betant tua
 præcipue
 bete. Ha
 imperauit
 sta exequi
 Pythii inu
 eiusque di
 via, & di
 rent, & illac
 ubi exequu
 transiit. In
 cinas portat
 hos omnige
 at sed pron
 dimidium e
 cedebat in
 rege milite
 num mille e
 lecti: 2 fec
 ti, & ii dele
 sum in terra
 qui decem
 qui Nisai di
 est ingens

& vt peteret proloqui iussit. Pythius vbi hoc audiuit, sumpta fiducia, Domine, inquit, quinque mihi liberi sunt, quos omnes contingit in militiam tecum ire aduersus Græciam: horum vni tu quæso, rex, misertus mei qui huc processit ætatis, indulge militiæ vacationem, ei qui natu est maximus: vt & mei ipsius & census curam gerat: quatuor tecum vna ducas. ita confectis quæ in animo habes, rursus reuertaris. Rex ob id admodum indignatus, his verbis respondit, Homo improbe, tunc, quum ego ipse in expeditionem eam aduersus Græciam, filiosque meos & fratres domesticos & amicos ducam, ausus es mentionem filii tui facere, qui meus es seruus, quem oportebat cum omni familia & vxore me comitari? Probe nunc discito hoc, animum in hominum habitare auribus. Qui bene audit, eius corpus voluptate pertunditur: qui vero male, is exacerbatur. Tu itaque quum bene fecisti, & alia eiusdem generis promisisti, non gloriaris te supergressum esse regem munificentia: postea vero quàm ad impudentiora conuersus es, non tu quidem pro merito, sed minora quam pro merito accipies. nam te & quatuor liberos liberant tua munera: vnus autem quem præcipue complecteris, damno multabere. Hæc quum respondisset, subito imperauit iis quibus delegatum erat ista exequi, vt maximum natu filiorum Pythii inuentum discinderent medium: eiusque discissi dimidium ad dexteram viæ, & dimidium ad sinistram disponent, & illac transiret exercitus. Hoc illi vbi exequuti sunt, illac exercitus pertransiuit. In quo præcedebant ii qui sarcinas portabant & impedimenta. Post hos omnigenarum gentium non distinctæ sed promiscuæ copiæ, numero vltra dimidium exercitus. Post has intercedebat interuallum: neque enim cum rege miscbantur. Præcedebant enim mille equites è Persis omnibus delecti: 2 secundum hos totidem hastati, & ii delecti ex omnibus, versis deorsum in terram spiculis. Post hos 30 qui decem quam pulcherrime ornati, qui Nisæi dicuntur, ideo sic dicti quod est ingens Mediæ regionis campus

καὶ δὴ ἀγρόβειν ἐκέλευε ὄθι δέοιτο. ὁ δὲ, ἐπεὶ
 τε αὐτὰ ἤκουσε, ἔλεγε θαρσήσας αὐτὸς, ὦ δέσποτα
 τα, τυγχάνοισι μοι παῖδες εὐόντες πέντε, καὶ σφέας
 καταλαμβάνει πόρτας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἔπι
 τῷ Ἑλλάδα. σὺ δὲ ὠβασιλῶ, ἐμὲ ἐς τὸδε ἡλι-
 κίης ἤκοντα οἰκτεῖρας, τῷ μοι παῖδων ἓνα πῶδ' ἀλυ-
 στον τῆς στρατείας ὧ παρεσῶτατον, ἵνα αὐτὸς τε ἐμῶ
 καὶ τῷ χρημάτων ἢ μελεδωνός. τῶ δὲ τεσσέρας
 ἀγαῖμα σεῦ ἴτα· καὶ τῶ ἤξας ἀνοείεις, νοσήσει
 10 ας ὀπίσω. Καρπὰ τε ἐξυμῶθη ὁ Ξέρξης, καὶ ἀ-
 μείβετο τοῖςδε, ὦ κακὴ ἀνδραπέ, σὺ ἐτόλμησας ἐ-
 μῶ στρατὸν ἀντὶ ἔπι τῷ Ἑλλάδα, καὶ
 ἀγρότος παῖδας ἐμοῖς καὶ ἀδελφεοῖς καὶ οἰκείοις καὶ
 φίλοις, μῆσαοθαι πῶ σέο παῖδος, ἐὼν ἐμὸς δου-
 λος, ὧ χεῖν, πόροικη αὐτῇ γυναικὶ σωέπεσθαι,
 διὼ τῶ δὲ ἔπεισασο, ὡς ἐν τοῖσι ὡσι τῷ ἀνδρα-
 πων οἰκέει ὁ θυμός. ὅς χησα μὲν ἀκούσας, τέρψι-
 ος ἐμπιπλέει τὸ σῶμα. ἰσεναντία δὲ τοῦτοις,
 ἀνοιδέει. ὅτε μὲν νῦν χησα ποιήσας ἔτερε τοῖ-
 20 αὐτὰ ἐπηγγέλλεο, διεργασίησι βασιλῆα οὐ καυχῆ-
 σαι ἰσφθάλεσθαι. ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὸ ἀναδέσει-
 ρον ἔτραπεο, τῷ μὲν ἀξίω οὐ λάμψαι, ἐλάσ-
 σω δὲ τῆς ἀξίης. σὲ μὲν γὰρ καὶ τῶ τεσσέρας τῷ
 παῖδων ρύεται αὐξίνα. τῶ δὲ ἐνὸς τῶ πειπέχαι
 μάλισα, τῷ ψυχῶ χημιώσαι. ὡς δὲ αὐτὰ κησὶ
 ἰσεναντία, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι παρατετα-
 κη αὐτὰ ἀρῆσιν, τῷ Πυθίου παῖδων ἐξου-
 ρόντας ὧ παρεσῶτατον, μέσον διαταμῆν δια-
 ταμόντας ὧ, αὐτὸν μα διατῆναι, ὅ μὲν, ἔπι αὐ-
 30 δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, ὅ δὲ, ἐπὶ ἀριστερὰ. καὶ αὐτῇ
 διεξέναι ὧ στρατόν. Ποιησαίτων δὲ τοῦτων τῶ-
 τῶ, μὲν αὐτὰ διεξῆναι ὧ στρατός, ἡγέοντο ὧ παρ-
 τοῖ μὲν ὧ σκλοφόροι τε καὶ αὐτὸ ἰσποζύνα. μὲν
 δὲ τοῦτοις, σύμμικτος στρατός πόρτοιων ἐθνέων ἀ-
 ναμίξ, οὐ διακεκμηνοῖ. τῇ δὲ ἰσρημίσεες ἐ-
 σαν, ἐν αὐτὰ διελέλειπτο, καὶ οὐ σωέμηση οὐ-
 τοῖ βασιλεί. παραγμῶν μὲν γὰρ ἰσποτα χη-
 λιοι, ἐκ Περσέων πόρτων ἀπολελεγμηνοῖ, μὲν ὧ
 ἀχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πόρτων ἀπολε-
 40 λεγμηνοῖ, τὰς λόγους κατὰ ἐς τῷ γλῶ πρέφαν-
 τες μὲν ὧ, ἰσρὶ Νισαῖοι καλεόμενοι ἰσποτι δέκα,
 κεκοσμηνοῖ ὡς κάλλισα. Νισαῖοι ὧ καλέον-
 ται ἰσποτι ἔπι τῶδε ἐστὶ πεδίον μέγα τὸ Μηδικῆς

XXXIX

XL

253

1 Qui quum bona audierit, voluptate corpus implet: quum his diuersa, molestia afficitur. Ita Eras. 2 Hæc in vulg. quidem edit. non habentur: sed in vet. cod. leguntur hoc modo, μὲν δὲ ἀχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγμηνοῖ. Hæc autem librariorum culpa fuisse omissa, (quorum oculos ea subterfugerint quæ sunt à priorè ἀπολελεγμηνοῖ usque ad posterius) ex sequentibus apparet, ubi hæc enumeratio reperitur. 3 Sacri equi dec.

τῶν οὐνοῦμα ἔστι Νίσσαμον· ἑὸν ὦν δὴ ἵπποις ἑὸν με-
 γάλεις φέρει δὲ πεδίου τῆσ' ὄπιδεν ἵπποτέων τῶν δέ-
 χα ἵππων, ἄρμα Διὸς ἰερόν ἐπέτετακτο, δ' ἵπποι
 μὲν εἶλον λυκαὶ ὀκτώ. ὄπιδε δ' ἵππων εἶπερ
 περὶ ἰωύοχος, ἐχόμενος τῶν χαλιναῶν. ἑσθὲν γὰρ δὴ
 ἐπὶ τῶτον **α** θρόνον αἰθροῦτων ἀναβαίνεσ'· ἑὸν
 ἵπποτέων αὐτοῦ ἑξέρχης ἐπ' ἄρματος ἵππων Νισσα-
 ῶν· πρὸς ἐβήκεε δὲ **β** ἰωύοχος, τῶν οὐνοῦμα ἰὼ Πα-
 υραμφης, ὁ τῶν παῖς, αἰδρὸς Πέρσεων. Ἐξή-
 λασε μὲν δὴ ἔτω ἐκ Σαρδίων ἑξέρχης, μετεκβαί-
 νεσκε δ' ἵππο, ὅκως μιν ὁ λόγος αἰρέοι, ἐκ τῶν ἄρματος ἐς
 ἀρμάμαξον. αὐτὸν δ' ὄπιδεν ἀγχοφόροι Πέρσεων
γ ἀριστοὶ τε ἑθνημότατοι, χίλιοι, καὶ νόμον τὰς λεί-
 χας ἐχόντες. μὲν δ' ἵππος δὴ χιλίῳ ἐκ Πέρσεων ἀ-
 πολελεγμένοι. μὲν δ' ἵππων, ἐκ τῶν λοιπῶν Πέρ-
 σεῶν ἀπολελεγμένοι μυριοί. ἑσθὲν περὶ ἰωύ. καὶ ἑ-
 τεῶν χίλιοι μὲν ὄπιδε δόρασι οἱ αὐτῶν τῶν σαυρω-
 τήρων ροιάς εἶχον χρυσέας, καὶ πρὸς σιωέλκην ἑσθὲν
 ἀγχοί· **δ** εἶνα χίλιοι ἐπὶ τῶν ἑσθὲν ἐόντες, χρυ-
 γυρέας ροιάς εἶχον· εἶχον δ' χρυσέας ροιάς καὶ **ε** εἰς
 τῶν πρὸς πόντες τὰς λείχας, καὶ μήλα, **ς** ἀγχοί
 ἐπὶ μύοι. ἑσθὲν μύοι ἐπέτετακτο ἵππος
 Πέρσεων μύοι. μὲν δ' ἵππων διέλεγε καὶ δύο σαδι-
 οίς, καὶ ἐπειτα, ὁ λοιπὸς ὄμιλος ἦεν αἰαμίξ. Ἐποίεον δ'
 τῶν ὄδον ἐκ τῆς Λυδίας ὁ στρατὸς ἐπὶ τε ποταμὸν Καί-
 κην καὶ τῶν Μισίω· ἀπὸ τῆς Καίκου ὀρμεῶνδος,
 Καίης ὄρεσ' ἔχων ἐν ἑξέρχῃ, ἀπὸ τῆς Ἀταρνεῶσ' ἐς
 Καρίνιον πόλιν. ἀπὸ τῆς τῶν, ἀπὸ τῆς ὀθῆσ' πεδίου
 ἐπορεύετο, Ἀδραμύτιον τε πόλιν καὶ Ἀντομδρον τῆς
 Πελασγίδα καὶ ἀμαμόνδος. τῆς ἰδῶν τῶν λαβῶν ἐς
 ἑξέρχῃ χέου, ἦεν ἐς τῆς ἰλιάδα γλῶσση. καὶ ἑσθὲν
 μὲν **ζ** ἵππων τῆς ἰδῆ νύκτα αἰαμείδην βρογνταί τε
 καὶ ἑσθὲν ἐπὶ ἀπὸ τοῖσι, καὶ ἵνα αὐτῶν τῶν συ-
 χνὸν ὄμιλον διέφθερον. ἀπὸ μύου δ' τῶν στρατῶν ἐπὶ
 ποταμὸν Σαμάμδρον, ὅς ἑσθὲν ποταμῶν, ἐπὶ τε
 ἐκ Σαρδίων ὀρμηθέντες ἐπέχειρσεν τῆς ὄδῳ, ἀπ-
 ἐλιπε δὲ ῥέε θρον, ἐπὶ ἀπὸ χροσε τῆς στρατῶν τε καὶ
 τοῖσι κτῶσι πινόμενος. Ἐπὶ τῶτον δὴ τῶν ποτα-
 μὸν ὡς ἀπὸ κερο ἑξέρχης, ἐς δὲ Πειάμου Πέργαμον
 ἀνέβη, ἡμερῶν ἔχων ἡπῶσαοται. ἡπῶσαοτος δ' καὶ πν-
 ὄμδος κείνων ἑκατα, τῆς Ἀθλαμῆ τῆς ἰλιάδι ἐξυ-
 σε βουδὸς χιλίας· ἑσθὲν δ' **θ** μάχῃ τοῖσι ἡρωσὶ ἐχέδν-
 το. ἑσθὲν δ' ποιησαμένοι, νυκτὸς φόβος ἐς δὲ στρα-
 τῶν ἐπέδον ἐπέπεσε. ἀμα ἡμέρῃ δ' ἐπορεύετο ἐνθῶθεν,
 ἐν ἑξέρχῃ μὲν ἀπὸ τῶν Ροίτῶν πόλιν καὶ Ὀφρύ-
 ἰον, καὶ Δαφδδρον, ἦεν δὴ Ἀβύδῳ ὀμυροῦς ἑσθὲν

nomine Nisæus qui grandes fert equos.
 Hos decem equos sequebatur facer Io-
 uis currus, quem octo equi albi trahe-
 bant, pone auriga comitante, qui pedi-
 bus ingrediens habenas tenebat. hanc
 enim sellam nemo mortalium insce-
 dit. Post quem ipse Xerxes vehabatur
 curru equorum Nisæorum, præcedente
 auriga cui nomen erat Patiramphi, O-
 tanis filio, viri Persæ. Hunc quidem in
 modum Sardibus processit Xerxes: sed
 è curru, quoties ratio exigebat, in esse-
 dum transcendebat. Eum sequebantur
 hastati Persarum optimi ac nobilissimi
 mille, è more pila gestantes. Post hos a-
 lius delectus equitatus mille Persarum.
 Dehinc è ceteris Persis decem millia
 peditum delecta, quorum mille in lan-
 ceis pro coronis gestabant mala puni-
 ca argentea: gerebant item aurea ii qui
 in terram versus spectantia spicula ha-
 bebant: etiam mala, ii qui Xerxem pro-
 xime sequebantur. Hæc decem millia
 ordine subsequabatur equitatus è de-
 cem millibus Persarum. Relicta post
 hos duorum stadiorum intercapedine,
 mox ibat cetera multitudo promiscua.
 Ita exercitus è Lydia pertexit ad flumen
 Caicum & regionem Mysiam: à Caico
 autem à læua habens montem Canen,
 per Atarnem ad urbem Carinam. Ab
 hac per campum Thebanum, urbem
 Atramyttium & Antandrum Pelasgi-
 dem prætergrediens, & Idam ad fini-
 stram manum stringens, ad terram I-
 liensem peruenit. cui primum sub Ida
 noctem agenti, tonitrua & fulgura in-
 gruerunt, & complures ex eo exercitu
 occiderunt. Deinde ad Scamandrum
 est ventum, qui fluuiorum omnium e-
 rat primus, ex quo iter è Sardibus fie-
 ri cceptum est. Hunc profluentem sua
 aqua destituit, nec hominibus iumen-
 tisque potantibus suffecit. Eo Xer-
 xes postquam peruenit, Priami Perga-
 mum ascendit, loci visendi cupidus.
 Quod vbi contemplatus est, & singula
 quæque eorum audiuit, Mineræ I-
 liadi mille boues immolauit: qua-
 rum libamine Magi heroibus paren-
 tauerunt. His actis terror per noctem
 exercitum inuasit. Simulatque illu-
 xit, illinc mouerunt, à læua stringen-
 tes Rhætium urbem, & Ophryneon, &
 Dardanum, quæ Abydo contermina est:

1 Fortasse V alla aliter scriptum reliquit. Post pro Argentea legendum Aurea, ex nostris exempl. ex quibus etiam sequi hac debent,
 Et ceteros intercludebant: nouem autem millia quæ ab his intercludebantur, argentea mala punica gestabant. Potest etiam
 uerbi etiam Includebant, uel Circumcingebant.

à dextra

XLIV à dextra, Gergitas & Teucros. Vbi Abydon venerunt, Xerxi incescit cupido omnem exercitum oculis subiiciendi. itaque in prætorio quodam, quod ei Abydeni prius ab illo iussi è candido lapide in tumulo pro dignitate extruxerant, residens prospiciebat litus, & illic terrestres copias atque classem. Quam dum intueretur, subiit eum cupiditas spectandi nauale certamen. Id certamen postquam commissum est, in quo Sidonii vicere, voluptatem Xerxes cepit, cum certaminis tum copia- rum spectaculo. Et quum intueretur omnem Hellepontum nauibus obductum, omnia litora atque Abydenorum plana hominibus referta, ibi se beatum esse iactavit, & post hæc lacrymas fudit. Quod animaduertens Artabanus eius patruus, qui primo libere dissuaserat bellum Græciæ inferendum, his verbis interrogauit, Quam diuersa, rex, inter se nunc facis & dudum dixisti. qui te beatum esse dixeras, nunc lacrymas fundis. Et ille, Reputantem me, inquit, quam breuis sit omnis humana vita, subiit horum miseratio: quorum, quum tot sint, nemo ad centesimum annum supererit. Excipiens Artabanus, Atqui, inquit, alia, quam istud est, viuendo miserabilia patimur. Nam in tam breui vita nullus hominum adeo felix extitit, neque horum neque aliorum, cui non crebro, nedum semel, subitura sit animo moriendi voluntas potius quam viuendi. Incidentes enim calamitates & morbi vitam perturbant: efficiuntque vt quum breuis sit, tamen perlonga videatur. Ita mors optatissimum est perfugium ærumnosæ vitæ, quam deus dulci gustu aspergens ob id inuidius facere deprehenditur. Cui Xerxes, Artabane, inquit, quoniam humanæ vitæ condicio talis est qualem tu exponis, eam commemorare super sedeamus: neque tristium faciamus mentionem, quum iucunda in manibus habeamus. Hoc mihi potius ediffere: nisi tibi ita euidens in somnii visio fuisset oblata, persistere adhuc in priore sententia, dissuadens mihi aduersus Græciam bellum: an in ea persisteres: agedum aperte hoc mihi dicito. Ei respondens Artabanus, Visio, inquit, rex, quæ in somnis obiecta est, ad votum succedat amborum: ego tamè adhuc metuo, & adeo metu perculsus sū

ἐν δόξῃ δὲ, Γέργθας τε καὶ Τευκροὺς. Ἐπεὶ δὲ ἐξήκοντο ἐν Ἀβυδῶνι μέσση, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πρῶτα τῶν στρατῶν, καὶ προσεπεποίητο γὰρ ὅτι κολωνοὺς ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτην προσεξέδρη λίθου λακοῦ ἐποίησαν ὃ Ἀβυδωνοὶ, ἐντειλαμένου πρῶτον βασιλῆος. εἰ ταῦτα, ὡς ἴζου καταρῶν ἐπὶ τῆς ἡϊόνος, ἐθνεῖο καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν νέας. θηβύλιος ὃ, ἡμέρη τῶν νεῶν ἀμίλλου θρομβίου ἐδέσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐξήκοντο τε καὶ εἰκῶν Φοίνικες Σιδωνιοὶ, ἠδῆ τε τῆ ἀμίλλη καὶ τῆ στρατῆ. Ὡς ὃ ὦρα πρῶτα μὲν τῶν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεχυμῆνον, πάσας ὃ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδωνῶν πεδία ἐπίπλεα αἰθερῶν, εἰ ταῦτα Ξέρξης ἐαυτὸν ἐμακάρισε μὲν ὃ τῆσθ, ἐδάκρυσε. Μαθὼν δὲ μιν Ἀρτάβατος ὁ πάτερος, ὅς τῶν στρατῶν γνώμην ἀποδέξατο ἐλευθέρως, οὐ συμβουλεύων Ξέρξη στρατῶν εἶσαι ἐπὶ τῶν Ἑλλάδα. Ἐστὼ ὡνὴρ φρασεῖς Ξέρξης δακρύσαντα, εἶρετο ταδε, Ὡ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμῶν ἐργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγα πρῶτον. μακάρισας γὰρ σεαυτὸν, δακρυεῖς. ὃ ὃ εἶπε, Ἐπῆλθε γὰρ με λογισάμενον καποικτεῖρα ὡς βραχὺς εἶν ὁ πᾶς αἰθερῶν βίος, εἰ ταῦτων γε εὐόντων ἰσοσύτων, ἔσθεις ἐς ἑκατὸν ἔτος πωδέσθαι. ὃ ὃ ἀμείβετο λέγων, Ἐτερεῶν ταῦτα τῶν ζῴων πεπὸνθῶν μὲν οἰκτότερα. ἐν γὰρ οὕτω βραχὺ βίω ἔσθεις οὕτω αἰθερῶν ἐὼν διδάμων πέφυκε, οὐτε ταῦτων, οὐτε τῶν ἄλλων, τὰ οὐ ταῦτα ἴσεται πολυτάκεις, καὶ οὐκ ἅπαξ, τεθναῖα βούλεσθαι μάλλον ἢ ζῆν. αἴτε γὰρ συμφορὰ προσπίπτουσαι, καὶ αἱ νοῦσοι σιωταράσσουσαι, καὶ βραχυῶν εὐόντων, μαχρὸν δοκέειν εἶν ποιεῖσι τῶν βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς εὐούσης τῆς ζῆσης, κατὰφυγῆσθαι ῥεταπάτη τῶν αἰθερῶν γέρονε ὃ ὃ θεός, γλυκῶν γούσας τῶν αἰθῶν, φθονερός ἐν αὐτῶν δέσκειται ἐὼν. Ξέρξης ὃ ἀμείβετο λέγων, Ἀρτάβατε, βιοτῆς μὲν νῦν αἰθερῶν πᾶσι, εὐούσης ταύτης οἴω σὺ θαιρέσαι εἶν, παυσάμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνάμεθα, χρῆσθαι ἔχοντες τῶν ἡμάτων ἐν χερσὶ. φράσον δὲ μοι ταδε, εἰ ταῖς ὄψις τῶν ἐν πνίου μὴ ἐναργῆς οὕτω ἐφαίη, εἴχες αὐτῶν ἐργαίω γνώμην, ὅση ἐὼν με στρατῶν εἶσαι ἐπὶ τῶν Ἑλλάδα, ἢ μετέσθης αἰθερῶν μοι τῆσθ ἀπρεκέως εἶπε. ὃ ὃ ἀμείβετο λέγων, Ὡ βασιλεῦ, ὅψις μὲν ἢ ἐπιφάνει τὰ τῶν οὐραίου, ὡς βουλόμεθα ἀμφοτέρω τελευτήσθαι ἐγὼ δὲ ἐπὶ καὶ ἐς ταδε δειμάτος εἶμι ὑπόπλεος,

254

κ.ε.β.β.β.

r. De humana vita quæ talis est qualem tu esse differis, verba facere desinamus;

à dextra

οὐδ' ἐν τῷ ἐμῷ ὄντι· ἀλλὰ τε πολλὰ ἐπιλέγμε-
 νος, καὶ δὴ καὶ ὄρεων δύο τὰ μέγιστα πόρτων ἔοντα
 τῶν πολεμιώτατα. Ξέρξης δ' ἔπειθ' αὐτὰ ἀμεί-
 βουσι τοῖσιδε, Δαμόνιε ἀνδρῶν, καὶ αὐτὰ λέγεις μοι
 εἴδ' ἴδιο πολεμιώτατα; κότερα τῶν ὀπιζῶς μεμ-
 πῶτος ἔσθ' ὁ πλήθος ἔστι, καὶ δ' Ἑλλενικὸν στρα-
 τῆμα φαίνεται πολλαπλῆσιον ἔσεσθαι τῷ ἡμετέ-
 ρου; ἢ δ' ἑαυτῶν δ' ἡμέτερον λείψασθαι τῷ ἐκεί-
 νων, ἢ καὶ σιωαμφοτέρα αὐτῶν; εἰ γὰρ τῶν αὐτῶν
 εὐδαιμονία φαίνεται εἶναι ἡμέτερα ἰσχυρὰ, 10
 στρατῶν αὐτῶν ἄλλου ἢς πῶν ἀχίτην ἀγέρων ποιοῦτο.
 Οὐδ' ἀμείβετο λέγων, ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν τῶ-
 νον, ὅστις γε σιώεσιν ἔχει, μέμφοιτ' αὐτῶν, οὔτε τῶν
 νεῶν δ' ὀπιζῶς ἢ δὲ πλεῖστας συλλέξῃς, αὐτὰ δύο
 τῶν αὐτῶν, ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς
 θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν ἰσοδότης οὐδαμῶτι (ὡς ἐγὼ
 εἰκάτω) ὅστις ἐγχεσθῆναι χυμῶτος, δὲ δ' ἀμῶτος σθῆ-
 τῶν δ' ἑαυτῶν, φερέσθαι ἐστὶν ἀσῶσαι τὰς νέ-
 ας. καὶ τοῖσι δὲ αὐτῶν δεῖ εἶναι τῶν λιμῶν, ἀλλὰ 20
 αὐτῶν πᾶσαν πῶν ἡπειρῶν, πῶν ἢ δὴ κομίζεσθαι.
 οὐκ ἔστι δ' ἑόντων τῶν λιμῶν ἰσοδότης, μαθεῖ ο-
 ἦ αὐτῶν συμφορῶν τῶν ἀσῶσαι ἀρχοῖσι, καὶ οὐκ
 ὡς ἀσῶσαι τῶν συμφορῶν. καὶ δὴ τῶν δύο τῶν
 ἑτέρου ἐρημῶτος, δ' ἑτέρου ἐργῶτος ἑρῶτος. γῆ δ'
 πολεμῶν τῆ δὲ τῶν κατὰ τῶν. εἰ ἔτι λείπει μὴ δὲν αὐ-
 τῶν κατὰ τῶν, ἰσοδότης τῶν γίνεται πολεμῶτε-
 ρῶτος αὐτῶν ἀσῶσαι ἐκαστέρῶ, τῶν ἀσῶσαι ἀσῶσαι κλε-
 πῶτος. διὰ τῶν γὰρ οὐκ ἔστι αὐτῶν ἀσῶσαι
 ἰσοδότης πῶν πῶν, καὶ δὴ τῶν ὡς ἀσῶσαι ἐκαστέρῶ 30
 μῶτος, λέγω πῶν χυμῶν πλεῖστας ἐκ πλεονίχῶτος
 255 νῶν γῶτος, λιμῶν τε γῶτος. αὐτῶν δὲ οὐτῶ αὐτῶν
 ἀσῶσαι, εἰ βουλομῶτος μῶτος, ἀσῶσαι, πῶν ὀπι-
 ζῶτος μῶτος πῶν ἀσῶσαι χυμῶτος, εἰ δ' ἀσῶσαι ἀσῶσαι
 αὐτῶν εἶναι. ἀμείβετο Ξέρξης τοῖσιδε, Ἀρτάβα-
 νε, εἰκότως μῶτος οὐ γὰρ τῶν ἀσῶσαι ἀσῶσαι ἀ-
 τῶν μῶτος πῶν ἀσῶσαι, μῶτος πῶν ὀπιζῶτος ὀπιζῶ-
 τῶτος. εἰ γὰρ δὴ βουλομῶτος τῶν ἀσῶσαι ἐπῶτος ἀσῶσαι
 ἀσῶσαι πῶν ὀπιζῶτος ὀπιζῶσαι, ποιήσῶτος
 αὐτῶν ἀσῶσαι ἀσῶσαι. κρέσσον δ' ὀπιζῶτος ἀσῶσαι, ἢ 40
 μῶτος τῶν ἀσῶσαι πῶν ἀσῶσαι, ἢ πῶν χυμῶτος ἀσῶσαι
 ἀσῶσαι μῶτος, μῶτος μῶτος μῶτος πῶν ἀσῶσαι ἀσῶσαι
 πῶν ἀσῶσαι μῶτος, μῶτος βῶτος ἀσῶσαι, ἀσῶσαι
 ἀσῶσαι ἀσῶσαι ἐκ ἀσῶσαι. ὀπιζῶτος καὶ ὀπιζῶτος

ut non sim apud me. Nam mecum re-
 putans, cum alia multa, tum vero duo,
 & ea omnium maxima, video tibi esse
 hostilissima. Ad hæc Xerxes, Damo-
 nic virorum, inquit, quamnam ista ais
 mihi hostilissima esse? utrum horum ti-
 bi improbandum viderur, tanquam
 non satis copiosum? terrestrisne exerci-
 tus, quasi multo numerosior ille Græ-
 cus futurus esse videatur? an classis, tan-
 quam illorum classe inferior? an hæc
 ambo? Nam ob hoc imbecilliores tibi
 videntur nostræ res, celerrime alter-
 rum quis exercitum compararet. Re-
 spondit Artabanus, Neque hanc, rex,
 exercitum improbauerit quisquam, qui
 sit mentis compos, neque hanc navium
 multitudinem, etiam si plures coegeris.
 Quæ autem duo dico esse tibi mul-
 to hostiliora, ea vero hæc sunt, terra &
 mare. neque enim vsquam maris por-
 tus est eiusmodi (vt ego coniecto) qui
 surgente tempestate sit capax huius tæ
 classis, idoneusque ad eam tutandam:
 neque vero vnum tibi portum esse o-
 portet, sed vniuersam continentem esse
 portum, quo se recipiant naues. Ita-
 que quum portus tibi opportuni desint,
 intellige homines in arbitrio fortuito-
 rum, non fortuita in arbitrio hominum
 esse. E duobus vno exposito, pergam
 dicere alterum: Terra cum ob alia tibi
 hostilis est, eum eo hostilior, si nihil ob-
 stiterit quo longius processeris, assidue
 vltiora surripens. Nulla enim est ho-
 minibus rei bene gerendæ satietas. Vn-
 de etiam, vt nemo tibi occurrat, dico
 maiorem maiori in tempore regionem,
 famem esse allaturam. At vir ita demum
 fuerit optimus si in deliberando qui-
 dem, omnem rem quamcunque pati
 possit, reputans extimescat, in re au-
 tem agenda sit audax. Cui Xerxes,
 Artabane, inquit, merito tu quidem ho-
 rum singula commemorasti: tamen
 non est vt omnia reformides, omnia-
 que peræque consideres. Nam si velis in
 rei cōsultatione semper omnia perinde
 considerare, nunquam aliquid efficias.
 Satius enim omnia alacriter aggre-
 dientem dimidium ærumnarum pati,
 quam omni in re præsumpto metu
 nihil omnino pati. Quod si repugnan-
 do omnibus quæ dicuntur, non vis
 committere vt quod firmum est infir-
 metur, perinde peccas atque is qui con-

XLVIII

XLIX

I

2

I

I

1 O miserrime hominum. Sic Bud. in simili loco interpret. 2 Quod si maiorem numerum coegeris, duo illa quæ dico, multo etiam hostiliora futura sunt. Sunt autem illa duo, terra & mare. 3 Sed circum vniuersam continentem in quam tendis. 4 Non ostendas quid firmum sit, vel, tutum.

traria

traria istis
 bet. Scire
 mo) qua
 ceat, nequa
 cere quid v
 succedere
 iis qui p
 get. Ce
 processit
 deres, si i
 stiusmodi
 sent, aut v
 lios suasor
 ricula con
 sum pro
 cia magni
 Quare no
 ptimo ann
 Etaque om
 mur, null
 que rem tr
 tus affatim
 ad quamcu
 tem venie
 timor. n
 madibus i
 Artabanus
 non finis v
 men meum
 est enim d
 extrahi ut
 nitus, om
 Persis trib
 deo ne que
 tres suos d
 superque s
 quos necess
 si metropol
 digant: au
 tatem adiu
 nullo modo
 futuri sunt:
 terunt tuo e
 Itaque hoc v
 bum, rex
 initio exitu
 Ad hæc exc
 ne, inquit
 in hac præcip
 tuis ne immu
 mum habem
 & tu testis es
 uerfus Scyt
 in eorum cil
 fas Persarū e

1 Hoc inquam
 rim sententia
 re Græco
 tum, id est, qu
 nium, etc.

rraria istis dicat.¹ Et hoc equaliter se habet. Scire vero aliquem (quum sit homo) qua ratione quid firmū esse oporteat, nequaquam arbitror. At iis qui facere quid volunt, consuevit plerunque succedere emolumentum: raro autem iis qui pensant omnia, & quos agere piget. Cernis quo res Persica potentiae processit: quo nunquam progestam videres, si ii qui ante me exiteret reges, istiusmodi consiliis quibus tu vti fuisset, aut vtentes istis sententiis, non alios suos tales habuissent: nunc pericula contemnent, tantopere statum suum prouexerunt. Magna enim negotia magnis cum periculis suscipi volunt. Quare nos, illorum facta amulantes, optimo anni tempore ingredimur: subactaque omni Europa, rursus reuertemur, nullam vsquam neque famem neque rem tristem passi. nam & commeatus affarim ipsi nobiscum portamus: & ad quamcunque vel regionem vel gentem veniemus, eius re frumentaria potiemur. nam aratoribus viris non nomadibus inferemus bellum. Posthac Artabanus, Quandoquidem, inquit, non finis vllam rem formidari, ² & tamen meum admittis consilium: necesse est enim de multis negociis in longius extrahi orationem: Cyrus, Cambyse genitus, omnem praeter Athenas Ioniam Persis tributariam reddidit. quare suadeo ne quo pacto hos viros aduersus patres suos ducas. nam sine Ionibus satis superque sufficimus hostem superare: quos necesse est aut iniustissimos esse, ³ si metropolim suam in seruitutem redigant: aut iustissimos, si illius libertatem adiuent. Si iniustissimi erunt, nullo modo certe nobis magno vsui futuri sunt: sin iustissimi, magnam poterunt tuo exercitui afferre perniciem. Itaque hoc vetus dictum tanquam probum, rex in mente habe, non statim ab initio exitum omnem esse manifestum. Ad haec excipiens Xerxes, Artabane, inquit, sententiarum quas dixisti in hac praecipue falleris, qui Iones metuis ne immutentur: ⁴ quorum maximum habemus commilitium: quorum & tu testis es, & alii qui sub Dario aduersus Scythas militauerunt, quum in eorum esset potestate situm vniuersas Persarū copias & perdere & seruare,

αντα τούτοις λέξας, τὸ το μὲν νῦν ἐπίσης ἔχ' εἰ-
 δέναι ὅτι ἀποδοῦντα ἔσονται κῶς γρηθ βέβαιον, δοκέω
 μὲν οὐδαμῶς. τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι ποιεῖν,
 ὡς ἐπιπύου φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα τοῖσι δὲ
 ἐπιλεχθεμένοισι τε πόρτα καὶ ὀκνέοισι, οὐ μάλα ἐπέ-
 λει. ὅρας τὰ Περσέων κρηγίματα ἐς ὅς διωάμιος
 πρὸς κεχαρήκε; εἰ τοίνυν ἐκείνοι οἱ πρὸς ἐμὸν γυ-
 μνοὶ βασιλῆες γνῶμησι ἐχρῶντο τῆσι καί σου, ἢ μὴ
 χρεῶντο γνῶμησι τῆσδε, ἀλλοῖσι συμβούλοισι
 10 εἶχον τοιούτους, ὅτι αἰ ποτε εἶδες αὐτὰ ἐς τὸ πο-
 ελθόντα νῦν δὲ κινδύοις ἀναρρίπτοντες ἐς τὸ
 ἑσπεία πρὸς ἡγήνητο. μεγάλα γὰρ κρηγίματα
 μεγάλοισι κινδύοισι ἐπέλει καταρῆεσθαι. ἡμεῖς
 τοίνυν ὁμοθυμῶν κείνοισι, ὅπως τε τὸ ἔτος καλλι-
 εἶν πορβούμεθα, καὶ καταρῆεσθαι πάντων τῶν
 Εὐρώπῃ, νοσήσομεν ὀπίσω, οὔτε λιμῶ ἐντυγή-
 τες οὐδαμῶς, οὔτε ἄλλο ἄγχει ὅθεν παθόντες.
 τὸ το μὲν γὰρ, ὡς πολλῶν φορβῶν φερόμεθα πο-
 ρβούμενοι τὸ το δὲ, τῶν αἰ κού ἐπιβέωμεν γυ-
 20 καὶ ἔθνος, τὸ το (ὧ) σὶν ἔξομεν. ἐπὶ ἄροτῆρας δὲ
 καὶ οὐ νομάδας στρατεύομεθα ἀνδρας. Λέ-
 γει Ἀρτάβατος μὲν τῶν, ὧ βασιλῆ, ἐπεὶ τε
 ἀρῶ δέειν ὅθεν ἔας κρηγίμα, σὺ δὲ μὲν συμβου-
 λίῳ ἐνδῆσαι. ἀναγκῆως γὰρ ἔχ' ὡς πολλῶν
 κρηγμάτων πλεῖστα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ
 Καμβύσειω Ἰωνίῳ πάντων πλεῖστον Ἀθηνῶν κατα-
 ρῆεσθαι δασμοφόρον εἶν Πέρσησι. τούτοις ὧν
 σὺ ἀνδρας συμβουλεύω τοῖς μητιμῆ μηχρηῆ ἀ-
 γιν ἔπι σὺν πατέρας. καὶ γὰρ αἰθὺ τούτων οἰοί
 30 τε εἶμεν τῶν ἔχραν κατυπέρτεροι γίνεσθαι. ἢ γὰρ
 σφέας, ὡς ἐπώνται, δεῖ ἀδικώτατος γίνεσθαι κατα-
 δουλομένοις τῶν μητῶν, ἢ δικαιοτάτοις, ὡς
 σιωελδοθερωῖτας. ἀδικώτατοι μὲν νῦν γινόμε-
 νοί, ὅθεν κέρδος μέγα ἡμῖν πρὸς ἀλλοῖσι δι-
 καίοτατοι δὲ γινόμενοι, οἰοί τε δηλῆσασθαι μεγ-
 ἄλως τῶν σὺν στρατῶν γίνονται. ἐς θυμὸν ὧν βα-
 σιλῆ καὶ ὁ παλαιόν ἔπος, ὡς βὶ εἶρηται, ὅ μὴ ἀ-
 μα ἄρχῆ πῶν τέλος καταφάνεσθαι. Ἀ-
 μείβεταί ὡς τῶντα Ξέρξης, Ἀρτάβατε, τῶν
 40 ἀπεφῆναι γινόμεων, σφάλλας κατὰ τῶν
 δὴ μάστιγα, ὅς Ἰωνας φοβέσαι μὴ μεταβάλ-
 λωσι τῶν ἔχρα γνῶμη μέγιστον, τῶν σὺ τε
 μάρτυς γίνεαι, καὶ (ὧ) σὺ στρατεύομενοι Δαρείῳ
 ἀμῶν ἔπι Σκύθας, ὅτι ἔπι τούτοις ἢ πᾶσα Περσι-
 κὴ στρατῆ ἐχρῆτο ἀφῆται καὶ ἀειποιήσαι

¹ Hoc inquam perinde est. ² Aut non vtentes istis sententiis, alios suos tales habuissent. Id est, Aut si hac non fuisset eorum sententia, sed aliorum fuisset, quorum consilium sequerentur. Valla autem negatiua particula locum mutauit. Sententia vti more Graeco dixit. ³ Ad meum admittite consilium. vel, Meum saltem adm. conf. ⁴ Quorum maximum habemus documentum, id est, quorum fidei, iis in rebus quarum & tu testis es, & al. Id est, Qui maximum nobis sua fidei documentum dederunt in his rebus, &c.

22 ① ὃ δὲ δικαιοσύνην καὶ πίστιν ἐπέδειξε. ἀγαθὸν δὲ
 23 δὲν ποιήσαντες, παρέξ ὃ τὸ τοῦτο, ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατα-
 24 λιπόντας τέκνα, καὶ γυναῖκας καὶ χεῖματα, ἐδὲ ὅπι-
 25 λέγεσθαι χεῖν νεώτερον τι ποιήσιν. ἔγω γ' οὐ μὴδὲ τὸτο
 26 φοβέομαι, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθόν, ὥστε οἰκόν τε τ' ἐμόν,
 27 καὶ τυραννίδα τ' ἐμὴν. σοὶ γὰρ ἐγὼ μὲν ἐκ πόλεων
 28 σινησάμενος εἰμὲν ὅπι τ' ἐπέπω. Ταῦτα εἰπὼν, καὶ
 29 Ἀρτάβανον ὑποφείλας ἐς Σοῦσα, δούτερον μετεπέμ-
 30 ψατο Ξέρξης Περσέων τῶν δοκιμωτάτους. ἐπὶ δὲ ①
 31 πρὸς ὅδον, ἐλεγέσθην ἑαυτῷ, ὡς γὰρ ἐγὼ ὁ
 32 μέων χεῖν, οὐ μὲν ἔλασσε ἀνδρας τε γινέσθαι ἀ-
 33 γαθοὺς, καὶ μὴ καταμύνην ἑαυτῷ ἔργασθαι
 34 Πέρσῃσι, ἔόντα μεγάλα τε καὶ πολλὰ ἄξια. ἀλλ' εἰς
 35 τε ἕκαστος καὶ ① σύμπαντες περὶ θυμῶν ἔχωμεν.
 256 36 ἔγω γὰρ τὸτο πᾶσι ἀγαθὸν ἀπεύδεται. τῆν δ' εἰνεκα
 37 περὶ ἀρβύλων αἰτέχεσθαι τὸ πολέμου ἐν τεταμένως
 38 ὡς γὰρ ἐγὼ πω θάνατον, ἐπὶ ἀνδρας στρατιώμεθα
 39 ἀγαθοὺς τ' ἰσχυροτάτους, ἵνα μὴ τις ἡμῶν ἀγνοῖ
 40 τὸς ἀλλοτρίους ἀνδραγαθῶν. νῦν δ' ἀγαθῶν μὲν
 41 ἐπὶ δ' ἄλλοι οἱ τοῖσι τοῖσι Περσίδα γυνὴν λελογ-
 42 χασαί. Ταῦτ' ἡμέρῃ πρὸς πρὸς ἀζόντο ἐς
 43 τὸν ἄβασιν Ἰθὴν ὑπεράνη ἀνέμῳ τ' ἠλίον, ἐθέλοντες
 44 ἰδέσθαι αἰθρῶντα, θυμῶν τε πόλεως ὅπι τῆν
 45 γεφυρέων καταγίνοντες, καὶ μυροῖνοι σφοδρῶν τῶν
 46 ὀδῶν. ὡς δ' ἐπὶ δὲ τελλεὶ ὁ ἠλίος, ἀπένδων ἐκ χρυσέης
 47 φιάλης Ξέρξης ἐς τὸ θάλασσαν, ὄψετο πρὸς τὸν ἠ-
 48 λιον μηδεμίαν ① σιωτὴν ἰσχυρῶν ἡμέρας, ἢ
 49 μιν παύσει κατατρέφασθαι τὴν Εὐρώπην πρὸς τε-
 50 ρον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γῆς. ὁ δ' ἄλλοι μὲν
 51 ἔσεβον τὸ φιάλῃ ἐς τὸν Ἐλλάσποντον, καὶ χρύσειον 3
 52 κρητῆρα, καὶ Περσικὸν ξίφος, ὃ ἀκινάκῳ καλέοισι.
 53 Ταῦτα οὐκ ἔχον ἀπεκείως ἀκρῶν οὔτε εἰ τὰ
 54 ἠλίω ἀναλιθῆς κατῆκε ἐς τὸ θάλασσαν, οὔτε εἰ με-
 55 τε μέλησέοι τὸν Ἐλλάσποντον μασιγῶσάντι, ἐὰν ἴτε-
 56 τῶν τῶν θάλασσαν ἐδώρετο. ὡς δ' αὐτὰ ①
 57 ἐπεποίητο, διέβαινον καὶ μὲν τὸν ἑτέρῳ τῆν γεφυρέων
 58 τῶν πρὸς τὸ Πόντου, ὃ πρὸς τε καὶ ἵππος ἀπατα
 59 καὶ τὸ πρὸς τὸ Αἰγαῖον, τὰ ὑποζύγια, καὶ ἡ τερα-
 60 πνή. ἠγέοντο δὲ πρὸς τὰ μὲν ① μύελοι Πέρσῃσι,
 61 ἔσεφ' ἀναμύελοι πόλεως. μὲν δὲ τούτοις, ὁ σύμ- 40
 62 μικτος στρατός πόλεως ἐθέων. Ταῦτ' ἡμέρῃ τῶν
 63 ἡμέρῃ οὔτοι. τῆν δ' ὑπεράνη, πρὸς τοῖς μὲν οἱ τε ἵπποι,
 64 καὶ ① τὰς

fidem tamen iustitiamque praestitisse, nec
 quicquam nos laesisse. Praeterea quum
 liberos suos atque uxores in nostra terra
 reliquerint, non est causa cur eos ali-
 quid rerum novarum moliri suspicemur.
 Quare ne hoc quidem extimeas, sed
 bonum habens animum, tutare meam
 domum atque tyrannidem. tibi enim soli
 ego sceptra mea permitto. Haec loquu- L III
 tus Xerxes Artabanum Susa dimisit, ite-
 rumque illustrissimos quosque Persa-
 rum accersit. Qui posteaquam praesto
 fuere, his eos verbis alloquutus est, Per-
 sae, ego vos, quorum opera mihi opus
 est, contraxi, ut viri praestantes existatis,
 neve res hactenus gestas a Persis ma-
 gnas praeclearasque dedecoretis: sed cum
 singuli, tum uniuersi exhibeamus nos
 alacres. commune enim hoc hominibus
 bonum est strenuos esse. Eaque de re
 vos censui praemonendos, ad bellum
 constanter tolerandum. nam (ut ego au-
 dio) aduersus viros egregios tendimus,
 quos si superauerimus, nullus unquam
 nobis alius exercitus obstabit. Nunc i-
 gitur deos praesides terrae Persidis preca-
 ti, transeamus. ¶ Ac eodem quidem die L IV
 sese ad transeundum parauerunt. Poste-
 ro autem tantisper morati sunt, dum so-
 lem ex orientem cernerent, omnifarios
 odores in pontibus cogredientes, ac myr-
 to iter consternentes. Vbi sol exortus
 est, ex aurea phiala Xerxes libans in ma-
 re, apud solem vota concepit, nequid si-
 bi aduersi contingeret, quo prius desi-
 steret Europam subigere quam ad illius
 terminos peruenisset. Haec precatus,
 phialam in Hellepontum abiecit, au-
 reumque craterem, ac gladium Persi-
 cum, quem acinacem vocant. Hoc pro
 comperto diiudicare non possum, vtrum
 soli dedicans gladium dimiserit in pel-
 agus: an Hellepontum, quod eum flagel-
 lasse praeniteret, in compensatione gla-
 dio donauerit. His actis, per alterum L V
 pontium, qui vergebat in Pontum, pe-
 ditatus omnis equitatusque transiuit: per
 alterum, qui vergebat in Aegaeum, iu-
 menta atque seruitia praecedentibus. 3 de-
 cem millibus Persarum, coronatis omni-
 bus, quos promiscuus omnium nationum se-
 quebatur exercitus. & hi quidem eo die.
 Insequenti autem primi transiere equites,

1 Ego vos Persae coegi, a vobis haec requirens, ut fortiter, vel strenue, vos geratis. 2 Alacriter operam nauemus. Ad id enim contendimus quod communem omnibus utilitatem afferet. Ideo autem vos ut gnauiter militetis praemonco, quod viros aduersus quos tendimus, bellicosos esse audiam. Quos si superauer. 3 Illis decem mil. quorum videlicet facta fuit paulo ante mentio. Sic in sequenti. Illi equites, & Illi equi sacri, & Ille sacer currus, & Illi hastati, & Illi mille equites, & Ille aliter exercitus.

quique

quique spie
 & hi etiam
 ac facer cu
 hastati, &
 hus exere
 ter ad vlt
 quam a
 transisse
 in Europa
 erciturum
 Transiuit
 per dies to
 pore inte
 Hellep
 vir Helle
 quidnam
 cepto X
 ciam e fe
 homines
 tibi id fa
 minibus &
 prodigiu
 nihili feci
 dum, siqu
 quod faci
 re enim v
 Graciam
 bitiosissim
 pfo solicit
 curreret
 dum Sa
 mula eni
 nitalia ha
 maris sup
 rum vtru
 gebat, co
 copis, nau
 gantibus,
 uerso atqu
 isti quide
 torium Sa
 quum per
 nere: illi v
 tum iter fa
 dextror
 les filiae A
 diam vrber
 men est Ag
 dentibus a
 est, nigrum
 non suffeci
 Hoc fluui
 gnominat
 derunt, A
 cum Stent

1 Post
 ur. Coniect
 emendata

quiq; spicula deorsum versa gestabant, & hi etiam coronati, dehinc equi sacri, ac sacer currus, tum ipse Xerxes, post hastati, & mille equites, & præterea alius exercitus, quin etiam naues pariter ad vltiora litora agebantur: quamquam audiui postremum omnium pertransisse regem. Xerxes, posteaquam in Europam traiecit, conspicabatur exercitum sub verberibus transeuntem. Transiuit autem eius exercitus septem per dies totidemque noctes nullo tempore intermisso. Ibi iam transgresso Hellespontum Xerxe, fertur quidam vir Hellespontius dixisse, O Iupiter, quidnam tu sub specie viri Persæ, & accepto Xerxis pro Iouis nomine, Græciam è sedibus suis exturbare vis, omnes homines ducens, quum etiam citra hoc tibi id facere liceret? Transgressis omnibus & iter ingredientibus, ingens prodigium oblatum est: quod Xerxes nihili fecit, etsi coniectura discutendum. siquidem equali tempore enixa est. quod facile erat ad coniectandum: fore enim vt Xerxes exercitum aduersus Græciam cum maximo strepitu & ambitionissime duceret, rursusque pro seipso sollicitus, ad eundem locum fuga recurreret. Alterum quoque ei prodigiū, dum Sardibus foret, exhibitum est. mula enim mulum edidit ancipitia genitalia habentem, maris & feminæ, sed maris superiora. Quorum prodigiorum vtrumq; pro nihilo habens, ire pergebat, comitantibus eum terrestribus copiis, nauticis extra Hellespontū nauigantibus, ac terram legentibus, & è diuerso atque terrestres agentibus. nam isti quidē vesperum versus ad promontorium Sarpedonis nauigabant: quo quum peruenissent, iussi erant permanere: illi vero ad auroram & solis exitum iter faciebant per Chersonesum, dextrorsum habentes sepulcrum Helles filix Athamantis, sinistrorsum Cardiam urbem, per mediū oppidi, cui nomen est Agora, id est, forum. Illinc deflectentibus ad sinum nomine Melana, hoc est, nigrum, fluuius cui idem est nomen, non suffecit, sed alueum suum deseruit. Hoc fluuio transmissio à quo sinus hic cognominatur, vesperum versus contenderunt, Ænon urbem Æolidem & lacum Stentoridem prætereuntes, dum

καὶ ὁ ἄλλος στρατός καὶ αἱ νῆες ἀμα ἀνήχθησαν ἐς τὴν ἀπενδυῖον. ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὑστέρων ἀφ' αὐτῶν ἀπαγγελῶν. Ἐξέρξην δὲ ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθνεῖτο ὁ στρατὸν ὑπομαστῖγαν ἀφ' αὐτῶν. διέβη δὲ ὁ στρατός αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἡμέρησι καὶ ἐν ἑπτὰ βύφροσιν, ἐλινύσας ὁσδὲνα χερσὸν ἀφ' αὐτῶν λέγεται, Ἐξέρξην ἤδη ἀφ' αὐτῶν ἑλινύσωντος ὁ Ἕλλησπόντον, ἀνδρῶς εἰπεῖν Ἕλλησπόντιον, ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Γέρση, καὶ οὐνομα ἀπὸ Διὸς Ἐξέρξην ἡμῶν, ἀιάσατον τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἀγὼν πόμπας ἀνδρῶν ποιεῖς; καὶ γὰρ αὐτὸν τούτων ἔξω τὸν ποιεῖν ταῦτα. Ὡς δὲ διέβη ὁ στρατός, ἐς ὁδὸν ὠρμημένοι σίτερας σφί ἐφαίνετο μέγα, ὃ Ἐξέρξην ἐν ὁσδὲν λόγῳ ἐποίησεν, καὶ ὡς βούμβλητον εἶναι. ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγῶν βούμβλητον ὡς τῆδε ἐγχετο, ὅτι ἐμῶν μὲν ἔλαν στρατῶν ὅτι τὴν Ἑλλάδα Ἐξέρξην ἀγαυοτάτα καὶ μεγαλοφρεπέστατα, ὅπισθω δὲ ὡς εὐνοῦ τῶν πρέσβων ἦξεν ἐς ὁσδὲν χῶρον. ἐγχετο δὲ καὶ ἔτερον αὐτῶν τῶν εἶναι ἐν Σαρδίσι. ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διζῶ ἐχρυσὸν ἀιδία, τὰ μὲν, ἔρσενος, τὰ δὲ, θηλέης κατ' ἄρθε δὲ ἡ τὰ τῶν ἔρσενος. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον ὁσδὲνα ποιησάμενος, ὡς ὡς ἐπορεύετο, σὺ δὲ ὁ περὶ στρατός ὁ δὲ ναυικός ἔξω ὁ Ἕλλησπόντον πλέων, ὡς γὰρ ὁ σκομίζον, τὰ ἔμπαλιν ὡρήσαν τῶν περὶ. ὁ μὲν γὰρ ὡς ἐσπερίω ἐπλεε, ὅτι Σαρπηδονίης ἀκρης τὴν ἀπὸ τῶν ποιεῖν, ἐς τὴν αὐτῶν ὡς ἐρητο ἀπικουμῶν ὡς ἐμῶν ὁ δὲ κατ' ἡπείρου στρατός ὡς ἦν τε καὶ ἡλίου αἶατος ἐποίησε τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῆς χερσονήσου ἐν δὲ τῇ μὲν ἔχων ὁ Ἕλλησπόντον τῆς Ἀγαμέμνονος, ἐν δὲ τῇ ὡς, Καρδίω πόλιν. ἀπὸ μῆσος δὲ πορεύμενος πόλιος, τῇ οὐνομα τυγχόμενος ἐν Ἀγρῇ, ὡς ἔτεν δὲ καὶ ὡς, ὁ κόλπον ὁ Μέλανα καλεόμενον καὶ Μέλανα ποταμὸν, ὡς ἀλιχόντα ὅτε τῇ στρατῶν ὁ ἔτερον, ἀλλ' ὅτι λιπόντα τῶν τῶν ποταμὸν ἀφ' αὐτῶν, ἀπὸ οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ὡς ὡς ὡς ἔχει, ἢ ἐπὶ ὡς ἐσπερίω, Αἰνὸν τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην ὡς ἀρεξίων. ἐς ὃ

LVI

LVII

LVIII

1 Post quos alter ille exercitus navesque simul ad vltiora. 2 Eandem vocem videlicet διδυμῶν, quam hic male interpretatur. Coniectura discutendum, statim post bene vertit, facile ad coniectandum, id est, Cuius significationem conijcere facile erat, vel coniectura assequi.

257 ἀπίκητο ἐς Δορίσκον. Οὗ δὲ Δορίσκος, ἔστι τῆς
 Θρηάκης ἀγμάδος τε καὶ πεδίου μέγα. Διὰ δ' αὖ-
 τῷ ῥέει ποταμὸς μέγας, Ἐβρος, ἐν τῷ τείχεος τε ἐ-
 δέδμητο βασιλῆιον, τῶν δὲ Δορίσκος κέκλη-
 ται, καὶ Περσέων Φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκει. ὑπὸ
 Δαρείου δὲ ἐκείνου, τῷ χρόνῳ ἐπεὶ τε ἔπι Σκυ-
 θας ἐστρατεύετο. ἔδοξε ὡν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος ἐστὶ
 ἔπι τῆδεος ἐν Διὰ τῶν τε καὶ δεσφριθμῶν
 στρατῶν, καὶ ἐποίησε ταῦτα. Ἐσμὲν δὲ νέας τὰς πᾶ-
 σας ἀπικομίσας ἐς Δορίσκον, ἠναυαρχί, κελύ-
 βαντος Ξέρξεω, ἐς τὴν ἀγμάδων πᾶσα ἑκά-
 εἰσκα ἐκόμισαν ἐν τῷ Σάλη τε Σαμοθρῆνικη πε-
 πόλις αὖ πόλις, καὶ Ζώνη. τελευτάα δ' αὐτῶν
 Σέρρειον ἄκρη ὀνομαστῆ. ὁ δὲ χῶρος ἐστὶ Ἐπα-
 λαϊονίω Κικόνων. ἐς τῶν τῶν ἀγμάδων καταχόν-
 τες τὰς νέας αἰετῶν ἀελεύσαντες, ὁ δὲ ἐν τῷ
 Δορίσκῳ τῶν τῶν χρόνον τῆς στρατῶν φριθμῶν ἐ-
 ποίεσε. Ὅσον μὲν νῦν ἕκαστι πείθειον πλη-
 θεος φριθμῶν, οὐκ ἔχω εἶπαι ὁ ἀπτεκέσ (οὐ γὰρ
 λέγεται πρὸς οὐδὲ μὲν ἀνδρῶν) συμπληρῶν δὲ 20
 τῶν στρατῶν τῶν περὶ τὸ πλῆθος, ἐβδομήκοντα καὶ ἑ-
 κἄτον μυριάδες. Ἐπειθὲ μὲν θησοῦν δὲ τῶν τῶν
 πον. σιωπηλῶν ἐς ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνδρῶ-
 πων, καὶ σιωπῶντες ταῦτιν ὡς μάλις εἶχον,
 πειρῶντες ἔσθαι κύκλον. πειρῶντες δὲ,
 καὶ ἀπέντες τῶν μυρίων, ἀμασιῶν πειρῶντες καὶ
 τῶν κύκλον, ὑψος ἀπῆκουσαν ἀνδρῶν τῶν ὀμφαλῶν.
 ταῦτιν δὲ ποιήσαντες, ἀπῆκουσαν ἐστὶ βάλων ἐς τὸ πει-
 οισδομημῶν μέγιστον πόρτας ταῦτα τῶν τῶν
 πᾶ ὀμφαλῶν. φριθμῶντες δὲ, καὶ ἔθνεα 30
 διετάσαντο. Οἱ δὲ στρατῶν, οἱ δὲ ἔσαν.
 Πέρσαι μὲν, ὡς ἐσθλασμοῦ. πρὸ μὲν τῆσι κε-
 φαλήσι εἶχον ἡμάδας, καλεομῶντες πῆλοις, ἀπαγέ-
 ας. πρὸ δὲ τὸ σῶμα, κητῶνας χειρῶν ποικί-
 λους, λεπίδος σιδηρῆς ὅψιν ἰσχυροῦς. πρὸ δὲ
 τὰ σκέλεα, ἀναξυρίδας. αὐτῶν δὲ ἀσπίδων, γέρ-
 ρα. ὑπὸ δὲ, φαρετρεῶνες ἐκρέμεντο. ἀχμαῖ
 δὲ βραχίαις ἔχον, ἔθνεα δὲ μεγάλα, οἰσῶν δὲ κα-
 λαμίνοις. πρὸ δὲ, ἐν χειρῶν πρὸ τῶν δδξί-
 ὀν μῆρον ἀρμασθῶν ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἀρ-
 χοντα πείθειον Ὀτάνεα τῶν Ἀμήστριος, πα-
 τέρα τῶν Ξέρξεω γυναικός. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ
 μὲν Ἑλλήνων Κηφῶνες, ὑπὸ μὲν τοῖσφ ἄλλων αὐτέ-
 ων καὶ τῶν πειρῶντων, Ἀρταῖοι. ἐπεὶ δὲ Πέρσαι ὁ Δα-
 νῆος τε καὶ Διὸς ἀπίκητο πρὸ Κηφῶν τῶν Βήλκ, καὶ
 ἔχε αὐτῶν τῶν γυναικῶν Ἀνδρομέδην, καὶ αὐτῶν πᾶ-
 ἰς τῶν ὀνομα ἔθετο Πέρσιον. τῶν δὲ αὐτῶν καλαλείπει.

ad Doriscum peruentum est. Est au-
 tem Doriscus Thraciae litus pariter &
 campus ingens, quem grande flumen
 Hebrus interfuit: ubi extructus est is
 murus qui Doriscus appellabatur, in
 quo Persarum erat praesidium a Dario
 iam inde impositum quum Scythis in-
 ferebat bellum. Quum igitur locus di-
 gerendis recensendisq; copiis idoneus
 videretur, Xerxes ita sibi faciendum pu-
 tavit: Eius iussu nauarchi, quum eo ap-
 pulissent, omnes naues ad litus Dori-
 sco contiguū receperunt, ubi Sala vrbs,
 Samothracia & Zona sitae sunt: cuius
 vltima Serrium nominatur, celebre pro-
 montorium, qui locus quondam fuerat
 Ciconum. In hoc litus appulsa classe ac
 subducta, qui in ea subducenda labora-
 uerant respitauerunt. Xerxes autem per
 hoc tempus apud Doriscum lustrabat
 exercitum. Equidem quantum sin-
 guli praebuerint copiarum, pro certo af-
 firmare non possum: quoniam a nullis
 profus hominibus id refertur: constat
 autem terrestrium copiarum numerum
 fuisse centum septuaginta myriades, id
 est, decies septies centena millia. Quorū
 numerum hoc modo inierunt: Contra-
 xerunt vnum in locum myriadem ho-
 minum, quae sunt decem millia: qua coar-
 ctata quammaxime poterant, circulum
 extrinsecus descripserunt loco circum-
 scripto: emissaq; illinc myriade, sepem
 circumdederunt, eatenus excitantes vt
 vmbilico tenus pertingeret. Nam vbi
 fecere, aliam subinde atque aliam my-
 riadem introduxerunt: donec omnes
 connumerauerunt: connumeratos autē,
 nationatim digesserunt. Ex quibus
 qui militabant, hi erant. Persae, hunc in
 modum ornati: Circa capita gestabant
 pilea (quas vocant tiaras) impenetrabi-
 lia: circa corpus tunicas, variis squa-
 mis ē ferro confectas in similitudinē pi-
 scium: femoralia circa crura: pro clype-
 is gerra, id est, cetra, pharetris subter pe-
 dentibus: hastas breues, arcus grandes,
 sagittas arundineas: ad dextrum femur,
 pugiones ē balteo suspensos. Hi ducem
 habebant Otanē patrem Amestris, quae
 erat vxor Xerxis. Vocabantur autem
 quondā Persae à Græcis Cepheneis: à se-
 vero ipsis atq; ab accolis, Artæi: verum
 posteaquam Perseus Danaes & Iouis fi-
 lius ad Cepheum Beli filium commea-
 uit, & Andromedam eius filiam dū-
 xit vxorem, sustulit ex ea filium quem
 Persem appellauit, eumq; illic reliquit:
 à quo

à quo (nam
 le) cognor
 di eodem
 nam hæc
 Persica. I
 granem A
 ab omnem
 eos conc
 chis, imm
 ra de seip
 fii in mil
 font arma
 runt. Eis
 filius. Hy
 tura ornat
 num, qui
 tor fuit.
 hunc habe
 pitibus gal
 do conten
 les: clypeo
 gypciacis a
 claus ferr
 ces. Isti à
 à barbaris
 quos Chal
 spes Attac
 ornatu in
 muniti erant
 neis arcub
 qui Scyth
 calides ge
 atque com
 necnon ar
 ad hoc dol
 sint Scyth
 bant: quo
 cas appella
 Hyllaspes, I
 lie. Indi
 gnis confect
 bant, itemq
 praxias: ita
 ce Pharnaz
 Medicis arc
 quem ad in
 mnes Hydar
 ralmii & Sog
 eandem in
 ram gestaba
 ralmis præ
 lius: Sogdis
 rris & Dadio
 lius. Caspi
 nula, indut
 dineos gesta
 agminis hab

LXII

LXIII

LXIV

LXVI

LXVII

à quo (nam Cepheus carebat virili pro-
 le) cognomen fortiti sunt Persæ. Me-
 di eodem ornatu instructi militabant.
 nam hæc armatura Medica est, non
 Persica. Habebant autem ducem Ti-
 granem Achæmenidem. Hi quondam
 ab omnibus vocabantur Ariti: sed ubi ad
 eos concessit ex Athenis Medea Col-
 chis, immutauerunt & ipsi nomen. I-
 ta de seipsis Medi commemorant. Cif-
 sii in militia cetero ornatu vt Persæ
 sunt armati, sed pro pileis mitras fer-
 runt. Eis dux erat Anaphanes Otanis
 filius. Hyrcani quoque Persica arma-
 tura ornati ducem habebant Megapa-
 num, qui postea Babylonis procura-
 tor fuit. Assyrii autem qui militabant,
 hunc habebant ornatum: Ferreas in ca-
 pitibus galeas, barbarico quodam mo-
 do confectas, non facile penetrabi-
 les: clypeos autem, hastas pugiones Æ-
 gyptiacis adsimiles: & præterea ligneas
 clauas ferro inductas, ac lineos thora-
 ces. Isti à Græcis Syrii vocabantur, sed
 à barbaris Assyrii sunt vocati. (inter
 quos Chaldæi sunt.) iis præerat Hota-
 spes Artachæi filius. Bactrii capitis
 ornatu in acie simillimo illi Medico
 muniti erant, sed more gentis, arundi-
 neis arcubus & hastis breuibus. Sacæ,
 qui Scythæ sunt, cristatas in capitibus
 cassides gestabant, in acutum erectas
 atque compactiles, induti femoralibus:
 necnon arcus gentiles atque pugiones,
 ad hoc dolabras ac bipennes. Hos, quū
 sint Scythæ Amyrgii, Sacas appella-
 bant: quod cunctos Scythas Persæ Sa-
 cas appellant. Bactriis & Sacis præerat
 Hystaspes, Darii filius & Atossæ Cyri fi-
 liæ. Indi vestiti erant amictu è li-
 gnis confecto: arcus arundineos gesta-
 bant, itemque arundineas sagittas ferro
 præfixas: ita instructi Indi, erant sub du-
 ce Pharnazatre Artabatis filio. Ariti
 Medicis arcubus muniti erant, ceteris
 quemadmodum Bactrii. Iis præerat Sifa-
 mnes Hydarnis filius. Patthi & Cho-
 rasmi & Sogdi & Gandarii & Dadicæ
 eandem in acie quam Bactrii armatu-
 ram gestabant quorum Parthis & Cho-
 rasmiis præerat Artabazus Pharnacis fi-
 lius: Sogdis, Azanes Artæi filius: Ganda-
 riis & Dadicis Artyphius Artabani fi-
 lius. Caspii, sisyris, quod est genus pe-
 nule, induti, arcus gentili more arun-
 dineos gestabant & acinaces, ducem sui
 agminis habentes Ariomardum Arty-
 phii

ἐτύχαιε γὰρ ἄπαις ἐὼν ὁ Κηφείος ἔρσηνος γένου. ἔπι
 τὸν τὸν ἔπικουμύλιον ἔχον. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν αὐ-
 πτω ἐσαλμύροι ἐστράβοντο. Μηδικὴ δὲ αὐτὴ ἡ σκῆπη
 ἔστι, καὶ οὐ Περσική. ① ὁ Μῆδοι ἀρξάντα μὲν πρὸ
 χρονο Τηγεαίω, αἰδρα Ἀχαμνίδω· ἐκαλέοντο
 ὁ πάλαι πρὸς πάντων Ἀεῖοι. ἀπικουμύλιος δὲ Μη-
 δέως δὲ Κολχίδος δὲ Ἀθινάων ἐς τὸν Ἀεῖοις τὴν
 τὴν μετέβαλον καὶ ἔστι τὸ ἔνομα. αὐτοὶ πρὸς σφέων ὠ-
 δε λέγεται Μῆδοι. Κίσιοι δὲ στρατιώται, τὰ μὲν
 10 δὲ κατὰ τὴν Πέρσαι ἐσκυβάδατο, αὐτὸ δὲ τὴν πύλων,
 " μὲν πρὸς ἐσοδο. Κισίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ο-
 τανίω. Ὑρκανοὶ δὲ, κατὰ τὴν Πέρσαι ἐσεσάχατο,
 ἠγεμόνα πρὸς ἐξομύροι Μεγαπῶνον, ② Βαβυλωνίος
 ὑπερον τὴν τὴν ἔστραβοντο. Ἀσσυριοὶ δὲ στρα-
 τιστῶται, πρὸς μὲν τῆσι κεφαλῆσι εἶχον χαλκὰ τε
 κροτάλια, καὶ πεπλεγμένα ἔστραβοντο βαρβαρον ἐκα
 ἀπὴνητοι ἀσπίδας καὶ ἀγκυμὰς καὶ ἐγκυμὰς πρὸς
 πλῆσια ἔστι Αἰγυπτίοισι εἶχον πρὸς τὴν ῥόπαλα
 ἐξύλων τετυλωμένα σιδήρω, καὶ λινέας θάρηνας. ἔστι
 20 ὁ ἔπικουμύλιον ἐκαλέοντο Σύριοι, ἔπικου δὲ καὶ ἔστι
 τὴν βαρβαρων Ἀσσυριοὶ ἐκλήθησαν. τὴν τὴν δὲ με-
 ταξὺ Χηδαίοι ἦρχε δὲ σφέων Ὀπάσσης ὁ Ἀρτα-
 χάης. Βακτριοὶ δὲ τῆσι κεφαλῆσι ἀλχολάτω τῆν
 Μηδικὴν ἔχοντες ἐστράβοντο, ἔστρα δὲ καλὰ μίνα ἔπι-
 χροῖα, καὶ ἀγκυμὰς ἔστραβον. Σάκας δὲ ③ Σκύθαι πρὸς
 μὲν τῆσι κεφαλῆσι κυρβάσιος ἐς ὅζον ἀπικουμύλιος ὄρ-
 θας εἶχον πεπληγὰς, ἀναξυρίδας δὲ ἐκιδεδυκέας. ἔ-
 στρα δὲ ἔπι χροῖα, καὶ ἐγκυμὰς, πρὸς δὲ, καὶ ἀξίνας καὶ
 σαγάρης εἶχον. τὴν τὴν ἔστραβον Σκύθας Ἀμυργίως,
 30 Σάκας ἐκαλέον. ④ δὲ Πέρσαι πάντας τὸν Σκύθας
 καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακίων ἦρχε Ὑστά-
 σσης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀβασσης τῆς Κύρου. Ἰνδοὶ
 δὲ εἰ μάλιστ' ἐκιδεδυκέτες ἔπικου ἐξύλων πεποιημένα,
 ἔστρα δὲ καλὰ μίνα εἶχον, ἔστρα οἰοῖσιν καλὰ μίνας ἔπι τὴν
 σιδήρος ὠ. ἐσαλμύροι μὲν δὴ ἔσαν ἔπικου Ἰνδοὶ πρὸς
 τετάχατο δὲ συστρατῶται Φαρναζάτρη ὡ Ἀρ-
 τασάτω. Ἀεῖοι δὲ ἔστρα οἰοῖσιν μὲν ἐσκυβάσμοι ἐσοδο
 Μυδικήσιν, τὰ δὲ δὲ κατὰ τὴν Βακτριοὶ. Ἀεῖων δὲ
 ἦρχε Σισάμης ὁ Ὑδάρνης. Πάρθοι δὲ καὶ Χο-
 40 ρασμοὶ, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γανδαίοι ⑤ Δαδικαί, τὴν
 αὐτὴν σκῆπη ἔχοντες τὴν καὶ Βακτριοὶ, ἐστρατῶντο.
 τὴν τὴν ἔστρα οἰοῖσιν Πάρθων μὲν καὶ Χορασμί-
 ων, Ἀρτάσαξος ὁ Φαρνάκειω. Σογδῶν δὲ, Ἀζά-
 νης ὁ Ἀρταίου. Γανδαίων δὲ, καὶ Δαδικίων. Ἀρ-
 τύφιος ὁ Ἀρτασάτου. Κάσσιοι δὲ σισύρας τε ἐκ-
 ιδεδυκέτες, καὶ ἔστρα ἔπι χροῖα καλὰ μίνα ἔχοντες
 καὶ ἀκινάκας, ἐστρατῶντο. οὗτοι μὲν οὕτω ἐσκυβά-
 दाτο, ἠγεμόνα πρὸς ἐξομύροι Ἀεῖομύρδων τὴν Ἀρτυ-

1 Anaphes 2 Non facili explicatu. vel, quem explicare difficile fuerit, vel describere.

φίκα ἀδελφείον. Σαράγγαι δὲ ἑμίματα μὲν βεβαμμένα
 ἐξόντες, ἄνευ πεπλεγμένα δὲ ἐς γένυ ἀνατείνον-
 τα εἶχον, ἄνευ δὲ καὶ αἰχμᾶς Μηδικῆς. Σαράγγων δὲ
 ἦρχε Φερενδάτης ὁ Μεγαβάζου. Πάκτυες δὲ, σι-
 στροφόροι τε ἔσαν, καὶ ἄνευ ἐπιχώρια εἶχον καὶ ἐγ-
 χεῖδρα. Πάκτυες δὲ ἀρξάντα παρείχοντο Ἀρασί-
 πτω ἢ Ἰταμίτω. Οὗτοι δὲ καὶ Μυκοὶ τε καὶ Πα-
 εικημιοὶ ἐσκυβασμένοι ἔσαν κατὰ τὸ Πάκτυες. Τέ-
 ττων δὲ ἦρχον οἱ δὲ Οὐλίων μὲν καὶ Μυκῶν, Ἀρασί-
 πτης ὁ Δαρείου. Παεικημίων δὲ, Σισρομίτης ὁ Οἰ-
 βάξ. Ἀρασίπιοι δὲ, Ζεῖρας ἄνευ ἰσχυροὶ ἔσαν ἄνευ
 δὲ ποδῶντα εἶχον πρὸς δόξα, μακρὰ. Αἰθίοπες δὲ
 πρὸς δόξα τε καὶ λεοντέας ἀγαμέμνοι, ἄνευ δὲ εἶχον
 ἄνευ φωνίης ἀπὸ τῆς πεποιμηδῆ μακρὰ, τετρα-
 πηχῶν ὅτι ἐλάσσω ἄνευ δὲ καλαμίνης οἱ οἱ μα-
 κροὶ, ἀνὴρ δὲ σιδῆρος ἐπιπύ λήτος ὅτις πεποιμηδῆς, ἄνευ
 ἄνευ σφρηγῆδας γλύφοισι. πρὸς δὲ, αἰχμᾶς εἶχον, ἐ-
 πί δὲ, κέρας δορκάδης ἐπὶν ὄξυ, πεποιμηδῆ ἔσπον
 λήτης. εἶχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά. τὸ δὲ σῶμα τὸ
 μὲν ἦμισυ δὲ κλειφονοῖ ἰόντες ἐς μάχην, γυψῶ, ὅ
 ἄνευ ἔτερον ἦμισυ, μίλτω. Ἀρασίπιοι δὲ καὶ Αἰθίοπων
 τὸ ἄνευ Αἰθιοπῶν οἰκημῶν ἦρχε Ἀρασίπης ὁ Δαρείου
 καὶ Ἀρασίπης τὸ Κῦρος θυγάτηρ τῶν μάλισα φέρτας
 τὸ γυναικῶν Δαρείου, εἰκὼν χρυσῆν σφρηγῆδα τὸν ἐ-
 ποιήσασθαι. τὸ μὲν δὲ ἄνευ Αἰθιοπῶν Αἰθιοπῶν καὶ Ἀ-
 εικημίων ἦρχε Ἀρασίπης. Οἱ δὲ ἄνευ ἠλίας ἀνατο-
 λῶν Αἰθίοπες (διξοὶ γὰρ δὲ ἔσρατβόντο) πρὸς τε
 πύλας τοῖσι Ἰνδοῖσι, ἀλλὰ ἀσποντες εἶδος μὲν ἔσσαν
 τοῖσι ἔτεροι, φωνῶν δὲ καὶ τεύχεμα μῆνον. ἄνευ
 γὰρ ἄνευ ἠλίας Αἰθίοπες, ἰσχυροὶ εἶσι οἱ δὲ ἄνευ τὸ
 ἄνευ, δὲ ἄνευ τεύχεμα ἔχουσι πύλας ἀνατολῶν.
 ἔπει δὲ ἄνευ τὸ ἄνευ Αἰθιοπῶν, ἄνευ πλέω κατὰ
 ἄνευ Ἰνδοῖ ἐστὶν ἄνευ, πρὸς τε πύλας δὲ ἰπῶν
 εἶχον ἄνευ τῆσι κεφαλῆσι, σῶ τε τοῖσι ὡς ἄνευ δὲ ἀρ-
 μῆρα, καὶ τῆσι λοφίσι. καὶ ἀνὴρ μὲν λήθος, ἠλοφίη
 κατὰ χεῖρα ἄνευ ὡς τὸ ἰπῶν, ὅρα πεπηγῆτα εἶχον.
 πρὸς βλήματα δὲ ἀνὴρ ἀσπίδων, ἐποιεῖν γερῶν
 δουρῶν. Λίβυες δὲ σκυλίω μὲν σκυλίω ἔσαν ἔχον-
 τες, ἀκονίσοι δὲ ἐπιχρύσοι χεῖρῶν. ἀρξάντα
 δὲ παρείχοντο Μασαίην ἢ Ἀρασίπης. Παφλα-
 γῶνες δὲ ἔσρατβόντο, ἄνευ μὲν τῆσι κεφαλῆσι ἔχον-
 τες κέρατα πεπλεγμένα, ἀσπίδας δὲ μικρῆς, αἰ-
 χμᾶς δὲ οὐ μεγάλας πρὸς δὲ, ἀκόντια καὶ ἐγχει-
 εῖδρα πρὸς δὲ τῶν ποδῶν, πέδιλα ἐπιχώρια ἐς
 μέσῳ κνήμῳ ἀνατείνοντα. Λίβυες δὲ, καὶ Μαθη-
 νοὶ, καὶ Μαρυμδελνοὶ τε καὶ Σύνεσι, τῶν αὐτῶν ἔχον-
 τες Παφλαγῶσι, ἔσρατβόντο. ἄνευ δὲ Σύνεσι οὗτοι

phii germanum. Sarangæ indumenta
 gestantes versicoloria decori erant, ca-
 ligasque genutum tenuis extentas: arma
 habebant arcus lanceasque Medicas,
 duce Pherendate Megabazi filio. Pa-
 ctyes, & ipsi silyras ferebant, & vernaculos
 arcus atque pugiones: quorum
 dux erat Attrayntes Itramitis filius. V. LXVIII
 tii & Myci & Paricanii eodem quo Pa-
 ctyes modo armati erant. sub his duci-
 bus: Vtii quidem & Myci, sub Arsa-
 mene Darii filio: Paricanii vero sub
 Siromitre Oebazi filio. Arabes suc- LXIX
 cincti erant ziras, amiculigenus, arcus-
 que recuruos habilesque gestabant. Æ-
 thiopes pectorum pellibus leonumque
 amicti, arcus è palmarum spathis factos
 gerebant, quatuor non minus cubitis
 longos: & item prælongas ex atundine
 sagittas, pro ferro præfixas eo lapide
 acuminato quo sigilla sculpunt: præter-
 ea hastas caprea cornu præfixas, in mo-
 dum spiculi acuminato, & clavas præ-
 ferratas. Hi quum eunt in pugnam, di-
 midiatum corpus gypso, dimidiatum
 minio illinunt. Arabum autem Æthio-
 pumque qui trans Ægyptum incolunt,
 dux erat Arsames, Darii filius & Arty-
 stonæ Cyri filia: quam Darius ex vxoribus
 maxime adamans, cum talari ex auro
 tunica effinxit. Arsames quidem Æthio-
 pibus qui sunt trans Ægyptum, atque
 Arabibus præerat. Hi autem Æthio-
 pibus qui sunt ab ortu solis, (nam bi-
 fariam militabant) censebantur cum
 Indis, specie nihil admodum à ceteris
 differentes, sed sono vocis duntaxat at-
 que capillatura. Nam Æthiopes qui ab
 ortu solis sunt, promissos crines: qui
 ex Libya, crispissimos inter omnes ho-
 mines habent. Æthiopes autem hi qui
 ex Asia erant, pleraque arma quæ In-
 di gestabant, pellesque frontium equi-
 narum cum auribus atque iubis, in ca-
 pitibus, ut ipsæ iuba pro cristis essent, &
 hirtæ aues equinæ rigerent. in locum
 clypeorum pelles gruum prætende-
 bant. Libyes autem corio armati ie- LXXI
 re, ac iaculis præuistis, duce Masange
 Aorizi filio. Paphlagones autem ca- LXXII
 pitibus gerebant compactiles cassides,
 scuta exigua, hastas haud longas, præ-
 terea iacula, pugionesque pedibus caligas
 more gentis ad media crura sub-
 tentas. Eandem quam Paphlagones ar-
 maturam gestabant Ligyes & Matieni
 & Mariandyni & Syri. Isti autem Syri

2. φωνίης

2. ἄλλο

2. σφρηγῆδας

1 Imaginem eius ex auro solido compactam habuit. 2 Rectos crines: 3 Calceos patrio more ad media crura extentos. à Per-

à Perlis C
 gonum &
 Megafidis
 gym & S
 & Artysto
 mam Paph
 paulon
 aiunt) ca
 diu E Vrop
 colæ: tran
 na cum l
 Phryges.
 mati erant
 vrisque p
 filiam in
 proxime
 cedebant
 noque no
 lio cogno
 capita ger
 quoque a
 Iydorum
 lympieni
 præerat A
 Datis ap
 Thraces
 bant, tuni
 dari variis
 duris calig
 rentes præ
 giunculo
 cati sunt
 aiunt) Str
 colerent
 cris & My
 fiam inco
 bani filius
 scuta, & b
 conficiend
 cassides, &
 aures bouis
 cristis. crur
 rant induta
 viros est.
 nii voca
 bant quem
 dine ad Cili
 lyz autem l
 fibulis subst
 Lycios arco
 bus factas. l
 factus erat l
 schi lignea
 bant, scura
 ga in hasti
 Moschi orn

à Per-

à Persis Cappadoces vocantur. Paphlagonum & Matienorum dux erat Dotus Megafidis filius: Mariandynorum & Ligyum & Syrorum, Gobryas Darii filius & Artystonæ. Phryges autem proximam Paphlagonicæ armaturam gerunt, paulum differentes: qui (vt Macedones aiunt) tamdiu vocati sunt Bryges quamdiu Evropæi fuerunt, Macedonum accolæ: transgressi autem in Asiam, vna cum loco nomen immutauere in Phryges. Armenii Phrygum cultu armati erant, vtiq; illorum coloni. His vtrisque præerat Artochmes, qui Darii filiam in matrimonio habebat. Lydi proxime ad Græcorum armaturam accedebant, olim Meones vocati: pristinoque nomine sublato, à Lydo Atysis filio cognomen acceperunt. Mysi super capita gentiles galeas ferebant, scutula quoque ac præusta iacula. Sunt autem Lydorum coloni, à monte Olympo Olympieni nominati. Horum vtrisque præerat Artaphernis filius, qui collega Datis apud Marathonem conflixit. Thracæ è pelle vulpina cassides gestabant, tunicis induti, & insuper circumdati variis sagulis, pedibus ac tibiis indutis caliga è pellibus hinnulorum: ferentes præterea iacula & peltas & pugiunculos. Isti transgressi in Asiam, vocati sunt Bithyni, prius appellati (vt ipsi aiunt) Strymonii, quod Strymonem accolerent: à suisque sedibus exacti à Teucris & Mysi. Thracibus autem qui Asiam incolunt præerat Bagafaces Artabani filius, gestantibus breuia ¹ è corio scuta, & bina singulis ² veruta ad lupos conficiendos apta, in capitibus æreas cassides, & super cassides ex ære factas aures bouis & cornua, impositis etiam cristis. crura autem panno Phœniceo erant induta. Martis oraculum apud hos viros est. Cabelees Meones (qui Lasiinii vocantur) eundem cultum gestabant quem Cilices: quem ego, dum ordine ad Cilices veniam, indicabo. Milyx autem lanceolas gerebant, & vestes fibulis substrictas, & eorum nonnulli Lycios arcus, in capitibus galeas è pellibus factas. Horum autem omnium præfectus erat Badres Hytstani filius. Moschi ligneas circa capita cassides gerebant, scutaque ac hastilia breuia, sed longa in hastilibus spicula. Eodem quo Moschi ornatu militabant Tibareni, &

ὑπο Περσέων Καππαδοκίαι καλέονται. Παφλαγονῶν μὲν νῦν καὶ Ματιωνῶν Δώτος ὁ Μεγασιδῶν ἦρχε· Μαρνανδίων ἢ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Γοβρύης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀρτυστώνης. Φρύγες ὁ ἀγροτάτω τῆς Παφλαγονικῆς σκεδῶν εἶδη, ὀλίγων τῶν ἑλλήνων. Ὁ δὲ Φρύγες (ὡς Μακεδόνες λέγουσι) ἐκαλέοντο Βεῖγες χροῖον ὅσον Εὐρωπαϊοὶ εἶοντες ὁμοίω Μακεδῶσι μεταβαίντες ἵες πῦν Ἀσίῳ, ἀμα τῆς χώρας ἢ ὄνομα μετέβαλον εἰς Φρύγας. Ἀρμύριοι ὁ κατὰ τὸν Φρύγες ἐσεσάχατο, εἶοντες Φρυγῶν ἀποικίαι. Τούτων σωμαφοτερῶν ἦρχε Ἀρτύχμης, Δαρείου ἔχων θυγατέρα. Λυδοὶ ὁ ἀγροτάτω τῶν ἑλλήνων εἶδη ὄπλα. Ὁ δὲ Λυδοὶ Μήονες ἐκαλεῖτο πάλαι ὅτι ὁ Λυδοῦ τῶ ἄπτος ἔχον πῦν ἐπιπυμῖν, μεταβαλόντες δὲ ὄνομα. Μυσοὶ δὲ, ὅτι μὲν τῆσι κεφαλῆσι εἶδη κρανέα ἐπιχρῶμα, ἀσπίδας ἢ μικράς. ἀκοντίοισι ὁ ἐχρέωντο ὅτι καύτιοι. οὗτοι δὲ εἶσι Λυδῶν ἀποικίαι ἀπὸ Οὐλύμπου ἢ ἄρεος καλέονται Οὐλυμπίωλοι. Λυδῶν ὁ καὶ Μυσῶν ἦρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνηος, ὅς ἐς Μαραθῶνα ἐσέβαλε ἀμα Δάτι. Ὀρηκῆες δὲ, ὅτι μὲν τῆσι κεφαλῆσι ἀλωπεκέας ἔχοντες, ἐστρατῶντο, καὶ δὲ τὸ σῶμα, κητῶνας ὅτι δὲ, ζῆρας καὶ βελήμωνοι ποικίλας. καὶ δὲ τῶν ποδάσ τε καὶ τὰς κητῶνας, πῆδι λαμβραῶν. καὶ δὲ, ἀκόντια τε καὶ πέλτας, καὶ ἐγχειρίδια μικρά. ὅτι δὲ λαβαίντες μὲν εἰς τὴν Ἀσίῳ, ἐκλήθησαν Βιθυνοὶ ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐκαλέοντο (ὡς ἀπὸ λέγειται) Στρυμόνιοι, οἰκέοντες ὅτι Στρυμόνι. Ἐδρασίωαι δὲ φασὶ εἶς ἠέων ὑπο Τόδικῶν τε καὶ Μυσῶν. Ὀρηκῶν δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βαζαχῆς ὁ Ἀρταβάνου. ἀσπίδας δὲ ὁμοιοῦνας εἶδη μικράς, καὶ περὶ βόλοις δύο Λυκιοεργῆας ἐκατος εἶχε ὅτι δὲ τῆσι κεφαλῆσι κρανέα χαλκεῖα ὅπως δὲ εἶσι κρανέαι, ὡπῆ τε καὶ κέρεια περὶ σῶ βόου χαλκεῖα. ἐπιπῆ δὲ καὶ λόφοι. τὰς δὲ κητῶνας ῥά κησι Φοινικέοισι κατελίχατο. ἐν τῶντοισι τοῖσι ἀνδράσι ἄρεος ὅτι χρηστῆιον. Καθηλέες δὲ ὁ Μήονες, Λασσῆνοιοι ὁ καὶ λῶμωνοι, πῦν αὐτῶν Κίλιξι εἶδη σκεδῶν πῦν ἐγῶ, ἐπῆ καὶ πῦν Κιλικῶν τῶν διεξιῶν γένομα, ὅτε σκεδῶν. Μιλύαι ὁ ἀρχμας τε βραχέας εἶδη, καὶ εἶματα ἐνεπεπορπῆατο. εἶδη ὁ αὐτῶν τῶν μετεξέτεροι λυκία καὶ τῆσι κεφαλῆσι ἐκ διφθερέων πεπονημῶνας κητέας. Τούτων πῶτων ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑσάνεος. Μόχοι δὲ καὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι κητέας ξυλίνας εἶδη, ἀσπίδας ὁ καὶ ἀρχμας σμικράς. λῶν καὶ ὁ ἐπῆσαν μεγάλα. Τιβάρηνοιοι δὲ, καὶ

LXXIII

LXXIV

LXXV

LXXVI

LXXVII

LXXVIII

1 E crudo bouis tergoze, vt paulo post vortit eandem vocem. 2 Venabula Lycii operis, M m

Μάκρωνες, καὶ Μοσύνοικοι, κατὰ τὸν Μόσρον ἐσθλο-
ασμῶν ἐστρατεύοντο. οὗτοι δ' ἐνέτασον ἀρῆντες
οἷδε Μόσρος μὲν καὶ Τιβαρινοὶ, Ἀεῖομαρδὸς ὁ Δα-
ρείου τε παῖς καὶ Παρμυνοὶ τὸ Σμέρδης ὁ Κύρος. Μά-
κρωνας δ' καὶ Μοσυνοίκοις, Ἀρταύκτις ὁ Χερσίσι-
ος, ὃς Σηπὸν τὴν ἐν Ἑλλήσποντῳ ἐπέστρεψε. Μά-
κρονες δ' ἐπὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι κράεα ὀπιχέαια πλε-
κτάειρον, ἀσπίδας δ' ἐρματίνια μικράς, καὶ ἀκόντια.
Κόλχαι δ' ἐπὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι κράεα ξύλινα,
ἀσπίδας δ' ὀμβροίνας μικράς, αἰχμάς τε βραχέας
ἄσπερες, καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρανῶν δ' καὶ Κόλχων
ἦρχε Φερενδάτης ὁ Τεάσιος. Ἀλλαροῦ δ' καὶ Σά-
σπιρες, κατὰ τὸν Κόλχαι ὀπλισμένοι ἐστρατεύοντο.
οὗτων δ' Μασίσιος ὁ Σιεσμίτρεω ἦρχε. Ταῦτ' ἠν-
σιωτικὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἐπέμε-
να, νησῶν δ' ἐν τῆσι τῶν ἀνασπαστικῶν καλεωμένων κα-
τακλιζέβασιλεις, ἀγροτάτω τῶν Μηδικῶν εἶχον ἐ-
σπῆτα καὶ ὄπλα. οὗτων δ' ἠνσιωτικῶν ἦρχε Μαρ-
δόντις ὁ Βαζύμου, ὃς ἐν Μυκάλησ εστρατεύων, δού-
τέρω ἔτει οὗτων ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ. Ταῦτα
ἰὼ τὰ κατ' ἠπείρου στρατεύοντά τε ἔθνη, καὶ τετα-
γμένοι ἐς τὸ πεζόν οὗτ' ἂν ἔστρατὸ ἦρχον ἔποι-
οντο εἰρέα, καὶ οἱ ἀσπίδας καὶ ἄσπερες, καὶ ἀκόντια, καὶ
260 τοῖς ἐκ καὶ χιλιάρχους τε καὶ μυριάρχους ἀποδέξαντες
ἐκατοντάρχους δ' καὶ δεκάρχους ἀμειάρχαι, τελέων
δ' καὶ ἐθνέων ἔσαν ἀποσπαστικῶν. ἔσαν μὲν δὴ οὗτοι,
οἱ δ' εἰρέα, ἀρῆντες. Ἐστρατεύοντο δ' οὗτων τε
καὶ τῶ συμπατος στρατῶ τῶ πεζοῦ, Μαρδόνιος τε ὁ
Γωβρύεω, καὶ Τεινπατίχμις ὁ Ἀρταβαίου, ὁ γνά-
μιω θελῶν μὲν εστρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ
30 " Σμερδόντις ὁ Ὀπόμεω, Δαρείου ἀμφοτέρω ἔποι-
αδελφεῶν παῖδες, Ξέρξης δ' ἐγένοντο ἀνεψιοὶ καὶ Μα-
σίσης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀπόσιος παῖς, καὶ Γέργης ὁ Ἀ-
ειάζου, καὶ Μεγάθυκος ὁ Ζωπύρου. οὗτοι ἔσαν
εστρατεύοντες ἔσ συμπατος πεζοῦ, καὶ τῶν μυρίων. τῶ
μυρίων οὗτων Περσέων τῶ ἀπολελεγμένων ἐστρα-
τεύοντες μὲν Ὑδάρνης ὁ Ὑδάρνεος ἐκαλέοντο δ' ἀθανά-
τοι οἱ Πέρσαι ἔποι ἐπὶ τῶ δὲ εἰς αὐτῶν ἔλεγε ὅτι
35 ἀριθμὸν, ἢ θανάτω βία αἰεὶ, ἢ νόσῳ, ἀπὸς αἰὲρ ἀ-
μνηστικῶν ἐγένοντο οὐδ' ἀμὰ οὐτε πλῆθες μυρίων, ἔτε
ἐλάσσονες κόσμον δ' πλῆθον κέρειοντο ἀπὸ πόντων
Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἀριστοὶ ἔσαν. σκεδὴν μὲν τῶ αὐτῶν εἶ-
χον ἠπείρου εἰρηστικῶν καὶ χερσὸν τε πολλὸν καὶ ἀφθονον
εχόντες εἰσέπρεπον. ἀρμαμάζας τε ἀμὰ ἦρχον, ἐν
δ', παλλακὰς καὶ τεραπνίτων πολλὰ τε καὶ δὲ ἐσκε-
νασμένω. οἷτα δὲ σφι, καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτέ-
ων, καὶ μηλοὶ τε καὶ ἰσοζύμα ἦρχον. Ἰσπύει δ'
τὰ τὰ ἔθνη πλὴν οὐ πόντα κέρειοντο ἰσπύων, ἀλλὰ τῶ δὲ μόδινα. Πέρσαι μὲν, τὴν αὐτῶν

Macrones, & Mosynæci, quos hi rege-
bant: Moschos & Tibarenos Ariomar-
dus, Darii filius & Parmyis filia Smer-
dis, filii Cyri, Macrones & Mosynæcos
Artayctes, Chorasimis filius, qui Sesti in
Helleponto præses erat. Mares in ca-
pitibus ligneas galeas gerebant, scutula-
que è crudo bouis tergore, atque lan-
ceolas, præterea machæras. Præerat au-
tem Maribus & Colchis Pherendates
Theaspis filius. Alarodii & Saspireas eod-
em quo Colchi ornatu militabant, du-
ce Masistio Sirometris filio. Insulanæ
gentes, quæ rubro è mari sequuntur sunt
ex iis insulis ad quas transportare rex so-
let quos è suis locis summouet, gere-
bant proxima Medis & vestimenta &
arma: quibus præerat Mardontes Bagæi
filius, qui apud Mycalem dux secundo
post anno in pugna oppetiit. Hæ erant
nationes quæ per continentem ibant,
ex quibus constabat pedester exercitus:
quibus ii præerant qui commemorati
sunt, quique ordinarant milites conu-
merauerantque, & chiliarchas, id est, tri-
bunos qui mille, & myriarchas, id est, qui
decem millibus præsunt, delegerant. nam
myriarchæ centuriones decanosque
creauerant. Erant & alii agminum &
gentium prætores: verum ii qui nomina-
ti sunt, erant duces. Horum tamen & to-
tius exercitus imperatores erant, Mar-
donius Gobriæ filius, & Tirintatach-
mes filius Artabani, qui dissuaserat bel-
lum Græciæ inferendum, & Smeido-
nes Otanis filius, ambo hi fratrum Da-
rii filii, Xerxis patruales: & Masistes
Dario & Atossa genitus, & Gergis A-
riazi & Megabyzus Zopyri filius. Hi e-
rant imperatores omnium pedestrium
copiarum, præter illa delecta Persarum
decem millia, quibus præerat Hydar-
nes Hydarnis filius: qui vocabantur im-
mortales, ob hoc, quod si quis eorum
aut nece aut morbo numerum imminue-
ret, alius sufficiebatur: nec vnquam plu-
res erant paucioresve decem millibus,
præcipuo inter omnes cultu decori, &
iidem præstantissimi omnium, vt di-
ctum est: & præterea immenso auro
conspicui, ducentes vna carrucas cum
pallacis ac familia permulta eaque belle
ornata: necnon camelos ac iumenta,
præter ceteros milites, quæ commea-
tum portabant. Equitant autem hæ na-
tiones: sed non omnes habebant e-
quos, verum hæ solæ: Persæ, qui eadem

21. Τεινπατίχμις

22. Ζωπύρου

23. Βηθλεις

Mares in capitibus quidem galeas more patrio textiles gestabant, vel, nexiles, clypeos autem paruos pelliceos, & iacula.

erant

erant qua peditatus armatura ornati, nisi quod quidam gestabant in capitibus opera ex are ferroque ductilia. Sunt autem quidam Nomades homines, qui Saggartii appellatur, & gēte & voce Persae, sed cultu inter Persicum & Pactyicum, qui contulerunt equitatum octo millium equitum, armaturam neque abeneā neque ferream affueri ferre, praeter pugiones, vtentes recte à viminibus conferta, qua freti in proelium eunt. Est autem proelium eorum virorum huiusmodi: Cum hoste congregientes iniiciunt eas rectes in summo habentes laqueos, qui quum aut equum aut hominem adepti sunt, eum ad se trahunt: ita illi illaqueati conficiuntur. Talis horum pugna est, iidemque inter Persas censentur. Medi eandem equites quam pedites armaturam gerunt: & item Cissii. Indi quoque eandem quam peditatus suos gestant armaturam. ceterum equos defultorios agebant & currus: quibus curribus suberant & equi & asini agrestes. Bactrii eodem ornatu instructi erant equites quo pedites, & item Caspii. Libyes & ipsi eandem quam pedites armaturam gerebant: curruum autem hi cuncti erant agitadores. Caspii quoque & Patricanii itidem atque suos peditatus instructi erant. Necnon Arabes eo quo pedites ornati cultu agitabant camelos nihilo inferiores equis pernitate. Haec sole gentes erant equestres. Fuitque numerus equitum, octo myriades, id est, octoginta millia, praeter camelos & currus. Et alii quidem equites in ordinem redacti erant: Arabes autem in ultimo locati, ob id postremi ne equitatus consterneretur, equis camelos non tolerantibus. Equitatus autem praefecti erant, Harmamithres & Tichaeus, filii Datis: quorum tertius collega Pharnuches Sardibus erat relictus egrotus. Nam quum Sardibus proficisceretur, in calamitatem incidit insciens. equitante enim eo canis sub pedes equi intercurrit: quo equus improviso detertitus atque erectum sese attollens, Pharnuchem excussit. Hic collapsus sanguinem euomuit, nactusque est morbum qui in phthisin, id est, tabem, euasit. Equo autem, à casu statim domini, fecerunt famuli vt ille iusserat: Abducto nanque in eum locum vbi dominum strauerat, crura cum genibus absciderunt. Itaque Pharnuches ita à praefectura summotus est.

ἑσθλασμοὶ καὶ ὀπίσσω αὐτῶν πλῆθος τῆσι κεφαλῆσι ἔχον ἔνοι αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σιδῆρα ἔξελκασμοὶ ποιήματα. Εἰσὶ δὲ ἄλλοι νομάδες ἀπὸ Σαγάρται καλεομένοι, ἔθνος μὲν Περσικὸν καὶ Φωνῆ, σκευὴ δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποικημένῃ τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πακτυκῆς· οἱ περὶ ἔχον μὲν ἵππων ὀκτακισχίλιον, ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι εἶναι οὔτε χάλκεα, οὔτε σιδῆρα, ἔξω ἐγχυριδίων. χρεώνται δὲ σιρῆσι πεπλεκτοῖσι ἰματίων, τῆσι πύσσωι ἐρῶνται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μάχη τούτων τῶν ἀδρανῶν, ἡ δὲ ἐπὶ ἀσυμμίσθωσι τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σιρῆας, ἐπὶ ἀκρῶ βεβήκει ἐξύστας· ὅπου δὲ αὐτῶν χη, ἡ δὲ ἵππων, ἡ δὲ ἀδρανῶν, ἐπὶ ἐαυτῶν ἔλκει. (1) δὲ ἐν ἀρκεσὶ ἐμπαλασμοὶ Δραφθῆρονται. τούτων μὲν αὐτῆς μάχης, καὶ ἐπετεταχάτο ἐς τὸν Πέρσας. Μῆδι δὲ, πῶς ἂν ἐν τῶν περὶ τῶν ἔχον σκευῶν, καὶ Κίσιοι ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκευῶν μὲν ἐσσεύχον τῆ αὐτῆ καὶ ἐν τῶν περὶ τῶν, ἡ δὲ λαμῶν δὲ κέλητας καὶ ἄρματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἄρμασι ἵππων ἵππων καὶ ὄνοι ἀγριοί. Βάκτροι δὲ ἐσθλάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῶν περὶ τῶν, καὶ Κασπιοὶ ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτῶν κατὰ τῶν ἐν τῶν περὶ τῶν ἡλαμῶν δὲ καὶ οὗτοι πύσσωι ἄρματα. ὡς δὲ αὐτῶν Κασπιοὶ καὶ Παρικθῆριοι ἐσσεύχον ὁμοίως καὶ ἐν τῶν περὶ τῶν. Ἀραβιοὶ δὲ σκευῶν μὲν ἔχον πῶς αὐτῶν καὶ ἐν τῶν περὶ τῶν ἡλαμῶν δὲ πύσσωι καμῆλαις, ταχυτήτι οὐ λειπομένας ἵππων. Ταῦτα τὰ ἔθνη μοῦνα ἵππων εἶναι. ἄριθμός δὲ τῶν ἵππων ἐξήκοντα ὀκτώ μυριάδες, παρέξ τῶν ἄλλων καμῆλων καὶ τῶν ἄρμάτων. (2) μὲν ἡ ἀλλοὶ ἵππους ἐτεταχάτο καὶ τέλεα· Ἀραβιοὶ δὲ ἔχον ἐτεταχάτο. ἄτε γὰρ τῶν ἵππων οὐτὶ ἀνεχόμενον τὰς καμῆλαις, ὑπερὶ ἐτεταχάτο, ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἵππων. ἵππων δὲ εἶναι Ἀρμαμίδης τε καὶ Τίθαιος, Δάπιος παῖδες· ὁ δὲ τέλεος σφίσι σὺν τῶν Φαρνούχης κατελέλειπτο ἐν Σαρδίσι νοσίων· ὡς γὰρ ὀρμῶντο ἐκ Σαρδίων, ὅτι συμφορῶν ἐπέπεσε ἀνεθέλητον. ἐλαμῶντι γὰρ (3), ὑπὸ τῶν πόδας τῶν ἵππων ὑπὸ δὲ ῥαμικῶν καὶ ὀπίσσω τῶν ἵππων ἐφοβήθη τε, καὶ τὰς ὀρμῶν ἀπεσείσατο (4) Φαρνούχης. περὶ δὲ, αἱμῶν τε ἦμεε, καὶ ἐς φθῆσιν περὶ ἤλατε ἡ νοσῶν. (5) δὲ ἵππων αὐτῶν κατὰ δὲ ἐποίησαν (6) οἰκέται ὡς ἐκέλευε ἐς (7) χῶρον ἐν τῶν τῶν κατέβαλε (8) δεσπότεα ἀπαγαγόντες, σὺν τοῖσι γυνῶσι ἀπέταμον τὰ σκέλεα. Φαρνούχης μὲν οὕτω περὶ ἐλύθη τῆς ἡγεμονίας.

LXXXV

LXXXVI

LXXXVII

LXXXVIII

LXXXIX

261

Mm 2

Τῶν δὲ τετιήρεων ἄριθμὸς μὲν ἐγγύς ἐστι ἀπὸ διηκό-
 σιας ἑλίου, πρὸς εἰχόντο δὲ αὐτὰς οἷδε· Φοίνικες μὲν,
 σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστῇ, τετηχόσιας, ὡς δὲ
 ἐσθλασμοῖσι πρὸς μὲν τῆσι κεφαλῆσι κινέας εἶχον
 ἀγχιστῶ πεποιημένους ἔχοντες Ἐλλυμικόν· ἐν δε-
 δυκότες δὲ θάρηκας λινέους ἀσπίδας ἵτις ἔχον
 ἄσπερον, καὶ ἀκόντια. ἔτι δὲ οἱ Φοίνικες ἑπαλαμῶν οἰ-
 κέον (ὡς αὖτε λέγεται) ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ. ἐν-
 θεοῖσι δὲ ἑσθλασμοῖσι τὸ Συρίοι οἰκέοισι τὸ πρὸς τῇ
 θαλάσῃ τὸ δὲ Συρίοις πρὸς τὸ χεῖρον ἐστὶ μέρει Αἰ-
 γυπτοῦ πρὸς Παλαιστῆν καλεῖται. Αἰγυπτοῖσι δὲ νέας
 πρὸς εἰχόντο διηκόσιας. ἔτι δὲ εἶχον πρὸς μὲν τῆσι κεφα-
 λῆσι κινέας χηλιδία, ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἵτις
 μεγάλας ἐχέουσαι, ἐδδοῦσά τε ναύμαχα, καὶ τύχους
 μεγάλους. ἔτι δὲ πλῆθος αὐτέων, θάρηκας φοροῦσιν ἔχον,
 μαχίρας δὲ μεγάλας εἶχον. ἔτι μὲν ἔτι ἑσθλασμοῖσι
 ἑσθλασμοῖσι δὲ τὰς μὲν κεφαλὰς εἰλίχα τομίτησι οἰ-
 βασιλῆες αὐτέων, ἔτι δὲ οἱ εἶχον κηλιδίας. τὰ δὲ ἄλλα
 κατὰ τὸν Ἑλλυμικόν. τῶν δὲ ἑσθλασμοῖσι τὸ πρὸς τῇ
 θαλάσῃ Σαλαμῖνος, ἔτι δὲ ἑσθλασμοῖσι τὸ πρὸς τῇ
 οἰκίῃ, τὸ πρὸς Κύνου οἰκίῃ, τὸ πρὸς Φοινίκης οἰκίῃ, τὸ πρὸς Αἰθι-
 οπίης, ὡς αὖτε Κύνου λέγεται. Κίλικες δὲ ἑκατὸν
 πρὸς εἶχον νέας· οὗτοι δὲ αὖ πρὸς μὲν τῆσι κεφαλῆσι
 κινέας ἑπιχώρια, λαοστιά τε εἶχον αὐτὰ ἀσπίδων, ὡ-
 μοβοῖσι πεποιημένα, ἔτι κηλιδίας εἰρινοῦς ἐνδεδυκό-
 τες. δύο δὲ ἀκόντια ἑκάστος καὶ ἕξ ἑσθλασμοῖσι
 τῆσι Αἰγυπτοῖσι μαχίρασι πεποιημένα. οὗτοι μὲν
 ἑπαλαμῶν ἑσθλασμοῖσι ἑκατέοντο, ἐπὶ δὲ Κίλικος τὸ
 Αἰθιοπίας ἀνδρὸς Φοίνικος ἔχον τὸ ἑπὶ πνυμῖον. Γάμ-
 φυλοι δὲ τετήχοντα πρὸς εἶχον νέας, Ἑλλυμικῶσι δὲ
 πλοῖσι ἐσθλασμοῖσι οἰκίῃσι Γάμφυλοι ἔτι, εἰσὶ τὸ ἑπὶ
 Τροίης ἑσθλασμοῖσι ἀπὸ Κρήτης γερνότες. ἔτι δὲ Λύκιοι
 καὶ Κάλχιδι. Λύκιοι δὲ πρὸς εἶχον νέας πενήκοντα,
 θάρηκας φοροῦσιν τε ἔχοντες καὶ κηλιδίας φοροῦσιν. εἶχον δὲ τὸ
 ἑπὶ τῇ κρανίῃ, καὶ οἰσὶς κηλιδίας ἀσπίδας καὶ ἀκόντια
 ἐπὶ τῇ ἀγρῷ δέρματα πρὸς εἶχον ὡμοῖς ἀσπίδων πε-
 ρεῖσιν τῆσι κεφαλῆσι πλοῖσι πρὸς εἶχον πρὸς εἶχον ἀσπί-
 δων, εἶχον δὲ τὸ δρέπανον εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμί-
 λαι ἑκατέοντο ἐπὶ Κρήτης γερνότες. ἔτι δὲ Λύκιοι
 τὸ πρὸς Γαυδίονος ἀνδρὸς Αἰθιοπίας, ἔχον τὸ ἑπὶ πνυμῖον.
 Δωριεῖς δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας τετήχοντα πρὸς εἶχον νέας,
 ἔχοντες τε Ἑλλυμικὰ ὅπλα, καὶ γερνότες ἐκ Πελοπον-
 νήσου. Καρῆες δὲ, ἐβδομήκοντα πρὸς εἶχον νέας, τὰ μὲν
 ἄλλα κατὰ τὸν Ἑλλυμικόν ἑσθλασμοῖσι εἶχον τὸ δρέ-
 πανον ἔτι ἑπὶ χεῖρῶν. οὗτοι δὲ οἱ ἕσθλασμοῖσι ἑκα-
 τέοντο, ἐπὶ τῆσι πρὸς εἶχον τῶν λόγων εἶρηται. Ἴωνες δὲ, ἑκατὸν νέας πρὸς εἶχον, ἐσθλασμοῖσι ὡς Ἑλλυ-
 μικῶσι.

¶ Porro tritemes iniro numero fuere LXXIX
 mille ducentæ & octo: quas hi præbu-
 ere: Phœnices, cum Syris qui Palæsti-
 nam incolunt, trecentas, hunc in mo-
 dum ornati: Circa capita galeas Græca-
 nicis proximas gerebant, induiti thora-
 cibus lineis, cum scutis vmbone caren-
 tibus, cumque iaculis. Hi Phœnices (ut
 ipsi memoranē) quōdam mare rubrum
 accolēbant: illinc transgressi, maritima
 Syriæ habitant. Is autem tractus Syriæ,
 & quicquid Ægypto tenus est, Palæsti-
 na vocitatur. Hi circa capita cassides
 forcipularas gerebant, conuexa autē
 scuta magnis vmbonibus prædita, ac
 grandia pila nautica, & grandes bipen-
 nes: eorum turba thoraces gerebat ac
 magnas macharas. Hūc in modum isti
 armati erant. Cyprii autem centum
 quinquaginta naues præbebāt, hoc mo-
 do armati: Reges eorum mittis redimi-
 ti erant: reliqui tunicas gestabant, cete-
 ra ut Græci. Quorum gentes sunt par-
 tim à Salamine & Atheniensibus, par-
 tim ab Arcadia, partim à Cythno, par-
 tim à Phœnice, partim ab Æthiopia ori-
 riundi, ut ipsi Cyprii aiunt. Cilices, cen-
 tum naues. hi circa capita ferebant gē-
 tiles galeas, pro scutis parmulas è crudo
 bouis corio factas, laneis vestibus indu-
 ti: bina singuli iacula gestantes, & en-
 sem macharæ Ægyptiacæ perfimilem.
 Hi quondam Hypachæi appellati fue-
 rant, sed à Cilice Phœnice Agenoris fi-
 lio illud nomen acceperunt. Pamphy-
 lii, triginta naues, Græcanicis armis or-
 nati: qui ab illis originem ducunt qui
 cū Amphilocho & Calchante è Troia
 disiecti fuerant. Lycii præbuerunt na-
 ues quinquaginta, thoracibus ocreisq;
 armati: arcubus quoque è cornu factis,
 & arundineis sagittis sine pennis, atque
 iaculis: gerentes ex humeris suspensas
 caprarum pelles, & in capitibus pilea
 pennis coronata, quinetiam pugiones
 & falces. Hi è Creta oriundi, quondam
 Termila nominati, sed à Lyco viro A-
 theniensi Pandionis filio, Lycii fuerunt
 cognominati. Dores qui sunt ex Asia,
 naues triginta. hi Græca gerebant ar-
 ma, uti è Peloponneso propagati. Ca-
 res, septuaginta naues, cetera Græco-
 more ornati, sed & falces & pugiones
 gerebant. quos prius appellatos fuisse
 Hoetines, in superioribus libris dictum
 est. Iones, centum naues, armati Græ-

ἑσθλασμοῖσι

ἑσθλασμοῖσι

1 Septem: 2 Hi autem quo prius nomine vocati fuerint, in superioribus. Hi autem ridiculo fecit populos ex vocabulo ci-

co ritu : qui quandiu in Peloponneso regionem quæ vocatur Achaia incoluerunt, & ante aduentum Danaï & Xuthi in Peloponnesum, (vt Græci aiunt) vocabantur Pelasgi Ægialees, id est, littorales, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati. Insulani, naues decem & septem, armati vt Græci: & ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica, ob eandem causam ob quam & duodecim oppida sunt Ionica ab Atheniensibus appellata. Æoles, sexaginta naues, ritu Græco armati, & olim Pelasgi (vt apud Græcos fertur) vocati. Hellepontii, centum naues, præter Abydenos: quibus mandatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes custodiendos. Ceteri è Ponto erant, Græco more armati, Ionum ac Dorum coloni. In omnibus autem nauibus epibatae erant Persæ & Medi & Sacæ, quarum velocissimas præbuere Phœnices, & inter Phœnices, optimas Sidonii. Harum singulis, & item pedestribus eorum copiis præfecti erant vernaculi duces: quorum ego (quia ratio historiarum non exigit necessario) non faciam mentionem. Neque enim singularum nationum duces digni memoria fuisse, quarum quot vires, tot duces extiterunt: sed non vt ductores, verum vt serui (quemadmodum alii qui ducebantur in militiam) venere: quoniam duces penes quos summa imperii erat, vt singularum gentium principes, quinam eorum Persæ fuerint, à me commemoratum est.

Nauticis autem hi copiis præfuerunt: Ariabignes Darii, & Prexaspes Aspathinis, & Megabazus Megabatis, & Achæmenes Darii filius. Ionice quidem classi & Cariae Ariabignes, ex Dario & filia Gobryæ genitus: Ægyptiacæ autem Achæmenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquæ autem classi reliqui duo. Porro biremes, lembos quinquaginta aut triginta remorum, & actuaria nauigia, & alia minuta, cum hippagogis, quæ equos vehunt, contracta constat ad trium millium peruenisse.

Eorum autem qui in classe erant, secundum duces, illustrissimi fuisse, Sidonium Tetramnestus Alleli filius, & Tyrius Mapen Sironi, & Aridius Nerbalus Arbali, & Cilix Syennesis Oromedontis, & Lycius Cyberniscus Sicæ filius. Cyprii autem, Gortus Chersis, & Timonax Timagoræ filius. Catum vero

λίωες. Γῶνες δ', ὅσον μὲν χερσίων ἐν Πελοποννήσῳ οἴκειον τῶν καλεομένων Ἀχαίων, καὶ ὅρην ἢ Δανάον τε καὶ Ζούθῳ ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, (ὡς Ἑλλήωες λέγουσι) ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Ἀιγιάλεες: ὅτι δ' Ἴωνος τῶ Ζούθῳ, Γῶνες. Νησιάται δ', ἐπὶ ἀκαδέκκα πείρηγον νέας, ὡπλισμένοι ὡς Ἑλλήωες καὶ τὸν Πελασγικὸν ἔθνος ὑπερῶν καὶ Ἴωνικὸν ἐκλήθη καὶ ἄλλων λόγων. καὶ ἀδυάδεκα πόλεις Ἴωνες ἄπ' Ἀθηνῶν. Αἰολέες δ', ἐξήκοντα νέας πείρηγον, ἐσθλασμένοι τε ὡς Ἑλλήωες, καὶ ἑπτάλαι καλεομένοι Πελασγοὶ, ὡς Ἑλλήων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δ', πλὴν Ἀβυδῶν (Ἀβυδῶνιοι γὰρ ἠερσετέτακτο ἐκ βασιλῆος καὶ χερσίων μύθοισι, φύλαχος εἶ) τῶν χερσίων) ἄλλοι ἐκ τῶ Πόντου στρατιώται, παρέχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσθλασμένοι δ' ἕσαν ὡς Ἑλλήωες οὔτοι δ', Ἴωνων καὶ Δωριέων ἀποικοί. Ἐπεβάτηλον δ' ἐπὶ πασῶν τῶν νεῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκται. Τυτῶν δ' ἀείσα πλεούσας πείρηγον νέας Φοίνικες, καὶ Φοινίκων Σιδώνιοι. Τυτῶσι πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς πύξον τετραγυμνοὶ αὐτῶν ἐπῆσαν ἑκάστοις ὅτι χερσίοι ἠγεμόνες. τῶν ἐγὼ (οὐ γὰρ ἀναγκαῖον ἔξερρημα εἰς ἰσοπέδους λόγους) οὐ πρὸς ἀμείνημα. οὐτε γὰρ ἔθνος ἑκάστου ἐπάξιον ἔσαν ἠγεμόνες, ἐντ' ἔθνεϊ ἑκάστῳ ὅσασι πόλεις, ἑσούτοι καὶ ἠγεμόνες ἔσαν. εἶποντο δ' ὡς οὐ στρατηγὸν, ἀλλ' ὡσπερ ἄλλοι στρατιώται δοῦλοι. ἐπεὶ στρατηγὸν τε καὶ ἀρχόντες ἄλλοι ἔχοντες κέρτος, καὶ ἀρχόντες τῶν ἐθνεῶν ἑκάστων, ὅσοι αὐτῶν ἔσαν Πέρσαι, εἶρεαταί μοι. Τοῦ δ' ναυτικοῦ ἐστρατήγεον οἶδε Ἀειαβίγης τε ὁ Δαρείου, καὶ Πρηξάσσης ὁ Ἀσπασίνεω, καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγάβατῶ, καὶ Ἀχαμῆνης ὁ Δαρείου τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ Κασκίης στρατῆς, Ἀειαβίγης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρὸς Αἰγυπθίων δ' ἐστρατήγεε Ἀχαμῆνης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφῶν: τῆς δ' ἄλλης στρατῆς ἐστρατήγεον ἄλλοι τετρακόντεσσι, καὶ πεντηκόντεσσι, καὶ κέρκυσσι, καὶ ἑξήκοντα πλοῖα μικρὰ σινελήοντα ἐς ἀεθμόν, ἐφαίνε τετρακόντα. Τῶν δ' ὅτι πλεόντων μετὰ τῶν στρατηγῶν, οἶδε ἔσαν ὀνομαστότατοι, Σιδώνιος Τετράμνητος Ἀλλήσου, καὶ Τύριος Μάπλιω Σιρώνου, καὶ Ἀείδης Νέρβαλος Ἀρβάλου, καὶ Κίλιξ Συέννεσις Ὀρμεδόντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σικῆ καὶ Κύπριοι, Ἰόρτος τε ὁ Κίπριος Χέρσιος, καὶ Τιμόναξ ὁ Τιμαγρέω καὶ Καρῶν.

xcv

cvi

vii

viii

nam (vt ego opinor) ne omnes quidem Græci ac ceteri mortales qui ad hesperum incolunt, si congregarentur, pares essent nostris armis, nec me inuadentem expectarent: quum non sint inter se concordēs. Libet tamen mihi abs te audire quid de hoc dicas. His verbis interrogauit. Demaratus autem excipiens, Vtra, inquit, apud te rex vtar: veritate an iucunditate? Ille vt veritate vteretur iubere. neque enim sibi ob id eum minus iucundum fore quam antea fuisset. Hoc vbi Demaratus audiuit, Quoniam, inquit me iubes, rex, omnino veritatem proloqui, ea dicam quæ nemo nisi mētens apud te postea carperet. Græcia semper quidem alumna fuit paupertatis, hospes virtutis, quam à sapientia acciuit & à seuera disciplina, quam vsurpans Græcia, & paupertatem tuetur & dominatum. Ita laudo quidem omnes Græcos qui Dorica illa loca vel circa incolunt: sed non de cunctis eis verba faciam, verum de Lacedæmoniis folis. Iam primū nego fieri posse vt tuam orationem admittant, afferentem Græciæ seruitutem: deinde annuo venturos tibi obuiam ad pugnandum, etiamsi ceteri Græci omnes sentiant tecum. Neque vero de numero eorum quæras, quot illi sint qui hoc facere possint. nā si in exercitu eorum mille fuerint, ii tecum congredientur: & item siue pauciores siue plures. Hæc quum audisset Xerxes, sublato cachinno inquit, Demarate, quodnam extulisti verbum? mille omnino viros cum tanto exercitu congressuros? Agendum, dic mihi, nonne te ipsum ais istorum virorum fuisse regem? visne igitur sine mora tu cum decem viris dimicare? Quod si vestri populares omnes tales sunt quales tu prædicas, profecto secundum vestra instituta debes tu, qui illorum es rex, duplum præstare quàm singuli eorum: qui si denis è meo exercitu pares sint, iure abs te posco vt viginti sis par: ita verba quæ dixisti, comprobantur. Atqui si tales sunt illi ac tanta statura qualis quantusque tu, ac ceteri Græci qui in colloquium meum venerunt, videte ne, quum tantopere gloriamini, frustra id insolenterque faciatis. nam age intelligam quocumque argumēto, vnde fieri queat vt mille aut decem millia atque quinquaginta millia hominū, qui præsertim omnes liberi,

οὐ γὰρ, ὡς δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰ πάντες Ἑλλήνες, καὶ
 ὁ λοιπὸν ὅσους ἐσπέρης οἰκούντες ἀνθρώποι συλ-
 λεθθεῖν ἔσονται ἀξιόμαχοι εἶσι ἐμὲ ὀπιόντα ἕπο-
 μείναι, μὴ ἔοντες ἀριθμοί. ἐθέλω μὲντοι καὶ δ' ἀ-
 πόσθι, ὁκοῖόν τι λέγεις πρὸς αὐτέων, πύθομαι. ὁ
 μὲν γὰρ εἰρώτα. ὁ δὲ, ἕπολαβὼν ἐφη, ὦ βα-
 σιλῆ, κότρεα δὴληθῆναι χεῖροσμαι πρὸς σε, ἢ ἠδὲ
 νῆ; ὁ δὲ μιν δὴληθῆναι χεῖροσμαι ἐκέλευε, φασὶ ἑσθὲν
 ὁ ἀνδρείτερον ἔσεσθαι ἢ πρὸς τὸν ἰώ. Ὡς δὲ
 ἰοὺ γὰρ ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε γὰρ δὲ, Βασιλῆ,
 ἐπειδὴ δὴληθῆναι ἀναχρησάσθαι πάντας μετέ-
 λθῆναι, γὰρ λέγοντα γὰρ μὴ βυδδιδυμὸς τις ἕσ-
 ρον ἕποσθι δῆσεται, τῆ Ἑλλάδι πενίη μὲν ἀ-
 εἰκοτε σὺ ἕσθι. Σφρητὴ δὲ ἐπακτὸς ἔστι, ἀ-
 πότε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ τῆ
 ἀναχρησάσθαι ἢ Ἑλλάς, τίω τε πενίω ἀπαμυνέ-
 ται, καὶ τίω δεσποσιώω. ἀνέω μὲν νῦν πάντας
 Ἑλλήνας ἑσθὲ πρὸς κείνοισ ἑσθὲ Δωρικῶς χεῖροισ οἰ-
 κηθῆναι. ἐρχομαι δὲ λέξων οὐ πρὸς πάντων τοῖς
 2 ὁ δὲ τὸς λόγους, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίων μοιῶν
 πρὸς τὰ μὲν, ὅτι ἑσθὲ ὅκως κοτὲ σοῦ δέξονται λό-
 γους δουλοσιώω φέροντας τῆ Ἑλλάδι αὐτίς ἔ-
 ὡς ἀντιῶσονται τοι ἐς μάχην, καὶ ἰὼ ὁ δὴλοι Ἑλ-
 λήνες πάντες γὰρ σὰ φρονέωσι. Σφρητὸς δὲ πρὸς,
 μὴ πύθη ὅσοι ἰνὲς ἔοντες γὰρ ποιεῖν οἰοί τε εἶσι.
 ἰὼ τε γὰρ τύχασι ἔξεσθαι θυμῶν χίλιοι, οὗτοι
 μαχίσοσται τοι, ἰὼ τε ἐλθῶσονται τούτων, ἰὼ τε καὶ
 πλειῶνες. Ταῦτα ἀκούσας Ἑέρξης, γελῶσας ἔ-
 φη, Δημάρητε, ὅτι ἐφθῆγῶ ἐπος, ἀνδρας χί-
 3 οῖς σφρητῆ ἑσθὲ μαχέσασθαι; ἀγε, εἰπέ μοι, σὺ
 φῆς τούτων τῆ ἀνδρῶν ἀνὲς βασιλῆς χεῖροσται;
 σὺ ἂν ἔθελήσας ἀνίκα μάθω πρὸς ἀνδρας δέ-
 κα μαχέσασθαι, καὶ τοι εἰ δ' πολιτικὸν ὑμῖν πῶ
 ἔστι τοιούτων ὅτι σὺ ἀμείρεσ, σὲ γε ἑσθὲ κείνων βασι-
 λῆα πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιπῶσασθαι κα-
 τὰ νόμοισ ἑσθὲ ὑμετέροισ. εἰ γὰρ κείνων ἕκατος δέκα
 ἀνδρῶν τ' σφρητῆς τ' ἐμῆς ἀντάξιός ἔστι, σὲ γε δίτη-
 4 οῖ εἰκοσι εἶ ἀντάξιον καὶ ἕτω μὲν ὀρθοῖτ' ἀν' ὁ λόγους
 ὁ πρὸς σὺ εἰρηθῆτος. εἰ ἔτι τοῖσ τοι τε ἔοντες, καὶ μέ-
 4 ὁ γὰρ ἑσθὲ τοῖσ τοῖσ σὺ τε καὶ οἱ πρὸ ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλ-
 λήνων ἐς λόγους, ἀν χεῖτε ἑσθὲ τὸν ὄρα μὴ μάτην χεῖ-
 ποσ ὁσ λόγους ἑσθὲ ὁ εἰρηθῆτος εἶπ. ἐπεὶ φέρε ἴδω πῶ
 τῶ εἰκόσι κῶς διωσάσθαι χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ
 πινταχισμύριοι, ἔοντες γε ἐλθῶσθεσι πάντες ὁμοίως

1 Ad occidentem 2 Ea dicentem ob quæ nemo à te postea mendacii conuincetur. vel, arguetur. Relinquitur autem pendens sententia, vt subaudiatur, ita res se habet, vel, Audi. 3 Propulsat 4 Tantilla.

« καὶ μὴ ἴσῳ ἐνός ἀρχαῖοι, ἑξατάς τ' ὡς δὲ ἀν-
 « ἰστῶμαι ἐπεὶ τε πλεῖνες πρὸς ἓνα ἕκαστον γινώ-
 « μεθα, ἢ χίλιοι, ἐόντων πέντε χιλιάδων. ἴσῳ
 « μὲν γὰρ ἐνός ἀρχαῖοι καὶ ἑξήκοντα ἢ ἑπτά-
 « ρον, ἄλλοι δὲ αἱ δειμαίνοντες τῆτον καὶ ἑξήκοντα
 « οὐτὰν φύσιν ἀμείνονες καὶ ἴσῳ ἀναγκαζόμενοι
 « μάστιγι ἐς πλεῖνας ἐλάσσονες ἐόντες ἀνέμφοροι
 « δὲ ἐς δ' ἐλβήθερον, οἷα αὖ ποίεοιεν τούτων ὁσέ τε-
 « ρα. δοκέω δὲ ἐγώ γε καὶ ἀπιστώμεντας πλήθει, χα-
 « λεπῶς αὖ Ἑλλήνας Πέρσησι μοιῶσι μάχεσθαι. 10
 « ἄλλα πρὸς ἡμῖν μὲν μοιῶσι τῆσδε ἔστι δ' οὐ λέ-
 « γεις. ἔστι γὰρ μὲν οὐ πολλόν, ἀλλὰ σπάνιον. εἰσὶ
 « γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν ἀρχμοφόρων, οἱ ἐτελήσου-
 « σι Ἑλλήνων ἀνδράσι τεισὶ ὁμοῦ μάχεσθαι. τῶν
 « οὐ ἐὼν ἀπειρος, πολλὰ φλυπείεις. Πρὸς ταῦ-
 « τα Δημαρῆτος λέγει, ὦ βασιλεῦ, ἀρχαῖον ἦπι-
 « σάμην ὅτι ἀληθινήν χρῆσθαι, οὐ φίλα τοι ἐρέω.
 « σὺ δὲ ἐπεὶ ἰσχυρὰς λέγειν τῶν λόγων οὐκ ἀλη-
 « θεσάποισ, ἐλέγησιν ταῖς κατήκοντα Σπάρτην καὶ
 « τοὺς ὡς ἐγὼ τυγχάνω ταῖς νῦν ταῖς ἐσομέναις ἐκεί- 20
 « νοις, ἀλλ' ὡς μάστιγι δέξασθαι οἱ μετὰ τὴν καὶ
 « γέρεα ἀπελόμενοι πατῆρα, ἀπολίαν τε καὶ φυγάδα
 « πεποιθήσασιν πατῆρ δὲ σὸς ἱπποδρόμος, βίον
 « τὴν μοι καὶ οἶκον δέδωκε. οὐκ ἔστι δὲ ἀνδρῶν
 « σάφρονα βίοντι φαίνομεν διατρέσθαι, ἀλλὰ
 « τέρπειν μάστιγα. ἐγὼ δὲ οὐτε δέκα ἀνδράσι ἰσῳ-
 « χρομαι οἷός τε εἶ) μάχεσθαι, οὐτε δυοῖσι ἐκὼν γε
 « εἶ), οὐδ' αὖ μοινομαχέομαι. εἰ δὲ ἀναγκάσῃ εἶη,
 « ἢ μέγας τις ὁ ἐπορευῶν ἀγῶν, μαχόμεναι αὖ πρὸς
 « των ἡδιστὰ ἐν τούτων τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἑλλήνων ἕκα- 30
 264 « στος φησὶ τριῶν ἀξίος εἶ). ὡς δὲ καὶ Λακεδαιμό-
 « νιοι, καὶ μὲν ἓνα μαχόμενοι, οὐδ' αὖ εἰσὶ κακί-
 « νες ἀνδρῶν ἀλλῆς δὲ, ἀρίστοι ἀνδρῶν ἀπύρτων.
 « ἐλβήθερι γὰρ ἐόντες, οὐ πρῶτα ἐλβήθερι εἰσὶ. ἐπ-
 « εσι γὰρ σφι δεσπότης, νόμος, ἡ ἱπποδρόμου.
 « σι πολλῶν ἐπὶ μάλλον ἢ ἑσὶ, σέ. παιδιστῶν ταῖς αὖ
 « ἐκείνος ἀνάγει. ἀνάγει δὲ τῶν αἰεὶ, οἷα ἐὼν
 « φθύγειν ὁσδὲν πλήθος ἀνδρῶν ἐκ μάχης, ἀλλὰ
 « μόνοντα ἐν τῇ ταῖς, ἔπι κερτατέιν, ἢ ἀπόλλυ-
 « ομαι. σὺ δὲ, εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυπεί- 40
 « ειν, τὰλλα σιγᾶν ἐτέλω ὁλοπῶν. νῦν δὲ ἀναγκα-
 « σεις ἐλέξα. ἄλλοι μὲν καὶ νόον τοι βασιλεῦ.

Ο μὲν

lentium agere. Haecenus loquutus sum coactus : tibi vero ex sententia contingat, rex.

1 Nam si more nostro vni parerent, illius metu strenui magis quam pro sua natura reddi possent, & verberibus adacti adori-
rentur plures quam ipsi essent: at nunc quum solute & libere viuunt, horum certe neutrum fecerint. 2 Hastatis. ut & ipse an-
tea est interpretatus.

Haec

Haec loqu
 sum veru
 motus est
 misit. Pol
 Dorisco pr
 Megadoli
 nus pra
 uerfus Cr
 mi, quem
 quam om
 mo quos a
 set, dona
 posteris A
 nim ante t
 cia & vbi
 fuerant, c
 ditione a
 cia & ex
 Dorisco.
 multa cor
 runt. ob
 gnat, fem
 vero qui
 nem rex
 dixit, pr
 quem lau
 qui super
 Perfas hon
 dem magi
 mit: qui
 Cimone
 ceret que
 fiam teme
 metu sup
 mum viq
 in mœnib
 accenso i
 ros, tonit
 eosque in
 aurum vib
 disperfit in
 semetipsum
 mento a Pe
 conio celeb
 in Graecia
 los adibat,
 autem (v
 omnis ad T
 ditionem r
 effectus a
 donio. Dy
 primum Sa
 vltimum op
 est, nomini
 est oppidum
 oppida int
 aqua tunc

1 At Ma

Hæc loquuto Demarato, Xerxes ad rī-
 sum versus, nulla indignatione per-
 motus est, sed comiter hominem re-
 misit. Post Demarati colloquium, vbi
 Dorisco præfecit prætorem Mascamem
 Megadostis filium, amoto eo quem Da-
 rius præfecerat, ire cum exercitu ad-
 uersus Græciam pergir. Huic Mascami,
 quem illic reliquit Xerxes, vnitan-
 quam omnium prætorum præstantissi-
 mo quos aut ipse aut Darius constituis-
 set, dona quotannis misit: & item eius
 posteris Artaxerxes filius Xerxis. Ete-
 nim ante hanc expeditionem in Thra-
 cia & vbiq; in Hellesponto prætores
 fuerant, qui omnes post eandem expedi-
 tionem à Græcis eiectioni sunt & è Thra-
 cia & ex Hellesponto, præterquam è
 Dorisco. vnde Mascamem Græci, per-
 multa conati, tamen eiicere nequie-
 runt. ob id huic ab eo qui in Persis re-
 gnat, semper dona mittuntur. Eorum
 vero qui à Græcis expulsi sunt, nemi-
 nem rex Xerxes virum egregium esse
 dixit, præter vnum Bogem ex Eione,
 quem laudare non desinebat, eiusque
 qui superfuere liberos maximo inter
 Persas honore proferebatur. Siquidem
 magnis ferri laudibus Boges in-
 eruit: qui quum ab Atheniensibus &
 Cimone Miltiadis filio obsideretur, li-
 ceretque ei accepta fide egredi & in A-
 siam remeare, tamen abnuuit, ne regi præ-
 metu superfuisset videretur, sed ad extre-
 mum vsque perstitit: atque vbi nihil
 in mœnibus comœtus reliquum fuit,
 accenso ingenti rogo, interemit libe-
 ros, coniugem, concubinas, familiam:
 eosque in rogam deiecit: dehinc omne
 aurum vrbis atque argentum è muris
 dispersit in Strymonem. his actis, etiam
 semetipsum coniecit in rogam. Ita hic
 meritò à Persis ad hoc vsq; tempus præ-
 conio celebratur. ¶ Xerxes è Dorisco
 in Græciam tendens, vt quosque popu-
 los adibat, secum militare cogebat. Erat
 autem (vt superius à me exp- situm est)
 omnis ad Thessaliam vsque tractus in-
 ditionem redactus & regi tributarius
 effectus à Megabazo & mox à Mar-
 donio. Digressus à Dorisco, præterit
 primum Samothracios montes, quorum
 vltimum oppidum ad vesperam situm
 est, nomine Mesambria, cui vicinum
 est oppidum Thasiorum, Stryma: quæ
 oppida interfluit amnis Lissus, cuius
 aqua tunc non sufficit copiis Xerxis,
 sed de-

Ο μὲν δὲ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά
 τε ἐπέψατο, καὶ οὐκ ἐποίησεν ὀργὴν ὁδεμίῳ, ἀλλ'
 ἠπίως αὐτὸν ἀπέπεμψατο. τὸ δὲ ἐς λόγους ἐλ-
 θὼν Ξέρξης, καὶ ὑπὲρ ἐν ταῖς Δοείσῃσι τὸ κα-
 τὰ τὴν Μασκαμίῳ (M) Μεγαδόστῳ, (W) δὲ ὑπὸ
 Δαρείῳ σαύοντα καταπαύσας, ἀπέλαυσε (W) ἑρα-
 τὸν Δαίτη Ὀρνίθης ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. Κατέλιπε δὲ
 ἀνδρὰ τοῖονδε Μασκαμίῳ Ἰφρόδρον, τὸ μούῳ
 Ξέρξης δῶρα πέμπουσε, ὡς ἔριπύοντι πύργῳ.
 10 ὅσους κατέσπευσε αὐτῶν Δοείσι ὑπὸ ἀρχαῖς πέμ-
 πουσε δὲ ἀνὰ πύργῳ, ὡς δὲ καὶ Ἀρπύξερξης ὁ Ξέρ-
 ξεῶ, τοῖσι Μασκαμίῳσι ἐκρήνοισι. κατέσπευσε γὰρ
 ἐπὶ περὶ τὴν ταύτης τῆς ἐλάσιος ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ
 Ὀρνίθῃ καὶ ταῖς Ἑλλησπόντῳ πύργῳ, ὅτι ὡς πύ-
 ρος, οἱ τε ἐκ Ὀρνίθης καὶ τῆς Ἑλλησπόντος, πλὴν τῶν ἐν
 Δοείσῃσι, ὑπὸ Ἑλλήνων ὑπερῶν ταύτης τῆς ἑρα-
 τήλασιος ἀπὸ τῆς ἑρατῆς. τὸ δὲ ἐν Δοείσῃσι Μασκαμίῳ
 ἑδάμοι καὶ ἐδω. ἠγῆσθ' ἐξελθὼν, πολλὰν πύργῳ (M) ἀμύων.
 Δαί τὸ δὲ (M) ἑδάμοι πέμπουσε (W) ἑδάμοι βασιλῆ-
 20 ὄντος ἀνὰ τὸν Πέρσησι. Τὰν δὲ ἀπαρτέοντων ὑπὸ
 Ἑλλήνων ὁδε να βασιλῆος Ξέρξης ἐνόμισε (W) ἀν-
 δρὰ ἀγαθὸν, εἰ μὴ Βόλῳ μένοντι τῷ Ἡϊόνος ἑπὶ τῷ
 ἀμύων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τὸν ἀμύωντας αὐτῶν ἐν Πέρ-
 σησι παύσας ἐύμα μάλιτα. ἐπεὶ καὶ ἀξίος ἀνὴρ με-
 γάλῃ ἐγῆρετο Βόλῳ ὅς, ὅτι ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀ-
 θηναίων καὶ Κίμωνος τῷ Μιλτιάδῳ, ὡς ἀρεὸν αὐτῶν
 ὑπὸ ἀπὸ τῶν δὲ ἐλθεῖν καὶ νοσησάμενος τῷ Ἀσίῳ, οὐκ
 ἐθέλησε, μὴ δὲ φλίθῃ δὲ ἐπεσφίγει βασιλείῃ, ἀλλὰ διε-
 καρτέρεε ἐς τὸ ἑρῶν. ὡς δὲ ἑρῶν ἐπὶ φορβῆς ὀνήν ἐν
 30 ὡς τείχεϊ, σινησας πυρὶ μέγαν, ἐσφάξε τὰ τέ-
 κνα καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τὰς παλλακῆς, καὶ τὸν οἶκόν τε καὶ
 ἐπέτα ἐσβόλες ἐς τὸ πῦρ. μὲν δὲ ταῦτα, τὸ χρυσὸν ἀ-
 πύργῳ (W) ἐκ τῶν ἀσπίδων καὶ (W) ἀργύρον ἐσπείρε δὲ τὸ
 τῶν τείχεος ἐς (W) Στρυμόνα. ποίησας δὲ ταῦτα, καὶ ἐ-
 ὠν τὸν ἐσβόλες ἐς τὸ πῦρ. ὅτι μὲν οὐκ ἐπὶ δεικνύσας ἀμύων
 ἐπὶ καὶ ἐς τὸδε ὑπὸ Περσέων. Ξέρξης δὲ ἐκ τοῦ
 Δοείσῃσι ἐπορβύετο ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. ὅτι ὅτι αἰεὶ γνο-
 μῶν ἐμπεδῶν, συσφρατθῆσθ' ἰωάγγελος. ἐδεδού-
 40 λωτο γὰρ (ὡς καὶ περὶ τὸν μοι δὲ δὴ λωται) ἠμέρε
 Θεσσαλίας παύσας, καὶ ἰωάγγελος βασιλῆα δασμοφό-
 ρος, Μεγαβάτου τε καταστρεφάμενος, καὶ ὑπερῶν
 Μαρδονία. ὡς ἀμύων δὲ πορβύμενος ἐκ Δοεί-
 σῃσι, περὶ τὰ Σαμοθρηκίῃσι τείχεα, τὸ ἐξάτη
 πεπόλισαι ὡς ἐσπείρω πόλις τῇ ὀνομά ὅτι Με-
 σαμβρίῃ ἐχεῖ) δὲ ταύτης Θεσσιῶν πόλις, Στρυμῆ
 Δαί δὲ σφραγῶν τῶν μέσων Λίαντος ποταμὸς ἀπὸ τῆς ὀνο-
 ὅτι ἐκ ἀντέχετο τὸ ὕδωρ πρὸ τῶν ἐξέρξεω ἑρατῶ.

1 At Mascamem hunc qui apud Doriscum erat, nulli eiicere potuerunt, multis licet id conatis.

ἀλλ' ἐπέλιπε ἢ ἡ χώρα αὐτῆ παλαιὰ μὲν ἐκαλέετο
 Γαλαϊκή, νῦν δὲ Βελδρυτική. ἔστι μὲν οὖν τῶν διχομοτά-
 τῶν τῶν λόγων καὶ αὐτῆ Κικόνων. Διαβάς δ' ἡ Λίασιν
 ποταμὸς ὁ ῥέει θρον ἀπέξησιν μὲν ἄρον, πόλιος Ἑλλη-
 νίδας ἄσδε πῶθρα μείβετο, Μαρωνείην, Δικαίην, Ἀ-
 Ἔδνησιν. αὐτὰς τε δὴ παρ' ἐξήιε, καὶ τῶν αὐτὰς, λίμνας
 ὀνομασὰς ταύτας· Μαρωνείης μὲν μετὰ ξυ καὶ Στρυ-
 μνης κειμῶν Γισμαείδα καὶ τῶν Δικαίην, Βιτωνίδα,
 ἐς τὸν ποταμὸν δύο εἰσεῖσι δὲ ὕδωρ, Τραυός τε καὶ Κόμ-
 ψατος. καὶ τῶν Ἀἰδνησιν, λίμνῳ μὲν ἑσθαιμῶν ἐστὶν
 265 οὐνομασίην πῶθρα μείβετο Ἐέρξης, ποταμὸν δὲ Νέ-
 στον, ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μὲν δὲ ταύτας ἄσδε χώρας
 ἰών, ἄσδε ἠπειρώπιδας πόλιος κ' ἦν· τῶν δὲ μὴ λίμνη
 ἐστὶν τυγχόντων ὡσεὶ τεικόντων σαδίων μέλισσά κη
 τῶν ἀειόδων, ἰσχυράς τε καὶ κάρτα δῆμυρή. ταύτων
 τὰ ἑσθαιμῶν μοῦνα θρῶδῶν ἀπέξηρνε. τῆ δὲ πό-
 270 λι ταύτη οὐνομά ἐστι Πίσσυρος. αὐτὰς μὲν δὴ ἄσδε
 πόλιος ἄσδε θάλασσαν τε καὶ Ἑλληνίδας ἄσδε θω-
 νίμῳ χειρὸς ἀπέργων παρ' ἐξήιε. Ἐθνη δὲ Ὀρη-
 κίων, δὴ ὡν τῆς χερσὸς ὁδὸν ἐποιέετο, ἄσδε Πάγροι,
 Κικόνες, Βίσονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἡδωνοί, Σά-
 πται. τῶν δὲ μὲν πῶθρα θάλασσαν καποικημῶν
 τῆσιν οὐνομασίην ἐστὶν αὐτῶν τῶν μεσσημῶν οἰκόν-
 275 τες, καταλεθόντες τε ἄσδε ἐμῶν, πλὴν Σαπείων,
 ἄσδε δὲ οὐνομασίην, περὶ αἰαγκαζοῦ μὲν οὐνομασίην.
 Σάπται δὲ ἑσθαιμῶν ἀνθρῶπων ἄσδε ἠκούσι ἐξήρνετο,
 ὅσον ἡμεῖς ἰδόμεν, ἀπὸ δὲ θρῶδῶν δὲ μὲν ἐμῶν αἰεὶ
 ἐόντες ἐλθόντες μὲν Ὀρηκίων οἰκῶσι τε γὰρ ἔρεα
 ὑψηλὰ, ἰδόντες τε πόρτοις καὶ νηφάσι σιωπρῶν ἄσδε
 εἰσι τὰ πολέμια ἄσδε οἰοῦσι δὲ Διονύσι δὲ μῦθῳ,
 280 εἰσι ἐκτημῶν. ὁ δὲ μῦθῳ τῶν δὲ, ἔστι μὲν ὅτι
 ἄσδε οὐρέων τῶν ὑψηλοτάτων, Βησσὶ δὲ τῶν Σα-
 πείων εἰσι ἄσδε πρῶτον ἄσδε ἔρεθ. πρῶτον δὲ ἄσδε
 ἡ χερσὸς κατὰ ἄσδε ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἑσθαιμῶν ποικιλώ-
 285 τερον. Παρὰ μὲν ἄσδε ἄσδε ἄσδε ἄσδε εἰρημέ-
 νῳ, δὴ ἄσδε τῶν πῶθρα μείβετο τείχεα τῶν Πί-
 ρων, τῶν καὶ Νιφάξης ἐστὶ ἄσδε ἄσδε, ἑτέρῳ Πέργαμος.
 ταύτη μὲν δὴ πῶθρα αὐτὰ τῶν τείχεα πλὴν ὁδὸν ἐποιέετο,
 ἐκ δὲ ἄσδε χερσὸς δὲ Πάγρον ἄσδε ἀπέργων, ἐὸν μέγα
 τε καὶ ὑψηλόν, ἐν τῶν χερσῶν τε καὶ θρῶδῶν ἐν μέ-
 290 ταλλὰ τῶν νέμονται Πίρῶν τε καὶ Ὀδομῶν, καὶ μέ-
 λισα Σάπται. Ὑπὸ οἰκόντας δὲ Πάγρον πρῶτον
 βορέω ἀνέμου, Παμόνας, Δόβηρας τε καὶ Παρόπλας
 παρ' ἐξήιε, ἢ ἄσδε ἄσδε ἄσδε ἄσδε ἄσδε πικροῦ ποτα-
 μὸν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ἡϊόνα, τῆς ἐπὶ ζωὸς ἐὼν
 ἦρχε Βόγης, ἄσδε ὀλίγον πρῶτον ἄσδε τῶν ἄσδε ἐποι-

265

270

280

285

290

295

300

305

310

315

320

sed defecit. Hæc olim regio vocaba-
 tur Galaiça, nunc autem Briantica: quæ
 tamen optimo iure Ciconū est. Trans-
 missis profuente Lissi arefacto, Xerxes
 has Græcas vrbes prætergressus est:
 Maroneam, Dicæam, Abdera, eas in-
 quam præterit, & hos qui iuxta eas
 sunt, famosissimos lacus, Ismaridem,
 qui Maroneam Strymamque interia-
 cet: Bistonidem Dicææ contiguum, in
 quem duo flumina ingrediuntur, Trauis
 & Compfatus. Iuxta Abdera autē nul-
 lum nobilem lacum præterit Xerxes,
 sed fluuium Nestum mare subeuntem.
 Post has regiones perrexit mediterræ-
 neas versus vrbes: in quarum vna est la-
 custriginta ferme stadiorum in circui-
 tu, piscosus & admodum falsus: quem
 sola iumenta quum aquarentur exsic-
 cauere. Huic vrbi nomen est Pissyrus.
 Has vrbes & maritimas & Græcas fini-
 strorsum relinquens præterit Xerxes.
 Per quas autem gentes Thraciæ provin-
 ciæ iter fecit, hæ sunt: Parti, Cicones, Bi-
 stones, Sapæi, Derfæi, Edoni, Satræ.
 Quorum qui maritimi erant, nauibus
 sequuti sunt: qui vero mediterranei (qui
 & commemorati sunt à me) præter Sa-
 tras, ceteri omnes terrestri itinere sequi
 coacti sunt. Satræ nulli olim hominum,
 quantum nos scimus, fuere subiecti, sed
 soli è Thracibus ad meam memoriã li-
 beri semper perstitere. Editos enim mō-
 tes incolunt omnigenis arboribus ac ni-
 uibus obsitos: suntq; viri in re bellica e-
 ximii. apud quos oraculum est Dionysi,
 idque in editissimis montibus. Eorum
 qui in templo prophetant, id est, vaticin-
 antur, sunt Bessii: antistes vero quæ red-
 dit responsa, quemadmodum Delphis,
 & nihilo magis varie. Peragrata autem
 quam dixi regione. Xerxes secundo lo-
 315 co transit montes Pierum, quorum vni
 nomen est Niphagræ, alteri Pergamo.
 Hac iter præter eos montes faciebat, à
 manu dextera relinquens montē Pan-
 gæum, magnum atque excelsum, in
 quo aurea sunt & argentea metalla,
 quæ cum Pieres & Odomanti, tum præ-
 cipuæ Satræ exercent. Super Pan-
 320 gæum ad aquilonem habitantes Pæ-
 ones, Doberes & Pæoples, prætergres-
 sus Xerxes, ad vesperam versus contē-
 dit, donec ad flumē Strymonem perue-
 nit, & vrbe Eionem, cuius prætor Bo-
 ges (de quo paulo ante fecimus mentio-

1 Hac nomina lacuum feminina sunt Græcis, quia lacum illis feminini est generis. Idem et in seq. observandum. 2 Possident. nem)

nem) ad
 hæc Pangæ-
 natur Phil-
 porrecta a
 Strymonem
 las ad ipsu-
 gi machin-
 His & a
 in flumen
 norum ict-
 pontibus i
 autem cum
 rum appel-
 virgines v
 defoderunt
 dere viue-
 xis vxo-
 bis septem
 defodisse
 deo qui su-
 mone pro-
 solis occa-
 bem Græ-
 rit. hæc
 catur Biss-
 pruni tem-
 rexit ad ca-
 teriens Sca-
 uenitque
 gulas haru-
 lis monti-
 rius com-
 erant, cla-
 terrestri i-
 tem viam
 Thracis n-
 runt, sed a-
 pere vene-
 Acanthum
 Acanthis v-
 eoque Me-
 vit; quod
 lum, quod
 solutam. 2
 thum agen-
 fossæ faci-
 detet, vir
 chæmenide-
 cerissima. 3
 digiti deca-
 regiorum c-
 damno duc-
 to functum.
 uit, exhibit-
 onis exco-
 heroi ex or-

ἐπονομάζοντες τὸ ὄνομα. βασιλὺς μὲν δὲ Ξέρ-
 ξης, ἀπολομένην Ἀρταχάειαν, ἐποίησε συμφορῶν.
 Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιάν, καὶ
 δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πρῶτον κακοῦ ἀπικέαστο, ὅτε
 ὥστε ἀνάστασι ἐκ τῆς οἰκίαν ἐγένοντο· οὐκοῦν γε Θα-
 σίοισι ἄρ' ἦν ἐν τῇ ἡπείρῳ πολίων τῆς σφετέ-
 ρων δεκάμηροισι τὴν Ξέρξεω στρατιάν, καὶ δειπνί-
 σασι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος δραμηνός τῆς ἀ-
 σῆν ἀπὸ δόκιμος, ὁμοία τὰ μάλιστα ἀπέδδξε ἐς
 τὸ δεῖπνον τετρακίσια τάλαντα ἀργυρίου τετε-
 λεσμένα. Ὡς δὲ ἀφ' Ἀπηνείας καὶ ἐν τῇσι δή-
 λησι πόλισι ἔπεσε αὐτὸς ἀπεδείκνυεν τὴν λόγην.
 Ὁ δὲ δεῖπνον τῶνδε ἐλὶ ἐγέρτο, οἷα ἐκ πολλοῦ χρο-
 νου παρερημένον, καὶ παρὶ πολλοῦ ποιθήμενον. Ἐ-
 τέρην, ὡς ἐπύθοντο τάχιστα τῆς κηρύκων τῆς παρὶ
 ἀγγηγόντων, δασυμένοι οἶον ἐν τῇσι πόλισι ἔα-
 σοῖ, ἀθύρα τε καὶ ἀφίτα ἐποίησαν πάντες ὅτι
 μίνας συχνοῖς· τῶν δὲ κτήνεα εἰσέθλον, ἄβυ-
 εῖσκοντες ἡμῆς τὰ κάλλινα, ἔτρεφόν τε ὄρνιθας
 χερσαίους, καὶ λιμναίους, ἐν τε οἰκήμασι καὶ λαύκοι-
 σι, ἐς ὑποδοχὰς τῆς στρατοῦ· τῶν δὲ χρύσειά τε
 καὶ ἀργύρεα ποτήρια τε καὶ κρητῆρες ἐποίησαν.
 καὶ τὰλλα ὅσα ἐπὶ τῆς στρατοῦ ἔδου ἕλκεται πάντα.
 Ταῦτα μὲν δὲ αὐτῶν τε βασιλείῃ καὶ τοῖσι ὁμοῖοι-
 σι μετ' ἐκείνου ἐπέποιοντο· τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ, τῇ
 ἐς Φορβίω μοῦνα τασόμενα. ὅπως δὲ ἀπικέαστο ἡ
 στρατιή, σκηπὴ μὲν ἔσκε πεπηγῆνα ἐπίμη, ἐς τὴν
 αὐτὸς σαθρὸν ποιέσκετο Ξέρξης, ἡ δὲ δὴν στρατιή
 ἔσκε ὑπόμαχος. ὡς δὲ δεῖπνον γένοιτο ὄρη, ἔμει-
 δόμενοι ἐχέσκον πόνον, ἔμειδον δὲ, ὅπως πληθέντες νύ-
 κτα αὐτῶν ἀγασίεν, τῇ ὑστέρῃ τὴν τε σκηνῶν ἀνα-
 σπασόμενοι, καὶ τὰ ἐπιπλά πάντα λαβόντες, οὐτὼ
 ἀπελαύεσκον, λείποντες ὁσδὲν, ἀλλὰ φερόμε-
 νοι. Ἐντα δὲ Μεγακρέοντος ἀνδρὸς Ἀβδηρί-
 τειν ἐπος εἶρημένον ἐγέρτο, ὅς σιμβούλωσε
 Ἀβδηρίτησι, πρὸς δὲ αὐτοῖς καὶ γυναικας, ἐλ-
 γόντας ἐς τὰ σφετέραια, ἵζεσθαι ἰκέτας τῆς θε-
 ᾶν, ἀφαιτερομένοις καὶ τῆς λοιπῶν σοφίᾳ ἀπαμύειν
 τῆς ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίση· τῆς τε παροίχ-
 μενῶν ἐχειν σοφίαν μετὰ ἄλλω χεῖν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρ-
 ξης οὐδὲς ἐκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σίτον ἀφίεσθαι.
 πρὸς χεῖν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτησι, εἰ καὶ ἀείσον
 παρείρητο ὁμοῖα τὰ δεῖπνα ἀφαισχυλάζειν, ἢ μὴ
 ὑπομένειν Ξέρξεα ὁπίοντα, ἢ καταμείναι τας, κακί-
 σα πάντων ἀνθρώπων ἀφαισχυλάζειν. Οἱ μὲν δὲ

nomine eum nuncupantes. Et rex qui-
 dem Xerxes amisso Artachæe iacturam
 se fecisse existimabat. At ii Græci qui
 exercitum excipiebant, quum Xerxi
 cœnam præberent, in omnem miseriam
 devenere, adeo quidem ut suis laribus
 efficerentur extorres. Dum autem Tha-
 siii pro suis urbibus quæ in continente
 sunt Xerxianas accipiunt copias, Anti-
 pater Orgis filius, elatus animo, vir in-
 ter populares illustris, erogavit in cœna
 quadringenta argenti perfecta talenta.
 Eam rem ubi qui præerant proposuere
 aliis circa urbibus, (tale enim conviui-
 um iam pridem indictum fuerat, & diu
 celebratum) hoc ubi accipere, præfer-
 tim præconibus passim prædicantibus,
 tunc vero oppidani frumentum quod
 in urbibus erat, inter se distributum
 molebant, farinamque triticeam hor-
 deaceamque in complures menses fa-
 ciebant. Ad hæc excogitauere ob pre-
 tium optima quæque pecora saginare,
 & altiles aues habere, terrestres palu-
 stresque, in cortibus & in viuariis, ad
 accipiendum exercitum. Quinetiam
 aurea argenteaque pocula & crateres
 faciebant, & cetera quæ mensæ impo-
 nuntur. Hæc omnia ipsi regi & iis qui
 cum illo vescebantur, fiebant: cetero
 autem exercitui, quæ ad esum duntaxat
 præcepta erant. Sub aduentum autem
 exercitus, tabernaculum ubi exercitus
 maneret, statuebatur: reliqui sub dio a-
 gebant. Vbi tempus cœnæ aderat, tunc
 conuiuatores quidem laborem sustine-
 bant: isti vero quum expleti nocte illic
 exegerant, postero die reuulso tentorio
 & omni apparatu sumpto, ita abscede-
 bant, nihil relinquentes, sed omnia as-
 portantes. Vnde Megacreontis viri
 Abderitæ elegans dictum extitit, qui suavit
 Abderitis ut vniuersi, mares pariter ac
 femina, sua delubra adirent, supplici-
 terque diis assidentes precarentur ut post-
 hac dimidium futurorum malorum
 à se propulsaretur. nam de præteritis
 magnam se gratiâ illis habere, quod rex
 Xerxes non bis quotidie cibum capere
 consueffet. Fore enim ut Abderitæ, si iu-
 berentur ut etiam prandium simile cœ-
 næ instruerent, aut non præstolarentur
 Xerxem aduenientem, aut præstola-
 ti, pessime inter omnes homines affli-
 gerentur. Et isti quidem quanquam

1 Pulcherrimas quasque pecudes pretio comparantes, saginabant, altilesque aues habebant, terrestr. 2 Quum autem ad-
 uenit exercitus, paratum quidem fuit tabernaculum, vel, tentorium, quod fixerant, quo ipse Xerxes pro diuersorio utebatur: reli-
 quus autem exercitus sub dio agebat. Vbi autem cœnæ tempus adfuit, tunc conuiu.

grauate

grauate
 exequen
 tho duce
 Therma
 autem T
 à quaipe
 cum co
 audieb
 vique it
 tar, tripar
 xis: ut vn
 titer cum
 donius &
 ranca cu
 Sergis: te
 Xerxes
 done &
 exercitu
 enaigua
 ductam
 rus & S
 Ex quib
 ire ad li
 stulque
 ronæum
 vrbes, (s
 sumptu
 lam, Me
 gio nunc
 promot
 vsque a
 totam i
 illinc qu
 sumptu
 vrbe, ex
 ex Men
 in Palle
 Pernaig
 tom locu
 litibus è
 Therme
 hæc nom
 Liffæ, Gi
 quarum r
 tur. Ab
 merand
 iam ad ip
 sus classis
 niam: do
 ptum erat
 Sindum, &
 sitam flum
 ram dirim
 Bottiaidi
 nent vrbe
 les copia
 Therma

grauate, tamen quod sibi imponebatur exequabantur. Xerxes vero ex Acantho duces classis à se dimisit, iussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermæo sinu sita, à qua ipse sinus habet cognomen. Hanc enim compendiarium magis viam esse audiebat. nam è Dorisco ad Acanthum vsque ita instructus exercitus iter fecerat, tripartito diuisus omnis, iussu Xerxis: vt vna pars secundum mare iret pariter cum classe, cui parti præerant Mar-donius & Malistes: altera per mediter-ranea cui præerant Trintatachmes & Sergis: tertia inter has media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdone & Megabyzo. ¶ Nauticus porro exercitus vbi à Xerxe discessit, fossam enauigauit in Atho depressam ac per-ductam ad sinum in quo Assa & Pido-rus & Singus & Sarga vrbes sitæ sunt. Ex quibus sumpto commilitio, perrexit ire ad sinum Thermæum: circumue-ctusque Ampelon promontorium To-tonæum, præternauigauit has Græcas vrbes, (vnde & naues & commilitium sumpsit) Toronam, Galespon, Sermylam, Mecybernam, Olynthum: quæ re-gio nunc Sithonia nominatur. Ab eo promontorio Ampeli præcidens mare vsque ad promontorium Canastræum, totam fere Pallenam præteruectus est. illinc quoque & naues & commilitium sumpsit, ex Potideæ, ex Aphyti, ex Noua vrbe, ex Æga, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hæ sunt vrbes sitæ in Pallenæ, Phlegra prius appellata. Pernaugata hac regione, ad præstitum locum peruenit, sumptis etiam mil-itibus è vicinis Pallenæ vrbibus ac Thermeo sinui conterminis: quibus hæc nomina sunt, Lipaxus, Combrea, Lissæ, Gigonus, Campsa, Smila, Ænea, quarum regio adhuc Crossæa nomina-tur. Ab Ænea autem, (in qua finis enu-merandarum vrbium mihi factus est) iam ad ipsum Thermæum sinum cur-sus classis extitit, & ad terram Mygdo-niam: donec ad Thermam, quo præcep-tum erat, peruentum est, & ad vrbem Sindum, & ad Chalestram super Axium sitam flumen, quod Mygdoniam ter-ram dirimit à Bottiaide: cuius terræ Bottiaidis arctum ad mare locum obtinent vrbes Ichnæ & Pella. Hic nauales copix circa flumen Axium & vrbē Thermam & alias in medio horū vrbes

πυρροί, ὁμοίως δ' ὀπιπασσόμενον ἐπιτέλεον. Ξέρξης δ' ἐκ τῆς Ἀκάνθου ἐπιλαβόμενος τοῖσι στρατηγῶσι τὸ ναυτικὸν στρατὸν ὑποδήξεν ἐν Θέρμη, ἀπὸ ἧς ἀπὸ ἐωὺ τῶν τεινέων πορθύεσθαι Θέρμη δ' τῆ ἐν τῶν Θερμηῶν κόλπον οἰκημένη, ἀπὸ ἧς καὶ ὁ κόλπος ἐστὶ τὸ ἐπανυμίλιον ἔχει. τὰ τῆ γὰρ ἐπιπλοῦσθαι οὐκ ἔστιν ἵκανον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάνθου ὡς τεταγμένος ὁ στρατός ἐκ Δορίσκου πρὸ ὁδὸν ἐποιεῖτο πρὸς μοῖραν ὁ Ξέρξης δασαίμενος πρῶτα τὸ πεζὸν στρατὸν, μετὰ αὐτῶν ἔταξε τὸ θαλάσσιον ἵνα αἰ ὁμοῦ τῶν ναυτικῶν ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγειον Μαρδόνιος τε καὶ Μασίτης, ἑτέρη δ' ἐταγμένη ἦεν τῶν στρατῶν τριτημοεῖς τὸ μισθῶμα, τὸ ἐστρατήγειον Τριτατάχμης τε καὶ Σόργης ἢ τῆ τρίτῃ τῶν μοιρέων μετ' ἧς ἐπορθύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἦεν μὲν δ' ἡ μέσον αὐτῶν, στρατηγὸς δ' ἐπί-χρησεν Σμερδονέα τε καὶ Μεγάβυζον. Ὁ μὲν νῦν ναυτικὸς στρατός ὡς ἀπεῖθ' ὑπὸ Ξέρξεω, καὶ διέπλωσε τὸ δῶρυκα τὸ ἐν τῶν Ἀθῶν Ἰμορμῶν, διέρχουσαν δ' ἐς κόλπον ἐν τῶν Ἀσῶν τε πόλιν καὶ Πίδωρος καὶ Σίγος καὶ Σαργῆ οἰκίαν, ἐνθεν ὡς καὶ ἐκ τούτων τῶν πό-λιων στρατῶν παρέλαβε, ἐπλεε ἀπικόμενος ἐς Θερμηῶν κόλπον. καμῶτων δ' Ἀμπελῶν πρὸς Τορωνάϊον ἀκρίων, τῶν αἰετῶν Ἐλλυίδας τὰς δὲ πόλιν (ἐκ τῆς νέας τε καὶ στρατῶν παρέλαβε) Τορώνην, Γαληφόν, Σερμύλλην, Μηκούβερναν, Ὀλυνθον ἢ μὲν νῦν χώρα αὐτῆ, Σιθωνίη καλεῖται. Ὁ δ' ἡ ναυτικὸς στρατός ὁ Ξέρξεω, συντάμνων ἀπὸ Ἀμπελῶν ἀκρῆς ὅτι Καναστράϊον ἀκρῆν, δὴ πᾶσις τῆ Γαλλιώνης ἀνέχεται μάλιστα, ἐνθεν νέας τε καὶ στρατῶν παρέλαβε μετὰ Ποπιδάμης, καὶ Ἀφύτιος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ Θεράμβου, καὶ Σχιώνης, καὶ Μένδης, καὶ Σαῆς. αὐτὰ γὰρ εἰσι αἱ τῆ νῦν Γαλλιώνης, πρὸ τῆ Φλέγγου καλεομένη νεμώδου. τῶν ἀπὸ τῶν καὶ ταύτων πρὸς χερσῶν, ἐπλεε ἐς τὸ περὶ φηρόμενον, τῶν αἰετῶν στρατῶν καὶ ἐκ τῶν περὶ τῶν πόλιων τῆ Γαλλιώνης, ὁμοκρεσέων δ' τῶν Θερμηῶν κόλπον τῆσι ἐνοματά ὅτι (ἀδὲ, Λίπαξος, Κώμβρα, Λισαί, Γίζωνος, Κάμψα, Σμίλα, Αἰνῆα ἢ Ἰστέων χώρα, Κροσσάμητις ἐς ὅδε καλεῖται). Ἀπὸ δ' Αἰνῆης, ἐς τὸ ἐτε-λῶτων καταλέγων τὰς πόλιν, ἀπὸ ταύτης ἠδὲ ἐς αὐτὸν τὸ Θερμηῶν κόλπον ἐγένετο τὸ ναυτικὸν στρατῶν πλοῦς, καὶ γὰρ τὸ Μυγδονίον. πλεον δ' ἀπικετο ἐς τε πρὸς περὶ φηρόμενον Θέρμην, καὶ Σινδὸν τε πόλιν καὶ Χαλέστριν, ὅτι τὸ Ἄξιον ποταμὸν, ὃς ἐρίξαι χερσῶν τῆ Μυγδονίῳ τε καὶ Βοττιαίδας τῆς ἐξῆς δ' ἀπὸ τῆ θαλάσσιον γεινὸν χωρίων πόλιν Ἰχναί τε καὶ Πέλλα. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατός, αὐτὸς τῶν Ἄξιον ποτα-μὸν, καὶ πόλιν Θέρμην, καὶ τὰς μεταξὺ πόλιν τῶν τετῶν, Νη

CXXII

CXXIII

CXXIV

267

Quam autem...

πειρώων βασιλῆα, ἐστρατοπεδούεον Ξέρξης ἢ ὁ
 πεζὸς στρατὸς ἐπορεύετο ἐκ τῆς Ἀχαιῆς, τῆς μεσογαίαν
 πύλων τῆς ὁδοῦ βυβλῶνος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι.
 ἐπορεύετο ἢ ἄρα τῆς Παμονικῆς καὶ Κρησωνικῆς ὅτι πο-
 ταμὸν Χείδαρρον, ὃς ἐκ Κρησωνάων δ' ἑξάρδρος, ῥέει
 ἄρα Μυγδονίης γῆρας, καὶ ἔχει πρὸς τὸ ἔλθαι ἐπὶ
 Ἀξίῳ ποταμῷ. Πορεύοντο ἢ ταῦτην, λέοντες οἱ
 ἐπεθῆσαν τῆσι σιτοφόροις καμηλοῖσι. καταφοι-
 τήοντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ
 σφέτερον ἦτα, ἀπὸ μὲν ὁστένης ἀπὸντο ἕτεροι 10
 ζυγῆς, ἕτεροι ἀνδραπόδα, οἱ δὲ τὰς καμηλοῖς ἐπερῆζον
 μέγας. θανύμαζον ἢ ὁ ἀπὸν, ὃς ἔκοτε ἰσχυρῶν δὲ
 αἰαγῆζον ἀπεχρῆδύοντο τῶν λέοντας, τῆσι καμηλοῖ-
 σι ὅτι πῆλαι. ὁ μὴτε πρὸς τὸ ἐπὶ πῆλαι θηλείαν,
 μὴτ' ἐπεπειρέατο αὐτῶν. Εἰσὶ ἢ καὶ τῶν τῶν χερσῶν καὶ
 λέοντες πολλοὶ, καὶ βόες ἀγροῖσι, τῶν κέρεια ἑσθίον-
 τὰ ἕτα ὅτι ἐς τὴν Ἑλλάδα φοιτῶντα. ἕως ἢ τοῖσι
 λέουσι ὅτι ὁ, τε δὲ Ἀχαιῶν ῥέων ποταμὸς Νέστος,
 καὶ ὁ δὲ Ἀκαρνανίης ῥέων Ἀχελῶος. ἕτεροι δὲ πρὸς
 τῆς πῆλαι Νέστος ἑδάμοι πάσης τῆς ἐμπερῶντων 20
 ῥώπης ἰδοὺ ἵσται λέοντα, οὔτε πρὸς ἑσπέρης τῆς Ἀ-
 χελῶου ἐν τῇ ἑσπέρῳ ἠπείρῳ, ἀλλ' ἐν τῇ με-
 τὰ τὴν ἑσπέρῳ τῶν ποταμῶν γίνονται. Ὡς ἢ ἐς τὴν Θέρ-
 μην ἀπικέτο ὁ Ξέρξης, ἰδρυσεν αὐτῶν πρὸς τὴν ἑσπέρῳ.
 πρὸς τὸ στρατὸς αὐτῶν στρατοπεδούεον πρὸς τὴν
 θαλάσσαν χερσῶν, τῶν δὲ δ' ἑξάρδρος ἀπὸ Θέρμης
 πόλιος καὶ τῆς Μυγδονίης, μέχρι Λυδῆώ τε ποταμοῦ
 καὶ Ἀλιάκμονος, οἱ ἔλκοντο γῆν τῆς Βοηαιῆδα τε καὶ
 Μακεδονίδα, ἐς τὸν ῥέον θρον τὸ ὕδωρ συμμίσθον-
 τες. ἐστρατοπεδούεον μὲν δὲ ἐν τῶν τοῖσι χερσῶσι 30
 ὁ βαρβαροῖ. τῶν δὲ καταλεθόντων τῶν ποτα-
 μῶν, ἐκ Κρησωνάων ῥέων Χείδαρρος, μόνος ἐκ ἀν-
 τέχρησε τῆς στρατῆς πινόμνος, ἀλλ' ἐπέλιπε. Ξέρξης
 δὲ ὁρέων ἐκ τῆς Θέρμης οὐρεα τῶν Θεσσαλικῶν, τὸν τε
 Ὀλυμπον καὶ τὸν Ὄσαν, μεγάται τε ἑσθίοντα
 ἔόντα, ἄρα μέσου τε αὐτῶν αὐλάνα φεινὸν πωγα-
 νόμνος ἐστίν, δι' οὗ ῥέει ὁ Πινειὸς, ἀχρῶν τε ἐστίν. ταῦ-
 τη ὁδὸν ἐς Θεσσαλίῳ φέρουσιν, ἐπεθύμησε πλῶ-
 τας γηῆσασθαι πρὸς ἐκ βυβλῶν τῆς Πινειοῦ ὅτι τῆς ἀ-
 νω ὁδὸν ἐμελλεῖ ἔλθαι ἄρα Μακεδόνων τῶν κατ' ἑσπέρῳ 40
 οἰκημένων ἐς Περαιβοῖς πρὸς τὸν Γόννον πόλιν. ταῦτη γὰρ
 ἀσφαλῆσατον ἐσθίοντα ἐστίν. ὡς ἢ ἐπεθύ-
 μησε, καὶ ἐποίησε τῶν τῶν, ἐσθίον ἐς Σιδωνίῳ νέα, ἐς
 τὸν πρὸς ἐσθίοντα ἀπὸ ὅπως τοῖς ἐγγελοῖς τοιοῦτο ποιῆσαι,
 ἀνέδδξε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοις αἰδέσθαι, κα-
 τὰ τῶν αὐτῶν τῶν πεζὸν στρατὸν. Ἐπεὶ ἢ ἀπικέ-
 κητο καὶ ἐγέσασθαι Ξέρξης πρὸς ἐκ βυβλῶν τῆς Πινειοῦ,

268

268

1 Miror autem qui fieret ut leones à ceteris quidem abstinerent, camelos autem invaderent: quod animal

statua habuere, regē opperientes. Huc
 peruenite volens Xerxes, Acátho pro-
 fectus cum terrestribus copiis mediter-
 ranea præcidebat, peragrans Pæoniam
 agrum atque Crestonicū, super amnem
 Chidorum, qui è Crestonæis initio sum-
 pro, per terram Mygdoniam fluens, in
 paludem quæ est supra Axium euoluitur.
 Hæc iter faciente Xerxe, leones
 impetū dederunt in camelos qui com-
 meatum portabant. Sub noctem enim
 relictis locis consuetis eo descenderūt,
 nulloque alio neque iumēto neq; homi-
 ne tacto, in camelos grassati sunt. Cuius
 rei causam admiror, quod leones, quoties
 aliunde eis est quo indigent, abstinent
 ab invadendis camelis: quod animal
 nunquam antea nec experti fuerant illic,
 nec viderant. Sunt autem per ea loca
 leones multi, & boues agrestes prægrandibus
 cornibus, quæ ad Græcos veniunt. Leonum
 autem terminus est Abderorum flumen Nestus,
 & Achelous, qui per Acarnaniam fluit.
 nam nemo aut ad auroram trans Nestū
 vsquam gentium viserit leonem in Europa,
 aut trans Acheloum ad Hesperum in reliqua
 continente: sed in horum fluviorum medio
 leones gignuntur. Postquam autem
 Therma venit Xerxes, ibi substitit, tantum
 maritimi spatii occupantibus castris quantum
 est ab vrbe Therma & Mygdonia vsque ad
 confluentem Lydei & Haliacmonis, vbi agrū
 Bottæicum Macedonicumque determinant.
 In his locis statua habuere barbari: quibus
 potantibus solus ex iis qui commemorati
 sunt omnibus Chidorus è Crestonæis fluens
 non suppetiit, sed defecit. Xerxes è
 Therma prospiciens Thessalicos montes,
 Olympum & Ofsam, præcellæ magnitudinis,
 audientisque in medio eorum anfractum
 angustum esse, per quem fluit Peneus, &
 illic viam esse quæ in Thessaliam fert,
 cupidine captus est nauigandi ad ostium
 Penei inspiciendum: quia superiorem viam
 tenenti erat eundem per Macedones
 superne habitantes ad Peræbos, præter
 Gonnum urbem. nam hæc tutissimum iter
 esse audiebat. Atque ut concupiuit, ita
 & fecit. itaque conscensa nauis Sidonia,
 (quam semper conscēdebat quoties ei tale
 aliquid facere libebat) extulit signū
 ceteris nauibus proficiscendi, relictis
 illic terrestribus copiis. Eo postquā
 peruenit, ostia Penei contemplantem

CXXV

CXXVI

CXXVII

CXXVIII

ingens

ingens a
 tos via
 flumen
 grederet
 quondam
 vndique
 Thessal
 & Ofsa
 cludunt
 id Olym
 dus: quo
 strum, id
 medium
 cum alii
 fluant, t
 neus, Ap
 Pamifus
 cingenti
 tes, per v
 in mare
 nes reda
 fecerunt
 ceteros
 quonda
 fractus p
 fluuios
 non fuit
 nunc, &
 fluxisse, s
 liam effec
 sali men
 uallem p
 absurde f
 Neptunu
 ramotu
 pera, ei
 Neptunu
 illa monti
 motus est
 ganti nun
 stia Penei
 tam habent
 huic flumi
 xitus quam
 que mon
 Ad hoc X
 sunt viri Th
 tatis consci
 derunt, tun
 habeant fac
 expugnabi
 negocium
 querloque
 rum terran
 Thessalia p
 retur. Hi
 filios Alei
 Græcis pri

CXXIX

ingens admiratio quum subiret, accit-
 tos via ductores interrogavit nunquid
 flumen posset auerti, vt alibi mare in-
 grederetur. Narratur autem Thessalia
 quondam lacus fuisse, vt pote conclusa
 vndique præaltis montibus. nam quod
 Thessaliæ ad auroram spectat, id Pelion
 & Ossa iunctis inter se radicibus præ-
 cludunt: quod ad ventum aquilonem,
 id Olympus: quod ad Hesperum, id Pin-
 dus: quod ad meridiem & ventum au-
 strum, id Othrys: quod inter hos montes
 medium, id Thessalia est, ita deuexa vt
 cum alii frequentes amnes in eam de-
 fluant, tum hi quinque præcipui, Pe-
 neus, Apidanus, Onochonus, Enipeus,
 Pamifus: qui è montibus Thessaliam
 cingentibus in eam planitiem conflu-
 tes, per vnum anfractum & cum arctum
 in mare euadunt, in vnam aquam om-
 nes redacti: qui simulac confluentem
 fecerunt, Peneus retento suo nomine
 ceteros innominatos reddit. Fertur
 quondam, quum nondum esset hic an-
 fractus per quem flumina mearent, hos
 fluuios & præterea lacum Boeëidem
 non fuisse nominatos quemadmodum
 nunc, & tamen non minus quam nunc
 fluxisse, sed suis fluentis omnem Thessa-
 liam effecisse pelagus. Ipsi quidem Thes-
 sali memorant Neptunum fecisse con-
 uallem per quam meat Peneus, haud
 absurde sentientes. qui enim arbitrat
 Neptunum terram quater, & quæ ter-
 ramotu diducta sunt, huius dei esse o-
 pera, ei cernenti hunc locum videretur
 Neptunus id fecisse. namque diductio
 illa montium (vt mihi videtur) terra-
 motus est opus. Xerxi autem interro-
 ganti nunquid alibi exirent in mare o-
 stia Penei, deductores sui rem comper-
 tam habentes, Rex, inquit, nulli sunt
 huic flumini alibi in mare tendentes e-
 xitus quam iste hic. cuncta enim vndi-
 que montibus redimita Thessalia est.
 Ad hoc Xerxes dixisse fertur, Solertes
 sunt viri Thessali, qui suæ sibi imbecilli-
 tatis conscii, iam pridem cum alia præui-
 derunt, tum vero hoc, quod regionem
 habeant facilem occupatu, & mature
 expugnabilem. Solum enim hoc esse
 negocium, flumen, obstructo anfractu,
 aucto quoque alueo per quem meat, in eo-
 rum terram inducere, à quo omnis
 Thessalia præter montes aquis obduce-
 retur. Hæc ita se habere Xerxes apud
 filios Alei dixit, quoniam Thessali è
 Græcis principes regi sese tradiderant,

ἐνθαυμάτια μεγάλα εἶχετο. καλέσας ὁ δὲ κατη-
 γεμόνας τὸ ὄδου, εἶρετο εἰ τὸ ποταμὸν ἐστὶ ποταμὸν ἐστὶ
 φαντα, ἐτέρη ἐς θάλασσαν ἄρα γαγεῖν. Τίω δὲ
 Θεσσαλίω λέγεται ἐστὶ τοπαλαμὸν εἶναι λίμνην, ὡς γε
 συγκεκλιτισμῶν πρῶτον ἔσφμηκεσι οὐρεσι. Ἐ-
 μὲν γὰρ αὐτὸ πρὸς τὴν ἄρξιντα, ὅτε Πηλῶν οὐρεσὶ καὶ
 ἠὲ ὄσα ἀποκλείει, συμμίσθοντα τὰς ἑσπερίδας
 ἀλλήλοισι. Ἐὰ δὲ πρὸς βορρῆον αἰέμου, Οὐλύμπος
 ἔστι πρὸς ἐσπερίω, Πίνδος ἔστι πρὸς μεσημβρίω
 1 Ὁ τε καὶ αἰέμον νότον, ἠὲ ὄθρις. Ὁ μέσον ὅτε τῶν τῶν
 λεγόντων οὐρέων ἢ Θεσσαλίη ἐστὶ, εὐδοσα κοίλη. ὅση
 ἂν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐς αὐτὴν ἐσβαλόντων, ὡς
 πέντε ὅτε τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πλωειοῦ, καὶ Ἀ-
 πιδανοῦ, καὶ Ὀνοχῶν, καὶ Ἐνιπέου, καὶ Παμίσσου· οἱ μὲν
 νῦν ἐς τὸ πεδῖον τῆς συλλεγόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῶν
 ποταμῶν τῶν Θεσσαλίω οὐνομαζόμενοι, δι' ἐ-
 νὸς αὐλάνος καὶ τούτου φεινοῦ, ἐκροον ἔρχονται ἐς θάλασ-
 σαν, πρὸς συμμίσθοντες τὸ ὕδωρ πρῶτες ἐς τὸ ὑπὸ
 ἐπὶ αὐτῶν συμμίσθοντες ἄχιστα, εἰσθῶν ἡδὴ ὁ
 2 Ὁ Πλωειὸς τῶν οὐνομαζόμενων, αἰώνιοις δὲ
 ἄλλοις ποιεῖ εἶναι. Ὁ δὲ παλαμὸν λέγεται, ὅτι ἐόν-
 τος καὶ τῆς αὐλάνος καὶ διεκροῦ τούτου, δὲ ποταμοῦ
 τούτου, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τούτοισι τῶν Βοι-
 βηίδα λίμνην, οὐτε οὐνομαζομένη κατὰ τῶν νῦν, ῥέ-
 ειν τε ὅσην ἢ ὡσον ἢ νῦν ῥέοντα δὲ, ποιεῖν τῶν Θεσ-
 σαλίω πᾶσαν πέραν. αὐτοὶ μὲν νῦν Θεσσαλοὶ
 φασὶ Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὴν αὐλάναν, δι' οὗ ῥέει ὁ
 Πλωειὸς οἰκότα λέγοντες. ὅς τις γὰρ νομίζει Πο-
 σειδέωνα τὴν γῆν σείειν, καὶ τὰ διεσῶτα ὑπὸ σεισμῶν
 3 τῆς θεοῦ τούτου ἔργα εἶναι, καὶ ἐκείνο ἰδὼν, φάη Πο-
 σειδέωνα ποιῆσαι. ἔργον γὰρ ἐστὶ σεισμῶν, (ὡς ἐμοὶ
 φαίνεται) ἢ ἀλάστας τῶν οὐρέων. Οἱ ὅτε κατη-
 γεμόνοι, εἰρημῶν ἔρξεω εἰς ἐστὶ ἄλλη ἔξοδος ἐς
 θάλασσαν τῶν Πλωειῶν, ἔξεπιστάμενοι ἀπεκείως, εἶ-
 πον, Βασιλεῦ, ποταμῶν τούτων ὅτι ἐστὶ ἄλλη ἄλλη
 4 σις ἐς θάλασσαν κατήκου, ἀλλ' ἡδε αὐτῆς οὐρεσι
 γὰρ πρὸς φαίνεται πᾶσα ἢ Θεσσαλίη. ἔρξεω ὅ-
 λέγεται εἰπεῖν πρὸς τὰς, Σοφοὶ ἀνδρες εἰσι Θεσ-
 σαλοὶ. τὰ δὲ ἀρὰ πρὸ πολλοῦ ἐφυλάξαντο, γνω-
 5 σιμαχέοντες καὶ ἄλλα, ὅτι χερῶν ἄρα εἶχον διὰ
 ρεπὸν τε καὶ ταχυάλωτον. ὅτι γὰρ ποταμὸν ὡρηγμᾶ ἀ-
 ἰω μωῶν ἐπείναι σφρον ἐπὶ τῶν χερῶν, χέρματι
 ἐκ τῆς αὐλάνος ἐκβιάσαντα, καὶ πρὸς τῶν
 6 τὰ δὲ νῦν ῥέει ῥέει φων. ὡς τε Θεσσαλίω πᾶ-
 σαν ἔξω τῶν οὐρέων ὑποβρυχία γνέσθαι. τὰ δὲ
 7 τὰ ὅτε ἔχοντα ἔλεγε ἐς τὸν Ἀλβίω παῖδας, ὅτι πρὸς
 8 τοῖς Ἑλλήνων εὐνοῖες Θεσσαλοὶ ἔδδον ἐαυτοὺς βασιλεί,

1 Hæc autem quæ dicebat, ad Aleuz liberos spectabant, quod quum Thessali essent, primi inter Græcos regi se tradidissent

δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὸ πάντων σφέας τῶ ἔθνεος ἑσ-
 ἀλλεαὶ φιλίω. Εἶπας ὁ αὐτὰ, καὶ θεοσημῶνος,
 ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμιν. Ὁ μὲν δὲ παρὰ Πιε-
 εἰω διέπειρε ἡμέρας συχνάς. ὁ γὰρ δὴ οὗτος ὁ
 Μακεδονικὸν ἔχειρε τῆς στρατῆς τριτημοσίαι, ἵνα
 αὐτῇ διεξίη ἅπαντα ἡ στρατὴ ἐς Περσικοῖς. Ὁ δὲ
 δὴ κήρυκες ὁ ἀπὸ περσῶν ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐ-
 πίγησιν αἰτήσας, ἀπικέασα, ὁ μὲν κενοί, ὁ δὲ φέρον-
 269 τες γὰρ τε καὶ ὕδωρ. Τῶν δὲ δόντων αὐτῶ ἐγγύοντο
 οἶδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοποι, Ἐνιῶνες, Περσικοί, Λο- 10
 κροί, Μαγνητῆς, Μηλιεῖς. Ἀχαροὶ ὁ Φθιατῆς, καὶ
 Θεβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοί, πλὴν Θεσπείων τε καὶ
 Πλαταιέων. ὅτι τοῖσι ὁ Ἑλλήνων ἑταίρον ὄρκιον,
 ὁ τῶ βαρβαρῶν πόλεμον ἀφ᾽ ἑμῶν. ὁ δὲ ὄρκιον ὡ-
 δε εἶχε ὁ σοὶ τῶ Πέρσῃ ἑδοσαν σφέας αἰεὶς, Ἑλ-
 λήνων ἑόντες, μὴ ἀναγκάσεντες, κατὰ αὐτῶν σφι
 βῆτ ἁρημάτων, τοῖσι δεκατῶσαι τῶ Δελ-
 φοῖσι θεῶ. ὁ μὲν δὲ ὄρκιον ὡδε εἶχε τοῖσι Ἑλλήσι.
 Ἐς δὲ Ἀθῆνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπέπεμψε Πέρ-
 σης ὅτι γῆσιν αἰτήσας κήρυκας, τῶδε εἶνεκα. ὁ δὲ τε- 20
 ρεῖν Δαρείου πέμψαντος ἐς αὐτῶ τῶ, ὁ μὲν αὐτέ-
 ων, ὁ δὲ αἰτέοντας ἐς ὁ βαρβαρῶν, ὁ δὲ ἐς φρέαρ
 ἐμβαλόντες, ἐκέλθον γὰρ τε καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦτων
 φέρειν τῶ βασιλέα. τοῦτων μὲν εἶνεκα οὐκ ἀπέ-
 πεμψε Ξέρξης τῶ αἰτήσοντας, ὁ δὲ τοῖσι Ἀθῆναί-
 οισι αὐτῶ ποιήσας τῶ κήρυκας σιωπῶντε αἰετῶ-
 28. εἰπάει π, λητον ἡρέσασα οὐκ ἔφα. Εἶπας, πλὴν ὅτι σφέων ἡ
 χάρις καὶ ἡ πόλις ἐδῆθη. ἀλλὰ τῶ οὐδὲ αὐτῶ
 τῶ αἰτίω δοκέω ἡρέσασα. τοῖσι δὲ ὡν Λακεδαιμονίοισι
 μῶν κατέσκηψε Τηθύβιου τῶ Ἀγαμέμνονος κή- 30
 ρυκας. ἐν γὰρ Σπάρτην ἔστ Τηθύβιου ἱερόν. εἰσὶ δὲ καὶ
 ἀπὸ τῶν Τηθύβιου, Τηθύβιαδα καλεῶμενοι, τοῖ-
 σι αἰ κηρυκῆσαι αἰ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας δίδου-
 ται. μὲν δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπάρτην ἡσικλιεῖσιν
 θυομῶνοισι οὐκ ἐδύνατο τῶ οὐδὲ ἔπι χερόν συ-
 χρόν ἰω σφι. ἀχθόμενων δὲ καὶ συμφορῇ χρεωμέ-
 νων Λακεδαιμονίων, ἀλίης τε πολλῆς συλλεγ-
 μένης, καὶ κήρυγμα τοῖονδε ποιδόμενων, εἰς βού-
 λουτο Λακεδαιμονίων τῶ τῆς Σπάρτης ἀποθνή-
 σκῆν, Σπάρτης τε ὁ Ἀνηέσου καὶ βούλις ὁ Νικῶ- 40
 λεω, ἀνδρες Σπάρτην, φύσει τε γενηνότες οὐ, καὶ
 χρεῖμασι ἀνήκοντες ἐς τῶ τῶ, ἐγγύονται ἑσ-
 δουσαν ποινῶν ἵσαι Ξέρξη τῶ Δαρείου κήρυκων τῶ ἐν
 Σπάρτη ἀποθόμενων. ἔτω Σπάρτην τοῖσι ὡς ἀ-
 ποθανόμενοι ἐς Μήδοις ἀπέπεμψαν. Αὐτῆ τε ἡ

ratus id illos per totam nationem diuul-
 gaturos. Hoc loquutus, & locum con-
 templatus, Thermam renauigauit. Vbi CXXXI
 complures dies circa Pieriam est com-
 moratus (nam montem Macedonicum,
 vt illac in Perabos omnis transfret ex-
 exercitus, tertia eius pars repurgabat) eo-
 dem legati qui dimissi in Græciam fu-
 erant ad terram petendam, regressi sunt
 partim inanes, partim terram & aquam
 afferentes. Quam qui dederunt eorum, CXXXII
 hi fuere, Thessali, Dolopes, Enienses,
 Perabi, Locri, Magnetes, Melienses, A-
 chæi, Phthiotæ & Thebani, ceterique
 Bœoti præter Thespienses & Plataen-
 ses: cum quibus ii Græci Perabi per-
 cussierant fœdus qui bellum aduersus
 barbarum sumpserant. fœdus autem ita
 habebat: Quicumque Græci se dedidif-
 sent Persæ, non adacti necessitate, eor-
 um decimum quenque, rebus bene
 constitutis, se deo qui Delphis est, de-
 uoturos. Ita apud Græcos iusiurandum
 se habebat. Xerxes autem neque A- CXXXIII
 thenas neque Spartam legatos terram
 petitum miserat, ob id quod quos ante
 Darius ad hoc ipsum misisset, eorum a-
 lios isti in barathrum, alios in puteum
 deiecerant, iubentes eos illinc terram &
 aquam ferre ad regem. Hac de causa
 nullos illuc ad petendum misit. Et A-
 theniensibus quidem, quod ita legatos
 tractarint, quid triste contigerit non
 queo dicere, nisi quod eorum solum
 cum vrbe vastatum est: quod tamen i-
 psium non ea causa suspicor contigisse.
 CXXXIV
 Lacedæmoniis vero ira Talthybbii, qui
 fuit Agamemnonis præco, incubuit. est
 autem Sparta Talthybbii templum, cum
 eius posteris qui Talthybbiadæ nomi-
 nantur, quibus honos legationis Spar-
 tanorum semper tribuitur. Itaque post
 eam rem Spartiæ, quum læta extra eis
 non essent, idque diu contingeret, per-
 tæsi huius calamitatis Lacedæmoniorū,
 cœtu frequenter coacto hoc edictum
 proposuere, siquis Lacedæmoniorum
 vellet pro Sparta occubere. Tunc Sper-
 thies Aneristi & Bulis Nicolai filius, viri
 Spartiæ, & natalibus & opibus inter
 primos, vltro se obtulerunt ad satisfa-
 ciendum sua pœna Xerxi Darii filio, ob
 legatos apud Spartam interemptos. Ita
 hos Spartiæ tanquam mortem obitu-
 ros, miserunt ad Medos. Digna autem ad- CXXXV

— existimabatque Xerxes illos à tota natione amicitiam, vel, confederationem, sibi spondere. Id est, Hac autem dicebat de
 Thessalis ratione habita illius quod Aleuada fecerant. sperabat enim totam nationem factum illorum imitaturam. 1 Caduceatores
 2 Aduersus quos ii Græci percussierunt fœd. 3 Hos, rebus bene constit. ad soluendam deo Delphico decimam adigere. Po-
 4 tæsi tamen est paulo aliter exponi δυνατῶσαι. 4 Caduceatores 5 Obeundorum præconiorum ex Sparta

mira-

mitatione
 totam, r
 Sula tend
 Aduada or
 runt: qui
 acceptos
 Lacedæ
 mici reg
 statu quan
 ros egress
 si vos ipsi
 apud cum
 vestrum
 Græcia
 pondente
 æquo cor
 que ad
 expertus
 eam quid
 nondum
 an non.
 vrhastis
 remus, no
 responder
 derunt Su
 nerunt,
 bus ac vin
 tes regem
 ad id agen
 uerunt se
 que enim
 minem ad
 nisse. Po
 gnaueran
 milia dix
 runt Laced
 pro iis 3
 Hac istis d
 gnanimita
 moniis sim
 dis legatis
 fuisse: se v
 non esse fac
 do, Laced
 Hac te pe
 sensira
 reuersis Spe
 de tempore
 ter Pelopon
 lum, vt Laced
 diuinitus m
 1 Sic de vo
 tum aliam
 lum. tu enim
 ne, nondum
 ratione das
 qualiter nati
 hac vilo mo
 se potius Her
 duceatoribus
 quod mihi d

miratione cum hæc audacia horum vi-
 torum, tum verba ab eis habita. nam
 Susa tendentes, ad Hydarnem Persam
 Asianæ oræ maritimæ præfectum vene-
 runt: qui eos hospitaliter munificeque
 acceptos, his verbis interrogavit, Viri
 Lacedæmonii, quid ita respuitis effici a-
 mici regis? cernite enim ex me & meo
 statu quam scit honore prosequi rex vi-
 ros egregios, ¹ vos itidem honoraturus
 si vos ipsi ei dederitis. Videamini modo
 apud eum viri egregii: quoniam singuli
 vestrum rege donante, principatum
 Græciæ obtinebunt. Ad hæc illi res-
 pondentes, Hydarnes inquit, non ex
 æquo consilium tuum ad nos spectat at-
 que ad te, qui condicionis quam suades
 expertus es, nostræ inexpertus. nam
 eam quidem nosti: libertatem autem
 nondum expertus es, utrum sit dulcis
 an non. quæ si tibi experta foret, non
 ut hastis sed ut securibus pro ea dimica-
 remus, nobis suaderes. Hæc Hydarni
 responderunt. Dehinc vero ut ascen-
 derunt Susa, & in conspectum regis ve-
 nerunt, principio iubentibus satelliti-
 bus ac vim afferentibus ut procumben-
 tes regem adorarent, ² & per capita eos
 ad id agendum impingentibus, nega-
 verunt se vnquam id esse facturos. ne-
 que enim sibi esse consuetudinem ho-
 minem adorandi, neque se ad id ve-
 nisse. Posteaquam autem in hoc repu-
 gnauerant, secundo loco hæc & his si-
 milia dixere, Rex Medorum, nos mise-
 runt Lacedæmonii ad luendam pœnam
 pro iis ³ legatis qui Sparta interiere.
 Hæc istis dicentibus, Xerxes præ ma-
 gnanimitate negavit se fore Lacedæ-
 moniis similem. illos enim interimen-
 dis legatis ius omnium hominum con-
 fudisse: se vero quod illis exprobraret, id
 non esse facturum: neque, eos occiden-
 do, Lacedæmonios culpa soluturum.
 Hac re per Spartiatis gesta, impræ-
 sens ira Talthybii cessavit: et si Spartam
 reuersis Sperthie & Bule, ⁴ longo dein-
 de tempore interiecto excitatum est in-
 ter Peloponneses & Athenienses bel-
 lum, ut Lacedæmonii aiunt. quod mihi
 diuinitus maxime videtur esse gestum:

Ὀλμα τουτέων τῶν ἀνδρῶν θαύματος ἀξίη, καὶ αὐτὸς
 πρὸς τοῦτοισι λαέπεα. πορβόμοροι γὰρ ἐς Σαοῦσαι
 ἀπικνεόνται τῶν Ἰδάρκων. ὁ δὲ Ἰδάρκων ἰὺ μὲν
 ἄλλος Πέρσης, ἔρατη γὰρ τῶν τῶν Ἰδάρκων ἀν-
 δεφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ὅσφρα, ζείνια πρὸς ἡμέ-
 νος, εἰς τὰ ζήνιζων δὲ, εἶρετο αὐτὸς, Ἀἰδρες Λακεδα-
 μοῖσι, ἢ δὴ φθύγετε βασιλεῖ φίλοι ἡμέσων, ὁρᾶτε
 γὰρ ὡς οὐκ ἴσαται βασιλεὺς ἀνδρας ἀγαθοὺς ὑμῶν, ἐς
 ἐμέ τε καὶ ἐμὲ πρὸς ἡμέσων ἀποβλέποντες οὐτω δὴ
 10 καὶ ὑμῶς εἰδότε ὑμῶς ἀλλοὺς βασιλεῖ, (δεδοῦσαθε
 γὰρ πρὸς αὐτὸν εἰδότες εἶ) ἀγαθοὶ) ἕκαστος αὐτῶν
 ἀρξοὶ γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος. πρὸς αὐ-
 τὰ ἡ συμβουλὴν ἢ ἐς ἡμέσων ἴγουσα. τὸ μὲν γὰρ πεπειρη-
 μένος συμβουλῆς, τὸ δὲ ἴπειρος εἶναι. ὁ μὲν γὰρ
 δουλῆς εἶ) ἔξεπέσει, ἐλθὼν περὶ οὐκ ἔπειρήσει
 οὐτ' εἶσι γλυκὺ, οὐτ' εἶσι μὴ. ἔρα αὐτῆς πειρη-
 σατο, εἰ αὐτὸν ἀπο συμβουλῆς ἴν πρὸς αὐτῆς
 μέσων, ἀλλὰ καὶ πελέκεσι. αὐτὸς δὲ Ἰδάρ-
 20 νεα ἀμείψαντο. Ἐνθὺτεν δὲ ὡς ἀνέ-
 Σουσα, καὶ βασιλεῖ ἐς ὄψιν ἦλθεν, πρὸς τα μὲν
 δουροφόρων κελθόντων, καὶ ἀνάγκη σφι πρὸς
 εἶναι πρὸς κωέειν βασιλῆα πρὸς ἀπὸντας,
 εἰ ἔφαθον, ὡς ἡρόμοροι ἔα αὐτῶν ἐπὶ κεφαλῆς
 ποιήσειν αὐτὰ οὐδαμᾶ. οὐτε γὰρ σφι ἐν νόμῳ εἶ-
 ναι ἀνδρῶν πρὸς κωέειν, οὐτε καὶ αὐτὰ ἦκειν.
 ὡς δὲ ἀπὸ μαχόσαντο αὐτῶ, δούτε σφι λέγεισι
 αὐτὸς, καὶ λόγου τοιοῦδε ἐχόμενα, Ὡ βασιλεῦ Μή-
 30 δων, ἐπεμψαυ ἡμέσων Λακεδαμόνιοι αὐτῶ ἐν
 Σπάρτῃ ἀπολομόρων κηρύκων, ποινῶν ἐκείνων
 ἴσοντας. λέγεισι δὲ αὐτοῖσι αὐτὸς, Ἐέρξης ἔσπο
 μεγαλοφροσύνης, εἰ ἔφη ὁμοῖος εἶσθαι Λακε-
 δαμόνιοισι κείνοισι μὲν γὰρ συγγέμει αὐτῶν
 ἀνδρῶν νόμιμα, ἀποκτείνοντας κήρυκας αὐτῶ
 δὲ, αὐτὸς ἐκείνοισι ἐπιπλήσει, αὐτὸς οὐ ποιήσειν, οὐδὲ
 270 αὐτὰ ποκτείνοντας ἐκείνοισι, ἀπολύσειν Λακεδαμόνιοις
 τ' αὐτῶν. Οὐτῶ ἡ Ταλθυβίς μύθους, καὶ αὐτὸς ποι-
 ἄντων Σπάρτιντων, ἐπ' αὐτῶν τῶν αὐτῶν
 καὶ πρὸς ἀπονοσῶντων ἐς Σπάρτην Σπάρτιντων
 40 Βέλιος. χροῖν ὁ μετέπειτα πολλῶ ἐπηγέρθη καὶ τῶν
 Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγεισι Λα-
 κεδαμόνιοι. Ἐπὶ μοι ἐν τοῖσι ἡότατον φαίνε) ἡμέσων

1 Sic & vos, si regi vos tradatis, ab illo singuli (quippe qui magnam de vestra fortitudine opinionem conceperit) principatum alicuius nationis Græcæ sitis consequuturi. Ad quæ illi respondententes, Hydarnes, inquit, non das nobis par vtrinque consilium. tu enim qui nobis consilium das, vnum expertus es, alterum nequaquam. nam seruus esse didicisti. at libertas dulcis sit necesse, nondum es expertus. Si enim illam expertus esses, non ut hastis etc. Illud οὐκ ἴστω etc. potest et ita verti, Non pari vtrinque ratione das nobis consilium. q. d. Quum suades nobis ut condicionem tuam nostra anteponamus, res duas inter se comparas non tibi æqualiter notas. Illud autem ἴσαται potest etiam verti Cernitis, et fortasse melius. 2 Negaverunt se, vel si in caput protruderentur, hæc vilo modo facturos. Alioqui phrasis illa Præcipitem dari significat. Eo autem sensu quem Valla sequutus est, videtur dicturus fuisse potius Herodotus, καὶ ἀνάγκη πρὸς φέρνται, καὶ ἐπὶ κεφαλῆ αὐτῶ εἰδόντων. Sed alteri sensui videtur aptius fore. οὐδ' ἀνείμασι. 3 Cæduccatoribus 4 Sed longo post tempore rursum excitata fuit in bello Peloponnesiorum & Atheniensium, ut Laced, aiunt, quod mihi diuin. m. contigisse videtur.

ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἢ Τηθύβου μή-
 νης, ὅσδε ἐπαύσατο τῶν ἢ ἐξήλθε, ὃ δίκαιον οὐ τὰ ἐ-
 φέρε. ὃ δὲ συμποσὶν ἐς δὲ παῖδας τῶν ἀνδρῶν του-
 τεῶν τῆ ἀναβαίτων πρὸς βασιλῆα Δία τῆ μιλῆν, ἐς
 Νικόλαον τε Βούλιος, καὶ ἐς Ἀνθελσον Σαφ-
 θίω, ὡς εἶλε ἀλίεας δὲ ἐκ Τίρωτος, ὀλκὰ δὲ κε-
 ταπλώσας πληρεὶ ἀνδρῶν, δὴλον ὦν μοι ὅτι ἦσαν ἐ-
 γρητοὶ ἀπὸ τῆ μιλῆν, οἱ γὰρ πεμφθέντες ὑ-
 πό Λακεδαιμονίων ἀγγελοὶ ἐς τὸ Ἀσίω. πρὸ δὲ ἴεν-
 τεσ ἵππο Σιπάλχεο τῷ Τύρεω, Θρηκίων βασιλῆος, I O
 καὶ Νυμφοδώρου τῷ Πόθω ἀνδρῶν Ἀδνηεῖω, ἠ-
 λωθῆναι Βισάνθιον τῷ Ἐλλησπόντῳ, καὶ ἀπαρξέντες
 ἐς τὸ Ἀπικίω, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθιωάων μὲν ἵπ-
 τεῶν, καὶ Ἀρξίας ὁ Ἀδμφάων, Κοεῖνθιος αἰὴρ. ταῦ-
 τα μὲν πολλοὶ ἐπισύφερον ἐγρητοὶ τῷ βασιλεὺς
 πόλου. Ἐπὶ δὲ μὲν ἵππο πρὸς τὸν λόγον. ἢ ὃ
 στρατηγασίῃ ἢ βασιλεὺς ἔνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπὶ Ἀ-
 θιωάων ἐλαμῆ, κατέτερον ὃ ἐς πᾶσαν τὴν Ἐλλάδα. πυν-
 θανόμηνον ταῦτα πρὸς πολλοὺς Ἐλλήνας, ὅτι ἐν
 ὁμοίῳ κέρτεσ ἐποιεῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτέων δόντες γλυ-
 τε καὶ ὕδωρ τὰ Πέρσῃ, εἶχον θάρσος ὡς ὅσδε ἐν πεισ-
 ῶν ἀγγελοὶ πρὸς τῷ βαρβαρῶν. οἱ δὲ δόντες, ἐν
 δείματι μεγάλῳ κατέστασαν, ἅτε ἔτε νεῶν ἐσσεῶν ἐν
 τῇ Ἐλλάδι θρηθμὸν ἀξιομάχων. δέκεσθαι ὅτιον-
 τα, ἔτε βουλομένων τῶν πολλῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν πολε-
 μου, μηδίζοντων ὃ πρὸς τῷ μῶς. Ἐν ταῦτα ἀναγκάη
 ἐξέρρημα γνώμῳ ἀποδέξασθαι, ὅτι φθονοῦν μὲν
 πρὸς τῶν πλεόνων αἰδεσθῶν, ὁμῶς ὃ, τῇ γέ μοι φά-
 νε) εἶ) ἀληθῆς, ὅτι ὅτιοντα. οἱ Ἀθιωάοι καταρ-
 ρώδησαν τῶν ὅτιοντα κίνδυνον, ὅτε ἐλίπον τῶν σφε-
 τέρῳ, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, διὰ μείδωντες, ἔδδοσαν
 σφῆας ἀλῆς Ἐέρξη καὶ τῶν θαλάσῳ, ἔδαμοι αἱ ἐ-
 πέρων ἀντίδωροι βασιλεί. εἰ τοίνυν καὶ τῶν θαλάσ-
 σῳ μηδεὶς ὑπὸ τῶν Ἐέρξη, κατὰ γὰρ αἱ τῶν ἠπείρου τῶν
 ἀδὲ ἐγρητοὶ εἶ καὶ πολλοὶ τειχῶν κηθῶνες ἦσαν ἔλλη-
 ναὶ μὲν Δία τῶν Ἰαδρῶν Πελοποννησίοισι, πρὸ δὲ ἴεν-
 τῶν ἀν Λακεδαιμόνιοι. ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐκ ἐκόντων,
 ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς, καὶ πόλις ἀλισχεμένων ὑπὸ
 τῶν ναυτικῶν στρατῶν τῶν βαρβαρῶν, ἐμωσώθησαν.
 μοσώθεντες δὲ αἱ, καὶ ἀποδέξαμενοι ἔργα ἡμ-
 νῶν, ἀπέθανον ἡμῶν. ἢ ταῦτα ἀνέπαθον, ἢ

quia ira Talthybbii nuncios corripue-
 rit, nec prius quieverit. Quod autem i-
 ra incidit in eorum qui ad regem a-
 scenderunt filios, Nicolaum Bulis, & A-
 neristum Sperthici filium, qui pisca-
 tores Tirynthios in naui oneraria ple-
 na viris nauigantes cepit, manifestum
 est apud me diuinitus id factum esse,
 ex ira dei: quod nuncios qui in Asiam à
 Lacedaemoniis mittebantur, proditi à
 Sitalce Tirci filio Thracum rege, & à
 Nymphodoro Pythefilio viro Abderi-
 ta, excepti sunt iuxta Bisantem quae est
 in Hellesponto, & adducti in Auticam,
 ab Atheniensibus necati sunt: cumque
 iis Aristreas Adimanti filius, Corinthius.
 Verum haec multis post regis expedi-
 tionem annis gesta sunt. Quae expedi-
 tio (vt ad superiorem orationem redeā)
 nomine quidem tendebat contra Athe-
 nas, te tamen vera contra cunctam Gre-
 ciam. Eam diu ante Graeci quum audis-
 sent, non perinde omnes affecti sunt.
 nam ii qui terram & aquam dederant
 Persae, fiduciam animo praesumebant
 tanquam nihil ingratum passuri à bar-
 baro: qui non dederant, magno in me-
 tu versabantur. quippe quum nulla tan-
 ta classis esset in Graecia quae posset ex-
 cipere inuadentem, praesertim plerisque
 bellum detrectantibus, & libenter ad
 partes Medorum inclinantibus. Hoc
 ego loco necesse habeo ferre senten-
 tiam apud multos quidem homines in-
 uidiosam, non tamen quod mihi vide-
 tur verum dissimulabo: an Athenienses
 formidantes periculum quod impen-
 debat, patriam deseruissent: an, non
 deserentes, sed permanentes sese dedis-
 sent Xerxi, nihil omnino aduersus re-
 gem in mari facere conati: an nemo ma-
 ri se opposuisset Xerxi, atque haec in
 continenti gesta essent: an etiam mul-
 tae loricæ essent muris inductæ à Pelo-
 ponnensibus per Isthmum: an proditi à
 fociis Lacedaemonii, iisque non volun-
 tarius, sed per vrbes à classe barbara oc-
 cupatis, ac deserti fuissent: desertique
 & magna opera aggressi, generose oc-
 cubuissent: an haec passi essent: an,

1 Talthybbii enim iram in nuncios incubuisse, nec cessauisse priusquam discessissent, qui ad luendam pro illis poenam misse-
 rant, id equitas postulabat: (Call. ad verbum, Le droit le portoit ainsi) at vero ingruisse illam in eorum filios qui ad regem ob i-
 ram illam ascenderant, Nicolaum Bulis, &c. Sed non videtur mendo vel potius mendis carere totus hic locus, praesertim quod illud ἐξ ἡδου
 pro quo ἐξ ἡδου lego. eo sensu quem hic indicauit, qui tamen nec ipse mihi satisfacit. 2 Non tamen quod mihi ver. esse vid. subitice
 resistere nulli conati fuissent, quod si mari nullus Xerxi restitisset, terra certe ista contigissent: Quamuis muri à Peloponnensibus
 per Isthmum ducti essent multis loricis fulti, Lacedaemonii (vbi eos loci prodidissent, non sua quidem sponte, sed necessitate ad-
 acti, quippe quorum vrbes sigillatim à classe barbari caperentur) soli remansissent: soli autem remanentes, praeclearis in praelio fa-
 cinoribus editis, praecleara morte occubuissent, aut, inquam, hic illis exitus conuigisset, aut

prius-

priusquam
 Medis sen-
 essent: at-
 cia fuisset.
 loricaroru
 ge mari p-
 re. N
 Graecia
 secto non
 se illi app-
 ponderat
 Graeciam
 pli fuere
 erat cum
 quique se
 runt. A
 dis ac ter-
 bant, ino-
 fuerunt,
 excipere
 quidem c-
 vi oracul-
 templum
 gressi con-
 nomen ei
 Quid m
 extim
 AEdibu
 vrbu
 Nam ca
 man
 Extre
 manu
 Aut med
 mia
 Et Mar
 curru
 Atque a
 arces
 Permult
 ades,
 Quae ego
 dentes
 Atque me
 alit
 Nigran
 rem:
 lte sed ex
 mente
 His auditi
 res maxim
 bus inter se
 sponsum

priusquam viderent alios Græcos cum Medis sentientes, cum Xerxe depacti essent: atque ita utriusq; sub Persis Græcia fuisset. Nam murorū apud Isthmum loricorum quānam utilitas fuisset rege mari potiente, à nemine quiui audire. Nunc autem si quis Athenienses Græciæ liberatores extitisse dicat, profecto non aberraverit à vero. nam virò se illi applicassent, hæ partes erant præponderaturæ: quum vero prætulerint Græciam præstare liberam, nimirum ipsi fuere qui quicquid Græciæ reliquū erat cum Medis non sentiens. erexerūt: quique secundum deos, regem repulerunt. Ac ne oraculis quidem horrendis ac terribilibus, quæ à Delphis veniebant, inducti ad Græciam deferendam fuerunt, sed persistentes constituerunt excipere hostem sua inuadentem. Si quidem consultoribus Delphos missis, uti oraculo volebant: iisque factis apud templum quæ ritus postulabat, eodem ingressi confederunt. Quibus Pythia cui nomen erat Aristonice, ita respondit,

Quid miserande sedes populus? fuge ad extrema terra,

AEdibus & globida desertis collibus urbis.

Nam caput & corpus minime sincera manebunt,

Extremive pedes poterunt superesse manusve,

Aut medium, sed ea ignis edax deformia reddet,

Et Mars acer equis vrgens Asiegena curru.

Atque alias plerasque, tuas non solius arces:

Per multasque deum sanis dabit ignibus ades,

Quas ego prauidi iam nunc sudore madentes,

Atque metu tremere, & de laquearibus altis

Nigrantem cogente malo manare cruorem:

Ite sed ex adyto, atque malis effundite mentem.

XLII His auditis Atheniensium consultores maximo sunt mærore affecti. quibus inter sese agitantibus tam triste responsum, Timon Androbuli filius,

ποσὶ τῷ, ὁράντες αὐτὸν καὶ τῶν ἄλλοις Ἑλλήνας μὴ δίζοντα, ὁμολογήειν αὐτὸν ἐχρησάμενον πρὸς Ξέρξην. καὶ ἔτι αὐτὸν ἀμφοτέρωθεν ἢ Ἑλλάς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφελίω τὴν τῶν τειχῶν τῆν Διὰ τὸ Ἰσθμὸν ἐληλαμένον οὐ δύναμαι πύθεσθαι ἢ πρὸς αὐτὸν, βασιλέως ἑπικρατόντος τῆς θαλάσσης. νῦν δὲ Ἀθηναίους αὐτὸς λέγων σατήρας ἡμέρας τῆς Ἑλλάδος, οὐκ αὐτὸν ἀμφοτέρωθεν πάληθες. οὗτοι γὰρ ἐπὶ ὀκότερα τῆν ἰσθημάτων ἐπείγοντο, ἢ τῶν ἑσπερίων ἐπιπέδων. ἐλθόντες δὲ τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ὅσον μὴ ἐμῆδισε, ἀλλ' οὗτοι ἔσαν ἐπιγείραντες, καὶ βασιλῆα μετὰ γε θεοὺς αἰωσάμενοι. οὐδέ σφραγισθῆναι φοβέσθαι ἐλθόντα οὐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δείμα βαλόντα, ἐπεισε οὐκ λιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείνδντες, ἀέροντο ἐπιπέδων ἐπὶ τὴν χώραν δεξασθαι. Πέμφαντες γὰρ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπροποῖς, χρησθεῖα ζεσθαι ἐσθμύετομοι. καὶ σφι ποιήσασιν πρὸς τὸ ἱερὸν αἰνομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἴζοντο, καὶ ἢ Πυθίῃ, τῆν οὐνομα ἢ Ἀριστονίκη, ἔαδε,

Ὡ μέλαιοι, ἢ κεφαλαί; λιπὼν φθὺν ἔχρατα γαίης

Δώματα, καὶ πόλιος Ἰσθμίδεος ἀκρὰ κέρυθα.

Οὔτε γὰρ ἢ κεφαλή μῦθι ἐμπεδον, οὔτε τὸ σῶμα,

Οὔτε πόδες νέεσσι, οὔτ' ὦν χέρρες, οὔτε τι μέσσης

Λείπεται, ἀλλ' ἀζηλα πέλει. καὶ γὰρ μιν ἐρείπει

Πῶρ τε καὶ ὄξει Ἀρης, στυμνηγνὲς ἀρμά διώκων.

Πολλὰ δὲ καὶ μὲν ἀπολεί πύργωματα, καὶ οὐδὲ σὸν οἶον

Πολλὰς δὲ ἀθανάτων νηδὺς μαλερῶν πύει δώσει,

Οἵ που νῦν ἰδρατὶ ρέδνυνοι ἐσθήεσσι,

Δείματι παλλόμενοι. καὶ δὲ ἀκροτάτοις ὀρόφοισι

Αἶμα μέλας κέρυθα, πρὸς ἰδὸν κακότητος αἰάγχεσ.

40 Ἀλλ' ἴπον ἔξ' ἀδύτοιο, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν: ταῦτα ἀκρόσθητες ἢ τῶν Ἀθηναίων θεοπροποῖς, συμφορῆ τῆν μεγίστην ἐχρησάμενοι πρὸς τὸν Ἰσθμὸν. ἀλλ' οὐδὲ σφραγισθῆναι φοβέσθαι ἐλθόντα οὐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δείμα βαλόντα, ἐπεισε οὐκ λιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείνδντες, ἀέροντο ἐπιπέδων ἐπὶ τὴν χώραν δεξασθαι. Πέμφαντες γὰρ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπροποῖς, χρησθεῖα ζεσθαι ἐσθμύετομοι. καὶ σφι ποιήσασιν πρὸς τὸ ἱερὸν αἰνομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἴζοντο, καὶ ἢ Πυθίῃ, τῆν οὐνομα ἢ Ἀριστονίκη, ἔαδε,

ceteros Græcos Medorum partes iam antea sequi videntes, cum Xerxe depacti fuissent: atque ita utrolibet modo Græcia in potestatem Medorum venisset. Neque enim ex quoquam intelligere possum quid profuturi fuissent muri per Isthmum ducti, si rex mari potitus fuisset. Nunc igitur, i. quia quum ita se habeant, si quis Athenienses Græciæ servatores extitisse dicat, prof. Sed hic locus in vulg. edit. Gr. mendis non caret. necesse enim est ut initio ante vi Ἀθηναίων οmissam esse dicamus particulam ei, & non procul inde interpunctionem quæ est post Ξέρξην, inde translata post διέλκωναι collocemus. Sed & hac suspensa sunt. ἢ τῶν αἰ ἰσθημάτων, ἢ τῶν ἑσπερίων. 1 Pro. Globida, id est, rotunda. 2 Legit ἀστυγίης, pro στυμνηγνῆς. & pro ablativo, curru, reponendum videtur accusativus, currum, ut hæc Græcis respondeant. tunc autem fuerit Asiægena dictum pro Asiægenem, ut si quis ex Omnigenis faciat accusativum Omnigena pro Omnigenam. 3 Recte legit τὸ σῶν, pro quibus in vulg. edit. habetur τῶν. 4 Madere.

τῷ Δελφῶν αἰὴρ δόκιμος ὁμοῖα πῶ μάλιστα, σιω-
 εβούλδ' ἐσφι ἰκετηεῖα λαβοῦσι, δδύτερα αὐτῖς
 ἐλθόντας χροῶσθαι τῶ χροῆσει ὡς ἰκέτας. πει-
 θημένοι δὲ αὐτὰ τοῖσι Ἀθιναίοισι, καὶ λέγρουσι,
 Ὡνάει, χροῶσθαι ἡμῖν ἀμεινόν τι πρὸ τῆς πατρίδος,
 ἀφειδαιεῖς τῆς ἰκετηεῖας τῆς δὲ τῆς τοῖ ἡκοῦν φέρου-
 τες. ἢ οὐ τοῖ ἀπικῶν ἐκ τῆς ἀδύτου, ἀλλ' αὐτῶ τῆδε
 μέγιστον, ἐστὶ αἰ καὶ τελευτήσασθαι. αὐτὰ λέγουσι
 ἢ πρὸς ἀμεινόν χροῶ δδύτερα τῆδε,

Οὐ δυνάται Παλλὰς Δι' Ὀλύμπιον ἔξιλάσθαι 10

οἶσιν
 Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μῆτιδι πυκνῇ.
 Σοὶ δὲ τῶσ' αὐτῆς ἔπος ἐρέω, ἀδάμνητι περὶ ἴσ-
 σασ.

Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων ὅσα Κέκροπος
 οὔρος

Ἐν τῆς ἐχθρῆς, καθύμνον τε Κιθαράνος ζαθέοιο,
 Τεῖχος Τεττοῦ γὰρ ξύλινον διδοῖ θυρῶπα Ζθῖς
 Μῆνον ἀπόρητον τελέθειν, τῶ σε τέκνα τ' ὀνήσει.

Μηθ' οὐ γ' ἰπποσιώω τε μέγαν καὶ περὶ ζῶντα 20

Πολλὸν ἀπὸ ἡπείρου στρατὸν ἡσύχης, ἀλλ' ἔσω-
 χασθῆναι,

Ναῶν ὄπισθ' ἴστας, ἐλὶ τοῖ κοτὲ καὶ νῆος ἔσση.

Ὡτὶν Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,

Ἡπὸν σκιδναμένης Δημήτερος, ἢ σιωίσης.

Ταῦτά σφι (ἡπιώτερα γὰρ τῷ πρῶτον καὶ
 ἡν καὶ ἐδόκει εἶναι) συγγραψάμενοι, ἀπαλάσσαντο
 ἐς τῆς Ἀθίνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπ-
 ἠγελον ἐς τὸν δῆμον, γὰρ μὴ πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγ-
 νοντο, διζημένων τῶ μνηστήριον, καὶ αἰδὲ σιωεγκύμα 30

μάλιστα τῷ πρῶτον ἐλέγην μετεξέτεροι,
 δοκέειν σφι τῶ θεὸν τῶ ἀκρόπολιν χροῶσθαι πρὸς ἑσ-
 σασ. ἢ γὰρ ἀκρόπολις ἑσπάλαι τῷ Ἀθιναίων

ρήχῳ ἐπέφρακτο. Ὡ μὲν δὲ καὶ τῶ φραγμὸν,
 σιωεῖ ἀλλοτῶ τῶ τῶ ξύλινον τείχος εἶναι. Ὡ δὲ αὐ

ἐλέγην τῆς νέας σημεῖν τῶ θεὸν, καὶ αὐτὰς πρὸς ἑσ-
 σασ ἀκέλευον, τῶ δὲ ἀπέντας. τῶ δὲ ὡν δὲ

τῆς νέας λέγοντας εἶναι τῶ ξύλινον τείχος, ἔσφραξε τῶ
 δύο τῶ τελευτήσασθαι ῥήθηνα ἔσπῳ τῶ Πυθίης,

Ὡτὶν Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναι- 40

κῶν,

Ἡπὸν σκιδναμένης Δημήτερος, ἢ σιωίσης.

καὶ αὐτὰ τὰ ἔπεα σιωεχέοντο αἰ γὰρ μὴ τῷ

vir apud Delphos illustris suavit' hæc
 fere, vt sumptis oleæ ramis de integro
 reuenterentur ad consulendū supplici-
 ter oraculum. Obtemperantes ei Athe-
 nienfes dixere, O princeps, redde no-
 bis oraculum melius de patria, in hono-
 rem horum 2 palmitum, quos gestan-
 tes ad te venimus. alioqui hinc abs te
 non abituri sumus, sed in hoc adyto
 ad obitum vsque permanfuri. Hæc di-
 centibus, antistes iterum hoc modo re-
 spondit,

Pallas Olympia cum multis hortatibus
 vsa,

Et precibus blandita Iouem placare
 nequiuuit,

Hoc tibi fabor item responsum, ad amā-
 ti propinquans:

Nam captis reliquis qua limes Cecro-
 pis ora

Intus habet, quodcunque sacer pene-
 trale Citharon,

Iuppiter è ligno muris Tritonida donat:
 Qui soli inuidi tibi sunt nat. s. que salu-
 ti.

Tu vero aduentum peditumque equi-
 tumque quietus,

Terrestresque acies ne prastolare: sed
 hosti

Terga dato, vel si tibi fors erit obuius
 vsquam,

Diuina è Salamis mulierum pignora
 perdes,

Vsqum vel Cerere sparsa, coeunte vel
 vsquam,

Hæc legati, vt erant, ita arbitrati priori-
 bus mitiora, postquam conscripserunt,
 Athenas rediere, reuersique ad popu-
 lum recitauere: & quæ aliæ multæ sen-
 tentiæ essent oraculum interpretantiū,
 & eæ plurimum perplexæ, quidam è
 maioribus natu dixere, videri sibi deum
 respondere saluam fore arcem. olim e-
 nim Atheniensium 3 arcem præseptam
 vallo fuisse. & ii quidem interpretaban-
 tur vallum esse hunc ligneum murum.
 Alii vero dicebant deum significare na-
 ues: easq; ceteris omissis ædificari iube-
 bant. 4 Verum eos qui aiebant naues
 esse ligneum murum, fallebant, vel Ce-
 rere sparsa, coeunte vel vsquam. Circa
 hos veifus cõfundebatur eorū sententia

1 Videtur phrasis Græca οὐκ ἔστι μάλιστα respondere potius Latina, vt qui maxime. vt sit, Vir illustris, vel potius, Vir spectatus, vt
 qui maxime. vt illa verba Græca cum δέμου iungantur, non cum σιωβούλι. 2 Oliuæ palmitum. Non tamen simpliciter iure-
 bant naues illum esse murum ligneum, eueriebant hæc duo postrema quæ Pythia dixerat, Diuina at Salamis muliebria pignora
 perdes, vsquam vel Cerere sparsa, coeunte vel vsquam. Circa hæc carmina confutabantur inquam eorum sententiæ—

qui clas-

qui clas-
 rum nam
 tur, in cam
 vepsi inst
 gna naual
 tem inter
 primor
 Themit
 bat interp
 quod dic
 tur, ad At
 do, non i
 responfu
 rapro eo
 si circa ea
 Sed recte
 deo cont
 non cont
 vt sese inf
 uali cert
 mus. H
 Athenien
 quam illor
 lum, diffu
 ualis: sed
 dicebant,
 num, sed
 dum, & ali
 lia ante ha
 tempus eg
 cunx è p
 è Laureo
 eaq; effe
 nis in sing
 Themisto
 bus distrib
 sem ducen
 bellum cõp
 lum confia
 cogens Ar
 quanquam
 quem comp
 men in vtil
 gitor iam p
 & alteram
 Athenien
 filio, barbar
 nauibus opp
 quentes, 4
 tatis. Et hec
 — qui na
 le sibi esse circa
 des, sed vocabat
 tam mire respo
 dem circa ipfam
 hostes hoc orac
 mas partes ob
 Græcis eadem

Qui classem volebant esse ligneum murum. nam qui oraculum interpretabantur, in eam sententiam accipiebant, fore ut ipsi instructa classe ad Salaminem pugna navali succumberent. Erat autem inter Athenienses quidam qui in primores recens pervenerat, ¹ nomine Themistocles, Neoclis filius, qui negabat interpretes omnia recte coniectare: ² quod diceret, Si clades quæ prædicitur, ad Athenienses spectaret villo modo, non ita placide nobis deum fuisse responsurum, sed sic, O Salamis misera, pro eo quod dixit, O divina Salamis: si circa eam sui incolæ forent oppetituri. Sed recte coniectantibus sentiendum à deo contra hostes editum esse oraculum, non contra Athenienses. Itaq; suadebat ut sese instruerent tanquam prælio navali certaturi, & tanquã hic esset ligneus murus. Hanc Themistoclis sententiam Athenienses potiore esse censuerunt quam illorum qui interpretantes oraculum, dissuadebant apparatus pugne navalis: sed hanc esse in summa sententiã dicebant, non leuandam in hostem manum, sed ex Attica regione demigrandum, & aliam incolendam. Exstitit & alia ante hanc Themistoclis sententia ad tempus egregia: Quum magna vis pecuniæ è proventu metallorum quæ sunt è Laureo, esset in æratio Atheniensium, ea; esset æque diuidenda viritim denis in singulos puberes drachmis, tunc Themistocles hæc dissuasit Atheniensibus distributionem, sed ex pecunia classem ducentarum navium ad Ægineticum bellum cõparare suasit. Hoc enim bellum conflatum Græciæ salutem attulit, cogens Athenienses nauticos fieri. & quanquam hæc classis in eum usum in quem comparata fuerat, non venit, tamen in vtilitatem Græciæ cessit. Ista igitur iam præparata quum præsto esset, & alteram exedificari oporteret, placuit Atheniensibus, inito post oraculum cõfilio, barbarum Græciã inuadentem cū nauibus opperiri vniuersos, deo obsequentes, ⁴ vna cum Græcorum voluntariis. Et hæc quidem oracula Athenien-

Φαρμών (ὡς νέας ὃ ξυλινον τειχος εἶ). Ὁ γὰρ 272 χρησμολόγοι αὐτῆ αὐτὰ ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμίνα δεισφρας ἐσαθῆναι, ναυμαχίῳ παρεσθλασθῆναι. Ἦν δὲ τῷ υἱ Ἀθηνάων ἀνὴρ ἐς πρῶτοις νεωσὶ πῆϊων, τὰ οὐνομα μὲν εἶν Θεμιστοκλῆος, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο. οὗτος ὠνὴρ οὐκ ἔφη πρὸ ὄφθας ὅτῳ χρησμολόγοις συμβάλλεσθαι, λέγων τοιαῦτα, εἰ ἐς Ἀθηνάας εἶχε ὃ ἔπος εἰρημὸν ἐόντως, οὐκ αἰ οὕτω μοι δοκέειν ἠπίως χρῆσθῆναι, ἀλλὰ ὠδε, Ὡς γρηπία Σαλαμῖς, αἰνὴ τῶ, Ὡς γρηπία Σαλαμῖς. εἰπερ γὰρ ἐμελλον Ὁ οἰκῆτορες ἀμφὸ αὐτῆ τελευτήσῃ. ἀλλὰ γὰρ ἐς ὅτῳ πολέμοις τὰ θεῶ εἰρησθαι ὃ χρησθήσει, συλλαμβάνοιμι χῆ ὃ ὄρῆον, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηνάας. Ἐπεισθλασθῆσθαι ὠν αὐτοῖς ὡς ναυμαχίῳ πῆσας σωεβούλθε, ὡς τούτου ἐόντος τῶ ξυλινου τειχος. αὐτῆ Θεμιστοκλέος ἀποφαινομένου, Ἀθηνάοι αὐτὰ σφί " ἐγνώσαν ἀρετώτερα εἶναι ἢ μάλλον ἢ τῶ χρησμολόγον, οἱ οὐκ ἔων ναυμαχίῳ ἔρτεσθαι. ὃ δὲ σύμπῳ εἶναι, ὅδε χεῖρας ἀνταίρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χερῶ πῆ Ἀθηνάῳ, ἀλλῶ ἰνα οἰκίσειν. εἰτέρη τε Θεμιστοκλεί γνῶμη ἐμπεσθε ταύτης ἐς χερῶν ἠεῖεσθαι, ὅτε Ἀθηνάοις, γρημῶν χρημάτων μεγάλων ὅκ τῶ κοινῶν, τὰ ὅκ τῶ μεταλλῶν σφί προσήλθε τῶ ἀπὸ Λαυρείου ἐμῆγον λάξεσθαι ὄρχηδὸν ἑκατος δέκα δραχμας, ὅτε Θεμιστοκλέης ἀνέγνωσε Ἀθηνάοις, τῆς ἀγαρέσιος ταύτης παυσθῆναι, νέας τούτων τῶ χρημάτων ποιῆσθαι δηκοσίας ἐς ὃ πόλεμον, ὃ πρὸς Αἰγινήτας " λέγω. ὅτῳ γὰρ ὃ πόλεμος συσας, ἔσωσε " ὅτε τῶ Ἐλλάδα, ἀναγκάσας θαλασσίους γρημῶ Ἀθηνάοις. αἰ δὲ ἐς ὃ μὲν ἐποιήθησθαι, οὐκ ἐχρησθῆσαν, ἐς δὲ ὅτῳ τῶ Ἐλλάδι ἐχῆοντο. αὐτῶ τε δὴ αἰ νέες τοῖσι Ἀθηνάοις προσποιησθαι ἔσθῃ ἤρην, ἐτέρας τε ἔδδε προσναυπηγέσθαι. ἔδδξε τε σφίμῳ ὃ χρησθήειον βελομοῖοις, ὅτι ὅτῳ Ἐλλάδα τ' βαρβαρον δέκα τῶ τῆσι νησὶ πρῶδημῆ, ὅτῳ θεῶ πρῶδημῆ, ἀμὰ Ἐλλῶων τοῖσι βελομοῖοι. τὰ μὲν δὴ χρησθήεια αὐτὰ τοῖ Ἀθηνάοι-

— qui naues illum esse murum ligneum dixerant. Siquidem oraculorum interpretes illa in hunc sensum accipiebant, fatale sibi esse circa Salaminem superari, instructa pugna navali. Erat autem inter Ath. ¹ Cui nomen quidem erat Themistocles, sed vocabatur Neoclis filius. Is negabat, &c. ² Talia dicens, Si ad Athenienses spectaret illud carmen, non videtur mihi tam mire responsum redditurus deus fuisse, sed pro eo quod dixit Divina at Salamis, dicturus fuisse. At Salamis misera, siquidem circa ipsam sui incolæ essent oppetituri. Illi igitur qui recte coniectaret. (id est, Illius igitur iudicio qui, &c.) deum aduersus hostes hoc oraculum non aduersus Athen. edidisse. ³ Ceterum alia quoque Themistoclis sententia ante hanc opportune primas partes obtinuerat. i. Ceterum opportune cadebat quod antea alij Themistoclis sententia prima partes delata essent. ⁴ Vna cuius Græcis eadem voluntate præditis.

οισι ἐχρησίου. Συλληθημένων ὅς τῶν τῶν αὐτῶν
 τῶν Ἑλλάδα Ἑλλήων τῶν αὐτῶν φρονούντων,
 καὶ διδόντων σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐν ταῦτα ἐδόκει
 βουλευομένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων
 πύργων καταλλάσσειν (αὐτὸν ἔφρασε καὶ τὸν καὶ
 ἀλλήλους ἔοντας πολέμοις. ἔσθ' ἢ πρὸς Ἰνῶν καὶ ἀγ-
 λους ἐγχεχρημένοι οἱ ὅν μὲν ἄριστος, Ἀθηναί-
 σι τε καὶ Αἰγινήταισι. μὲν ὅ, πωθηθῆναι Ἐρξέα
 σὺν τῷ στρατῷ εἶ) ἐν Σάρδισι, ἐβουλόθησαν
 κατασχεῖν πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν βασιλέως
 πρημάτων ἐς Ἀργεῖον ἀγγέλους, ὁμοχμίην
 σιωπηρομένους πρὸς τὸν Πέρσιν, καὶ ἐς Σικελίην
 ἀγέας πέμπειν τῶν Γέλωνά τε Δεινομένους, ἐς
 τὴν Κέρκυραν, κελθόντας βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, καὶ
 ἐς Κρήτην ἄλλοις φρονήσασθαι. εἰκασέν τε γῆμοι-
 ροὶ Ἑλλήων, καὶ εἰ συγκύψαντες ταῦτα φησ-
 σιεν πύργους, ὡς δεινῶν ὀπιόντων ὁμοίως πᾶσι τοῖσι
 Ἕλλησι. αὐτὸν δὲ Γέλωνος πρημάτα, μετὰ εἰς ἑλ-
 γοῦ εἶ) "οὐδαμῶς Ἑλλήων τῶν οὐ πολλὸν μέ-
 ζω. Ὡς δὲ ταῦτα σφί ἐδοξε, καταλυομένοι
 αὐτῶν φρασεῖ, πρῶτα μὲν κατασχεῖν πέμπειν ἐς
 τὴν Ἀσίαν ἀνδρας τρεῖς. αὐτὸν δὲ, ἀπικόμενοι τε ἐς
 Σάρδις καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέως στρα-
 τῶν, ὡς ἐπίστοι ἐγόντο, βασιανθέντες ὑπὸ τῶν
 στρατηγῶν τῶν πεζῶν στρατοῦ, ἀπήχοντο ὡς ἀπο-
 λυόμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέκετο θανάτος Ἐρ-
 ξῆς ὡς ἐπύθετο ταῦτα, μεμφθεῖς τῶν στρατηγῶν
 τῶν γῶν, πέμπει τῶν Ἰνῶν δορυφόρων, ἐντει-
 λόμενος, ἵνα καταλάβωσι τὸν κατασχεῖν ζῶν-
 τας, ἀγειν πρὸ ἐαυτῶν ὡς ὅτι ἐπὶ πεικρόντας αὐτοῖς
 κατέλαβον, καὶ ἦσαν ἐς ὅσον τὴν βασιλέως, ὅς ἐντε-
 273 τεν πύργους ἐπὶ οἷσι ἦλθον, ἐκέλθουσε σφρασεῖ τὸν
 δορυφόρους πεικρόντας ὀπιδείκνυσθαι πύργους τε
 ὅς πεζῶν στρατῶν καὶ τῶν ἵππων ἐπὶ τῶν ταῦτα γε-
 θόμενοι ἔωσι πλήρεις, ἀποπέμπειν ἐς τὴν αὐ-
 τοῖς ἐγγέλωσι χερσὶν ἀσινέας. ὀπιλέων ὅς τῶν λόγων
 ἔνδε, ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κα-
 τασχεῖν, οὐτ' αὐτῶν ἐαυτῶν πρημάτα πρὸς ἐπιθόν-
 τος Ἑλλήων ἔοντα λόγου μέζω, οὐτ' αὐτῶν τὸν πο-
 λεμίους μέγα ἐσινέατο, ἀνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες.
 40 νοσηθῶντων δὲ τούτων ἐς τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν ἔφη
 ἀχρυσόδωτας τὸν Ἑλλήων τὰ ἐαυτῶν πρημάτα πρὸ
 τῶν τῶν τῶν γνομένου, πρὸς ἀδύσειν σφρασεῖ τῶν ἰδίῶν
 ὀπιλέων, καὶ οὕτω τὸν δέσειν ἐπὶ αὐτοῖς στρατη-
 γάτων πρημάτα ἔχειν. Οἷκε δὲ αὐτῶν αὐ-
 τη ἡ γῶμη τῆγε ἀγῆ. ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδω ὁ Ἐρ-

fibus sunt reddita. ¶ Coactis autem CXLV
 in eundem locum Græcis qui per Græ-
 ciam melius sentiebant, interq; se collo-
 quutis interposita fide, ibi consilio ha-
 bito visum est ante omnia missas faci-
 endum pecunias debitas, & inimicitias
 & hostilitates. Erant autem cum alia a-
 liorum bella, tum vero maximum inter
 Athenienses & Æginetas. Posteaquam
 autem Xerxem cum exercitu Sardibus
 esse audire, Athenienses decrevere cū
 aliquos in Asiam mittendos ad res regis
 explorandas, tum nuncios partim Ar-
 gos, ad contrahendam aduersus Persam
 belli societatem, partim in Siciliam ad
 Gelonem Dinomenis filium, partim
 in Corcyram, partim in Cretam, iuben-
 tes opem Græciæ ferri: eo animo ut si
 fieri posset, omnis vis Græca vnum ef-
 fet, & ad idem agendum omnes incum-
 berent, tanquā calamitate cunctis Græ-
 cis impendente. Ferebantur autem res
 Gelonis magnæ esse, nec multo mino-
 res quam Græcorum. Vbi hæc eis pla-
 20 cuere, & in gratiā inter se rediere, prin-
 cipio speculatores in Asiam tres viros
 misere: qui quū Sardis venissent, in spe-
 culando regis exercitu deprehensi sunt,
 & a ducibus pedestrium copiarum torti
 deducebantur tanquam perituri, lata in
 eos mortis sententia. Id ubi Xerxes au-
 diit, reprehensa ducum sententia, mittit
 quosdam a satellitibus, iubēs ut si viuos
 adipiscerentur speculatores, ad sese de-
 ducerent. Eōs adhuc superstites adepti
 30 adduxerunt. Sciscitatus rex qua de caus-
 sa venissent, præcepit satellitibus ut ho-
 mines circumducerent, peditatum om-
 nem equitatumq; ostentantes: & eos,
 ubi contemplando illa expleti fuissent,
 sine noxa dimitterent quocunque lo-
 corum ire libuisset. Hoc Xerxes ea rati-
 one imperauit quod cogitabat fore ut si
 speculatores necati fuissent, neq; Græci
 præsciscerent potentiam suam esse fama
 maiorem, neque quippiam ipse læderet
 hostes tribus viris interemptis: at iif-
 dem in Græciam regressis, fore ut Græ-
 ci (ut se opinari dicebat) auditis rebus
 suis antequam exercitum compara-
 rent, propriam libertatem traderent, at-
 que ita non oporteret suscipere mole-
 stiam de exercitu in eos ducendo. Hæc
 40 sententia Xerxis cum altera quadam
 congruit. nam quum Abydi ageret Xer-

1 Forasse πρὸς τῶν χρημάτων πάντων respondet potius phrasi nostra, Deuant toutes choses, Certe interpretationem Valla verba hæc
 Græca ferre non possunt. 2 Rectius interpretaris exploratores hic & in sequ. locis. ut alibi ipse vocem illam Græcam reddidit: &
 paulo ante dixit, Ad res regis explorandas.

xes, vidit
 Hellepon
 to in Egri
 tabant, qu
 esse hostiu
 accingeba
 do id agi
 rogauit e
 respondi
 frumento
 ens inquit
 nos nauig
 ro frumen
 ficiunt no
 tant? Ce
 inspectis
 ¶ Post q
 tra Persa
 Argos mi
 derunt
 iam inde
 aduersus
 cepissent
 colligere
 principes
 deum con
 cientibus
 sex millia
 Lacedæm
 drida filio
 iis qui mi
 Pythiam
 Finitim
 Interiu
 neto,
 Et tutan
 illud.
 Hæc illis
 ea vero qu
 senatumqu
 runt, Argi
 cebantur,
 annos paci
 percusso fa
 dimidium
 quam enim
 tamen dimi
 Hoc aieba
 disse, quam
 cietatem co
 etis formid
 sedus trigi
 quos annos
 tem adolese

xes, vidit naues cursum tenentes per Hellepontum, quæ frumentum è Ponto in Æginam Peloponnesumque portabant. quas vbi audiere eius affectores esse hostium, sese ad eas corripandas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogavit quonã illæ tenderent: qui quũ respondissent, Ad hostes tuos, domine, frumento onustæ: tunc Xerxes excipiens inquit, Nonne eodem quo isti, & nos nauigamus, tum rebus aliis, tum vero frumento instructi: quid igitur hi officiant nobis, quibus commearum portant? Ceterum speculatores illi rebus inspectis dimissi in Europam rediere. ¶ Post quorum reditum Græci qui cõtra Persam coniurabant, nuncios iterum Argos miserunt. Quibus Argiui responderunt res suas ita habere: Audisse se iam inde ab initio barbarum excitasse aduersus Græciam bellum, & quum accepissent intellexissentque Græcos sese colligere, tentaturos Persæ obsistere, principes fuisse mittendi Delphos qui deum consulerent quid sibi optime facientibus esset euenturum. (nuper enim sex millia suorum fuisse interempta à Lacedæmoniis & Cleomene Anaxandridæ filio, eaque de causa se misisse,) & iis qui missi fuerant interrogantibus, sic Pythiam respondisse,

*Finitimis inuise, deis dilecte beatis,
Interioris tutamen habens, impune maneto,
Et tutare caput: nam membra tuebitur illud.*

Hæc illis Pythia prius respõderat. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, senatumque ingressi mandata retulerunt, Argiui responderunt ad ea quæ dicebantur, se promptos esse in triginta annos pacificare cum Lacedæmoniis, percusso fœdere: sed ea condicione vt dimidium imperii penes se esset. quamquam enim ius imperadi ipsorum esset, tamen dimidio imperii se esse cõtentos. Hoc aiebant suum senatum respondisse, quamuis dissuadente oraculo societatem contrahere cum Græcis. quod etli formidarent, tamen properare vt fœdus triginta annorum feriretur: intra quos annos liberi sui in virilem ætatem adolescerent: hac videlicet ratione,

ξῆς, εἶδε πλοῖα ἐκ τῆς Πόντου σιταγωγὰ, διεκπλῶν-
οντα ὧς ἑλλήσποντον, ἐς τε Αἴγνον, καὶ Πέλοπόν-
ησον κομιζόμενα. ὧς μὲν δὴ παρέδρουσαν ὡς ἐ-
πίγοντο πολέμια εἶ) τὰ πλοῖα, ἐπιμίμοι ἐσθλὴν ἀφρέειν
αὐτὰ, ἐσβλέποντες ἐς τὴν βασιλῆα, ὅκότε πῶς ἀγέ-
λεύει. ὁ δὲ Ξέρξης εἶρετο αὐτοὺς ὅκῃ πλέοιεν. ὧς δὲ
εἶπον, Ἐς σὺν σοὶς πολεμίοις δέσποτα σίτον ἀγν-
τες. ὁ δὲ, Ἐπολαβὼν ἔφη, Οὐκ ἔγωγε καὶ ἡμεῖς ὅκῃ
πλέομεν ἐνθάδε καὶ οὐσί, ἵσθι τε ἄλλοισι ἔθνη-
το τμηροὶ καὶ σίτω. ἢ δὴ τὰ ἀδικέοισι οὗτοι ἡμῖν σίτω
πῶς κομιζόμενοι; Οἱ μὲν νῦν κατάσχετοι οὕτω
θεοσάμνοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες, εἰσόψου ἐς τὴν
Εὐρώπῃ. ὧς δὲ σιωπώμεθα ἑλλήων ἐπὶ τῷ
Πέρσῃ, μὲν τὴν ἀποπεμφθῆναι τῶν κατασχετῶν,
δύττερα ἐπεμπεύον ἐς Ἀργεὺς ἀγγέλοις. Ἀργεῖοι
δὲ λέγουσι τὰ κατ' ἐωυτῶν ἡμέσθαι ὧδε. πυθ-
ομαι γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρχαίς τὰ ἐκ τῆς βαρβα-
ρου ἐγειρόμενα ἐπὶ τῷ ἑλλάδα. πυθόμενοι δὲ
καίμαθόντες ὡς σφέας ὧς ἑλλήων οὐ πῶς ἔσθαι
πῶς λαμβάντες ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, πέμψαι θεο-
σάμοις, ἐς Δελφοὺς ὧς θεὸν ἐπειρησομένους ὡς
σφι μὴ εἶναι ἀεὶσὸν ποίεοισι ἡμέσθαι. νεωστὶ γὰρ
σφέων τεθναῖαι ἑξακισχίλιος ὑπὸ Λακεδαιμο-
νίων καὶ Κλεομένηος τῆς Ἀναξάνδριδου. τῆς δὲ δὴ
εἶνεκα πέμψειν. τὴν δὲ Πυθίῃ ἐπιρωπῶσι αὐτῶ-
σι ἀελεῖν τὰδε,

*Ἐθρὲ πεικλιόνεσσι, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Εἶσω τῶν πρεβόλαον ἔχων, πεφυλαγμένους
ἦσο,*

30 Καὶ κεφαλῆν πεφύλαξο· κέρη δὲ τὸ σῶμα
σάσει.

Ταῦτα μὲν τὴν Πυθίῃ χεῖσαι πρετέρον. μετὰ
δὲ, ὡς ἐλθεῖν τῶν ἀγγέλοις ἐς δὴ τὸ Ἀργεὺς, ἐσελ-
θεῖν τὸ βουλευτήριον, καὶ λέγειν τὰ εἰτεταλμέ-
να. σὺν δὲ πρετῶν λαμβάνοντα ὑποκρινόμεθα ὡς
ἐπιμίμοι εἶσι Ἀργεῖοι ποίεειν ταῦτα, τετήκοντα ἔτεα
εἰρήνην πεισοσάμνοισι Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεμόνοισι
καὶ τῶν ἡμισυ πάσης τῆς συμμάχης, καὶ τὴν κατὰ γὰρ τὸ
δικαίον γινεῖσθαι τῆς ἡγεμονίῃ ἐωυτῶν, ἀλλ' ὅμως σφι

40 ἀποχεῖν καὶ τὸ ἡμισυ ἡγεμόνοισι. Ταῦτα μὲν
λέγουσι τὴν βασιλῆν ὑποκρινόμεθα, καὶ πρὸς ἀπαρρηθόν-
τος σφι τὸ χεῖσαι ἢ μὴ ποίεεισθαι τὸ πρὸς τῶν ἑλλήων
συμμαχίῃ σπασθῆναι τὸ ἔχον σπονδὰς ἡμέσθαι τριηκίον
τρεπίσθαι, καὶ πρὸς τὸ χεῖσαι ἢ μὴ φοβερομένοισι ἵνα δὴ
σφι ὧς πάντες ἀδρεωθῶσι ἐν τῶν σι τῶν εἰτεσι,

1 Hanc se rationem in suis rebus tenuisse. Vel, se ita egisse. Quum iam inde ab initio audissent quæ barbarus aduersus Græciã moliretur, & fore animaduertissent vt Græci ipsos nihilominus quam ceteros aduersus Persam assumerent, se Delphos misisse qui deum consulerent, &c. Sed legendum est ἢ παρῶνται, vt sit ad verbum, Græci non omissuros ipsos assumere. Sic aliquando post, ἐπὶ τῶν σφίαις παραλαμβάνειν τοὺς ἑλλήων, in quibus etiam interpret. lapsus est Valla.

Coactis autem
is qui per Gra
anterg; se collo
ibi consilio ha
nia missas fu
as, & inimicit
tem cum alia
maximum in
tas. Posteaqu
ercitu Sardha
es decreuerit
os ad res regi
cios partim de
aduersus Persa
m in Siciliam
filium, partim
Cretam, iube
eo animo vt
Graeca vnum e
omnes incun
te cunctis Gra
antur autem n
ec multo min
Vbi hæc eis ple
se rediere, pri
Asiam tres vni
enissent, in sp
deprehenfi fu
copiarum u
perituri, Iar
vbi Xerxes a
tententia, mite
bés vt si vno
ores, ad sese de
perstites adep
regis conspectu
rex qua de cons
tellitibus vt ho
, peditarum o
entantes: & eos
expleti fuisset,
quocunque lo
c Xerxes exat
gitabat fore vt
lent, neq; Græci
n suam esse fuit
iam ipse lacedæ
remptis: at illi
illis, fore vt Græ
) auditis rebus
itum comparat
em traderentur
suscipere mole
ducendo. Hæc
altera quædam
bydi ageret Xer

XLIX

XLIX

XLIX

μηδὲ σπονδῶν εὐσεβῶν ἐπιλέγεσθαι, ἢ ἄρα σφέ-
 ας κατὰ λάβη πρὸς τὴν γερουσίαν κακῶ, διὸ πρῶ-
 σμα πρὸς τὸν Πέρσιν, μὴ βλοσυρὸν ἕως τῶν Λακε-
 δαιμονίων ἴσθαι. τῶν δὲ ἀγγέλων εὐδὸν ἀπὸ
 τῆς Σπαρτίας πρὸς τὴν ῥητόντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀ-
 μείψασθαι τοῖςδε, πρὸς μὲν σπονδῶν ἀνοίσειν ἐς εὐ-
 πλεωῦσας, πρὸς δὲ ἡγεμονίας, ἀλλοῖσι ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πο-
 κρινάσθαι καὶ δὴ λέγειν, σφι μὲν εἶ) δύο βασιλῆ-
 ας, Ἀργείοισι δὲ ἓνα· οὐκ ἔστι δὴ τῶν ἐκ
 Σπαρτίας εὐδὸν τερῶν παύσαι τῆς ἡγεμονίας. καὶ τῶν
 δύο τῶν σφετέρων ὁμοψήφον (W) Ἀργείων εἶ), κα-
 λυεῖ εὐδὸν ἔγω δὴ (W) Ἀργεῖοι φασὶ οὐκ ἀναστῆναι
 274 τῶν Σπαρτιτικῶν τῶν πλεονεξίῳ, ἀλλ' ἐλέσθαι
 μᾶλλον ἢ τὸν βραβάρων ἀρχεσθαι ἢ ἰσχυ-
 ρῶν Λακεδαιμονίοισι. πρὸς περὶ τῶν ἀγγέλων,
 πρὸς δὲ ἄλλοις ἡλίθια ἀπαλλάσσειν ἐκ τῆς Ἀργεί-
 ων χώρας· εἰ δὲ μὴ, πρὸς ἐλέσθαι ὡς πολέμιοις.
 Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τυτέων πρὸς ἐλέσθαι.
 ἐστὶ δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὡς
 Ξέρξης ἐπέμψεν κήρυκα ἐς Ἀργεῖα πρὸς τερῶν ἢ πρὸς
 ὁρμητικῶν φρατῶν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. ἐλθόντα
 280 ὅτι τὸν λέγεται εἶπαι, Ἀνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεῖς
 Ξέρξης βλάδ' ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσιν
 εἶ), ἀπὸ οὗ ἡμεῖς γερουσίαν, παῖδα Περσέος Ἰδα-
 νάης, γερουσίαν ἐκ τῆς Κηφέας θυγατρὸς Ἀνδρο-
 μέδης. ἔγω αὖτ' ἔφημι ὑμέτεροι ἀπὸ γερουσίαν, οὐτε ἄν
 ἡμεῖς εἶδος ἐπὶ εὐδὸν ἡμετέροις πρὸς γερουσίαν φρατῶ-
 285 σθαι, οὐτε ἡμεῖς ἀλλοῖσι ἡμετέροις, ἡμῖν ἀλλοῖ-
 οῖς ἀρῆσθαι, ἀλλὰ πρὸς ὑμῖν ἀλλοῖσι ἡμετέροις ἔχον-
 290 τας κατὰσθαι. ἢ ἄρα ἐμοὶ ἡμῖν καὶ νόον, οὐδένα
 295 μὲν μέγιστος ὑμῶν ἄξω. τῶν δὲ ἀπὸ σφραγῶν Ἀρ-
 γείοις λέγεται πρὸς ἡμᾶς ποιήσασθαι, καὶ πρὸς ἀρῆ-
 μα μὲν εὐδὸν ἀπαγγέλλομεν μετὰ τῶν ἐπὶ δὲ
 σφραγῶν λαμβάνειν εὐδὸν Ἑλλήνων, ἔγω δὲ ἔπι-
 σαμῶν οὐδὲ μεταδώσοι τῆς ἀρχῆς Λακεδαί-
 300 μονιοι, μετὰ τῶν, ἵνα ἐπὶ πρὸς φάσις ἡμετέροις ἀ-
 γασι. Συμπεσεῖν δὲ τοῖσι καὶ τῶνδε (W) λό-
 γων λέγεισι ἴνες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ἕτε-
 ρον ἡρόμενον τυτέων· τυχὲν ἐν Σούσοισι ἴσι
 305 Μεμνονείοισι εὐδὸν τερῶν πρὸς ἡμᾶς εἶνεκα ἀγ-
 γῆσις Ἀδριακῶν, Κασπίου τε (W) Ἰππονίκου, καὶ
 εὐδὸν μὲν τυτέων ἀναβάτας Ἀργείοισι δὲ, (W) ἀπὸ
 τῶν χερῶν πρὸς ἡμᾶς καὶ τυτέων ἐς Σούσα ἀγ-
 γῆσις, εἰρωπῶν Ἀρτοξέρξεα (W) Ξέρξεω, εἰ σφι εἶ-
 310 π' ἐμῶν τῶν πρὸς Ξέρξεα φιλίῳ σιωπε-
 εῖσθαι, ἢ νομίζοιτο πρὸς αὐτὸ εἶναι πολέμιοι.

ne si qua calamitas ad superiorem acce-
 deret in bello Persico, nisi foedera fo-
 rent, in posterum subiecti Lacedaemo-
 niis essent. His dictis Argiuorum a sena-
 tu, quidam e nunciis Spartanorum ita
 respondit, quod ad foedera quidem at-
 tineret, se ad eos qui plures essent re-
 legare: quod autem ad imperium, id vero
 sibi demandatum esse, ut responderent
 dicerentque, Spartanis duos esse reges,
 Argiis vnum, ideo non posse fieri ut al-
 terutri Spartæ regi abrogaretur impe-
 rium: & nihil obitare quominus cum
 iis duobus rex Argius parem dignita-
 tem obtineret. Ibi Argiui negare se per-
 pessuros insolentiam, sed praoptare a
 barbaro imperari sibi, quam Laceda-
 moniis cedere. Atque ita edixerunt
 nunciis ut priusquam occideret sol, ex
 agro Argiuo excederent, alioqui hosti-
 um loco futuros. Hoc ipsi Argiui sic
 se habere memorant. aliter tamen per
 Græciam narratur, Xerxem antequam
 bellum Græciæ inferret, misisse Argos
 caduceatorem: quo quum peruenit, ita
 fertur verba fecisse, Viri Argiui, Xer-
 xes rex hæc vobis inquit, Nos arbitra-
 mur, Persæm, ex quo nos progeniti
 fumus, fuisse filium Persei Danaes filii,
 ex Andromeda genitum, quæ fuit Ce-
 pheï filia. ita ex vobis oriundi fumus.
 Quod quum ita sit, nefas est & nos pro-
 genitoribus nostris inferre bellum, &
 vos aliis opem ferendo, nobis aduer-
 sarios fieri. Sed potius domi vestræ vos
 confidentes otium tenere. nam si mihi
 ex sententia succedet, nullos pluris
 quam vos faciam. Hæc Argiui quum
 audissent, rem confecisse dicuntur, & a
 principio dissimulantes quod actum ef-
 fet, nihil poposcisse Græcos: sed quum
 ab illis reprehenderentur, tunc par-
 tem imperii poposcisse, gnari id Lace-
 dæmonios non concessuros, ut hoc
 pretextu otium agerent. Cui rei
 competit, quod quidam Græcorum
 multis postea annis gestum fuisse me-
 morant: Quum Sufis Memnoniis al-
 terius negotii gratia essent Atheniensi-
 um nuncii, Callias Hipponici filius &
 collega qui pariter ascenderant, conti-
 git ut Argiui & ipsi per id tempus Sufa
 mitteret nuncios, qui Artaxerxem filium
 Xerxis interrogarent an amicitiam quæ
 cum Xerxe contraxissent, putaret adhuc
 durare, an ab illo pro hostib. haberetur.

21. εμῶν τῶν οὐκ ἔστι.

1 Fortasse phrasîs Græca respondet potius nostræ, En avoir fait cas. Pro ἀπὸ σφραγῶν αὐτὸν ἡμῶν αὐτὸν ἡμῶν. 2 Vide annos, qua proximam præcedit. 3 A bello abstinerent. 4 Cum quibus istud congruisset. vel, Quibus consentianem fuisse qui-
dam Græcorum narrat quod multis post hæc annis contigit:

Quibus

Quibus A
 perdurare
 uitarem ar
 Verum ar
 gos 1 mis
 uorum nu
 Artaxer
 rint, p
 nec vllam
 tiam nisi q
 mum scio
 mstica n
 cum vicin
 norum in
 tuos run
 lissent. I
 etum est
 debeo;
 credere;
 sit. quom
 extitisse q
 fierunt,
 niis male
 senti quic
 quidem e
 ad agend
 cii a focie
 niis Syagr
 fuit OEco
 Telo qua
 Gela co
 Rhodo
 est. Inter
 eius deo
 perseuer
 ex ea fam
 hunc in n
 seditione
 qua sita e
 hos Teli
 rorum cop
 sacris. quæ
 derit, id ve
 cristretus
 sui deoru
 admirati
 tantum op
 opera non
 fuerunt, f
 robitæ qu
 vt fertur a
 tura effem
 1 Ad ca
 2 Eius pos
 nus quidam
 quas omnia
 4 Eos ha
 5 Sufis
 terpretatur
 ditur. Atqui
 detur aliter

CLII

Quibus Artaxerxes, imo vero maxime perdurare respondit, nullamque sibi civitatem amiciosem putare quam Argos. Verum an caduceatorem Xerxes Argos ¹ miserit ad ea dicenda, & an Argiuorum nuncii qui Susa ascenderunt, Artaxerxem de amicitia interrogauerint, pro comperto dicere non possum, nec ullam de his aliam proferre sententiam nisi quam Argiui proferunt. Id demum scio, si omnes homines qui domestica mala in medium contulissent, cum vicinis mutare volentes, mala vicinorum intuiti fuissent, libenter reportaturos rursus singulos ea quæ ipsi attulissent. Ita non turpissime ab Argiuis actum est. Ego vero quæ dicuntur dicere debeo, artamen non omnino omnibus credere: quod in vniuersum à me dictum sit. quoniam & hoc narratur, Argiuos extitisse qui Persam in Græciam accersierunt, posteaquam cum Lacedæmoniis male pugnassent, præ dolore præsentis quiduis præoptantes. Et de Argiuis quidem dictum est. ¶ In Siciliam autem ad agendum cum Gelone, tum alii nuncii à lociis iere, tum vero à Lacedæmoniis Syagrus. Huius Gelonis progenitor fuit OEcetor, qui in Gela erat, ex insula Telo quæ Triopio obiacet: qui, dum Gela conderetur à Lindiis, qui sunt è Rhodo & Antiophemo, assumptus non est. Interiecto tamen tempore, ² posterius eius deorum inferorum sacerdotes illic perseverauerunt, oriundi à Teline, vno ex ea familia, qui eos illic collocavit hunc in modum: Quidam viri Geloi per seditionem eiectione, in Mactorium urbem quæ sita est super Gelam, profugerunt: hos Telines Gelam ³ deduxit nullis virorum copiis adiutus, sed horum deorum sacris. quæ vnde acceperit, an ipse possederit, id vero dicere non possum. His sacris fretus, ⁴ eo deduxit illos ubi posterius sui deorum sacrificuli essent. Quæ res mihi admirationi fuit, præter ea quæ audio, tantum opus Telinem effecisse: qualia opera non à quocunque viro effici consueverunt, sed ab eo qui sit ⁵ casti ingenii, robustæque præstantiæ. Quanquam ut fertur ab incolis Siciliæ, fuisse natura effeminatum ac viro molliorem.

CLIII

βασιλῆα ὃ Ἀρτοξέρξης ἀπέπεμψε τὰς ἀρχαίας κληρονομίας, καὶ ὁδομήτωρ νομίσει πόλιν Ἀργεὸς φιλιωτέρω. Εἰ μὲν νῦν Ξέρξης ἀπέπεμψε τὰς ἀρχαίας κληρονομίας ἐς Ἀργεὸς, καὶ Ἀργείων ἀγγελοὶ ἀναβάντες ἐς Σουσοὺς ἐπειρώτων Ἀρτοξέρξης πρὸς φίλους, ὅτι ἔχω ἀπὸ τρεκέως εἶπαι ὅδε ἵνα γινώσκω πρὸς αὐτῶν ἀποφάνομαι ἄλλω γὰρ ἢ τῷ αὐτῷ Ἀργεῖοι λέγουσι ὅτις αὐτῶν ὅτι ἔσονται, ὅτι εἰ πάντες ἀνθρώποι τὰ οἰκίαι κακὰ ἐς μέσον σιωπείν, ἀλλὰ ἔσονται βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐσκέψαντες ἀνὰ τὴν πέλας κακὰ, ἀπασιώως ἔσονται αὐτῶν ἀποφεροῖα ὅπισθα τὰ ἐσενείκων. οὕτω δὴ ὅτι Ἀργεῖοι ἀγγελοὶ πεποιήται. ἐγὼ δὲ οὐ φείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι γινώσκω οὐ πῶντά πασι οὐ φείλω. καὶ μοι ἔσται ὅ ἐπος ἔχει τὸ ἐσπῶντα τῷ λόγῳ. ἐπεὶ καὶ τὰς ἀρχαίας λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἔσαν ὅτις αὐτῶν ἀγγελοὶ Πέρσῳ ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι, ἐπειδὴ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἢ ἀγχμηῖς ἔσκηε, πῶν δὲ βουλόμενοι σφι εἶπαι πρὸς τὴν πρῆουσης λύπης. τὰ μὲν πρὸς Ἀργείων εἶρηται. Ἐς δὲ τὴν Σικελίαν ἀλλοι τε ἀπὸ ἰκίαν ἀγγελοὶ ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Συαγρος. τῷ δὲ Γέλωνος τούτου πρῶτος, οἰκῆτορ ὅτι ἐν Γέλῳ τῷ ἐκ νήσου Τήλου τῆς ἐπὶ Τροπῶν κειμένης ὅς κτιζομένης Γέλῳ ἀπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ρόδου, καὶ ἀπὸ Φήμων, ὅτι ἐλήθη ἀναχρόνον ὃ αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἀγγελοῦ, ἰεροφάνται τῶν θεῶν διετέλεον ἔοντες, Τηλινέω ἐνός τῶν πρῶτων κτητῶν τῶν θεῶν ἐς Μαντιέον πόλιν τῶν ἐπὶ Γέλῳ οἰκηθῆναι, ἐφυγεν ἄνδρες Γελῶν, ἐσσωθέντες ἑασι. τούτοις ὡν ὁ Τηλίνης κατέγαγε ἐς Γέλῳ, ἔχων ὁδομήτωρ ἀνδρῶν δυνάμιν, ἀλλ' ἰεραῖς τούτων τῶν θεῶν. ὅταν ὃ αὐτῶν ἔλαβε, ἢ αὐτῶς ἐκτίθηται, τῶν δὲ ὅτι ἔχω εἶπαι. τούτοις δὲ ὡν πῶν σιωπῶν κατήγαγε, ἐπὶ ὅτε ὁ ἀπὸ τῶν ἀγγελοῦ ἀπὸ τῶν ἰεροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται. τῶν μὲν μοι ὡν καὶ τῶν ὅτι γένηε πρὸς τὰ πωθάνομαι κατεργάσασθαι τῶν Τηλινέω ἔργον ὅσοτον. τὰ τῶν αὐτῶν γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τῶν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν νενομίκα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ ῥώμης ἀνδρῆνης. ὃ δὲ λέγεται πρὸς τὴν Σικελίαν τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπεναγμένα τῶν πεφυκέων, δηλοδρῆς τε καὶ μαλακώτερος ἀνδρῶν.

1 Ad ea dicenda remiserit, & an Argiuorum nuncii ad interrogandum Artaxerxem de amicitia, Susa ascenderint, pro comp. 2 Eius posterius continua successione deorum inferorum sacrificii, vel, antistites sacrorum diu inferis, fuerunt, quum Telines, vnius quidam ex progenitoribus hanc dignitatem hoc modo acquisiisset. At Valla cum in alius peccauit, tum in eo quod ita veritas quasi apostrophæ legeretur, quum tamen statim post in eadem re alteram lectionem sequatur. 3 Reduxit, sic est paulo post emendat. 4 Eos hæc condicione reduxit ut eius posterius deorum sacrificii essent. Ad hoc loquendi genus passim impingis hic in: expres. 5 Sensus huius loci postulare videtur ut ψυχῆς ἀγαθῆς respondeat ad verbum ei quod dicimus Bon esprit: ut totum hunc locum sic interpretemur, Neque enim in quemlibet talia facta cadere existimo, sed in eum demum qui acuto ingenio virilique robore sit præditus. Atqui cum Siciliæ incolæ contraria his à natura habuisse ferunt, ut qui effeminatus ac mollior fuerit. Illud quoque πρὸς τὰ ὑπεναγμένα aliter accipiendum, & eodem modo quo utimur præpositione Ad, quum dicimus, Obsupuit ad has voces.

ἔτι μὲν νῦν ἐκτίσται τὸ τῶν γέρας. Κλεάνδρου δὲ τῷ Παταρέος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράνθισε μὲν Γέλως ἐπὶ ἄετα, ἀπέθανε δὲ ἄσῳ Σαβύλλῳ ἀδρὸς Γελῶν, ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἰωποκράτης, Κλεάνδρου ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντος δὲ Ἰωποκράτους τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἐὼν Τηλίνεω ἱεροφάντῳ ἀπόηνος, πολλῶν μετ' αὐτῶν, καὶ Αἰνησιδήμῳ τῷ Παταίῳ, ὃς ἰὺ δρυφόρος Ἰωποκράτους, μετ' οὗ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέξατο πασι τῷ ἴσῳ ἐῖ) ἰωποκράτης. πολιορκεῖντος γὰρ Ἰωποκράτους Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίνους, καὶ ὡς, Συρηκείοις τε καὶ τῷ βαρβαρῶν συχνοῖς, ἀνὴρ ἐφάνηεν ἐν ταῦτοις τοῖσι πολεμίοις ἐὼν ὁ Γέλων λαμπρότατος. τῶν δὲ εἶπον πολίων ταυτέων, πλείω Συρηκείοιων, ὅσδε μὴ πέφυκε δουλοσώμιον ὡς Ἰωποκράτης. Συρηκείοις δὲ Κοεῖνοι τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύσαντο, μάχη ἐσθλὴν γέντας ὅτι ποταμῷ Εὐλώρῳ. ἐρρύσαντο δὲ οὗτοι ὅτι τοῖςδε καταλέξουσιν, ἐπὶ ὧν Ἰωποκράτῃ Καμαρινῶν Συρηκείοις ὡς ἀδούνα. Συρηκείοιων δὲ ἰὺ 20 Καμῖνῳ βαρβαρῶν. ὡς δὲ καὶ Ἰωποκράτῃ τυραννίσαντα ἰσῳ ἄετα ὡς ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανόντι ὡς πόλι Ὑβλη, φρατρυσαμνον ὅτι τῶν Σικελῶν, ἔτι δὲ ὁ Γέλων ὡς λόγῳ ἱμαρέων τοῖσι Ἰωποκράτῃ πασι Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ, ἔβλαβῶν τῶν πολιτῶν κατηκίων ἐν εἰ) ταῖς ἐργῶν, ὡς ἐπεκράτησε μάχη τῶν Γελῶν, ἦρχε αὐτῶν ἀπιερέσας τῶν Ἰωποκράτῃ πασῶν. μετ' οὗ τῶν δὲ ὄρημα, τῶν γὰρ μόνους καλεομένους τῶν Συρηκείοιων, ἐκπεσόντας ὑπὸ τῶν δῆμων, καὶ τῶν σφετέρων 30 ἡδῶν, καλεομένων δὲ Κυλλυραίων, ὁ Γέλων καταγαγὼν ταυτοῖς ἐκ Κασιμῆς πόλιος ἐστῶς Συρηκείας, ἐξ ἧς καὶ ταῦτας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκείοιων ὅτι ὄντι Γελῶν ὡς ἀδίδει πῶν πόλιν καὶ ἐαυτὸν. ὁ δὲ ἐπιτετὴν ἔλαβε τῶν Συρηκείας, Γέλως μὲν ὅτι κρατῶν, λόγῳ ἐλθῶν ἐποίησε, ὅτι τετῆς αὐτῶν Ἰέρωνι ἀδελφεῷ ἐαυτῶν ὁ δὲ τῶν Συρηκείας ἐκράτηνε, καὶ ἐπὶ ἀπὸ ταυτῶν Συρηκείας αἰ) ὡς ἀυτῆς ἀνὰ τ' ἐδραμον καὶ ἀέβλασον. τῶν μὲν γὰρ, Καμαρινάοις ἀπὸ ταυτῶν ἐστῶς Συρηκείας ἀγαγὼν, πόλιτας ἐποίησε, Καμῖνῳ δὲ ὡς ἀυτῶν κατέσκαψεν τῶν δὲ, Γελῶν ὡς ἀυτῶν τῶν ἀυτῶν ταυτῶν τοῖσι Καμαρινάοις ἐποίησε. Μεγάρῃας τε τῶν ἐν Σικελίῃ, ὡς πολιορκεομένοι ἐς ὁμολογίῳ ὡς ἀυτῶν 40 ὡν, τῶν μὲν αὐτῶν παχίας, ἀειρομένοις τε πόλεμον αὐτῶν, καὶ ὡς ἀυτῶν ἀπολέσθαι ἀυτῶν τῶν, ἀγῶν ἐστῶς Συρηκείας, πόλιτας ἐποίησε.

γλ. Κου. offi. 27,

1 Omitit ἔργα quod respondet precedenti λόγῳ. q. d. Dum verbo illos ad conservandum suum imperium adiuvat, ipse non iam verbis, sed factis illud inuasit. 2 Post hoc autem insperatum lucrum. Id est, Quum autem ei nihil tale sperantis iam tantum bonum obtigisset. 3 Incrementum vigoremque assumpsit.

Hunc in modum ille dignitatem hanc adeptus est. Cleandro autem Patareo, qui septem annos Gelæ tyrannide potitus est, vita functo, (à Sabylo autem viro Gelo fuit interfectus) ibi frater eius Hippocrates suscepit imperium. Quo tyrannidem obtinente, erat illic Gelon prognatus à Teline vate, cum aliis multis, quorum vnus erat Ænesidemus Patarci filius, fatelles Hippocratis: qui non diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus præfectus, nam quibus in bellis Hippocrates obsedit Callipolitanos, Naxios & Zancleos & Leontinos, pugnavitque cum Syracusanis & permultis barbarorum, in iis bellis Gelon extitit vir præclarissimus: adeo ut nulla omnium quas retuli ciuitatum effugerit Hippocratis dominationem; præter Syracusanos. quos pugna ad flumen Elorum superatos Corinthii Corycæique liberauerunt: sub hac tamen condicione, ut Syracusani Camarinam, quæ ipsorum quondam fuisset, Hippocrati traderent. Hippocrates autem quum totidem annos quot frater Cleander tyrannidem obtinisset, illato Siculis bello, ante urbem Hyblam periit. ita Gelon per causam tuendi liberos Hippocratis, Evclidem & Cleandrum, vbi ciues, quod abnuerent dicto amplius audientes esse, prælio vicit, ipse Geloorum imperium adeptus est, liberis Hippocratis dominatu fraudatis. 2 Post hoc commentum, quosdam Syracusanos, qui Gamoti vocabantur, à plebe suisque seruis qui Cyllyrii nominabantur eiectos, in patriam ex urbe Casimena reducendo, potitus etiam est ipsis Syracusis. nam ei venienti plebs Syracusana & urbem & seipsam dedit. Quam Gelon vbi accepit, Gelam quam tenebat minoris faciens, Hieroni fratri demandavit, sibi que Syracusas habuit, & quidem pro omnibus urbibus. ideoque ea ciuitas confestim excurrit atque propagata est. nam deductis eo Camarinæis omnibus Gelon ciuitatem dedit, Camarina euersa: dimidioque & eo amplius Geloorum itidem ut Camarinæis fecit. Necnon Megarensum qui sunt in Sicilia, quum obsedi ad deditionem venissent, locupletissimos quosque, qui bellum ei intulerant, & ob id se interfectum iri putabant, Syracusas traduxit, ac ciuitate donauit:

CLIV

CLV

CLVI

at plebem

at plebem
uendi fuer
li se passu
ductam ve
randam.
qui sunt in
stinguer
fecit qu
plebis re
ne magni
Ad quem
quam Syr
ta loquit
& Athen
fere ad
aduersus
sti bellu
bus Hell
omnes
per simu
rendi no
habeat o
suam pot
potentia
tio, qu
pem iis
cant, cam
cta enim
manus,
nos: qu
rint, ali
superer
periculu
eat. Ne
nos præ
uentur
nobis na
psum tur
læcus pler
dixere. Q
tus in hac
quit, insol
aui estis
dam aduer
ipsi me or
tum ba
nam dum
bus certan
necis Dor
stans exig
adiutorem
vobis mag
luptates p
adiuandi
riana exig

1 His v
fuerit. 1
prouenit

at plebem Megarensē quæ belli mouendi fuerat expers, quæque nihil mali se passuram expectabat, Syracusas adductam venundedit, ex Sicilia asportandam. Idem hoc fecit Eubæensibus qui sunt in Sicilia, proceres à plebe distinguens. Hoc autem ideo de vtrisque fecit quod arbitraretur contubernium plebis rem esse molestissimam. Ea ratione magnus tyrannus effectus est Gelon. Ad quem legati Græcorum, posteaquam Syracusas coramque venerunt, ita loquuti sunt, LACEDÆMONII pariter & Athenienses eorumque socii nos misere ad te in societatem assumendum aduersus barbarum. nam profusus audisti bellum Græciæ inferre, iuncto pontibus Hellesponto, virum Persam, secum omnes Eoas ex Asia copias ducentem: per simulationem belli Athenis inferendi nos inuadentem, quum in animo habeat omnem Græciam redigere in suam potestatem. Tu igitur, cui magna potentia adest, nec minima Græciæ portio, quum sis Siciliae princeps, ferro opem iis qui Græciam à seruitute vindicant, eamque vna cum illis liberato. Coacta enim cuncta Græcia, erimus magna manus, pugnaque pares inuadentibus nos: quod si è nobis alii proditores fuerint, alii otiosi sedeant, id syncerum quod supererit Græciæ, exiguum erit. vnde periculum est ne omnis Græcia pessum eat. Neque enim speraueris Persam, si nos proelio superauerit, ad te non esse venturum: quinimo hoc ante caueris. nobis nanque opem ferendo, temeripsum tutaris. Rei bono consilio gestæ lætus plerunque est exitus. Hæc legati dixerunt. Quibus respondens Gelon, multus in hac oratione fuit, Viri Græci, inquit, insolentem habetis orationem. qui ausi estis me adire, hortantes ad incundam aduersus barbarum societatem: quum ipsi me orantem prius aduersus exercitum barbaricum recusaueritis socium. nam dum mihi erat cum Carthaginensibus certamen, incumbenti ad vltionem necis Doris Anaxandridæ filii de Ægestanis exigendam, offerebamque me adiutorem ad liberanda emporia, vnde vobis magna emolumenta atque voluptates prouenerant, vos neque mei adiuuandi, neque vltionis de nece Doriana exigendæ gratia venire voluistis.

Ἰδὴ μὲν τῶν Μεγαρέων, ὅσα ἔοντα μετὰ τὸν πόλεμον τούτου, ὅσα δὲ προσδεκόμενον κακὸν οὐδὲν πείσασθαι, ἀγαθὴν καὶ τούτοις ἐς τὰς Συρηκούσας, ἀπέδοτο ἐπὶ ἑξαγαγῆ ἐκ Σικελίης. τούτου δὲ τῶν καὶ Εὐβοέας τῶν ἐκ Σικελίης ἐποίησε διακρίνας. ἐποίησε δὲ τούτῳ τούτοις ἀμφοτέρως, νομίμως δὴ μὲν εἶς σιωπήματα ἀνεπίστατον. Τοιοῦτα μὲν ἔστω τύραννος ἀγεθήναι μέγας ὀγέλων. ὅτε δὲ ὡς ἀγγελοὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπικέ-
 10 ἀρῆς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτὰς εὐχρίεις, ἐλεγον ταῦτα, Ἐπεμψάμεν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι, καὶ τούτων σύμμαχοι, πρὸς βαρβαροὺς σε πρὸς τὸν βαρβαρον. Ἐγὼ γὰρ ὅτιόντα ὅτι τὴν Ἑλλάδα πρῶτος κούπω θάνατον, ὅτι Πέρσης αὐτῶν μέμλει, τῶν δὲ Ἑλλήνων, καὶ ἐπάγων πρῶτος ἔπειθ' ἡμῶν ἐστὶν ἐκ τῆς Ἀσίας, στρατηλατεύει ὅτι τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἄλλοις μὲν ποιδύμενος ὡς ἐπὶ Ἀθηνῶν ἐλαύνει, ἐννοῶ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἑαυτῶν ποιήσασθαι. σὺ δὲ
 20 δυνάμιός τε ἡκεις μεγάλης, καὶ μοῖρ' αἰτιῆς Ἑλλάδος ὅσα ἐλάττω μετὰ ἀργυρίῳ γε Σικελίης βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῖσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ σιωβητέρου. αἰὲς μὲν γὰρ ἡμοῖσι πᾶσα ἡ Ἑλλάς, χεῖρ μεγάλη σιωάγεται, καὶ ἀξιομαχοὶ γινόμεθα τοῖσι ὅτιοισι. ἡ δὲ ἡμέων ἀμὲν κατὰ πρῶτον διδώσι, ἀμὲν δὲ μὴ γέλωσι ἡμῶν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἢ ὀλίγον, τῶν δὲ ἡδὴ δεινὸν γίνεταί, μὴ πείσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσης, ἡμῶν κατὰ πρῶτον ἡμῶν Πέρσης μάχη κρατήσας, ὡς ἰσχυρῶς
 30 ξει πρὸς σέ γε, ἀλλὰ πρὸς τούτου φύλαξαι. βοήθειαν γὰρ ἡμῖν σιωτὰς ἡμῶν ἐπὶ τῶν δὲ βουλομένων πρὸς ἡμῶν τελευτῆ ὡς ἐπιπέσω χεῖρ ἢ ἐθέλει ἐπιγίνασθαι. ἀμὲν τούτῳ ἐλέγον. Ἐγέλων δὲ πολλὰς ἐπέκειντο λέγων ταῦτα, Ἄνδρες Ἑλλήνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτου, ἐπολήσατε ἐμὲ σύμμαχοι ὅτι βαρβαρον πρὸς βαρβαροὺς ἐλθεῖν αὐτοὶ δὲ, ἐμὲ πρῶτον δεηθέντος βαρβαρικῶς στρατοῦ σιωεπάλασθαι, ὅτι μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος σιωῆσι, ὅτι σιγήπλοτος τε Δωρειῶς τῶν Ἀναξιδρυρίδων πρὸς Αἰγυπτίαν φόνον ἐκπαρήσασθαι, ἡσποτείνοντος τε ἀμφοτέρω σιωελευθεροῦ, ἀπὸ ὧν ὑμῖν μεγάλα ὠφέλεια τε καὶ ἐπαυρήσεις γένησιν οὔτε ἐμὲ εἰνεῖα ἤλθετε βοηθήσοντες, οὔτε Δωρειῶς φόνον ἐκπαρήσασθαι.

CLVII

LVIII

1 His verbis, quibus eos vehementer urgebat, usus est, 2 Quum ipsi petenti mihi aduersus exerc. barb. ferre opem recusaueritis. 3 Et obestabar vt pœnas necis Dorici Anaxandridæ filii ab Ægestanis reposceretis, offereb. 4 Commoditates prouenerunt.

ὃ δὲ κατ' ὑμέας, ταδε πρῶτα ὑποβαρβαροισί
 νόμεται. ἀλλ' ὅτι γὰρ ἡμῖν καὶ ὅτι ὁ ἀμεινον κατ-
 ἔσῃ· νῦν δὲ ὅτι ἡμεῖς ἐκλήλυθε ὁ πόλεμος καὶ
 ἀπικταῖς ὑμέας, οὕτω δὲ Γέλωνος μνήσις γένη-
 νε. ἀπμῖν δὲ πρὸς ὑμῶν κυρήσας, ὅτι ὁμοιω-
 σον ἡμῖν, ἀλλ' ἐπίμῳς εἴμι βοηθεῖν, περὶ ἐξομῶς
 δικροσίας τε τεύρεας, καὶ διαρμυεῖος οπλίτας, καὶ
 διαλίλιον ἵππων, καὶ διαλίλιος τοξότας, καὶ δια-
 χιλίους σφραδονήτας, καὶ διαλίλιος ἵπποδρόμοις
 ψιλῶς· οἷον τε ἀπάση τῇ Ἑλλιάων στρατῷ, ἐστὶ
 αὐτῷ ἀπολεμήσωμεν, ὑποδέχομαι πρὸς ἔξιν. ἐ-
 πί δὲ λόγῳ τοῦδε ταδε ὑποίγραμμι, ἐπὶ ὧν στρα-
 τῆς τε καὶ ἡγεμονίᾳ τῇ Ἑλλιάων ἡγήσωμαι
 πρὸς τῷ βαρβαρον ἐπὶ ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὐτ' αὐ-
 τῶν ἐλθῶμι, οὐτ' αὐτῶν ἀλλοῖς πέμψωμι. Ταῦ-
 τα ἀκούσας οὐτε ὑπέχετο ὁ Συάγρῳς, εἶπε τε
 ταδε, Ἡ κε μὲν οἰμώξειν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέ-
 μνων, πυθόμενος Σπάρτην τῶν ἡγεμονίῳ ἀπα-
 ρειεῖσθαι ὑπο Γέλωνος τε καὶ Συρηκοσίων. ἀγ-
 λά τούτου μὲν τῷ λόγῳ μηκέτι μηπαδῆς, ὅπως τῶν
 ἡγεμονίῳ τοῦ ἀποδωσωμεν. ἀλλ' εἰ μὲν βούλεται
 βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴαθι ἐξομῶς ὑπο Λακε-
 δαιμονίων· εἰ δὲ ἄρα μὴ δικαιοῖς ἀρχεσθαι, σὺ
 δὲ μηδέ βοηθεῖ. Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ὅτι ὧν
 εἰ ἀπεστραμμένοις τῶν λόγῳ τῷ Συάγρῳ, τῷ
 τελευτῶν σφι ἔνδε ὄξεφνε λόγῳ, ὧν ἔξινε
 Σπάρτην, οἰεῖδεα καλῶντα ἀνδραπέτω, φιλέει
 ἐπὶ μάχῃ τῷ θυμῶν. σὺ μὲν τοῖς ἀποδεδεῖσθαι ὑ-
 βείσματα ἐν τῷ λόγῳ, οὐ με πείσεις ἀρήμονα
 ἐν τῇ ἀμειβῇ ἡμέσθαι. ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω ἀπέ-
 χεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἰκός καὶ ἐμὲ μάλλον ὑμῶν
 ἀπέχεσθαι, στρατῆς τε ἔοντα πολλαπλασίως ἡ-
 γεμόνα, καὶ νηῶν πολὺ πλῦτων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑ-
 μῖν λόγῳ οὕτω πρὸς αὐτῆς καλῶνται, ἡμεῖς τοῖς
 ὑποεῖξομεν τῷ ἀρχαίου λόγῳ· εἰ τῷ μὲν περὶ
 ἡμεῖς ἡγήσομε, τῷ δὲ ναυτικοῦ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδο-
 νῆ τῷ καὶ ἡγεμονίῳ ἡγεμονίῳ, τῷ περὶ ἐγώ
 γέλω. καὶ ἡ ὑποτακτοῖς ὑμῶν χεῖρων ὅτι ἐξομῶς
 ἡ ἀπέναι συμμαχῶν ἑαίνδε ἐρήμοις. Γέλων μὲν
 δὲ ταῦτα πρὸς εἰνέτο. Φθὰς δὲ ὁ Ἀθηναί-
 ων ἀγγῆος τῷ Λακεδαιμονίων, ἀμειβεῖ τῷ
 βασιλεῖ Συρηκοσίων, ὅτι ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλ-
 λὰς ἀπέπεμψεν ἡμέας πρὸς σε, ἀλλὰ στρατῆς σὺ
 ὅπως μὲν στρατῆς πέμψῃς μὴ ἡγεμόνος τῷ Ἑλλά-
 δος, ὅτι πρὸς φάνεις ὧν ἡ στρατηγῆς αὐτῆς, γλίχεται.

Itaque quantum in vobis est, omnia hæc à barbaris possidentur. Verū nobis hæc in melius reciderunt. 2 nunc quoniam circumvenit vos atque attigit bellum, ita demum Gelonis memoria facta est. Sed contemptus à vobis, non ero vestri similis: sed paratus sum ad opem ferendam ducentarum triremium, & viginti millium armatorum, ac duum millium equitum, totidemque ferentariorum, totidemque levis armaturæ, totidem sagittariorum, totidem funditorum. Sed & rem frumentariam cunctis Græciæ copiis, donec fuerit debellatum, suppeditaturum me recipio. Sed ea lege hæc polliceor vt ego sim aduersus barbarum Græcorum imperator: aliter neque ipse venirem, neque alios mitterem. Ea Syagrus audiens, non tulit: sed, O quam ciularet, inquit, Pelopides Agamemnon, si audiret Spartiatis imperium subdidisse Geloni atque Syracusanis. Tu vero ne feceris huius rei mentionem amplius, sed si tibi animus est opem ferendi Græciæ, esto sub imperio Lacedæmoniorum: si dedignaris subesse, non habe animum opem ferendi. Ad hæc Gelon vbi vidit verba Syagri auersa, hanc ad extremum protulit orationem, Hospes Spartiata, contumeliæ homini factæ solent irritare indignationem. verum tu contumeliosis in me verbis inuehens, non tamen induces me ad vicem contumeliose reddendam. Sed quando vos ita imperium amplectimini, multo me magis quā vos decet illud amplecti, qui multo maiorum copiarum ac plurium nauium imperator sum. Ceterum, quoniam ista oratio vestra in contrarium nititur, nos aliquantum à superiore nostra oratione decedemus: Si vos terrestribus copiis præfueritis, ego nauticis præero: sin vos mari imperitare iuuat, ego terrestribus copiis imperitare volo. Ex quo oportet vos aut alterutra harum rerum esse contentos, aut his sociis destitutos abscedere. Hanc Gelon condicionem offerebat. Cui nuncius Atheniensis Lacedæmonios anteuertens, ita respondit, Rex Syracusanorum, Græcia nos ad te misit, non imperatorum indiga, sed exercitus: tu vero præ te fers non missurum te exercitum, nisi sis Græciæ imperator: videlicet vt illi imperes affectas.

1 Itaque per vos quidem hæc omnia barbari possideant licet. id est, Per vos non stetit quin hæc omnia nunc à barbaris possideantur. 2 Nunc postquam translata sunt ad vos belli gerendi vices, ita demum Gelonis recordati estis. Atenim dedecore à vobis affectus, vos nequaquam imitabor: sed opem ferre paratus sum ducentarum triremium, &c. Est iam ad verbum, Suppeditans ducentas triremes, & viginti millia armat. eodemque modo deinceps. 3 Lacedæmoniorum nuncium antevert.

Itaque

Itaque q
 tiner qua
 pælle po
 nienlibus
 bus. Lac
 dendam
 tum auc
 scis vt v
 nos, etiam
 permittit
 niam mun
 id velint
 bus non c
 conceder
 stra 2 plu
 possidere
 cedetem
 antiquiss
 rum qui
 quibus v
 exercitu
 3 verificat
 dedecus
 Gelon il
 nienfis,
 qui subin
 nihil cede
 quam cel
 renunciat
 exaruisse
 quom esse
 innuebat
 quodam
 inita secu
 Gelonis
 profecti
 quidem il
 ro essent,
 lerandum
 loponne
 qui Sicilia
 aliam ini
 Persam tra
 fit cum
 Scythia
 nia ac plac
 quo casur
 vinceret,
 que & a
 bus Gelon
 Græci,
 Hic Cad
 rannidem

Itaque quantum ad eam partem pertinet qua cuncto Græcorum exercitui præesse postulas, suffecerit nobis Atheniensibus silentium agere, intelligentibus. Laconem fore idoneum ad reddendam pro utrisque rationem: quantum autem ad illud attinet, quod poscis ut vniuersæ classi præsis, ita habet: nos, etiam ut Lacon permittat, non esse permitturos præesse te classi nostrum enim munus hoc est, nisi Lacedæmonii id velint: quibus præesse classi volentibus non contradiceremus, alteri vero concederemus nemini. nam alioqui frustra plus navium quam ceteri Græci possideremus, si Syracusanis imperium cederemus, qui sumus Athenienses, & antiquissimæ originis, solique Græcorum qui nunquam solum vertimus: è quibus virum instruendo ornandoque exercitu aptissimum Homerus etiam versificator ait Ilium venisse: ut non sit dedecus nobis ista commemorare. His Gelon ista respondit, Hospes Atheniensis, apud vos qui præsent habetis, qui subsint nõ habetis. Quocirca quum nihil cedere sed totum obrinere velitis, quam celerrime hinc retro abscedatis, renunciaturi Græciæ, ver ex anno illi exaruisse. Cuius dicti sensus hic est, quum constet probatissimam anni partem esse ver, talem esse suum exercitum innuebat, quo Græcia priuaretur, quasi quodam vere, quod illi exaresceret, non inita secum societate. Hoc responso Gelonis accepto nuncii Græcorum profecti sunt. Post hæc Gelon timens quidem ille Græcis, ne impares barbaro essent, tamen indignum atque intolerandum sibi ratus ut profectus in Peloponnesum subisset Lacedæmoniis, qui Sicilia tyrannus esset, omiffa hac via aliam iniiit. Nam vbi primum audiit Persam transmiffisse Hellespontum, misit cum tribus 7 biremibus Cadmum Scythis filium Coum, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad obseruandum quo casura esset pugna: ut si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: sin vincerent Græci, rursus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus quum tyrannidem Coorum à patre accepisset

ὅσον μὲν νῦν πῶτος τῶν Ἑλλήνων στρατὸς ἐδέου ἠγέ-
 εσθαι, ἔξήκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίαν ἔ-
 χειν, ὅτις αὐτοῖσι ὡς ὁ Λάκων ἰκανὸς τοῖς ἐμμελεῖ-
 σσασθαι, καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀπολογίωμος. ἐπεὶ
 τε ἡ ἀπάσις ἀπελαυνόμενος δέεαι τῆς ναυτικῆς
 δεξιῆς ἀρχεῖν, οὕτω ἔχει τοῖσι, οὐδ' ἢ ὁ Λάκων ἐπ-
 εῖν τοῖς ἀρχεῖν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν. ἡμετέρη γὰρ
 ἔστι αὐτῆ γε μὴ αὐτέων βουλομένων Λακεδαιμονί-
 ων. οὗτοι μὲν ἂν ἠγέσθαι βουλομένοι οὐκ αὐ-
 10 υτείνομεν, ἀλλὰ ἡ πῆσομεν ὁ δὲ ἐν ναυαρχεῖν.
 μάττω γὰρ αὐτῶδε πάλαι Ἑλλήνων στρατὸν πλεί-
 στον εἶπεν ἑκτετατοῖσι Συρηχεσίοισι ἐόντες Ἀθη-
 ναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἠγεμονίης, δεχασίωτατον μὲν
 ἔθνος πῆροχοίμοι, μῆνοι ἡ ἐόντες οὐ μετὰ μᾶτα Ἑλ-
 λήνων. τῆς καὶ Ὀμηροῦ ὁ ἐποποιὸς ἀνδρα ἀρίστον ἐ-
 φησε εἰς Ἴλιον ἀπικέσθαι, ἄξια τε καὶ ἀκαχοσμήται
 στρατὸν. ἔτω οὐκ ὄνειδος ἡμῖν ἔστι ὁ δὲ ἐν λέγειν τοῖς
 20 τοῖσιν αὐτοῖσι. Ἀμείβετο Γέλων τοῖσι δε, Ζεῖνε Ἀθηναῖοι,
 ὑμεῖς οἴκατε τῶν ἀρχόντας ἔχειν, τῶν δὲ ἄρχομένων
 οὐκ ἐπέπει τοῖσι ὁ δὲ ἐπὶ πέντες ἔχειν ὁ πῶν ἐτέλε-
 τε, οὐκ αὐτῶ φάνοιτε τῶν ἄρχων ὀπίσω ἀπαλασ-
 σόμενοι, καὶ ἀγγέλλοντες τῆ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τῶν οἴων
 ὁ ἄρ αὐτῆ ὄξαρ ἀρῆ; ὁ δὲ ὁ νόος τῶ ρήματος, ὁ
 ἐτέλε λέγειν. δὴ γὰρ ὡς ἐν τῶ οἴων τῶ ὄξαρ
 δοκίμοτατον, τῶ τῶ Ἑλλήνων στρατῆς, τῶ ἐωυτῶ
 στρατῶν. πελοποννησίων τῶ Ἑλλάδα τῆς ἐωυτῶ
 συμμαχίης, εἶνα ζε ὡς εἰ τῶ ἄρ ἐκ τῶ οἴων τῶ
 ὄξαρ ἀρῆ μὲν εἶν. Οἱ μὲν δὲ τῶ Ἑλλήνων
 ἀγγέλοι τῶ τῶ Γέλωνι χηματα πῶσοι
 30 ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς τοῖσι δείσι μὲν πε-
 εἰ τοῖσι Ἕλλησι μὴ οὐ διώδεται τῶ βαρβαρον ὑ-
 ἀρβαλέσθαι, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀναχετὸν ποιησάμενος
 ἔλθων εἰς Πελοπόννησον ἀρχεσθαι. ὑπὸ Λακεδαί-
 μονίων, ἐὼν Σικελίης τυραννος, αὐτῶ μὲν τῶ ὄξαρ
 ἡμέλιση, ὁ δὲ ἄλλης εἶχετο. ἐπεὶ τε γὰρ ἄρχισα
 ἐπύσετο τῶ Πέρσιω ἀρβαροκτότα τῶ Ἑλλήσπον-
 τον, πέμπει πεντηκοντέροισι τῶσι Κάδμον τῶ Σκύ-
 θεω, ἀνδρα Κάδον, εἰς Δελφοῖς, ἔχοντα χηματα
 πολλὰ, καὶ φιλίους λόγους, καραδοκῆσοντα τῶ μᾶ-
 40 χῶν, ἡ πεσέεται καὶ ἡ μὲν ὁ βαρβαρος νικᾷ, τῶ τε
 χηματα αὐτῶ δίδοναι, καὶ γὰρ τε καὶ ὕδαρ, τῶ
 ἀρχεῖ ὁ Γέλων ἢ δὲ Ἑλλήνες, ὀπίσω ἀπά-
 χειν. Οἱ δὲ Κάδμος εἶπεν, πρὸς τῶν τῶν πα-
 ραδδῆσάμενος τῶ παρῶ τῶ τῶ τυραννίδα Κάδον,

1 At nos ad illam quidem tuam petitionem qua vniuersi Græcorum exercitus imperium postulabas, silentium tenuimus, contenti Lacedæmoniorum responso esse volentes, quod pro utrisque sufficere posse sciebamus: iam vero, quum tu vniuerso imperio exclusus, postquam denegatum tibi est vniuersum imperium, nauale postules, ita habeto, nos ne permittente quidem id Lacedæmonio, permitturos. 2 Legit τῶν ἀρχόντων, non πῶσοι. 3 Poeta 4 Vos, qui imperent habere videmini, at quibus imperetur, non item. 5 Exemptum esse. Vel, ablatum esse. 6 Sicut ver in anno præcellere constat, ita suum exercitum Græco præcellere. Ideoque Græciæ, quæ sua societate priuaretur, idem contingere dicebat ac si ei ex anno ver exemptum esset. 7 Nauibus quinquagenum remorum.

διβελκίμω, ἐκίων τε εἶ, καὶ δεινὸν ὄπτιόντος ὁδόνος,
 ἀλλ' ὑπὸ δεικασίῳ, ἐς μέσον Κώοισι καταθείς τ'
 21. περὶ
 ἀρχὴν, οἴχετο ἐς Σικελίαν. ἔνθα μὲν Σαμίῳν ἔρχε-
 τε καὶ κατείχετο πόλιν Ζαγκλίαν τ' ἐς Μεσσηνίαν με-
 ταβαλοῦσαν ὕνομα. τῶτον δὴ ἦν ὁ Γέλων Κἀ-
 δμων καὶ τοῖσδε ἔστω ἀπικόμῳ, διὰ δεικασίῳ,
 πλὴν ὅτι ἀλλῶς δὴ οὐ σιωπῆδε εὐδοσαν, ἐπεμπε. ὅς ὄπτι
 τοῖσι δὴ οἰοῖσι δεικασίῳ τοῖσι δὲ εὐνοῖσδε ἔργασθῶσι, καὶ
 ὅδε ὅσκι ἐλφίχον ὑπεῖν ἐλείπετο. κρητῆσας γὰρ
 μεγάλων χρημάτων, τῶσδε οἱ Γέλων ἐπέταραπερ, πα-
 10
 ρεὸν καταχράσασθαι, ὅσκι ἐθέλησε. ἀλλ' ἐπὶ οἱ Ἑλλῆνες
 ἐπεκράτησαν τῆ ναυμαχίῃ, καὶ Ξέρξης οἴχετο ἀπέ-
 λαύων, καὶ δὴ καὶ ἐκείνος ἀπὶ κετο ἐς τ' Σικελίαν,
 διὰ πόρτα ἀχρήματα ἄγων. λέγεται ὅτι καὶ ἄδε
 ὑπὸ τῶσδε Σικελίῳ οἰκηθῶν, ὡς ὁμῶς καὶ μέλλων
 ἀρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ Γέλων, εὐβοήθησε
 αὐ τοῖσι Ἑλλῆσι, εἰ μὴ ὑπὸ Θήρωνος τῆ Αἰνησιδῆ-
 μου Ἀκρηγαντίνων μοιναρῶν ἔζελαθεῖς ἔξ Ἰμέ-
 ρης Τηέλλος ὁ Κεῖνίωπου, τῆσδε ἔων Ἰμέρης, ἐ-
 20
 πῆγε ἔστω αὐτῶν ὅσκι χροῖνον τῶτον, Φοινίκων, καὶ Λιβύ-
 ων, καὶ Ἰβήρων, ἔ Λίγων, καὶ Ἑλισύκων, ἔ Σαρδύ-
 νων, καὶ Κυρνίων τεύχοντα μυριάδας, καὶ ἔρατησθῶν
 αὐτέων, Ἀμίλχαν ὅσκι Ἄννανος, Καρχηδονίων εὐνοτα
 βασιλῆα. καὶ ἔφην τε τ' εὐνοτῶ ὁ Τηέλλος ἀναγνώ-
 ρας, καὶ μέλισσα ἔξ τ' Ἀναξίλειω ὅσκι Κρητίνεω παρ-
 θυμῶν, ὅς Ρηγῆ εὐνο τῶσδε, καὶ εὐνοτῶ τέκνα διείς
 ὁμήρης Ἀμίλκα, ἐπῆγε μιν ὅπτι τ' Σικελίαν, ἡμι-
 278
 ρέων τῶσδε πενθερῶ. Τηέλλος γὰρ εἶχε θυγατέρα Ἀνα-
 ξίλειω, τῆσδε ἔνομα ἰὼ Κυδίωπη. ἔτω δὴ ὅσκι οἶον τε
 ἀρόμῳ Γέλωνα βοηθῆν τοῖσι Ἑλλῆσι, διὰ πόρτα
 ἐς Δελφοῖσδε ἀχρήματα. Περὶ δὲ καὶ ἄδε λέγουσι,
 ὡς σιωπῆ τ' αὐτῆσδε ἡμέρης ἐν τε τῆ Σικελίῳ Γέλωνα
 καὶ Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλχαν ὅσκι Καρχηδόνιον, καὶ
 ἐν Σαλαμῶνι ὅσκι Ἑλλῆνας τ' Πέρσιω. τ' ὅσκι Ἀμίλ-
 χαν, Καρχηδόνιον εὐνοτα παρὲς παρὲς, μὴ ἔσθην δὲ
 Συρηκούσιον, βασιλεύσαντά τε κατ' ἀνδραγαθίῳ,
 Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τε ἔχρησε, καὶ ὡς εὐνοτῶ
 τῆσδε μαχίῃ, ἀφανισθῶσδε πνθάνομα. οὐτε γὰρ ζῶντα,
 ἔτε διποθάνοντα φανῆσαι ἔδαμοδ γῆσδε ὅσκι πῶσδε ἐπ-
 30
 ἔξελεθῶν διζήμερον Γέλωνα. ἔστι ὅσκι αὐτέων Καρ-
 χηδονίων ὅδε ὁ λόγος λεγόμενος, εἰκόνι χρεωμένων,
 ὡς ὅσκι μὲν βαρβαροῖ τοῖσι Ἑλλῆσι ἐν τῆ Σικελίῳ ἐ-
 μάχοντο, ἔξ ἵοις ἀρξάμενοι μέγρι δειλῆσδε ὄψης
 ὅπτι ὑπὸ τῶσδε γὰρ λέγεται ἐλκῶσαι πλὴν σύσασιν.
 ὁ δὲ

satis validam, nullo aduerso casu, sed
 ob iustitiam, sua sponte eam in media
 ciuitate deposuit, atque in Siciliam abiit.
 vbi vna cum Samiis urbem Zanclam
 (cuius nomen in Messanam mutatum
 est) tenuit atque incoluit. Hunc Cad-
 mum, eò hunc in modum profectum,
 Gelon ob iustitiam quam illi ex aliis re-
 bus adesse nouerat, Delphos misit: cuius
 hominis inter alia quæ edidit opera ius-
 ta, hoc non in postremis reponitur,
 quod tantum pecuniæ à Gelone com-
 missum interuertere quum posset, no-
 luit, sed posteaquam Græci pugna naua-
 li superiores extitere, Xerxesque cum e-
 exercitu abiit, ipse in Siciliam rediit cum
 omni pecunia. Fertur autem & hoc ab
 CLXV
 iis qui Siciliam incolunt, Gelonem in-
 ducto ad obtemperandum Lacedæmo-
 niis animo, fuisse latitum Græcis auxi-
 lia, nisi Terillus Crinippi filius eiectus
 ex Himera, vbi erat tyrannus, à Thero-
 ne Ænesidemi filio Acragantinorum
 monarcho, adduxisset per id tempus
 20
 Phœnicum & Libyum & Iberorum &
 Ligyum & Elisycorum & Sardonium &
 Cyrniorum trecēta millia, duce eorum
 Amilcare Hannonis filio Carthaginē-
 sium rege: quos Terillus abduxerat cum
 persuasos hospitii necessitudine, tum
 præcipue prompta animi voluntate An-
 axilai Citinei filii, Rhegini tyranni,
 qui filios suos Amilcari obsides dedit,
 vlciscendi foceri causa. habebat enim
 Anaxilaus in matrimonio Terilli filiam,
 nomine Cydippam. Ita Gelonem, quum
 nequiret auxilia Græcis ferre, Delphos
 30
 misisse pecuniam. Præterea aiunt iidem
 contigisse vt eodem die Gelon & The-
 ron Amilcarem Carthaginensem in Si-
 cilia superarint quo Græci in Salamine
 Persam. Quinetiam Amilcarem, qui à
 patre quidem Carthaginensis, à matre
 vero Syracusanus erat, & ob virtutem
 rex Carthaginensium, quum conflixis-
 set, prælio victum, è conspectu fuisse ab-
 latum audio, nec vsquam gentium aut
 viuum aut mortuum comparuisse. om-
 40
 nia enim Gelonem indagando collu-
 strasse. Apud ipsos autem Carthagi-
 nenses illius imaginem colentes, hæc
 fama est, dum barbari cum Græcis in
 Sicilia ab aurora ad crepusculum si-
 ne intermissione pugnarent, (tan-
 diu enim extractum fuisse prælium)

1 Bene stabilitam, vel, constitutam, nulla premente calamitate, sed iustitiæ exercendæ studio, vel, sed iustitiæ amore, ad ver-
 bant, Sed pra iustitiâ, in medium Cois proposuerat, & in Siciliam discesserat.

interea

interea Amilcarem in castris permanentem sacrificasse atque litasse, solida corpora¹ aggerentem in ingentem pyram: sed conspectis suis in fugam versis, ut erat in faciendis sacris occupatus, sese in ignem misisse, atque ita combustum è conspectu sublatum. Cui, siue hoc modo, ut Phœnices, siue alio, ut Carthaginenses & Syracusani memorant, ex oculis ablato, nunc Carthaginenses sacrificant, extructis monumentis, cum alibi in omnibus suis coloniis, tum præcipue in ipsa Carthagine. Hætenus quæ ad Siciliam attinent. **C**Corcyraei autem aliud nunciis responderunt, aliud fecerunt. nam quum eos iidem nuntii qui in Siciliam ierant, adissent, & iisdem quibus Gelonem verbis alloquuti fuissent, polliciti sunt confestim se auxilia missuros ac præsidio futuros, negantes sibi Græciam neglectui habendam de salute periclitantem: quæ si collaberetur, nihil aliud sibi superesse quam ut primo quoque die ferirent: ideoque sibi, quoad possent, illam esse adiuuandam. Hæc illi aspectu speciosa responderunt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, sexaginta naues instruxere: ægreque digressi, Peloponneso applicauere, ac circa Pylon ac Tanaron oræ Lacedæmoniorum naues in statione statuere: obseruantes & ipsi bellum quo caderet, desperantes fore ut Græci superarent, sed opinantes Xerxem multo superiorem victæ Græciæ imperaturum.² Itaque curauere ut hæc verba apud Persam facerent, Adhortantibus nos Græcis ad hoc bellum, rex, quod non minimum & copiarum & nauium, sed plurimum secundum Athenienses habemus, tamen aduersum te ire nolimus, aut quippiam tibi molestiæ facere. Hæc dicendo sperabant se plus aliquid quam ceteros ablaturus. quod etiã (ut mihi videtur) contigisset. Ad Græcos autem excusationem parauere, qua etiam vsi sunt. accusantibus enim Græcis quod opem non attulissent, dixere sexaginta se trimeres armauisse, sed per vêtos etresias superare Maleã nequisse.³ Atq; ita ad Salaminẽ se non cõtulere, nec vllius cladis pugnae navalis participes fuere. Et isti quidem ita Græcos à se summouerunt. **C**Cretes autem,

ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν ταύτῃ τὰ χεῖρα μύρων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἔθυσεν καὶ ἐκαλλιέρετο ἐπὶ πυρῆς μεγάλης, σώματα ὄλα καταγίζων ἰδὼν δὲ Ἐπιπὴν τῷ ἑαυτοῦ γινωσκόντων, ὡς ἔτυχεν ἑπιπίνδων τοῖσι ἰερίοι, ὡς ἑαυτὸν ἐς τὸ πῦρ. οὕτω δὲ κατακαύθη τὰ ἀφαιδύωαι. ἀφαιδύθη δὲ Ἀμίλκας ἔσπασε εἴτε τοιοῦτα (ὡς Φοίνικες λέγουσι) εἴτε ἕτερα, (ὡς Ἰ Καρχηδόνιοι) τὸ το μὲν ἄλλοι, τὸ δὲ μὴ ματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῆσι πόλεσι τῷ ἄπο- κίδων ἐναρτῆ τε μέγιστον Καρχηδόνιοι. Τὰ μὲν ἄπο Σικελίης, ἑσθῶτα. Κερκυραῖοι δὲ τὰ δὲ ἑσθῶτα κενά μὲν τοῖσι ἀγγήοι, τοῖα δὲ ἐποίησαν καὶ γὰρ ταῦτες πρὸ λαμβανόν ἄλλοι οἴοντο καὶ ἐς Σικελίῳ ἀπικόντο, λέγοντες εὐδὲ αὐτοὺς λέγουσι εὐδὲ καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. Ἐ δὲ πρὸς αὐτὴν κα μὲν ἑσθῶτα πέρμεν τε καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες ὡς οὐ σφι πειροσθέν ἔστι ἡ Ἑλλάς ἀπολλυμένη (ὡ γὰρ σφαλῆ, σφείς γε εὐδὲν δῆλο ἢ δουλοῦσιν τῆ σφῶτη τῷ ἡμερῶν) ἀλλὰ ἡμφορητέον εἴη ἐς τὸ δυνατώτατον. ἑσθῶτα μὲν οὕτω δὲ πρὸς ἑσθῶτα. ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθεῖν, δῆλα γοέοντες, ἐπλήρωσαν νέας ἐξήκοντα. μόνις δὲ αἰαθόντες, πρὸς ἑσθῶτα τῆ Πελοποννήσῳ. καὶ πρὸς Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνέκασθον τὰς νέας, καραδοχέοντες καὶ οὗτοι ἑσθῶτα πόλεμον, ἢ πεσέεται ἀελοσθέντες μὲν εὐδὲ Ἑλλίνας ἑσθῶτα λέεσθαι, δοκέοντες δὲ ἑσθῶτα Πέρσιω, κατακρατήσαντα πολλόν, ἀρξέειν πάσις τῆς Ἑλλάδος. ἐποίησαν ὡν ἐπίτηδες ἵνα ἔχῃσι πρὸς ἑσθῶτα Πέρσιω λέγειν τοῖα δὲ, Ὡ βασιλεύ, ἡμεῖς, πρὸς λαμβανόντων τῷ Ἑλλίωων ἡμεῖς ἐς ἑσθῶτα πόλεμον τὸτον, ἔχοντες δυνάμιν εὐδὲ ἐλαχίστω, εὐδὲ νέας ἐλαχίστας πρὸς ἑσθῶτα ἀν, ἀλλὰ πλείστας, μετὰ γε Ἀθηναίους, ἐκ ἑσθῶτα ἑσθῶτα ἐναντιούσθαι, εὐδὲ πᾶποθύμιον ποιῆσαι. τοῖα ἑσθῶτα λέγοντες, ἡλπίζον πλεονὴ τῷ δῆλων οἴσθαι. τὰ πρὸς αὐτὴν ἔχρητο, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ εὐδὲ Ἑλλίνας σφι σκῆψις ἐπιποίητο, τῆ πρὸς δὴ καὶ ἐχρησαν. αἰμωμένων γὰρ τῷ Ἑλλίωων ὅτι εὐδὲ ἐβόηθον, ἔφασθαι πληρωσθαι μὲν ἐξήκοντα τεύχεας, ἑσθῶτα δὲ ἐπιοσίων ἀνέμῳ ἑσθῶτα λέειν Μαλέω εὐδὲ οἰοί τε χῆσθαι. οὕτω εὐδὲ ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμίνα, καὶ εὐδὲ μὴ κακότητι λειφθῆσαι τῆς ναυμαχίης. οὗτοι μὲν οὕτω διεκρούσαν εὐδὲ Ἑλλίνας. Κρήτες δὲ,

CLXIX

LXIX

¹ Adolentem in pyra ingenti. ² Operam igitur dabant, vel, de industria id faciebant, ut possent hæc Persæ dicere, Nos, ô rex, quum ad hoc bellum Græci assumerent, pro, aduocarent, licet potentiam non minimam haberemus, & non paucissimas naues suppeditare potuissemus, sed plurimas secundum Athenienses, aduersum te ire n. ³ Atque ita factum fuisse ut Salaminem non peruenirent: & quod à pugna navalī abfuisent, in eo se minime malitia vlla vsos fuisse.

ἐπεὶ τὲ σφῆας πῦρελάμβανον ὅτι τῆτοιαι τα-
 ρέντες Ἑλλήων, ἐποίησαν τοῖονδε πέρφαντες κοι-
 νῆ θεοπροπίαις Δελφοῖς, τὸ θεὸν ἐπὶ πρώτων εἰσφι
 ἀμεινον γίνεται τιμωρέοισι τῆ Ἑλλάδι. ἢ ὅ Πυθίη
 ἔπειτα κρινάτο, ὡς νῆπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ἰμῖν
 ἐκ τῆς Μενελάω τιμωρημάτων Μίνως ἐπέμψε,
 μινύων δακρύματα. ὅτι ὅ μὲν ἔσω ἐξεσφῆξαν
 το αὐτῶ ὅτι Καμίκω θάνατον ἠρόμενον, ὑμεῖς δὲ
 κείνοισι τὴν ἐκ Σωάρτης ἀπαρθεῖσαν ἑσῶ ἀν-
 δρὸς βραβαρὸς γυναικα. τῶτα ὅ Κρήτες ὡς ἀπ-
 10 ἐνεργήσαντα ἠκούσαν, ἔρχοντο τῆς Ἰμφοῖς. Λέ-
 γεται γὰρ Μίνω κτ' ζήτησιν Δαίδαλου ἀπικόμε-
 νον ἐς Σικελίω, τὴν νῦν Σικελίω καλοῦσθαι, ἀ-
 279 ποθανθῆν βιαίω θανάτω αἰὰ δὲ χερσὶν Κρήτας, θεοῦ
 σφε ἐποτρυνώσας, πύτας, πλὴν Πολιχνιτέων τε
 καὶ Πρασιῶν, ἀπικόμενοις ἐσὼ μεγάλω ἐς Σικα-
 νίω, πολιορκεῖν ἐπ' ἔτεα πέντε πόλιν Καμικον (τὴ
 κατ' ἐμὲ Ἀκραγαντιῶν ἐρέμοντο) τέλος δὲ, ἔδυ-
 ναμέροις οὔτε ἐλεῖν, οὔτε ἄσμενέιν, λιμῶ σινω-
 φάσας, ἀπολιπόντας οἴχεσθαι. ὡς δὲ κτ' Ἰηπυ-
 20 γίω ἠμέσθαι πλώοντας, ἔσω λαβόντα σφῆας χει-
 μῶρα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν. σινωαραρθέν-
 των δὲ τῶν πλοίων, (σὸ δὲ μίω γὰρ σφι ἐπὶ κρη-
 μίω ἐς Κρήτιω φαίνεσθαι) ἐν ταῦτα Ἰέλιω πόλιν
 κίσσαντας, καταρμεῖναι τε καὶ μεταβηόντας, ἀν-
 ἴ μὲν Κρητῶν, Ἰηπυγας Μεσαπίοις ἠμέσθαι,
 ἀνὴ δὲ τῆ ἐν νησιώτας, ἠπειρώτας. ἀπὸ δὲ Ἰέλις
 πόλιος τὰς ἄλλας οἰκῆσας, τὰς δὲ Ταραντιῶν χερ-
 νῶ ὕστερον πολλῶ ἄξαις αἰντες, πρὸς ὁπλισμῶν με-
 γάλως. ὡς τε φόνος Ἑλλήων ἐς μέγιστος ἐστ' ἐν
 30 ἐν ἡμέτερο πύτων τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν, αὐτέων τε Ταραν-
 τίνων καὶ Ρηγίνων οἱ ἔσω Μικύθου τῆ Χοίρου
 ἀναγκάζομενοι τῶν ἀσάν, καὶ ἀπικόμενοι Ἰμφο-
 ρῆ Ταραντινοῖσι, ἀπέθανον πεισῆλιοι οὔτω. αὐ-
 τέων δὲ Ταραντινῶν ἐσὼ ἐπὶ τὴν ἔριθμός. ὅ ὅ Μί-
 κυθός, οἰκέτης ἐὼν Ἀναξίλειω, ὅτι ἔσπος Ρηγίου
 κατελέλειπτο ἐστ'. ὅσπερ ἐκπύων ἐκ Ρηγίου,
 καὶ Τεγέω τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας, ἀνέσθη ἐν ὁ-
 λυμπίῃ ἐστ' πολλοῖς ἀνδραγάτας. Ἀλλὰ τῶ μὲν
 κτ' Ρηγίνοισι τε καὶ Ταραντινοῖσι, τὸ λόγῳ μοι
 40 πρὸς ὁπλῆ γέρονε ἐς δὲ τὴν Κρήτιω ἐρημωθεῖ-
 σαν, ὡς λέγουσι Πρασιῶσι, ἐσοικίζεσθαι ἄλλοις τε
 ἀνδραγατοῖσι, καὶ μάλιστα Ἑλλήων. περὶ τῆ δὲ ἡμεῖς
 μὲν Μίνωα τελευτήσαντα, ἠμέσθαι τῶ Τρωί-
 κα ἐν τοῖσι οὐ φλαυροτάτοις φαίνεσθαι ἔοντας
 Κρήτας Ἰμφορῆς Μενέλεω. ἀπὸ τούτων δὲ σφι

postquam aditi sunt ab iis Græcis qui-
 bus hoc negocium datum erat, hoc sibi
 faciendum putarunt, ut certos homines
 publicitus Delphos mitterent, deum
 consulturos nunquid sibi satius foret
 Græciam defendere. Quibus Pythia re-
 spondit, O stulti, imputate vobis quas-
 cunque lacrymas ob defensionem Me-
 nelai vobis Minos gemebundus im-
 misit. Quoniam illi quidem non sunt
 vlti eadem Minois in Camico factam:
 vos autem vlti estis illis mulierem è
 Sparta à viro barbaro raptam. Hęc Cre-
 tes allata vbi audiere, ab auxilio ferendo
 superfedere. Siquidem fertur, Mino-
 177 em, quum Dædalum vestigans in Sica-
 niã (quæ nunc Sicilia dicitur) perue-
 nisset, vi eius vitæ allata occubuisse: ia-
 teriecto deinde tempore omnes Cretes,
 præter Polichnitanos & Prasios, diuini-
 tus instructos, cū magna classe in Sica-
 niã traiecisse, & quinquennio obsedisse
 Camicum, 1 quam (ut mea fert opinio)
 Acragantini incolunt: ad extremum
 quum neque illam expugnare possent,
 neque permanere, fame enectos ea re-
 lieta abiisse: & dum circa Iapygiam cur-
 sum tenerent, ingenti eos tempestate
 adorta in terrã fuisse eiectos: laceratis-
 que nauibus, quum nullus in Cretam
 receptus ostenderetur, illic subside-
 tes urbem Hyriam condidisse: & muta-
 to nomine pro Cretibus Iapyges Mes-
 sapios esse effectos, & pro insulãnis 2 cō-
 tinenticos: & ab vrbe Hyria alias inco-
 luiffe. quas diu post Tarentini euetten-
 tes, magnam in ruinam deuenere, ut
 hæc maxima cædes omnium quas no-
 uimus, extiterit, tum ipsorum Tarenti-
 norum, tum Rheginorum, qui à Micy-
 tho Chæri filio ad tria millia ciuiũ ad-
 acti opem ferre Tarentinis, interiere.
 Ipsorum autem Tarentinorum qui cæ-
 si sunt, numerus non est initus. Micy-
 thus autem, quum Anaxilai famulus ef-
 fet, procurator Rhegii relictus, vbi ex
 ea vrbe excidit, Tegeam Arcadum in-
 coluit, compluresq; statuas in Olympia
 consecrauit. 3 Sed mihi Rheginorum
 177 & Tarentinorum excessus ab oratione
 factus. In Cretam igitur desolatam Pra-
 siii aiunt cum alios homines tum præ-
 cipue Græcos immigrasse: tertiaque à
 morte Minois etate, res Troianas fuisse,
 in quibus non deterrimos extitisse Cre-
 tentes Menelai defensores: & ob id eos

1 Quam mea etate Acragantini tenebant. 2 Continentis habitatores: 3 Sed ego ab oratione mea digrediens, hæc de Rheginis & Tarentinis verba interieci. Porro in Cretam, postquam desolata fuit, Prasii, &c.

Troia

Troia reu-
 me pestile-
 que desol-
 donec à re-
 Harum re-
 Pythia ill-
 animar-
 cessitate
 partes sou-
 placere si-
 sent. nat-
 sam traice-
 Isthmum
 cie delect-
 rebus Gr-
 postquan-
 ita verba
 cum ing-
 Thesalia
 sit bellitu-
 stodiendu-
 quoque
 copiarum
 nos pacti
 Neque e-
 teram Gr-
 occumbe-
 culatis, n-
 cessitatem
 cessitas est
 per nosm
 bis compa-
 177 fali. Ob-
 decreute
 maris ing-
 citus, vbi
 nauigauit.
 Achæa pe-
 lic nauibus
 & ad Temp-
 ab inferior-
 fert, iuxta a-
 pum & Off-
 re Græci, a-
 coacti: qu-
 tatus, duc-
 EVæneto C-
 marchis, qu-
 genere: ex A-
 stocle Neo-
 dies immor-
 Alexand-
 ne nunciu,
 ne in illo in-
 irumpente

1 Nullo m-
 Frustran-
 pte. 2 Al-
 puziam par-

Troia reuertos vna cum suis ouibus fame pestilentiaque correptos, iterumque desolatam Cretam cum reliquis, donec à tertiis Cretensibus habitaretur. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Græcis auxilia animatos cohibuit. ¶ At Thessali necessitate subacti circa initia Medorum partes fouerunt, quum ostenderent non placere sibi quæ Aleuadæ excogitassent. nam quum primum audire Persam traicere in Europam, nuncios ad Isthmum mittunt, vbi prouisores Græciæ delecti è ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ prospiciendum. Ad quos postquam venere nuncii Thessalorum, ita verba fecere, Viri Græci, Olympicum ingressum custodiri expedit, vt Thessaliæ pariter atque omni Græciæ sit bellitutumen. Nos equidem ad custodiendum præparati sumus: sed vos quoque debetis multum illuc mittere copiarum: quas nisi mittatis, scitote nos pactionem inituros esse cum Persa. Neque enim decet nos adeo ante ceteram Græciam positos pro vobis solos occumbere. Quibus ferre opem si recusatis, nullam potestis iniungere necessitatem. ¹ Nulla namque fortior necessitas est quam imbecillitatis. Itaque per nosmet aliqua ratione salutem nobis comparate conabimur. Hæc Thessali. Ob quæ Græci illuc mittendum decreuerunt exercitum pedestrem, ad maris ingressum custodiendum. Exercitus, vbi coactus est, per Euryipum nauigauit. Qui postquam ad ² Algas Achaia peruenit, egressus, relictis illic nauibus, in Thessaliam contendit, & ad Tempe peruenit, ad ingressum qui ab inferiore Macedonia Thessaliam fert, iuxta amnem Peneum inter Olympum & Ossa montes. Ibi castra posuerunt Græci, ad decem millia armatorum coacti: quibus aderat Thessalorum equitatus, ducibus, è Lacedæmoniis quidè, Evæneto Carini filio, delecto ex polemarchis, quanquam ³ non esset è regio genere: ex Atheniensibus autè, Themistocle Neoclis filio. Verum paucos illic dies immorati sunt. aduenerunt enim ab Alexandro Amyntæ filio viro Macedone nuncii, suasum eis vt illinc decederent, ne in illo ingressu perstâtes, ab exercitu irrumpente proculcarentur: videlicet multi-

ἄπο νοσῆσαι ἐκ Κρήτης, λίκόν τε καὶ λοιμὸν γνέσθαι καὶ αἰεῖσαι καὶ τοῖσι παροβάροισι. ἐς τε ἑσθλότερον ἐρημοποιήσης Κρήτης μὲν ἤδη ὑπολοιπῶν, τρείσις αὐτῶν νῦν νέμεσθαι Κρήτας. ἢ μὲν δὴ Πυθίη ὑπομνήσασα ταῦτα, ἔχε βουλευμένοις ὑμυρέειν τοῖσι Ἕλλησι, Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκῆς ὑποσπονδία ἐμήδιον, ὡς διέδδεν, ὅτι οὐ σφιν ἰώδμετα. Ἐλευάδα ἐμνησθέντων. ἐπεὶ τε γὰρ ἐπύθετο ἄρχισα μέλλοντα διαβαίνειν Περσῶν ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσιν ἑὶ τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔσαν ἀριστοὶ παροβάροι τῆς Ἑλλάδος, στρατηγὸς δὲ τῶν πολιῶν ἦν Ἰσθμίου φρονεούσων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν Θεσσαλῶν ἀγγέλοις, ἔλεγον, Ἄδρες Ἕλληες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσσαλίη τε καὶ ἡ σύμπασις ἡ Ἑλλάς ἐν σκέπῃ τῶ πολέμου. ἡμεῖς μὲν νῦν ἐπιμοὶ εἰμὲν συμφύλασσειν. πέμπειν δὲ χερῶν ἡμῶν στρατῶν πολλῶν ὡς εἰ μὴ πέμπετε, ὅτις αὖτε ἡμῶν ὁμολογήσειν τῷ Περσῶν. οὐ γὰρ οἱ παροβάτορες ἑσθλότερον τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μοῦνος παρὰ ὑμῶν δεῖ σπολεῖσθαι βοηθεῖν δὲ οὐ βουλόμενοι, ἀναγκάσει ἡμῶν ἑσθλῶν οἰοῦντες ὑποσφέρειν. οὐδὰ μὰ γὰρ ἀδυναστῆς ἀνάγκη κρέστων ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα ἀλλῶν σωτηρίῳ μνησθέντες. ταῦτα ἔλεγον ἑὶ Θεσσαλοὶ. οἱ δὲ Ἕλληες παρὰ ταῦτα ἐβουλόσασθαι ἐς Θεσσαλίῳ πέμπειν κατὰ θαλάσσαν περὶ στρατὸν φυλάσσοντα τὴν ἐσβολὴν. ὡς δὲ συνελέσθη ὁ στρατός, ἐπλεε δὲ Εὐείπου. ἀπικόμενος δὲ τῆς Αἰχαιῆς ἐς Ἄλλον, σπολεῖσθαι ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίῳ, τῆς νέας αὐτῶν καταλιπὼν. καὶ ἀπικέσθαι ἐς τὴν Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν, ἥ παρὰ τὸ Μακεδονίης τῆς κατὰ ἐς Θεσσαλίῳ φέρει παρὰ Πινειὸν ποταμὸν, μετὰ δὲ Οὐλύμπου τῶν ἄρεος εἶντα καὶ τῆς Ὀσσης. ἐν ταῦτα ἐστρατοπέδουοντο τῶν Ἑλλήων καὶ μυρίους ὀπλίται συλλέγουσιν καὶ σφοδρῶς ἠπὸ τῶν Θεσσαλῶν ἵππων. ἐστρατήγει δὲ Λακεδαίμονίων μὲν, Εὐάνετος ὁ Κερσίππου τῶν πολεμάρχων στρατηγός, γνέος μὲν οὐ τῶ βασιλείου Ἀπιδάων δὲ, Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέος. ἐμεινῶν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐν ταῦτα. ἀπικόμενοι γὰρ ἀγγελοὶ παρὰ Ἀλέξανδρου τῶ Ἀμύντω, ἀνδρὸς Μακεδόνος, σὺν βέλων σφοδρῶν ἀπαλλάσσειν, μὴ δὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ, κατὰ πατηθῆναι ὑπὸ τῶ στρατῶ ὅτιον ἔσται.

CLXXII

XXIII

¹ Nullo enim modo necessitas impotentiam superare potest. Vt accipiamus impotentiam pro Non posse. Hic enim est sensus, Frustranos necessitate adigere conabimini, & nos cogere, fieri enim nulla ratione potest ut quis ad id faciendum cogatur quod facere non potest. ² Allon Achaia. Infra autem pro ἡσθλῶν τῶν ἀρχαίων, habet Litoralís Achaia. ³ Sic & vet. cod. Gr. addit negatiuam particulam.

is Græcis qui
erat, hoc sibi
terent, deum
sibi satis fore
ibus Pythia re-
rate vobis qual-
fensionem Me-
mebundus im-
idem non fuit
Camico factam
mulierem e-
aptam. Hæc Cre-
o auxilio ferendo
m fertur, Mino-
estigans in Sica-
adicitur) perue-
occubuisse: ita
te omnes Cretes
& Pictios, diuini-
na classe in Sica-
ennio obsecra-
mea fert opinio:
ad extremam
ugnare possent
e enectos eato
a lapygiam co-
eos tempeste-
ctos: lacera-
illus in Creta
illic subside-
disse: & mun-
lapyges Mel-
o intulans: & cō-
Hyria alias inco-
rentini euerter-
m deuenere, &
nium quas no-
forum Tarenti-
um, qui à Micy-
millia ciuim ad-
ntinis, interce-
tinorum qui ce-
st initus. Micy-
xilai famulos e-
i relictus, vbi
m Arcadum in-
tuas in Olym-
hi Rheginorum
ffus ab oratione
t desolatam Pre-
mines tum pre-
asse: tertiaque
Troianas fuisse
nos extitisse Cre-
tes: & ob id eos
Troia

σημαίνοντες ὅτι πληθὺς τῆς στρατῆς καὶ τῆς νέας. ὡς
 δὲ οὐτοὶ σφίσι τῶν σακεβούλων, (χρηστὰ γὰρ ἐ-
 δοχεὸν συμβουλεύειν, καὶ σφίσι βίβλος ἐφάνητο ἐὰν ὁ
 Μακεδῶν) ἐπέστηνον. δοχεῖν δὲ μοι, ἀρροδίη τῷ
 ὁ πείθον, ὡς ἐπέστηνον καὶ ἄλλω ἐοῦσα ἐσβολῶν ἐς
 Θεσσαλοῖς καὶ πῶν ἄνω Μακεδονίῳ Δία Περ-
 ραβάν καὶ Γόννον πόλιν, τῆσφ δὲ καὶ ἐσβαλεῖ ἡ
 στρατὴ ἢ Ζέρξω. καταβαίντες δὲ ἠ' Ἐλλίωες ἐπὶ
 τῆς νέας, ὅπισθεν ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰαδμόν. Αὕτη
 ἐγγύετο ἢ ἐς Θεσσαλίῳ "στρατῆς βασιλέως τε μέλ- 10
 λοντος Διαβαίνειν ἐς πῶν Εὐρώπιῳ ἐκ τῆς Ἀσί-
 ας, καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβύδω. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρη-
 μωθέντες συμμάχων, οὕτω δὲ ἐμήδιον παρῆ-
 μος, ὅσδε πὶ ἐνδιαστῶς, ὥστε ἐν τοῖσι παρήμασι
 ἐφάνητο βασιλεῖ ἀνδρες ἐόντες χρησιμώτατοι.
 Οἱ δὲ Ἐλλίωες ἐπὶ τε ἀπικέατο ἐς τὸν Ἰαδμόν, ἐ-
 βουλόμενοι πρὸς τὰ λεγόμενα "ὡς Ἀλεξάν-
 δρου, ἢ τε γήσοντα τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷοισι χυρε-
 σι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγγύετο, πῶν ἐν Θερμοπύ-
 λησι ἐσβολῶν φυλάξαι. φεινοτέρη γὰρ ἐφάνητο 20
 εἶσοσα τῆς ἐν Θεσσαλίῳ, καὶ ἅμα ἀγχιτέρη τε τῆς
 ἐωυτῆ. πῶν δὲ ἀτραπὸν δι' ἡλωσδου ἠ' ἀλόν-
 τες Ἐλλίωων ἐν Θερμοπύλῃσι, ὅσδε ἠ' ἔδει ἐοῦ-
 σδου παρῆτερον ἢ παρ' ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐ-
 ἐπέστηνον Τρηχινίων. ταῦτ' ὧν ἐβουλόμενοι φυ-
 λάσσοντες πῶν ἐσβολῶν, μὴ πείνειν ἐς πῶν Ἐλ-
 λάδα τὸν Βαρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέ-
 ει ἐπὶ γῆς τῆς Ἰσθμῶτιδος ἐπὶ Ἀρτεμίσιον. ταῦ-
 τα γὰρ ἀγχιότερον ἀλλήλων ἐστὶ, ὥστε πωτῆν ἐσ-
 τὶ κατ' ἑτέροις ἐόντα. Οἷτε χυρεσι οὕτως ἐ- 30
 χυρεσι τῆτο μὲν τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ τῆς πελάγους
 τῆς Θρηκίῳ δὲ βυρέος σιμάχεται ἐς φεινὸν πόρον,
 τὸν μεταξὺ ἐόντα νήσου τε Σκιάθου καὶ ἠπειρῆς Μα-
 γνησίης. ἐκ δὲ τῆς φεινοδῆς τῆς Εὐβοίης, ἠ' ἔδει τὸ Ἀρ-
 τεμίσιον ἐκδέχεται ἀγαλός. ἐν δὲ, Ἀρτεμίδος
 ἱερὸν. ἡ δὲ αὖτ' ἠ' Τρηκίῳ ἐσδοδὸς ἐς πῶν Ἐλλά-
 δα, ἐστὶ, τῆς φεινοτάτη, ἡμίπλεθρον οὐ μὲντοι κα-
 τὰ τῆς γῆς ἐστὶ τὸ φεινοτάτην τῆς χώρας τῆς ἄλλης,
 ἀλλ' ἐμπαροδέν τε Θερμοπυλέων καὶ ὀπιδεν. κατὰ
 τὸν Ἀλπιωδὸς ὀπιδεν ἐόντας ἐοῦσα ἅμα ξίφος μοιῶν, 40
 καὶ ἐμπαροδέν καὶ Φοίνικα ποταμόν, ἀγχιτ' Ἀνηλῆς
 πόλιος, ἅμα ξίφος δὲ ἡ μὲν. τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ
 μὲν πρὸς ἑσπερῆς, ὅρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον,
 ὑψηλὸν, ἀνάτεινον ἐς πῶν Οἶτω. τὸ δὲ πρὸς πῶν ἠ' ἠ'
 τῆς ὁδοῦ, τὰ λεγόμενα ὑποδέχεται καὶ τεναζα.

multitudinem terrestrem nauticamque
 indicando. Horum consilio Græci (nam
 & bene sibi consuli, & bono erga ipsos
 animo Macedo esse videbatur) obtem-
 perauerunt. Quanquam mihi videntur
 metu quoq; id iuasisse, quod audierant
 alium etiam esse in Thessaliam ingres-
 sum per Peræbos, in superiori Macedo-
 nia, iuxta urbem Gonnon: quâ & tran-
 sivit exercitus Xerxis. Ita Græci ad na-
 ues regressi, rursus ad isthmum se rece-
 perunt. Hæc fuit in Thessaliam sumpta
 expeditio, dum rex in Europam ex Asia
 transiturus erat, & Abydiâ iam agebat. A
 sociis autem deserti Thessali, iam nihil
 ambigentes, ita prompti ad Medos trā-
 sieri ut in rebus gerendis sese regi præ-
 stiterint utilissimos. Græci autem ad
 isthmum reuersi, ob ea quæ ab Alexan-
 dro dicta erant, consultabant & qua ra-
 tione bellum gerendū statuerēt, & qui-
 bus in locis. euicitq; hæc sententia, ut
 præsidio aditū Thermopylarum custo-
 dirēt, quippe qui videbatur & angustior
 quam ille Thessaliæ, & solus ipsorū ter-
 ræ propinquior. Nam semitâ qua Græci
 intercepti postea fuere apud Thermo-
 pylas, haud nouerant prius, quam duci-
 bus Trachiniis ad Thermopylas hostis
 peruenit. Hunc igitur aditū ut tuerentur
 decreuere, ne barbarus transfret in Græ-
 ciam, utque classis prouheretur in Hi-
 stiaotidē oram super Artemisium. Hæc
 enim loca inter se vicina sunt, ut audiri
 vtrinque possint quæ apud alteros ge-
 rantur. Quæ loca ita se habent: Attemi-
 sium quidem à pelago Thracio, ex la-
 xitate in arcum cogitur traiectum, qui
 est inter insulâ Sciathum & continen-
 tem Magnesiæ: ab angustis autem EV-
 bææ iam Artemisium excipit litus, in
 quo est Artemidis, id est, Diana, templū.
 Ingressus vero in Græciam per Trachi-
 nem, vbi arctissimus, dimidii iugeri est.
 quanquam ad dexteram regionem non
 est hic locus arctissimus, sed ante post-
 que Thermopylas: iuxtaque Alpenos
 à tergo sitos, tantummodo ad agendum
 vehiculum via patet: antèrius etiam
 iuxta flumen Phœnicem, prope urbem
 Anthelam solūm agendo vehiculo via
 sufficit. Thermopylarum autem quod
 ad hesperum vergit, mons est inaccessus
 & præalti præcipitii, protentus vsque ad
 OËtam. quod autem viæ vergit ad au-
 roram, id à mari excipitur ac vadosis.

1 Quam peruenientes Thermopylas de ea ex Trachiniis audierunt.

In hoc autē
 id est, calida
 ellis, indig
 Herculi ex
 rus edificat
 σιδαι, id est
 difcauer
 rum, ex
 Æolidem
 possident
 eos subiger
 turabantur
 ingressi i
 locus: om
 terram Th
 men mun
 ri ex parte
 quo rursus
 dum ut illa
 cia. Est aut
 mine Alpe
 statuerant
 sunt Græci
 mati atque
 multitudin
 ibi illos Gr
 statuerunt.
 Pieria esse
 sunt: pedita
 das, ceteri n
 autem Græ
 prope ad
 ea Delphi d
 pariter & de
 sum est ut v
 nim maxim
 Delphi quo
 iis primum
 quibus liber
 illos, quod b
 rent, immor
 Deinde statu
 fanum Thrac
 cus hic habe
 molauere:
 iam nupte
 Nauticus
 vrbē Therm
 mibus nau
 sit in Sciath
 naues Græc
 tica, Attica
 nauibus, in f
 ex iis Træze
 insequuti ba
 Deinde str
 pugnantorum

In hoc autē ingressu sunt *θερμά λουτρα* id est, calida lauacra, quae *χέρους*, id est, ollas, indigenae vocant: & desuper ara Herculi extructa. Ad hos ingressus, murus adificatus erat, super quem olim *πόλυς*, id est, porta, erant. Eum autem adificauerant Phocenses metu Thessalorum, ex quo illi ex Thesprotis terram Aelidem iere habitatum, quam nunc possident. & quia Thessali conabantur eos subigere, hoc praesidio imposito se tutabantur: aquamque illam calidam ingressui inducere, ut esset lacunosus locus: omnia excogitantes ne in suam terram Thessali incurserent. Hic tamen murus quondam extructus, maiori ex parte iam vetustate erat collapsus: quo rursus excitato, visum est illis faciendum ut illac barbarum arcerent à Graecia. Est autem proxime viam vicus nomine Alpeni, vnde frumentari Graeci statuerant. Et haec quidem loca visa sunt Graecis opportuna. cuncta enim rimari atque ratiocinati, vbi barbari neque multitudinem neque equitatu uti possent, ibi illos Graeciam inuadentes excipere statuerunt. Postea vero quā Persam in Pieria esse audire, ex Isthmo digressi sunt: peditatus ad Thermopylas insidendas, ceteri mari, ad Artemisium. Dum autem Graeci (ut cuique praecipuum erat) propere ad succurrendū tendunt, interea Delphi deum consulere, de seipsis pariter & de Graecia solliciti. His responsum est ut ventos precarentur: illos enim maximos fore Graeciae auxiliares. Delphi quod acceperat oraculum, cum iis primum Graecis communicauere quibus libertas cordi erat: quo nuncio illos, quod barbarum magnopere timerent, immortali beneficio demeruerē. Deinde statuta ventis ara in Thya, vbi fanum Thyae Cephi filiae (à qua & locus hic habet nomen) hostias illi immolauere: propter quod oraculum etiam nunc Delphi ventos propitiant.

¶ Nauticus autem Xerxis exercitus ex vrbe Therma mouens, decem ex omnibus nauibus velocissimas recta misit in Sciathum, vbi erāt tres praesidiariae naues Graecorum, Troezenia, Aeginetica, Attica: quae prauius barbarorum nauibus, in fugam se proripuerunt. Sed ex iis Troezeniam, cui praerat Praxinus, insequuti barbari, continuo excipiunt. Deinde strenuissimum quēque propugnatorum eius ad proram adductum,

ἐστὶ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμά λουτρα, τὰ χύτρας καλέοισι. ὅτι χύτραί τε βωμὸς ἵδρυται Ἡρακλέους ἐπ' αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τείχος καὶ ταύτας τὰς ἐσολαίαι καὶ τὸ γε παλαιὸν πύλας ἐπέσθην. ἐδέδμη δὲ Φωκέες τὸ τείχος, δεῖσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσσαρίας οἰκῆσοντες γὰρ τὴν Αἰολίδα, πύλας νῦν ἐκτέαται. αἵ τε δὲ πειραμένων τῶν Θεσσαλῶν κατατρέφεσθαι σφείας, τὸν ποσειφυλάξην τὸν Φωκέες καὶ τὸ ὕδωρ δὲ θερμὸν ὅτε ἐπήκαμ' ὅτι τὸ ἐσθδόν, ὡς ἀνὰ χερσὶν ὁ χῶρος πρὸς μὴ χόρην ἀμφοῖν ὅπως μὴ σφί ἐσβάλοιεν. Θεσσαλοὶ δὲ τὸ χύριον. τὸ μὲν νῦν τείχος δὲ ἄρχαιον ἐκ παλαιῶν τε ἐδέδμητο, καὶ τὸ πλέον αὐτῆ ἡδὴ ὑπὸ χερσὶν ἐκίειν. τοῖσι δὲ αὐτοῖς ὀρθώσασι, ἐδέξε ταύτη ἀπαμύνην ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων. κώμη δὲ ἐστὶ ἀγχοτάτω τῆς ὁδοῦ, Ἀλπινοὶ οὐνομα ἐκ ταύτης δὲ ὅτισι τῆσθαι ἐλογίζοντο Ἑλλήνες. οἱ μὲν νῦν χῶροι οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶ) ἐφαίνοντο ὅτι τῆσθαι ἀπὸ ταῦτα γὰρ ποσειφυλάξην καὶ ὅτι λογιζόμενοι, ὅτι οὐτε πλητῆς ἐξοισι χερσθαι τῶν βαρβάρων, ὅτε ἵππων, ταύτη σφί ἐδέξε δέκεσθαι τῶν ὅτιοντα ὅτι τῶν Ἑλλάδα. ὡς δὲ ἐπύθοντο Πέρσιον εἶοντα ἐν Πιερίῃ, ἀφελύθεντες ἐκ τῆς Γαδοῦ, ἐφρατθόντο αὐτῶν ὁ μὲν, ἐς Θερμοπύλας πεζῆ, ἄλλοι δὲ, καὶ θαλάσσειον ἐπ' Ἀρτεμίσιον. οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες καὶ τὰς ἐβόησαν ἀφελύθεντες Δελφοὶ δὲ ἐν τῷ τῷ χρόνῳ ἐχρησθίαζοντο τῷ θεῷ, ὑπὸ ἑωυτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καταρρωδηκότες. καὶ σφί ἐχρησθίαζοντο ἐν χερσθ. μεγάλας γὰρ τῆσθαι ἐσθαι τῆ Ἑλλάδι συμμάχοις. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήιον, ποσθὰ μὲν Ἑλλήων τοῖσι βουλομένοισι εἶ) ἐλθούσθαι, δεξήθειλα τὰ χερσθίαζοντα αὐτοῖσι. καὶ σφί δὲ φωνῶν κατὰρρωδίοισι τῶν βαρβάρων δεξήθειλαυτες, χερσθίαζοντα ἄνα τὸν κατέστην. μὲν δὲ ταῦτα Δελφοὶ τοῖσι ἀέμοισι βαμὸν τε ἀπεδέξαντο ἐν Θύῃσθαι, (τῆσθαι τῆσθαι Κηφισοῦ θυγατρὸς Θύῃσθαι τὸν τέρμος ἐστὶ, ἐπ' ἧσθαι καὶ ὁ χῶρος ἐστὶ τῆσθαι ἐπὶ πωνυμίου ἐστὶ) καὶ θεοῖσθαι σφείας μετήσθαι. Δελφοὶ μὲν δὲ καὶ τῶν χερσθίαζον ἐπὶ καὶ νῦν ἐστὶν ἀέμος ἰσθασθαι. ὁ δὲ ναυτικός Ξέρξην ποσθὰ τῶν ὀρμειῶν ἐκ Θέρμης πόλιος, πρὸς βαλε νηοῖσθαι τῆσθαι ἀρίστα πλεῖσθαι δέκα, ἰσθαι Σκιαθῆσθαι ἐνθα ἐστὶν ποσειφυλάξουσθαι νέες τρεῖς Ἑλλήωιδες, Τροεζινῶν τε καὶ Αἰγινῶν καὶ Ἀθηναίων. ποσειδόντες δὲ τῶν τῶν νέας τῶν βαρβάρων, ἐς φυγῶν ὀρμησαν. τῶν μὲν δὲ Τροεζινῶν, τῆσθαι Πρηξίνος, αὐτοῖσθαι ἀέμοισι ἐπισπόμενοι οἱ βαρβάρων. καὶ ἐπὶ ταῦτα τῶν ὅτισθαι αὐτῆσθαι τῶν καμῆσθαι ἀγαθῶν, ἐπὶ τῶν ποσθὰ τῶν τῶν

I Videtur totum hunc locum aliter legisse, aut non intellexisse.

ἔσφαξαν, ἃ δὲ εἶον ποιβήμενοι ²¹ εἶλον τῶν Ἑλλ-
 λυῶν πρῶτον καὶ κάλλιπον. τῶ δὲ σφαγιασθέν-
 τι τούτῳ ²² τοῦνομα ἰὼ Λέων. ἄρα δὲ αἰτίαι τῆ
 οὐνόματος ἐπαύροιο. Ἡ δὲ Αἰγναίη, τῆς ἐ-
 τειραρχεῖς Ἀσωνίδης, καὶ ἰνά σφι ἱέρουρον πρῶ-
 ἐχε, Πύθεω τῆ Ἰχενόου ἐπιβατῶντος, ἀνδρὸς
 ἄριστου ἡγομένου ταύτην τῶν ἡμερῶν ὅς, ἐπει-
 δὴ ἡ ναὺς ἠλίσκετο, ἐς τὸ ποῦ ἀντίχε μαχόμενος,
 ἐς ὃ κατεκρουρήθη ἅπασ. ὡς δὲ πεσὼν σὺν ἀπέ-
 θανε, ἀλλ' ἰὼ ἔμπροσ, ²³ Πέρσαι οἱ αὖ ἐπεβάτθ-
 ον ἐπὶ τῶν νεῶν. δι' ἄρετιν τῶν σκείνου, ἀειποιῆ-
 σά μιν ἀεὶ πλείου ἐποίησαντο, σμύρνησὶ τε ἰώ-
 ροι καὶ ἔλκεα, καὶ σινδόνος βυαίνης τελαμῶσι καὶ
 ελίσσοντες. καὶ μιν, ὡς ὄπισθε ἀπίκοντο ἐς τὸ εὐ-
 τῶν στρατοπέδον, ἐπεδείκνυσαν ἐκπαυλομένοι
 πάσῃ τῇ στρατῇ, ἀειπόντες δὲ ὅτι ὅτι ἄλλοις
 σὺν ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ ταύτῃ, ἀειεῖπον ὡς ἀνδρῶ-
 ποδα. Αἱ μὲν δὲ δύο τῶν νεῶν οὕτω ἐχειρώθη-
 σαν. ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐτειραρχεῖς ²⁴ Φίρμος, αἰὲρ
 Ἀθηνῶν, Φόβουσα, ἔλακλει ἐς τὰς ἔμβολας ²⁵
 τοῦ Πίλαιος καὶ τῶ μὲν σκάφους ἐκράτησαν ²⁶
 βάρβαροι, τῶ δὲ ἀνδρῶν, οὐ. ὡς γὰρ δὴ ἄρα
 σα ἐπώκειλαν τῶν νεῶν ²⁷ Ἀθηνῶν, ἀποθρόνους,
 κατὰ Θεσσαλίῳ πορθήμενοι ἐκμάθησαν ἐς τὰς
 Ἀθῆνας. Ταῦτα ²⁸ Ἕλληνας ²⁹ ἐπὶ Ἀρτεμι-
 σίῳ στρατοπέδου ὁμοῦ πωθάνοντα ὡς πρῶ-
 σαν ἐκ Σκιάθου. πορθήμενοι δὲ καὶ καταρρωδή-
 σαντες, ἀπὸ τῆ Ἀρτεμισίου μεταρμίζοντο ἐς Χολ-
 κίδα, φυλάξοντες μὲν ³⁰ Εὐεῖπον, λείποντες δὲ ἡ-
 μεροσκόποις ἀεὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης. τῶ δὲ ³¹
 δέκα νεῶν τῶν βαρβαρῶν πρεῖς ἐπέλασαν ἀεὶ τὸ
 ἔρμα τὸ μεταξὺ ἐὼν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, κα-
 λεόμενον δὲ Μύρμηκα. ἐν ταῦτα ³² βάρβαροι,
 ὅτι τῆ σήλιω λίθου ἐπέτηκον, κομίζαντες ἐπὶ τὸ ἔρ-
 μα, ὀρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὡς σφι τὸ ἔμπο-
 δὸν ἐγχερῆνε κατὰ τὸν, ἐπέπλεον πάσῃσι τῆσι νη-
 σὶ ἐνδεκά ἡμέρας, πρῶντες μὲν τῶ βασιλέ-
 ος ἔξελασιν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφι κατη-
 γήσαντο ἐὼν ἐν πόρῳ μάλισα Πάμμων Σκύει-
 ος. πρῶντες δὲ πλώοντες ³³ βάρβαροι, ἔλα-
 νύοισι τῆς Μαγνησίης χώρας ἐπὶ Σηπιάδα τε
 καὶ ³⁴ αἰμαλὸν ³⁵ μεταξὺ Καδαναίης πόλιος ἐ-
 όντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς. Μέγρι μὲν νῦν τῆ-
 του τῆ χώρου καὶ Θερμοπυλέων, ἀπαθῆς τε καὶ κῆν ἔλω ὁ στρατὸς καὶ πληθὸς ἔλω τῶν νεῶν ἐπὶ ὡς

deinceps mactant. Eorum qui capti ma-
 ctatique sunt, & primo & strenuissimo
 nomen erat Leoni: quo nomine non-
 nihil fortasse gloriabatur. ^{C LXXX} Ægine-
 tica vero, cuius trierarchus erat Aso-
 nides, nonnihil tumultus hostibus præ-
 stitit, ¹ quod eius epibata erat Pythius
 Ischenoi filius, vir eo die præstantissi-
 mus: qui capta naui tamen eousque pu-
 gnando restitit donec totus ² dilantatus
 est: quem collapsum non mortuum, sed
 spirantem, Perseæ qui nauem ceperant,
 admiratione virtutis, magnum operæ
 pretium putauerunt vt seruarent, vul-
 nera smyrna medentes, sindoneq; bys-
 sina & fasciis obligantes. ac rursus in ca-
 stra sua reuersi, hominem vniuerso ex-
 ercitusi ostentabant admirabundi, ³ ac
 probe obseruantes: quum alios quos
 in eadem iam naui ceperant, tanquam
 mancipia adseruarent. Duabus nauibus
 interceptis, tertia, cui præerat Phir-
 mus vir Atheniensis, dum fugit ad o-
 stia Penei, impacta est: qua sine vitis
 barbari potiti sunt. nam Athenienses,
 simulatque nauem impegerunt, ab
 ea defilientes, iter Thessaliam intende-
 runt, seq; Athenas receperunt. Huius
 rei per ⁴ ignes ἐ Sciatho editos facti cer-
 tiores Græci qui ad Artemisium ca-
 stra habebant, & ob id perterriti, il-
 linc Chalcidem concesserunt ad E Vri-
 pum tutandū, relictis per edita E V bæ
 loca diurnis speculatoribus. Ex illis ^{C LXXXI}
 autem decem barbarorum nauibus,
 tres ad herma quod est inter Sciathum
 & Magnesium, nomine Myrmecem,
 profectæ sunt. quem locum vbi te-
 nuere barbari, lapideum illic titulum
 imposuere. Qui ex Therma soluerunt,
 s vbi litus oculos effugit, cum omni clas-
 se nauigabant vndecim diebus ex quo
 rex à Therma discesserat, inter se diffi-
 pati: sed eos herma deducebat, quod e-
 rat in traiectu fere Scyrius Pammon.
 Hinc totum diem nauigantes barbari,
 oram Magnesium tenuerunt super Se-
 piadem, & litus quod est inter vibem
 Casthanæam & oram Sepiadem. ⁶ Ad ^{C LXXXII}
 hunc vsque locum atque Thermopy-
 las exors malorum Xerxis exercitus
 fuit: & adhuc classis (quemadmodum

1 Quod ea veheretur Pyth. 2 Velut in laniena concisus est. Bud. 3 Ac bene enim tractabant: quum ceteros quos in eadem naui ceperant tanquam mancipia tractarent. 4 Legit *ουραδι* ut *et* vet. cod. habent. non *προσδ*. 5 Locus hic in vulg. edit. Gr. est *suspectus*: ac cerie hunc aliam lectionem *et* hic *et* paulo post sequuntum esse manifestum est. 6 Ad Sepiadem vsque & Thermopylas exors malorum Xerxis exercitus fuit: multitudo autem adhuc erat (vt

ego supputa-
 rum septem
 principio e
 millia duces
 quadringen
 ros in singul
 pugnatore
 rumque au
 Reliquis au
 ex triginta
 decem. Ad
 ri numero
 in quatuor
 ginta pot
 Quorum n
 tum est,
 fuerunt v
 riades, i
 millia. Ha
 nius & qu
 rum in vni
 millium se
 fuit decies
 ratus, octo
 rabes qui
 agitabant,
 copia class
 redactæ fu
 præterea de
 centi & dec
 fuisse cont
 vitia quæ te
 mentariis v
 merato exer
 ctus ex Euro
 cete oport
 cia, & ex in
 præbuerunt
 rum viti fu
 Terrestres
 & Pzones &
 Chalcidicum
 cedones, &
 lopes, & M
 maritima T
 nationum
 trecenta mill
 Asiaticis ad
 rum pugna
 quatuor, &
 decem. Ho
 xpta, xpi t
 ego con
 iam inde ad
 numerantur
 triginta milia
 rant, id est, x
 compeniant
 nostrate lingua
 di Plus minus
 fundat per qd

ego supputando inuenio) mille ducenta-
 rum septem ex Asia nauium. In quibus à
 principio è singulis nationibus erant
 millia ducenta & quadraginta vnum ac
 quadringenti, ducenos supputando vi-
 ros in singulis: & prater indigenas pro-
 pugnatōres, addendo Persarum Medo-
 rumque ac Sacarum tricenos epibatas.
 Reliquis autem hic exercitus constabat
 ex triginta sex millibus, ducentisque ac
 decem. Adiciam autem huic & superio-
 ri numero¹ eos qui sunt ex biremibus:
 in quarum singulis plures fecerim octo-
 ginta potius quam pauciores viros.
 Quarum nauium summa, vt superius di-
 ctum est, trium millium fuit. ita in eis
 fuerunt virorum viginti quatuor my-
 riades, id est, ducenta & quadraginta
 millia. Hæc igitur erat classis ex Asia, v-
 nius & quinquaginta myriadum viro-
 rum in vniuersum, & praterea septem
 millium sexcentorum decem. Peditatus
 fuit decies septies centena millia: equi-
 tatus, octoginta millia: quibus addo A-
 rabes qui camelos, & Libyes qui currus
 agitabant, quæ facio viginti millia. Quæ
 copix classiarix & terrestres in summam
 redactæ sunt ter & vicies centena &
 praterea decem & septem millia, sex-
 centi & decem. Has copias ex ipsa Asia
 fuisse contractas dictum est, prater ser-
 uicia quæ sequebantur, & eos qui in fru-
 mentariis vehebantur. Huic omni enu-
 merato exercitui adiciendus est ille du-
 ctus ex Europa, de quo ex opinione di-
 cere oportet. Ii Græci qui sunt è Thra-
 cia, & ex insulis Thraciæ obiacentibus,
 præbuerunt naues centum viginti, qua-
 rum viri sunt triginta quatuor millia.
 Terrestres copias præbuerunt Thraces,
 & Pæones, & Eordi, & Bottixi, & genus
 Chalcidicum, & Brygi, & Pieres, & Ma-
 cedones, & Peræbi, & Enienses, & Do-
 lopes, & Magnetes, & Achæi, & qui
 maritima Thraciæ habitabant. Harum
 nationum reor triginta myriades, id est,
 trecenta millia, fuisse: quæ myriades illis
 Asiaticis adiectæ, fiunt in summa viro-
 rum pugnantium ducentæ sexaginta
 quatuor, & praterea mille sexcenti ac
 decem. Hoc autem tanto pugnantium

ἐξὼ συμβαλεόμενος βυρίσκω) ἴσων τῶν μὲν ἐκ τῆς
 ἀντὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἐξέστων, ἐπὶ καὶ διηκοσίων, καὶ χιλι-
 ἑών τῶν μὲν δεξαίνων ἐκάστων τῶν ἐθνεῶν ἑόντα ὀμίλων,
 τεσσέρας καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ πρῶς, χιλιάδα τε ἑ-
 τετρακοσίοις ὡς ἀπὸ διηκοσίοις ἀνδρας λογίζομενοι
 ἐν ἐκάστῃ νηὶ ἐπεβάτθων ὅτι τούτων τῶν νεῶν, χω-
 εῖς ἐκάστων τῶν ἑπιχωρίων ἐπιβατέων, Περσέων τε
 καὶ Μήδων καὶ Σακίων, τετήκοντα ἀνδρες. Ἐστὶ δὲ ὁ
 ὄμιλος γίνε¹) τρισμύριοι, καὶ ἑξαχιλίοι, καὶ πρῶς,
 10 διηκοσίοι τε καὶ δεκά. πρῶθῃ δὲ ἡ τούτων καὶ τῶν
 παροτέρων θρησκῶν ἐκ τῆς πεντηκοντέρων, ποιήσας
 ὅτι πλέον ἢ αὐτέων ἤελασσον ἀνὸ δῶκοντα ἀνδρας
 ἐνεῖναι. σιωελέρθη ὅτι τὰ τὰ πλοῖα (ὡς καὶ πρῶτε-
 ρόν μοι ἐρρήθη) τετήκοντα. ἤδη ὡν ἀνδρες ἀντὶ ἐκ
 αὐτοῖς τεσσέρες μυριάδες, καὶ εἴκοσι. τὸ μὲν νῦν
 ἐκ τῆς Ἀσίας ναυτικὸν ἦν σύμπαν ἑόν, πεντήκοντα μυ-
 ριάδες, καὶ μία. χιλιάδες τε ἐπέσι ἐπὶ ταύτησι ἐπὶ
 καὶ πρῶς, ἐκατοντάδες ἑξ, καὶ δεκάς. τὸ δὲ πρῶθῃ
 μήκοντα καὶ ἐκατὸν μυριάδες ἐγένοντο τῶν ἰσπεύων,
 20 ὅκτω μυριάδες. πρῶθῃ δὲ ἐπὶ τούτοις τὰς καμῆ-
 λους ἐλάυνοντας Ἀραβίοις, καὶ τῶν τὰ ἀρμάτα
 Λίβυας, πλήθος ποιήσας διςμύριοις ἀνδρας. καὶ δὴ
 ὅτε ἐκ τῶν νεῶν καὶ τὸ πρῶθῃ πλήθος σιωπητέμενον,
 γίνε¹) διηκοσίοι τε μυριάδες, καὶ τετήκοντα, καὶ μία, καὶ
 πρῶς, χιλιάδες ἐπὶ αὐτῶν, καὶ ἐκατοντάδες ἑξ καὶ
 30 δεκάδες. τὸ μὲν νῦν αὐτὸ τῆς Ἀσίας ἐξέστων
 ἑξ ἀνα-
 ρθεν εἶρη¹), ἀνδρῶν τε τῆς θρησκῆς τῆς ἐπομένης, καὶ τῶν
 σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐπέπλεον τούτοις. τὸ δὲ
 δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀρμάτων ἐξέστων, ἐπὶ πρῶθῃ
 30 λογία τούτων πᾶσι τὰς ἐξελθὼν μέρους. δοκῶσιν ὅτι
 δεῖ λέγειν. νεῶν μὲν νῦν ἑξ ἀπὸ Θρησκῆς Ἑλλήνων, ἑ-
 κ τῶν νήσων τῶν ἐπιχωρίων τῆς Θρησκῆς, πρῶθῃ
 εἴκοσι ἑκατὸν. ἐκ μὲν νῦν τούτων τῶν νεῶν, ἀνδρες
 τετραχιλίοι, καὶ διςμύριοι γίνονται. πρῶθῃ δὲ,
 40 Θρησκῆς πρῶθῃ, καὶ Πάγονες, καὶ Ἐορδοὶ, ἑ Βοηθῆται,
 καὶ ὁ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγιοι, καὶ Πίερες, καὶ
 Μακεδόνες, ἑ Περραβοὶ, καὶ Ἐνιῶνες, καὶ Δόλοπες, ἑ
 Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρησκῆς πᾶσι
 πρῶθῃ νέμονται τούτων τῶν ἐθνεῶν, τετήκοντα
 40 μυριάδας δοκῶσιν ἡμέσται. αὐτὰ ἂν αἱ μυριάδες
 ἐκείνησι πρῶθῃ τῆσι ἐκ τῆς Ἀσίας, γίνε¹) ἀν-
 δρῶν αἱ πᾶσι μέγιστοι μυριάδες, διηκοσίοι, καὶ ἑξ-
 ἑκατὸν, καὶ τεσσέρες. ἐπέσι ὅτι ταύτησι ἐκατοντάδες ἑκατὸν
 καὶ δεκά, καὶ πρῶς. τὸ μαχίμου ὅτι τούτων ἑόντος

— ego coniectura assequor) ex nauibus quidem ab Asia profectis, numero mille ducentis ac septem, eorum ducentarum qui
 iam inde ab initio conuenerant, millia ducenta & quadraginta vnum & quadringenti viri. ducenos scilicet viros in singulas naues
 numerantibus. Porro inter classarios indigenas triceni Persæ, Medi & Sacæ in naues easdem ascenderant. quæ multitudo sex &
 triginta millia & ducentos decem viros prioribus copiis aggregat. Ita Bud. hunc locum interpret. I Eos qui ex penteconteris e-
 rant, id est, ex nauibus quinquagenarum remorum: ita rationem iniens vt fuerint in singulis octogeni viri, maiore numero minoreta
 compensante. Id est, iis in quibus plures erant compensantibus eas in quibus erant pauciores. Hoc enim videtur voluisse significare quod
 nostrate lingua in re simili dicimus, L'une portant l'autre, vel, Le fort portant le foible. Adeo vt locum hic non habeat genus illud l'quen-
 di Plus minus, presertim quum dñ sit pro dñ. q. d. In singulis (ubi plus, ubi minus) octogeni viri. Sed et illud pedes in τῶν πεντηκοντέρων γὰρ
 spondet phrasi Gallica, Ceux des nauires, pro Ceux qui estoient dedans les nauires.

ημέρας γὰρ δὴ ἐχίμαζε τρεῖς. τέλος δ' ἔντομα
 τε ποιεῖωτες, καὶ καταείδοντες γῆσι τὰ ἀνέμω
 μαζῆσι, πρὸς τε τοῦτοισι, καὶ τῇ Θεῇ καὶ τῆσι Νηρηῖσι
 θύοντες, ἐπαύσαν τετάρτην ἡμέρην, ἢ ἄλλως πως αὐ-
 τοῖς ἐθέλων ἐκόπασε. τῇ δ' Θεῇ ἐθύον, πυθόμενοι πα-
 ρὰ τῷ Ἰώνων ὠλόγησεν, ὡς ἐκ τῶ χῶρου τοῦτου ἀρ-
 παδοῦν ὑπὸ Πηληῖος, εἴη τε ἀπαρὰ ἢ ἀκτὴ ἢ Ση-
 πιάς ἐκείνης τε καὶ τῶ ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὴ
 τετάρτην ἡμέρην ἐπέπαυτο. Τοῖσι δ' Ἕλλησι
 ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶ ἀφρων τῶν Εὐβοικῶν κατα-
 δραμόντες δούτερην ἡμέρην, ἀπ' ἧς ὀχίμων ὠρε-
 ῖον ἐχρησε, ἐσημαῖνον πρῶτα λαγρόμυρα πρὸς τὴν
 ναυηγίω. Ἐξ ἧς, ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτήρι δὲ
 ξάμενοι, καὶ σπονδὰς παρεχόμενοι, τὴν ἀρχὴν ὁ-
 πίσω ἠπέθοντο ὅτι δ' Ἀρτεμίσιον ἐλπίσαντες
 ὀλίγας ἵνας σφί' αἰτίξοις ἐσεσθαι ἡῶας. Ἐμὲν δὴ
 ὑδρότερον ἐλθόντες πρὸς δ' Ἀρτεμίσιον, ἐκάλθη-
 χον, Ποσειδέωνος σωτήρος ἐπωνυμίω ἀπὸ τῶδε ἐ-
 ἵκα ἐς ὑδρονομίζοντες. Οἱ δ' βαρβάροι, ὡς ἐ-
 παύσατο τε ὁ ἀνέμος, καὶ δ' κύμα ἐφρῶτο, κατα-
 σπασάντες τὰς ἡῶας, ἐπλεον ὠρεῖ τ' ἠπειρον. κάμ-
 φητες δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς Μαγνησίας, ἵπτερον ἐπλεον
 ἐς ὠκόλπον ὅτι Παγασέων φέροντα. ἐστὶ δὲ
 χῶρος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦτω τῆς Μαγνησίας, ἐνθα
 λέγεται Ἡρακλῆα καταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰη-
 σονός τε καὶ τῶ σικεταίων ἐκ τῆς Ἀργείας ἐπ' ὕ-
 δωρ πεμφθέντα, ὅτι ὅτι δ' κῶας ἐπλεον ἐς Αἴδου
 τὴν Κολχίδα. εἰθόθεν γὰρ ἔμελλον ὑδρυσάμε-
 νοι, ἐς δ' πέλαγος ἀφίσειν ἐκ τοῦτου δ' τὰ χῶ-
 ρα οὐμίω γένηε Ἀφέται. ἐν τοῦτω ἂν ὄρμον
 Ζεφύρω ἐποιεῖωτο. Πεντεκαίδεκα δὲ τῶ νηῶν
 τοῦτων ἐτυχόν τε ὕσαται πολλὸν ἐξαιαχθεῖσαι,
 καὶ κως καταείδονταί ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῶ Ἑλλήνων
 ἡῶας ἐδοξάν τε δὴ τὰς σφετέρους εἶ) Ἐβαρβα-
 ροι, καὶ πλεόντες, ἐπέπεσον ἐς αὐτὸν πολεμίους, τῶν
 ἐφρατήγει ὁ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπάρχων
 Σαρδάκης ὁ Θωῦμασιου. ὧ δὴ πρῶτον τοῦ-
 τῶν βασιλῆος Δαρείος ἐπ' αἰτή τῶνδε λαβῶν,
 ἀνὲς αὐρῶσε, εἶοντα τῶ βασιλῆϊκῶν δικασέων ὅτι ὁ
 Σαρδάκης ἐπὶ χεῖμασι ἀδικῶν δίκω ἐδίκησε. ἀ-
 νακρεμασθέντος ἂν αὐτῶ, ἀναλογίζουμος ὁ Δαρεί-
 ος, ὅτι ἔπλεω ἀγαθὰ τῶ ἀμύρτημάτων πε-
 ποιημένα ἐς οἶκον βασιλῆϊον. ὅρων δὲ τῶτο ὁ
 Δαρείος, καὶ γνοῖς ὡς ἀχύτερα αὐτῶς ἠσοφώτε-
 ρα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε βασιλῆα μὲν δὴ Δαρ-
 ονούτω Διφφυγῶν μὴ ἀπολέσθαι, πρὸς τῶ. ὅτε δὲ

284

284

284

284

284

1 Ipse alibi haruspicinam facere interpret. 2 Illinc enim aquati ἐμῶν ἐς τὸ πέλαγος ἀφίσειν, ad verbum, In pelagus erant
 immisssuri, unde loco illi nomen extitit ἀφίται. Potest autem ἀφίσειν, ἢ aliter reddi, sunt enim qui ἐς πέλαγος ἀφίται vertant, in altum
 vela dare. 3 Quae multo post alias soluerant, conspexit is Graec.

in Graecis
 lapsurus.
 tes Graeci
 num error
 In quarum
 dolis, Al
 ria tyrann
 monoi
 pho duode
 missis car
 ad Sepiale
 superabat
 prius est.
 Xerxis ex
 Corinthi
 Cereta ba
 decim na
 cem dixi
 cum terr
 & Achae
 in Melien
 tamen cu
 riendi gra
 carum eo
 tem cert
 runt Gra
 sunt in Th
 tanti exer
 3 ad litoral
 fores sui
 narrabant
 phylliti ab
 mantem A
 consilio no
 deinde Ac
 men illius p
 eogeneret
 tu prytane
 chizi vocan
 bias agentib
 exire possit
 ta multos,
 eo metu in
 interieco d
 uerli essen
 si, si essen
 coronis coo
 dos maclan
 steros Cytis
 ti, quod qu
 cificientes
 Aoli filium
 forus iste e
 lum liberau
 iram dei fu
 audisset Xe

in Græcos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenentes Græci ubi videre, cognito hominum errore, aggressi 1 repente cepere. In quarum navium vna captus est Aridolis, Alabandensium qui sunt in Caria tyrannus: in altera Penthylus Demonoi filius, dux Paphius, qui è Papho duodecim naues quum duxisset, amissis earum vndecim tempestate quæ ad Sepiadem extiterat, cum vna quæ superabat tendens ad Artemisium, captus est. Hos Græci quæ volebant de Xerxis exercitu sciscitari, vinctos ad Corinthiorum Isthmum dimiserunt. Cetera barbarorum classis, præter quindecim naues quibus præfuisse Sandoce[m] dixi, ad Aphetas peruenit. Xerxes cum terrestribus copiis per Thessaliam & Achaiam iter faciens triduo, euasit in Melienses: quum in Thessalia certamen curule fecisset, suas equas experiendi gratia, quod illic optimas Græcarum equas esse audiebat. in eo autem certamine multo inferiores fuerunt Græcæ. Fluviorum porro qui sunt in Thessalia, solus Onochonus potanti exercitui 2 non suffecit. Xerxi 3 ad litoralia Achaiae tendenti, perductores sui cuncta referre cupientes, enarrabant id quod de templo Iouis Aphyllitii ab indigenis enarratur: Athamantem Æoli filium, inito cum Ino consilio necem Phryxo machinatum: deinde Achæos ex oraculo tale certamen illius posteris proposuisse, vt qui ex eo genere maximus natus esset, huic aditu prytanei, id est, curiæ (quam Ieiturum Achaei vocant) interdiceretur: ipsis excubias agentibus, vt si quis adisset, nõ prius exire posset quam maclandus esset. Ita multos, quum iam maclandi essent, eo metu in aliam profugisse regionem: interiecto deinde tempore, quum reuersi essent, & in prytaneum ingressi, si essent deprehensi, toto corpore coronis cooperto, & cum pompa eductos maclari consueffe. Hoc autem posteros Cytiffori Phryxo geniti ob id pati, quod quum Achaei expiationem loci facientes, ex oraculo Athamantem Æoli filium essent immolaturi, Cytifforus iste è terra Colchide veniens illum liberauit: eoque facto posteris eius iram dei fuisse iniectam. Hæc quum audisset Xerxes, ubi ad lucum adfuit,

ἐς τὸν Ἑλλίνας καταπλώσας, ἐμὲ μὲ οὐ βόδω πτερον
 Δραφυγῶν ἔσεσθαι. ὡς γὰρ σφέας εἶδον " ὡρεσ
 πλάσας. Ὁ Ἑλλίνας, μαθίντες αὐτέων πλῆθυσιν
 νῆων ἀμύρταδα, ἐπὶ μαρτυρήσασθαι, ἀπετέως σφέας εἶδον.
 Ἐν ταύτων μίτῃ Α' εἰδωλὶς πλέων ἦλω, τυραννος Α'
 λαβαίδων τ' ἐν Καρίῃ ἐν ἐτέρῃ δ' ὁ Πάφιος στρατη-
 γὸς Περθύλος ὁ Δημόνοσ' ὅς ἦγε μὲν δωδέκῃ νῆας
 ἐκ Πάφου, δωδεκαλῶν δὲ σφραων ταῖς ἐνδεκα τὰ χι-
 μῶρι τὰ ἡμομόρῳ χ' Σηπιάδα, μίτῃ τῇ " ἀεργνο-
 10 μῶρη καταπλέων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦλω. Τούτοις Ὁ
 Ἑλλίνας δ' ἐσπρήσαντες ἑξέδδοντο πυθέσθαι ἀπὸ τ'
 Ξέρξεω στρατῆρος, ἀποπύμποισι δεδεμένους ἐς τὸν Κο-
 ενήϊον Ἰσθμόν. Ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς ὁ τῷ βαρβα-
 ρων στρατῶς, παρέξ τῷ πεντεχάδεκα νηῶν ὧν εἶπον
 Σηπιάδα στρατηγῆν, ἀπῆκερ ἐς Α'φέτας. Ξέρξης
 δ' ἔχ' ὁ πτερός πορθυαῖς δ' ἐξ Θεσσαλίας καὶ Α'χαιῆς
 ἐς βεβληκῶς ἰὼν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιάς ἐν Θεσ-
 αλίῃ μὲν ἀμύλλῳ ποιησάμενος ἴσῳ πῶν τ' ἐωυτῆς, ἀ-
 ποπύρῳ μὲνος καὶ τ' Θεσσαλίας ἴσῳ πῶν πυθόμενος ὡς
 20 ἀρίστη εἶν' τ' ἐν Ἑλλήσιν, ἐνθα δὴ αἱ Ἑλλίνας εἶπ' οἱ
 ἐλίποντο πολλόν. τ' μὲν μὲν ἐν Θεσσαλίῃ ποταμῶν,
 Ὀνόχωνος μόνος ὅσα ἀπέχρησε τῇ στρατῆ τ' ῥέε-
 θεον, πινόμενος τ' ἐν Α'χαιῆ ποταμῶν ῥέοντων, ἔδδ' ἔ-
 ὅς τις μέγιστος αὐτέων ἐστὶ Ἡπιδάμος, ὅσα δὲ ἐστ' αὐτέ-
 ρα, εἰ μὴ Φλαόρας. Ἐς Ἀλλῶν δ' τ' Α'χαιῆς ἀπι-
 κομῶν Ξέρξης οἱ κατηγεμόνες τ' ὀδοῦ βουλόμενοι τ'
 πῶν ἔξηγεσθαι, ἐλεγον οἱ ὅτι χιλιεὶον λόχον, ἑξέ-
 30 τ' ἰόν τ' Α'φλυστῆ Διός, ὡς Α'θάμας ὁ Αἰόλου ἐ-
 μηχάρησαν Φείξῳ μόνον σὺν Ἰνοῖ βαλδύσας " μῆ
 τ' ὡς ἐκ τοῦ στρατῶς Α'χαιοὶ στρατηγῆσι τοῖσι ἐκείνῃ
 ἀπὸ τῶν αἰθῶν τοῖσι δὲ ὅς αἱ τῶν ἡμεῶς τούτου
 ἀρεσῶτατος, τούτῃ ὅτι πᾶσι ἔργα τῶν ἄφρυτα-
 νῆας, αἰεὶ φυλακῆς ἔχοισι Ἀθήτων δ' καλέοισι τ' ἄφρυ-
 τήϊον. Ὁ Α'χαιοὶ ἰὼν δ' ἐσέλην, ὅσα ἐστὶ ὄκως ἔξῃσι,
 πρὲν ἢ ἴσῳσθαι μέλη. ὡς τ' ἰσῳ τούτοις πολλοὶ
 ἦδ' ἔ μὲλλοντων τούτων ἴσῳσθαι, δέισαντες, οἴχοντο
 ἀποδράντες ἐς δὴ ἰω χιρῆν χιρῆν δ' ἀρεσιόντος, ὅτι
 40 ὡς κατελήγοντες, ἰὼ ἀλίσκων, ἐσέλλοντο ἐς τ' ἄφρυ-
 τήϊον, ὡς ἴσῳσθαι τε ἔξηγοντο, ἑμμελοῖσι πᾶσι πυκα-
 οῖσι, ὅς ὡς σὺν πομπῇ ἔξαχθεῖς. τῶν δ' ἢ πάροισι οἱ
 Κυπιασῶν δ' Φείξῳ παιδὸς ἀπὸ τῶν, διότι καταρμόν
 τ' χιρῆς πορθυμένων Α'χαιῶν ἐκ τοῦ στρατῶς Α'θα-
 μάτα τ' Αἰόλου, ἑμμόλιον μιν ἴσῳν, ἀπὸ τῶν μόνος ἔστ'
 ὁ Κυπιασῶν δ' Αἰῆς τ' Κολχίδος, ἐρρύσαντο. ποιήσαντο
 δ' τῶν, τοῖσι ὅτι γινομένων δ' ἐωυτῶν μίτων τ' ἑξ' ἐνέ-
 ἔθη. Ξέρξης δ' τῶντα ἀκῶσας, ὡς καὶ τ' ὄκως ἐξήρῳ,

CXCV

CXCVI

CXCVII

1 Facile cepere. 2 Non suffecit. Fluviorum autem Achaiae quum maximus sit Apidanus, ne hic quidem suffecit, nisi aliqua ex parte. Id est, Ne hic quidem illi aquam abunde suppeditauit, sed parce tantum. 3 Pro ἑξ' ἄνω τῶν Α'χαιῶν hic posuit Ad litoralia Achaiae: quum supra pag. 441. pro iisdem verbis posuerit Algas Achaiae.

285 αὐτὸς τε ἔργετο αὐτὸν, καὶ τῆν ἑραπὴν πάσῃ πρὸς ἡμίλει.
 τῆν τε Αἰθαίοις ἀπορῆτων ἢ οἰκίῳ ὁμοίως καὶ ὁ
 τέρας ἐσέβετο. Ταῦτα μὲν ἄν ἐν Θεσσαλίῃ,
 καὶ ἐν Ἀχαίῃ. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χωρῶν ἦε ἐς τὴν
 Μηλίδαν ὡς κὼλον θαλάσσης, ἐν τῷ ἀμπελίῳ
 τε καὶ ῥηχίῃ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἔστι. ὡς δὲ τὸ κέλυ-
 πον τὸν ἐστὶν ἄλλοις πεδίοις, τῆ μὲν, ὕψος, τῆ δὲ,
 κάρτα σείος. ὡς δὲ τὸ ἄλλοις τὸν ἔρεα ὑψηλὰ καὶ
 ἀεὶ παρὰ τὴν κληρὴν πᾶσαν τὴν Μηλίδαν γὰρ, Τρηχί-
 νειαι πέτραι καλεομένηαι. ὡς δὲ τῆ μὲν νῦν πόλις ἐστὶ 10
 ἐν τῷ κὼλῳ ἰόντι ἀπὸ Ἀχαΐης, Ἀνικύρῃ πρὸ Ἰού
 Σπέρχου ποταμοῦ ῥέων ἐξ Ἐνιῶν, ἐς θαλάσσαν
 ἐκδιδού. ἀπὸ δὲ τῆς, ἀπὸ εἰκοσὶ καὶ σαδίων ἀμῶς πο-
 ταμῶς, τὸ ὄνομα κέται Δύρας, ὡς μὲν θύον Ἰβον-
 ῥοῖα Ἡρακλεῖ κακοῦ δὲ αἰά Φαινηται. ἀπὸ δὲ τῆς,
 διὰ τῶν εἰκοσὶ καὶ σαδίων ἀμῶς ποταμῶς ἐστὶ, ὅς καλεῖται
 Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς Μέλαιος τῆς
 ποταμῶς πέντε σαδία ἀπέχει. ταῦτα δὲ καὶ ὄρυχα-
 εῖστα τὸν ἐστὶν πάσις τὸ χωρὸς ταῦτης ἐν τῷ ἔρειον ἐς
 θαλάσσαν, κατὰ Τρηχίς πεπολιταί. διὰ γὰρ τε 20
 γὰ καὶ διὰ μὲν πλέθρα τῶν πεδίο ἐστὶ. τὸ δὲ ἔρειον, ὅ
 ὡς κληρὴν τὸ γὰρ τὸ Τρηχίῳ, ἐστὶ ἀπὸ σαδίων ὡς
 μεσαμβεῖον Τρηχίος. ἀπὸ δὲ τῆς ἀπὸ σαδίων Ἀσω-
 πος ποταμῶς ῥέει ὡς τὸ τὴν ἑσπερίῳ ὅς οὐρεος.
 Ἔστι δὲ ἀμῶς Φοίνιξ ποταμῶς ὁ μέγας ὡς με-
 βεῖον τῶν Ἀσωπὸς ὅς ἐκ τῆς ἔρειον τῶν ῥέων ἐς τὸ
 Ἀσωπὸν ἐκδιδού. καὶ τὸ τὸ Φοίνικα ποταμὸν σείοντα-
 ἔν ἐστὶ ἀμαξίος γὰρ μὴ μὲν δὲ δμῆ. ἀπὸ δὲ τῆς
 Φοίνικος ποταμῶς πέντε καὶ δεκά σαδία ἐστὶ ἐς Θερ-
 μοπύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξύ Φοίνικος ποταμῶς καὶ Θερ- 30
 μοπύλας κώμη τε ἐστὶ τῆ ὄνομα Ἀνθήλη κέται,
 πρὸ Ἰού δὲ ἀπὸ ῥέων ὁ Ἀσωπὸς, ἐς θαλάσσαν
 ἐκδιδού, καὶ ἄλλοις ὡς ἀπὸ τῶν ὕψος. ἐν δὲ τῷ Δῆμη ἔστι
 σείον Ἀμφικτυονίδος ἴδρου, καὶ ἔδρα εἰσὶ Ἀμφικ-
 τυοῖσι, ἐ ἀπὸ τῶν Ἀμφικτυονοῖς ἴδρου. Βασιλεὺς μὲν
 δὲ ἔρξεν ἐς ἑξαποδεδύετο τὸ Μηλίδος ἐν τῇ Τρη-
 χινή. ὡς δὲ τῶν Ἑλλήνων, ἐν τῇ δίοδῳ καλεῖται ὅς ἄλλοις
 ὡς ἐστὶ ἄπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμο-
 πύλαι ἄπὸ τῶν ὄρυχων καὶ ἀπὸ οἰκῶν, Πύ-
 λαι. ἐς ἑξαποδεδύοντο μὲν νῦν ἐκάτεροι ἐν τῶν πο- 40
 τῶν χερσῶν. ἐπεκράτει δὲ, ὅ μὲν τῶν ὡς βορέῳ
 ἀνεμῶν ἔχοντων πρῶτον μέρος Τρηχίος ὅς, τῶν
 ὡς νότον ἑσπερίῳ φερόντων ὅς ὅτι ταῦτης
 τῆς ἡπείρου. Ἐάν δὲ οἶδε Ἑλλήνων ὡς ἄπὸ
 μὲν ὄντες ὡς Πέρσιον ἐν πύτῳ τῶν χωρῶν Σπέρ-
 τῶν τε τριχῶσι ὄπλιται, καὶ Τεγαίτων καὶ

28. τὸ β. κ.
 29. τὸ π.
 30. τὸ κ. α.
 31. τὸ β. κ.
 32. τὸ π.
 33. τὸ κ. α.
 34. τὸ β. κ.
 35. τὸ π.

& ipse ab eo abstinuit, & idem suis co-
 piis imperavit, domumque item poste-
 rorum Athamantis ac fanum venera-
 tus est. Hæc in Thessalia Achaiaq; à
 quibus locis processit Xerxes in Meli-
 dem iuxta maris sinum, vbi totum diem
 æstus atque reciprocatio fluctuum fit.
 Huic sinui circumiectus est locus cam-
 pester, alibi spatiosus, alibi arctus admo-
 dum. Suntque ipsi campo circumiecti
 montes editi atque inaccessi, omnem
 Melidem cingentes regionem, quæ
 petra Trachinæ nominantur. Prima
 in sinu vrbs ab Achaia euntibus est An-
 ticyra, quam amnis Spetchius præter-
 labens, ex Eniensibus in mare defluit.
 A quo alter amnis xx ferme stadiis ab-
 est, cui nomen inditum est Dyras, quem
 fama est emeruisse ad ferendam Hercu-
 li opem. Ab hoc totidem stadiorum in-
 tercapedine alius amnis est, qui voca-
 tur Melas, id est, niger. Vnde Vrbs Tra-
 chis quinque stadia abest, sita in am-
 plissimo regionis spatio, à montibus ad
 mare, utpote duobus & viginti millibus
 iugerum planitie montis qui terram
 Trachiniam circumdat. Ad Trachinis
 meridiem anfractus est per quem Aso-
 pus circa radices montis defluit. Ad
 cuius meridiem alius non magnus am-
 nis est, nomine Phœnix ex his mon-
 tibus in Asozum defluens. Iuxta Phœ-
 nicem angustissimum viæ est: quippe
 qua muri coarctata modo, plaustum
 duntaxat agi potest. A fîomine Phœ-
 nix ad Thermopylas quindecim sta-
 diorum est interuallum, in quo vicus
 est nomine Anthela: quem præterflu-
 ens Asozus in mare euoluitur: & ei lo-
 cus spatiosus est circumiectus, vbi tem-
 plum Cereris Amphictyonidis extru-
 ctum visitur, & sedilia Amphictyoni-
 bus, & ipsius Amphictyonis delubrum.
 CETERVM rex Xerxes quidem
 in Trachinia Melidis castra habebat,
 Græci vero in transitu: qui locus à ple-
 risq; Græcorum vocatur Thermopylae,
 ab indigenis autem atque accolis Pyla.
 Hæc erant utrorumque castrorum lo-
 ca: Xerxe omnibus quæ ad ventum bo-
 ream spectant vsque ad Trachinem, po-
 sito: Græcis, quæ per hanc continen-
 tem ad austrum & meridiem ferunt, te-
 nentibus. Qui hoc in loco Persam
 Græci opperiebantur, hi fuere, Sparta-
 norum trecenti armati, Tegeitarum &

1 Hac autem maxime parte spatiosa est illa regio, à mari ad montes, iuxta quos est sita Trachis. sunt enim viginti duo plani-
 tici plethra. Montis autem qui Trachinium agrum circumdat, est anfractus, ad Trachinis meridiem, per quem Aso-
 Mantic-

Manticor
 que: ex
 tum vigin
 le cor quid
 autem qua
 centi, & M
 Pelopon
 Thelipi
 dtingent
 Loctentes
 Phocentia
 os euocau
 cerent se
 venisse, c
 em exp
 in Athen
 rumque
 iniuncta
 formidol
 qui bellu
 minem: i
 esse aut lo
 exors sit:
 ei deberi
 lis esset q
 ne esse ca
 Trachin
 alij duces
 ro, penes
 quem max
 monius I
 qui Leon
 xandri, qu
 qui Alcam
 lai, qui Ag
 botis, qui
 EVryllher
 stomachi
 Hercules fi
 to regnum
 frates nat
 Doricus, a
 scendæ: ver
 bole defun
 perfite, sed
 ira regnu
 Cleombro
 nouissimus
 habebat qu
 filiam. Qu
 tulit, dele
 bus viros
 ratq; eos T
 feci menti
 tiades EV

Mantiensium mille, totidem ex vtrif-
 que: ex Orchomeno Arcadiae cen-
 tum viginti, ex reliqua Arcadia mil-
 le. tot quidem ex Arcadia. A Corintho
 autem quadringenti: à Phliunte du-
 centi, & Mycenæorum octoginta. hi ex
 Peloponneso aderant: ex Bœotis autem
 Thespicienses septingenti, Thebani qua-
 dringenti. Præter hos euocati erant
 Locrenses Opuntii cum omni copia, &
 Phocensium mille. Ipsi enim Græci e-
 os euocauerant, missis nunciis, qui di-
 cerent se quidem præcursores aliorum
 venisse, ceteros autem socios propedi-
 em expectari: tutelam vero maris esse
 in Atheniensium præsidio Ægineta-
 rumque, & eorum quibus res naualis
 iniuncta esset. nec sibi quippiam esse
 formidolosum. non enim deum esse
 qui bellum Græciæ inferret, sed ho-
 minem: nec mortalem quempiam aut
 esse aut fore qui, ex quo natus est, mali
 exors sit: & ut quisque maximus est, ita
 ei deberi maxima. itaque quum morta-
 lis esset qui bellum inferret, ab opinio-
 ne esse casurum. Hac illi audientes, in
 Trachinæ auxilio iere. Erant his cum
 alijs duces suæ quisque ciuitatis, tum ve-
 ro, penes quem summa imperii erat,
 quem maxime admirabantur, Lacedæ-
 monius Leonides Anaxandridæ filius,
 qui Leontis, qui Eurycratidæ, qui Ana-
 xandri, qui Eurycratis, qui Polydori,
 qui Alcamenis, qui Telecli, qui Arche-
 lai, qui Agelilai, qui Doryagi, qui Leo-
 boris, qui Echestrati, qui Hegesis, qui
 Eurysthénis, qui Aristodemi, qui Ari-
 stomachi, qui Cleonidæi, qui Hylli, qui
 Herculis filius fuit: adeptus ex inopina-
 to regnum. Nam quum duo forent ei
 fratres natu maiores, Cleomenes &
 Dorieus, aberat à cura regionis adipi-
 scendæ: verum Cleomene sine virili so-
 bole defuncto, & Dorieo iam non su-
 perstite, sed & ipso in Sicilia vita functo,
 ita regnum ad Leonidem peruenit, qui
 Cleombroto maior natu erat. Is enim
 nouissimus fuit Anaxandridæ liberorū,
 habebatque in matrimonio Cleomenis
 filiam. Qui dum se ad Thermopylas cō-
 tulit, delegerat trecentos è primori-
 bus viros, & quibus filii erant: assumpse-
 ratq; eos Thebanos quorum de numero
 feci mentionē, quorum dux erat Leon-
 tiades Eurymachii filius. Hac de caussa

Μαντινέων χίλιοι, καὶ ἡμίσεες ἑκατέρων. Ἐξ Ὀρ-
 χιδροῦ τε τῆς Ἀρκადίης, ἑξήκοντι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑπτὰ τῆς
 λοιπῆς Ἀρκადίης, χίλιοι. Ἐσπύρι μὲν Ἀρκάδων.
 Ἐπὶ τῷ Κορώνῳ, τετρακόσιοι. καὶ Ἐπὶ Φλιουῦτος, δι-
 ηκόνσιοι ὀπλίται καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. Ἔσσι μὲν
 Ἐπὶ Πελοποννήσου πέντε. Ἐπὶ δὲ Βοιωτῶν,
 Θεσπιέων τε ἑπτακόνσιοι, καὶ Θεβαίων τετρακόν-
 τιοι. Πρὸς τούτοις ἐπικλητὶ ἐγγύοντο Λοκροί
 τε Ὀπούνσιοι πόμπευθαι, καὶ Φωκέων χίλιοι.
 αὐτοὶ γὰρ σφέας Ἑλλήνες ἐπικαλέσαντο, λέγον-
 τες δι' ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ μὲν ἦκοιεν παροδόμεοι τῶν
 ἄλλων, ὅτι λοιποὶ τῶν συμμάχων, παροδοκίμοι
 πᾶσαν εἶεν ἡμέραν ἢ θάλασσα τε σφίεσσι ἐν φυ-
 λακῇ, καὶ Ἀθηνῶν τε Φεργυρομένη, καὶ Αἰγι-
 νητέων, καὶ τῶν ἐς τὴν ναυτικὴν στρατὸν ἑστάντων, καὶ
 σφίεσσι δεινὸν εὐδένου γὰρ θεὸν εἶναι ὅτι πτόντα ἐπι-
 πτώ Ἑλλάδα, ἀλλ' αἰδέσθων. εἶναι δὲ τὸν εὐδένου
 να, εὐδένου εἶναι, τὰ κακὸν δὲ ἀρχῆς γινόμενον οὐ
 σωμένην. Ἔσσι δὲ μέγιστοι αὐτῶν, μέγιστα.
 οφείλειεν ὧν καὶ ἐπελάονοντα, ὡς εἶοντα τῶν, ἀ-
 πό τῆς δόξης πεσεῖν αἱ. Ἐπὶ δὲ, ταῦτα σωτηριώμε-
 νοι, ἐβόηθη ἑς τὴν Τρηχίνα. Τούτοις ἔσαν μὲν
 νῆες καὶ ἄλλοι στρατηγὶ κατὰ πόλιος ἑκάστων. ὁ
 δὲ ταῦμα ζῆλος μάρισα καὶ πᾶν τὸ στρατὸν
 μαρτυρῆτος, Λακεδαιμόνιος ἦν, Λεωνίδης ὁ 286
 Ἀναξανδρίδου, τὸ Λέοντος, τὸ Εὐρυκράτιδου, τὸ
 Ἀναξανδρίδου, τὸ Εὐρυκράτους, τὸ Πολυδάρου, τὸ
 Ἀλκαμῆδος, τὸ Τηλέκλου, τὸ Ἀρχέλεω, τὸ Ἡ-
 γοσίλεω, τὸ Δορυδάρου, τὸ Λεωβοτέω, ἔχει τὰ
 3 οπου, τὸ Ἡγήσιος, ἔχει Εὐρυθένης, τὸ Ἀεισοδήμου, τὸ
 Ἀεισομάχου, ἔχει Κλεοδάου, ἔχει Ἰλλῆ, τὸ Ἡρακλέ-
 ος κτηνῶν τὸ βασιλῆα ἐν Σπάρτῃ δὲ ἀπορο-
 δοκίτη. Διζῶν γὰρ ἐόντων παροδοτέρων ἀ-
 δελφῶν, Κλεομῆδος τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο
 τὸ φρονίμως ἀπὸ τῆς βασιλείης. Ἐπὶ τῶν Κλε-
 ομῆδος ἀπαίδος ἔρσηνος γένε, Δωριέος τε εὐκλεί-
 οντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τῶν ἐν Σικελίῃ, ἔπα-
 δὴ ἐς Λεωνίδου ἀνέβη ἡ βασιλείη καὶ δὲ πρὸς τε-
 ρος ἐγγύονε Κλεομῆδος, (ἔσσι γὰρ ἦν νεώτατος Ἀ-
 4 ναξανδρίδου παῖς) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομῆδος θυγατέ-
 ρα. ὅς ἔστι ἡ ἐς Θερμοπύλας. ἐπὶ λεξάνδρου ἀνδρας
 τε εἶναι κατεπεώτας τετρακοσίους, καὶ ἔσσι ἐπὶ γυμνον
 παῖδες ἔοντες. Ἐπὶ τῶν ἀπικερ καὶ Θεβαί-
 ων εἶναι ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάνδρος εἶπαν, τῶν ἐστρα-
 τήγε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τῶν δὲ εἶνεκα

1 Cleodæi. Quam lectionem comprobat locus quem habes supra pag. 330. de Aristodemō qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hylli filius. 2 Constantis ætatis viros. Camer.

τούτοις αουδὴν ἐποίησαν Λεωνίδης μωύους
 Ἐλλιώνων πείθειν, ὅτι σφέων μεγάλως κατη-
 γρήγο μηδίσει. πείθειν ἄν ἐς τὸν πόλεμον,
 γέλων εἰδέσθαι εἴτε συμπεμφοσι, εἴτε καὶ ἀπε-
 ρέσσι ἐν τῷ ἐμφανέος τῷ Ἐλλιώνων συμμαχίῳ.
 ὁ δὲ ἄλλοφρονέοντες, ἐπεμπον. Τούτους μὲν αὖτ'
 ἀμφὶ Λεωνίδῳ πείθειν ἀπέπεμψαν Σπάρτην
 ἵνα τούτοις ὁράντες ὁ ἄλλοι σύμμαχοι, φρα-
 τείωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσει, ἵνα αὐτοὶ
 σωθάνωνται ὑπερβαλλομένοι. μὲν δὲ, Καρ-
 νεία γὰρ σφίσι ἐμποδῶν, ἐμῶν ὀρτάσσαντες, καὶ
 φυλακῆς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος
 βοηθεῖν προήκει. ὡς δὲ καὶ ὁ λοιπὸν τῶν συμ-
 μάχων ἐνεαύοντο καὶ αὐτοὶ ἔτι εἰς τῶντα ποιήσειν·
 ἵνα γὰρ κατὰ τῶν ὀλυμπιασίων τούτοις ἴσθι φη-
 γμασι συμπεσοῦσα οὐκ ἔστιν ἀποκρίνεται κατὰ τάχος
 οὕτω ἀφαιρήσασθαι ἐν Θερμοπύλῃσι πό-
 λεμον, ἐπεμπον αὖτ' ἑσθέρμοις. Οὗτοι μὲν δὲ
 οὕτω διενεαύοντο ποιήσειν. ὁ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι
 Ἐλλίωες ὅπῃ πείθειν ἐβόητο τῆς ἐσθέρμοις ὁ Πέρ-
 σης, κατὰρῶ δέοντες, ἐβουλόοντο αὐτὸ ἀπα-
 λαγῆς. ἴσθι μὲν νῦν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐ-
 δόκεε ἐλθούσι ἐς Πελοπόννησον, ἵνα ἴσθι μὲν ἔχειν ἐν
 φυλακῇ Λεωνίδης δὲ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν αὐτῶν
 ἀπερχομένων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτῶν μὲν ἐπι-
 φέροντο, πείθειν τε ἀγγέλοις ἐς τὰς πόλεις, κελθού-
 οντας σφίσι ἐπιβοηθεῖν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων
 φράσθαι τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Ταῦτα βου-
 λυομένων σφέων, ἐπεμπε Ξέρξης κατὰ τῶν
 ἰσθμῶν, ἰδέσθαι ὅσοι τε εἴσι, καὶ ὅ, τι ποιοῦσιν. ἀ-
 κηχέει δὲ ἐπὶ ἑὸν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμῶν εἴη
 ταύτῃ φρατῆ ὀλίγη, καὶ αὖτ' ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν
 Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν ἄλλος Ἡρα-
 κληίδης. ὡς δὲ πείθειν ὁ ἴσθι ἐς τὸ στρα-
 τῆδον, ἐμῶν τε καὶ κατὰ τῶν μὲν ὅ, τι στρα-
 τῆδον αὖτ' ἑσθέρμοις τῶν τείχεος,
 ὅ, τι ἀνορθῶντες εἴησαν ἐν φυλακῇ, ὅ, τι οἶα τε ἵνα
 κελθῶσιν ὁ δὲ αὖτ' ἔξω ἐμῶν τῶν τείχεος
 τείχεος ἄσπλα ἔκειτο. ἔτι γὰρ δὲ τῶν τείχεος
 τῶν Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. αὖτ' ἑσθέρμοις
 ὡς γυμναζομένοι τῶν ἀνδρῶν, αὖτ' ἑσθέρμοις
 κτενιζομένοι. Ταῦτα δὲ τῶν τείχεος, ἐμῶν τε καὶ
 πλείους ἐμῶν τῶν τείχεος, ματῶν ὅ, τι ταῦτα ἀπεκείως, ἀπὸ
 λακωνεὶ ὅ, τι κατὰ τῶν τείχεος, ἔτε γὰρ πείθειν ἔδωκε, ἀ-
 λογίης τε ἐνεκέρησε πολλῆς ἀπελθῶν ὅ, τι ἔλεγε πρὸς
 Ξέρξεα τῶν ὅ, τι πείθειν ἔδωκε. Ἀκούων ὅ, τι Ξέρξης,

Leonides dedit operam ut Græcos su-
 meret solos, quod eos maxime infimu-
 labat quod cum Medis sentirent. Euo-
 cabat igitur eos ad bellum, sciendi eu-
 pidus an vna mitterent auxilia, an ex-
 professo adimerent Græciæ societatem:
 sed illi aliud sentientes, tamen auxilia
 miserunt. Eorum qui cum Leonide
 fuere, primos miserunt Spartiatæ: ut his
 inspectis alii socii in militiâ proficisce-
 rentur, neve cum Medis sentirent, si eos
 superari audirent. Ipsi autem celebra-
 tis Carnis, (hæc enim sacra moraban-
 tur eos) relictis Spartæ custodibus, e-
 rant cum omni copia illuc celerrime i-
 turi auxilio. Reliqui autem socii ad id
 agendum itidem animati (nam tempus
 Olympiadis in hæc negocia inciderat)
 haud suspicati tam cito apud Thermo-
 pylas bello decernendum: præcurso-
 res miserant. Ita isti sibi faciendum
 statuerant. At ii Græci qui apud Ther-
 mopylas erant, vbi ad ingressum Persæ
 aduentabat, metu perculsi de discedendo
 consultabant. Ac ceteri quidem Pelo-
 ponneses censébant faciendum ut re-
 uersi in Peloponnësum, isthmi custodi-
 am agerent: huic autem sententiæ quum
 infenti essent Phocenses & Locrii Leo-
 nides suadebat illic perstandum, & nun-
 cios ad accersendas subsidio ciuitates
 dimittendos, tanquam se paucioribus
 quam ut Medorum exercitum arce-
 rent. Hæc istis consultantibus, Xer-
 xes equitem quendam ad speculandum
 quot illic essent, & quid agerent, mittit.
 Audierat enim iam tum quum in Thes-
 salia esset, eò loci contractam esse exi-
 guam copiam, eiusque duces esse Lace-
 dæmonios, atque Leonidem è genere
 Herculis. Eques vbi ad stationem Græ-
 corum successit, contemplatur aspicitq;
 non ille quidem omnes milites (nam e-
 os qui intra murum quem excitauerant
 excubabant, intueri nequibat) sed eos
 qui extra murum agebant. Erant autem
 eo tempore exterius manendi in Lace-
 dæmoniorum statione vices: eos anim-
 aduertit partim se ludo gymnastico
 exercentes, partim comam pectentes.
 Hæc cum admiratione intuitus, eo-
 rum numero, ac ceteris omnibus pla-
 ne cognitis, per ocium sese recipit. ne-
 mo enim illorum insequabatur, sed ho-
 minem magno contemptui habebant.
 Regressus ad Xerxem, cuncta quæ in-
 spexerat refert. Quæ Xerxes audiens,

CCVI

CCVII

CCVIII

CCIX

non

non pote
 licentur, t
 tuti pariter
 ridiculam
 accerit ad
 lum, qui
 na, inter
 nosse qu
 Er ille, r
 aduersus
 his viris
 que euent
 buriti. sed
 scrimen e
 tuenti, au
 tem: Hi v
 ingressu
 ita sese ap
 ties adire
 capita con
 Sparta m
 minum g
 audeat to
 uerfus re
 atq; viros
 quod hæc
 derentur,
 læ copia
 rursus inq
 hoc tibi v
 dicens, tam
 quadriduo
 illinc fugat
 quum put
 que temer
 ita percitu
 mittit, imp
 & in consp
 vbi facto in
 nem feceru
 superuenie
 uebant, etli
 lam facien
 ro ipsi regi
 esse, at pau
 gnæ cong
 di se xgre t
 subduxere,
 ij quos + im
 rum dux et
 hostem pro
 cis congreg
 proficiebar
 utpote' lon
 ci vrentes,

1 Coniuncti
 ad alios motu
 hominum gen
 tur supra exp

ἔχοντες πλήθει γηήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐ-
 μάχοντο ἀξίως λόγῳ, ἀλλὰ τε ἀποδεικνύμενοι ἐν
 οὐκ ἔπιταμνοῖσι μάχεσθαι ἄξιον ἄξιον, καὶ ὁ-
 κως ἐν τῷ ἑαυτοῦ νότῳ, ἀλλ᾽ ἐς φθύγεσθαι δὴθεν.
 (C) δὲ βαρβάροι ὀρέωντες φθύνοντας, βοή τε καὶ πα-
 τάγω ἐπήσαν. (C) δὲ ἀνκαταλαμβανόμενοι, ἑπὶ
 σφραγίδι αὐτοῖσι (C) τοῖσι βαρβαροῖσι μετασφρο-
 μνοῖσι δὲ, κατέβαλλον πλήθει αἰαειθμήτοις τῷ Περ-
 σέων. ἐπιπτόν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπάρτιπτεῶν
 ἐν ταῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ ἐσθὲν ἐδωέατο πρὸ λα-
 βείν (C) Πέρσαι τῷ ἐσθδου πειρεῶμενοι, καὶ τῷ τέλεα καὶ
 πρῶτοίως προσβάλλοντες, ἀπῆλθον ὀπίσω.
 Ἐν ταύτησι τῆσι Περσέσδοισι τῷ μάχης λέγει βα-
 σιλῆα ἡμιόμορον, τῆσι ἀνάδραμειν ἐκ τῆς θρόνου,
 δεισδόντα αὐτῷ τῆς στρατῆ. ὅτε μὲν ἔτα ἠγωνίσαντο,
 ἦν δὲ ὑπεραίη (C) βαρβαροῖσι, ἐσθὲν ἀμεινον ἀέθλεον.
 ἄτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφραγὸς κατατε-
 τρωμαλῆσαι τε, καὶ οὐκ οἷοις τε ἐσθδαι ἐπὶ χεῖρας
 αἰταίεσθαι, σωέβαλλον. (C) ὅτ᾽ Ἐλλῆνες καὶ ἄξις
 τε καὶ τῷ ἔσθια κεκοσμημένοι ἐσθαι, καὶ ἐν μέρῳ ἕκαστοι 20
 ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων. ἔπει δὲ ἐσθὲν ἐπὶ
 ἔσθαι, φυλάξοντες τῷ ἀτραπῶν. ὡς δὲ ἐσθὲν ἐπὶ
 σφραγὶ ἀλλοιότεροι (C) Πέρσαι ἢ τῆς ὑπεραίης ἐσθαι,
 ἀπῆλθον. Ἀπορέοντες ὅτ᾽ βασιλῆος ὅ, πῶς γηή-
 σατο τῷ πρῶτον ἀρήματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυ-
 δῆμος, ἀνὴρ Μηλιῶν, ἦλθε (C) ἐς λόγους, ὡς μέγα ἔτι
 πρὸ βασιλῆος δοκέων οἰσεσθαι ἐφ᾽ ἑσθὲν τε πλὴν ἀ-
 τραπῶν πλὴν ἀπὸ τῆς ἕρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύ-
 λας, καὶ διέφθερε ἐσθὲν ταύτη ὑπομύοντας Ἐλλῆ-
 νων. ὑπερὶ δὲ δεικῶς Λακεδαιμόνιοις, ἐφυγε ἐς Θεσ-
 σαλίῳ καὶ (C) Φυζῆνι, ὑπὸ τῶν πυλαγῶν τῶν
 Ἀμφικτυόνων ἐς τῷ Πυλαγῶν συλλεγεμένων, ἄρ-
 γυμιον ἐπεκλήρηθη χεῖρα ὅτ᾽ ὑπερὶ (κατῆλθε γὰρ
 ἐς Ἀνικυρίῳ) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθιωάδεω, ἀνδρὸς
 Τρηχινίου. ὅτ᾽ Ἀθιωάδης ἐστὶ ἀπέκτεινε μὲν Ἐ-
 πιάλτηα δι᾽ ἄλλω αἰλίῳ, τῶν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὅπασθεν
 λόγῳσι σφραγῶν ἐμμήθη μὲν ὑπὸ Λακεδαι-
 μονίων ἐσθὲν ἦσαν. Ἐπιάλτης μὲν οὐτῶ ὑπερὶ τῶ-
 τέων ἀπέθανε. Ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος,
 ὡς Ονήτης τε ὁ Φαναγῶρεω, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ 40
 Κορυδαλὸς Ἀνικυρίδης, εἰσὶ οἱ εἰσπρότεροι πρὸς βα-
 σιλῆα τῶν τοῖσι ἐσθαι, καὶ ἀεινησάμενοι ὁ οὐ-
 ρος τοῖσι Πέρσησι οὐδαμῶς ἔμοιγε πῆτος. τῶτο
 μὲν γὰρ, ἐσθὲν γηήσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἐλλῆ-
 νων πυλαγῶν ἐπεκλήρηθη οὐκ ἔπι Ονήτη τε
 καὶ Κορυδαλῶ ἄργυμιον, ἀλλ᾽ ἔπι Ἐπιάλτη

καὶ ἐσθδαι
 καὶ ἐσθδαι
 καὶ ἐσθδαι

288

multitudinis erat usus : ibi Lacedaemo-
 nii dignam memoratu pugnam ede-
 bant, cum aliis in rebus ostentantes se
 perire inter imperitos pugnare, tum ve-
 ro in eo quod quoties terga vertebant,
 conferti fugiebant. Quos barbari dum
 fugientes cernerent, cum vociferatio-
 ne & strepitu ingruiebant: at Græci rur-
 sus se conuertentes, aduersis pectoribus
 eos excipiebant: & quamuis eorum in-
 numeram multitudinem prosternebat,
 aliquot tamen illic ex ipsis etiam Sparti-
 atis occubuere. Persæ, posteaquam &
 cateruatim & vniuersis copiis iter oc-
 cupare conati, nihil tamen promoue-
 bant, iterum sese receperunt. Fertur
 autem Xerxes, quum ad spectaculum
 adesset, in ipso congressu pugnandi ter-
 è folio resiliisse, quod videlicet exerci-
 tui suo timeret. Postero die nihilo me-
 lius barbari preliati sunt. nam speran-
 tes fore ut illi, qui pauci essent & faucii,
 nequirent manus leuare ad pugnan-
 dum, quum confixissent, eos Græci ex-
 cepere, instructis ordinibus, & in suo
 quisque loco ac per nationes digesti:
 præter Phocenses, qui in monte ad i-
 ter obsidendum locati erant. Persæ vbi
 nihil aliud quam pridie agendum vi-
 dent, abscedunt. Ibi regem ancipi-
 tem quodnam in re præsentis consilium
 capesseret, Epialtes Evrydemi filius
 alloquaturus adiit, tanquam magna
 aliqua re ab illo remunerandus, indica-
 uitque ei tramitem qui per montem ad
 Thermopylas ferebat: quæ factionem
 eorum Græcorum qui illic erant, e-
 uertit. Is postea Lacedæmoniorum me-
 tu in Thessaliam profugit: cuius pro-
 fugi pylagoræ Amphictiones apud Py-
 læam congregati caput pecunia lici-
 tati sunt: qui interiecto deinde tempo-
 re ab Athenade viro Trachinio, An-
 ticyræ (nam illuc redierat) interem-
 ptus est. Quem, etsi ob aliam causam
 (quam ego in sequentibus reddam) A-
 thenades hic interemit, nihilo tamen
 secius à Lacedæmoniis præmio affectus
 est. Hinc in modum Epialtes postea inter-
 iit. Est & alia quæ fertur fama, Onetem
 Phanagoræ filium, virum Carystium,
 & Corydalum Anticyrensem, fuisse
 qui ea dixerint regi, & circum montem
 Persas deduxisse. Quod apud me pror-
 sus fide caret. nam hinc licet coniecte-
 mus, primum, quod Græcorum pylago-
 ræ non Onetæ & Corydali, sed Epialtæ

CCXII
 CCXIII
 CCXIV

1 Tunc igitur ita pugnarunt. Postridie autem nihilo mel. 2 Ita enim pugnant ut qui existimarent, illos, utpote paucos, faucios esse, cuique vel ad tollendas manus vires non superesse. At Græci eos excep.

Trachinii

Trachinii caput pecunia licitati sunt, quod scilicet eum compertissimum haberent: deinde quod Epialten ob hanc causam scimus se fuga proripuisse, postremo, quod Onetes qui non erat Meliensis, ita demum tramitem illum novisset si in ea regione multum diuersatus fuisset. Ideoque Epialta culpam adscribo, quod Persas per montem circumduxit, & ad tramitem perduxit. Xerxes ea quae Epialtes se confecturum spondebat, probans, maiorem in modum laetus, sine mora Hydarnem cum iis quibus praerant copiis misit. Ille circa lucernarum accensionem, *id est, sub crepusculum*, e castris profectus est, & tramitem ingressus. Quem tramitem indigenae Melienses vestigauerunt: eoque inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocenses, eo tempore quo Phocenses intersepto muris transitu, ad arcendum bellum in praesidio erant. ¹ Extrinsicus nihil admodum praesepus transitus erat, quum nihil esset utilis Meliensibus. Sic autem sese habet ille callis: Ab Aso-
 po fluuio, qui per montis meat anfractum, incipit, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopæa. hæc Anopæa per dorsum montis extensa, definit iuxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus, ac iuxta lapidæ nomine Melampygam, ac iuxta *κερυσσίων έδρας, hoc est, malitiosorum sedes, ubi angustissimus callis est.* Hac via atq; ita se habente Persæ Aso-
 pum transmittentes, iter tota nocte fecerunt, à dextra Oeteos montes, ad sinistram terram Trachiniorum habentes: ac sub exortum auroræ in cacumen montis euaserunt: quo in loco (sicut superius ostensum est) mille Phocensium armatorum praesidium excubabat, tum ad suam terram, tum ad viam tutandam. nam transitus inferior à quibus dictum est custodiebatur, quod eam per montem viam vltro à Leonide accepta obsidebant. Hoc autem modo Phocenses Persas ascendisse animaduenterunt: Quum eos illi toto monte conscendendo propter frequentiam quercuum latuissent, tamen edito multo strepitu (vt res postulabat) frondium super pedes constatarum, (erat enim caeli tranquillitas) Phocenses recurrerunt: & dum sibi arma induunt, confestim barbari adfuerunt: qui conspicati viros arma sibi circumdantes, obstupere.

τῶ Τρηγινίῳ, πῶτος καὶ τὸ ἀπεκείσασθαι πύλο-
 μῶσι τῶν δὲ, φθύνοντα Ἐπιάλτιω τῶν τῶν
 αἰλίω οἰδαμῶν. εἰδείη μὲν γὰρ καὶ ἐὼν Μηλιθίς
 τῶν τῶν ἀπὸ τῶν Οἰήτης, εἰ τῆ χώρῃ πολλὰ
 ὠμικῶς εἶν. ἀλλ' Ἐπιάλτης γὰρ ἔστι ὁ ἀει-
 γησῶν ὁ οὐρεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τῶν, τῶν
 αἰπὸν γράφω. Ζέρξης δὲ, ἐπεὶ αἰ ἦρεσε τῶν
 ἔπει ὁ Ἐπιάλτης κατεργάσασθαι, αὐτὰ καὶ
 ἔπει ἠρόμῶν, ἐπεμπε Ὑδάρνεα, καὶ τῶν ἔ-
 10 ἔπει ἠρόμῶν. ὠρέατο δὲ αἰ λούχων
 ἀφ᾽ ἐκ τῶν ἔπει πῶν. τῶν δὲ ἀπὸ τῶν
 τῶν δὲ ἐπὶ μὲν αἰ ὀπιχῶμοι Μηλιθίαι· ἔπει
 ἔπει δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγόμῶν ὅτι Φωκέας,
 ὅτε ὅτε αἰ Φωκέας φράξασθαι τείχεϊ τῶν ἐσβολῶν,
 ἔπει ἐκ τῶν ἐπὶ πολέμου· ἐκ τε τῶν δὲ κατε-
 ἔπει ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ἠρόμῶν Μηλιθίαι. ἔπει
 δὲ αἰ ἠρόμῶν αὐτῆ ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν Ἀ-
 20 σαπὸν ποταμὸν τῶν ἠρόμῶν τῶν ἠρόμῶν
 οὐρέα δὲ τῶν οὐρεὶ τῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν
 20 κείται, Ἀνόπαια. τείνει δὲ ἠ Ἀνόπαια αὐτῆ κα-
 τὰ ῥάχιν τῶν οὐρεὶ, λήγει δὲ κατὰ τε Ἀλπηνὸν πό-
 λιν, αἰ τῶν ἐπὶ τῶν Λοκείδων τῶν Μηλιθί-
 ῶν, καὶ κατὰ Μεγάμπυρην τε καλεόμενον λίθον,
 καὶ κατὰ Κερκῶπων ἔπει τῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐ-
 30 π. Κατὰ τῶν δὲ τῶν ἀπὸ τῶν καὶ οὐτῶ ἔ-
 χουσαν αἰ Πέρσαι αἰ Ἀσῶπιν ἠρόμῶντες, ἐπορεύ-
 οντο πᾶσιν τῶν νύκτα, ἐκ τῶν μὲν ἔχοντες οὐρεα
 τῶν Οἰήτων, ἐκ τῶν τῶν Τρηγινίων. ἠὲ τε
 δὲ διέφανε, καὶ οἱ ἔχοντες ἐπὶ ἀκρωτηρίῳ τῶν οὐ-
 30 ρεὶ. κατὰ δὲ τῶν τῶν οὐρεὶ ἐφύλασον (ὡς καὶ
 αἰ τῶν ἐπὶ μὲν δὲ δὲ τῶν) Φωκέων χίλιοι ὀπι-
 40 ται, ῥυόμῶν τε τῶν σφετέρῳ χώρῳ, φερούμε-
 ται τῶν ἀπὸ τῶν. ἠ μὲν γὰρ κατὰ ἐσβολῆ ἐφύ-
 λασον τῶν τῶν ἔπει τῶν τῶν οὐρεὶ
 ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν Φωκέας ἠρόμῶντες, Λεω-
 νίδῃ ἐφύλασον. ἔπει δὲ σφῆρας αἰ Φωκέας,
 ὡς ἀναβεβηκότας· (ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλατῶ-
 νοι αἰ Πέρσαι ὁ οὐρεὶ, πῶν ἐὼν δρυῶν ὀπιπλεον) ἠ
 μὲν δὲ ἠρόμῶν, ἠρόμῶν δὲ ἠρόμῶν πολλοῦ, ὡς εἰ-
 40 χος ἠ, φύλλων ἠρόμῶν τῶν τῶν ποσὶ,
 ἀπὸ τῶν ἔπει αἰ Φωκέας, καὶ ἐπὶ τῶν τῶν
 πᾶσα, καὶ αὐτὰ αἰ βαρβάραι πῶν. ὡς εἰ-
 δὲ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ὀπιπλεον, ἐπὶ τῶν ἠρόμῶν.

CCXV

CCXVI

CCXVII

CCXVIII

x De hoc loco vide qua alibi dixi.

ibi Lacedaemo.
 pugnam ede.
 ostentantes se
 pugnat, tum ve-
 teiga verrebant.
 nos barbari dum
 um vociferatio-
 ant: at Græci tur-
 ueris pedatoribus
 amnis eorum in-
 prosternentibus.
 is etiam Sparta
 posteaquam
 is copias iter oc-
 amem promoue-
 eperunt. Fero-
 ad spectaculum
 essu pugnandi te-
 videlicet exerci-
 to die nihilo mo-
 nt. nam speran-
 ti essent & lauci-
 uare ad pugnan-
 ent, eos Græci
 nibus, & in fa-
 nationes digessit.
 i in monte ad-
 erant. Persæ
 e agendum
 i regem anc-
 senti consili-
 Vrydemi filio
 nquam magis
 etandus, indic-
 i per montem
 : quo factiones
 i illic erant, e-
 armoniorum me-
 fugit: cuius pro-
 ctiones apud Py-
 put pecunia lic-
 to deinde tempo-
 Trachinio, An-
 edierat) intere-
 ob aliam causam
 tibus reddam
 nit, nihilo tamen
 is premio affec-
 altes postea inter-
 tur fama, Onetes
 trum Carylitum
 cyrensem, fuisse
 e circum montem
 od apud me pro-
 inc licet conde-
 Græcorum pylago-
 rydali, sed Epial-
 Trachini

Nam neque taurorum neque vim feret ille leonum, Sed Iouis, & cuius reor haud tolerabile robur, Alterutrum donec passim discerpsit horum.

Οὐ γὰρ τῶν τούρων γήσει μένος ὄσδ' ἔλεοντων Ἀντίβιαν. Ζιῶς γὰρ ἔχ' ἰμέρος ὄσδ' ἔφηναι Σχῆστασαι, τῶν τῶν ἔτερον ἀγ' ἀπύτα δάσονται.

CCXXI

Hæc reputantem Leonidem, cupidumque gloria comparandæ, crediderim solum ex Spartiatis remisisse socios potius, quam illos qui abierunt, in sententiis disidentes, tam deformiter abisse. Cui rei non minimo id mihi testimonio est, quod vates Megistias, huius expeditionis comes, (qui ferebatur Acarnas esse, & à Melampode oriundus) præloquutus ex extis ea quæ erant euentura, quum propalam à Leonide dimitteretur, ne secum periret, tamen abscedere noluerit, filium modo, qui ei vnicus erat, vna militantem missum fecerit. Ita socii quos Leonides remittebat, ei obtemperantes abiere. Thespientes tantum atque Thebani perstiterunt cum Lacedæmoniis: Thebani quidem, inuiti ac nolentes, quippe quos Leonides loco obsidum distinebat: Thespientes vero libentissimi, qui negauerunt se Leonide & iis qui cum eo erant desertis abscessuros: permanentesque vna cum illo occubuerunt. quorum dux erat Demophilus Diadromei filius. Xerxes, sub exortum solis libaminibus factis, tantisper moratus dum tempus esset quo forum solet maxime frequens esse hominibus, è castris mouit. etenim ita ab Epialte erat mandatum. nam descensus à monte, compendarius magis ac breuioris multo spatii quam circuitus montis atque ascensus.

CCXXII

Barbari qui circa Xerxem erant, ad Leonidem & ad Græcos qui cum eo erant accessere: & isti tanquam ad necem iam multo magis quam à principio fecerant, progressi sunt ad fauces introitus laxiores. nam munitiones muri eos tutabantur. Et quum superioribus diebus in loca arctiora prodeuntes dimicassent, tunc extra angustias facto concursu per multi barbarorum cadebant. Nam duces à tergo sui quisque agminis, verberibus quæ gestabant vnumquenque cædebant, assidue ad procedendum adhortantes. vnde multi eorum in mare decidentes absumebantur, multo plures inuicem viui proculcabantur, quum nulla pereuntis ratio haberetur.

10

ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδῳ, καὶ βουλόμενον κλέος καταγέσθαι μοιῶν Σπάρτητιών, ἀποπέμψαι τῶν συμμάχους μάλλον, ἢ γνώμη διενεργώντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τῶν οἰζυμένων. Μαρτύειον δὲ μοι καὶ ὅδε σὺ ἐλαχιστον τούτου πέρι γέρονε. οὐ γὰρ μοιῶν τῶν ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ ἡ μὲντιν ὅς εἶπεν τῆς ἑσπέρῃ τῆς αὐτῆς, Μεγίστιον Ἄκαρνῆα, μετ' ἄλλους ἐπὶ τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελέμποδος, τῶν ἀπύτα ἐκ τῶν ἰσθμῶν τὰ μέλλοντα σφί ἐκβαίνειν εἰπόντα, φανερός ὅστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ σιωαπόληται σφί. ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν σὺ ἀπέλιπε, ὅ δὲ πᾶσα συστρατεύμενον, ἐόντα ἡ μοιῶν ἡγεῖα, ἀπέπεμψε. Οἱ μὲν νῦν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι, οἰζυτό τε ἀπίοντες, καὶ ἐποίησαν Λεωνίδῳ Θεσπίες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοιῶν τῶν Λακεδαιμονίῳσι. τούτων δὲ, Θηβαῖοι μὲν, ἀέχοντες ἔμενον, καὶ οὐ βουλόμενοι κατέχε γὰρ σφείας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιθόμενος Θεσπίες δὲ, ἐκόντες μάλισα. οἱ σὺν ἔφαθον, ἀπολιπόντες Λεωνίδῳ καὶ τῶν μετ' αὐτῶν, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ κατεμείναντες σιωαπέθανον. ἐφρατήγει δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἠλίου ἀνατείλαντος σπονδαὶ ἐποιήσαντο, ἐπιχρὸν χρονον, ἐς ἀγρῆς κού μάλισα πληθύνειν πρὸς ὄσον ἐποίησε. καὶ γὰρ ἐπέταλα δὲ Ἐπιάλτεω οὕτω. ἀπὸ γὰρ τῶν οὐρεῶν ἢ κατὰ βασίς σιωτομωτέρη ὅστι, καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλὸν ἢ τῶν πελοπόδους τε καὶ ἀνάβασις. οἱ τε δὴ βαρβαροὶ ἀμφὶ Ξέρξεα πρὸς ἔσαν, καὶ ἀμφὶ Λεωνίδῳ ἑλλῶνες, ὡς τῶν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιθόμενοι ἤδη πολλῶ μάλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπέζησαν ἐς τὸ δούρυτα. ἄνδρες αὐχένος. ὁ μὲν γὰρ ἔρυμα τῶν τείχεος ἐφυλάσσει. ὁ δὲ, αἰά τας πρὸς τῶν ἡμέρας ἔσπεύοντες, ἐς τὰ φεινότερα ἐμάχοντο. ὅ τε δὴ συμμίσθοντες ἔξω τῶν φεινῶν, ἐπιπλον πληθύνει πολλοὶ τῶν βαρβαρῶν. ὁππότε γὰρ οἱ ἠγεμόνες τῶν τελέων ἐχόντες μάστιγας, ἐρράπιζον πᾶντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρὸς ἐποτρύνοντες. πολλοὶ μὲν δὲ ἐπέπιπλον αὐτῶν ἐς τὸ θάλασσαν, καὶ διεφθίσθησαν. πολλοὶ δὲ ἐπὶ πλεῖνας κατεπατέοντο ζῶοι ὑπὸ ἀγῆλων. ἡ δὲ λέγεις ἔδεις τῶν ἀπολλυμένων.

CCXXIII

1 Ac facere volentem vt id decus Spartiatarum duntaxat esset. remisisse soc. 2 Barbari igitur qui cum Xerxe erant, accesserunt & Græci itidem qui cum Leonide, tanquam multo magis quam initio ad mortem pergentes, ad laxiorem faucium partem progressi sunt.

ἄτε γὰρ ὀπισθὰ μὲν ἔμελλοντά σφι ἕσσεσθαι θά-
 νατον ἐκ τῆς περὶ τῶν οὐραίων ἀπεδείκνυτο ῥώ-
 μης ὅσον ἔχον μέγεθος ἐς τὸν βαρβάρους, πῶς
 χρεώμενοι τε καὶ ἀτέοντες. Δόξαται μὲν νῦν τοῖ-
 σι πλεοσὶ αὐτῶν πτωικαῦτα ἐτύγχανε κατεψη-
 τᾶ ἦδη, ὅτι τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τὸν Πέρσας.
 Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τὰ πῶνα πίπτει, αἰὲρ ἡρώμε-
 νος ἀείρεται, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτῶν ὀνομαστοὶ Σπάρ-
 ητέων, τῶν ἐγὼ ὡς αἰδραὺν ἀξίαν ἡρωιδῶν ἐπιτό-
 μῳ τὰ οὐνόματα. ἐπιτόμῳ δὲ καὶ ἀπόρτων τῶν
 τεικροσίων. καὶ δὲ Περσέων πῆλοισι ἐν ταῦτα ἄλ-
 λοι τε πολλοὶ καὶ οὐνόμαστοι, ἐν δὲ καὶ Δαρεῖος δύο
 παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Υἱοῦ ἀραΐδης, ἐκ τῆς Ἀ-
 τάρνειο θυγατρὸς Φραταγυῆος γνησίοτες Δα-
 ρεῖος. ὁ δὲ Ἀτάρνης, Δαρεῖου μὲν τῷ βασιλῆος ἰὺ
 ἀδελφεός, Υἱοῦ ἀραΐδης δὲ τῷ Ἀρσάμειω πατρὶ. ὅς καὶ
 ἐκ διδοῖς πῶς θυγατὴρ Δαρεῖος, ἣν οἶχον πόρτα
 ἑαυτῷ ἐπέδωκε, ὡς μωῆος ἡ εὐσῆος ταύτης τέ-
 κνου. Ζεῦξά τε δὲ δύο ἀδελφοὶ ἐν ταῦτα πί-
 πτοισι, μαχόμενοι ὑπὸ τῷ νεκρῷ τῷ Λεωνί-
 δεω. Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὄψιμος ἐ-
 ἤρην πολλὸς ἐς ὃ ἀπὸν τε ἀρετῇ ἡ Ἑλλήνες ὑπε-
 ξεύρουσαν, καὶ ἐπέφρανον τὸν ἐνδύτιος τετρακίς.
 τῶν δὲ σιωπῆς ἦκε μέγιστον οὐδὲ ἑπὶ ἀλτή
 πῆλῳ ἦσαν. ὡς δὲ τούτοις ἦκει ἐπιτόμῳ ἡ Ἑλ-
 λῆνες, εἰθὺς τὴν ἦδη ἕτεροσίων τὸ νῆος. ἐς τε γὰρ
 τὸ φεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνέχουρον ὑπίσω, καὶ πῶς μει-
 φάμενοι τὸ τεῖχος, ἐλθόντες, ἴζοντο ὅτι ἡ κολωνόν
 πῆλῳ ἀλέες ἡ ἄλλοι πῆλῳ Θηβαίων. ὁ δὲ κλω-
 νός ἐστὶ ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἐ-
 σῆκε ὅτι Λεωνίδης. ἐν τούτῳ σφέας τὰ χῶρα ἀ-
 λέξομενοι μαχαίρησι τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἐν
 περὶ οὐραίων καὶ χερσὶ καὶ σώμασι κατέχουσαν ἡ
 βαρβάρους βάλλοντες, ἡ μὲν δὲ ἐνδύτιος ἐπιπύ-
 ρμοι, καὶ ὁ ἔρυμα τῷ τεῖχος συγχύσαντες ἡ δὲ,
 περὶ ἐλθόντες πῆλῳ τῶν περὶ ἀδύ. Λακεδαιμο-
 νίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων ἡρωιδῶν, ὁ μὲν λέγε-
 ται ἀρίστος αἰὲρ ἡμέσθαι Σπάρτη τῆς Διωνέως. ἡ
 τὸδε φασὶ εἶπαι ὅ ἐπος τῶν ἡ συμμίξαι σφέας
 τοῖσι Μήδισι, πῆλῳ τῶν περὶ τῶν Τρηχ-
 νίων ὡς ἐπεὶ ἡ βαρβάρους ἀπῆλθον τὰ τῶν ἐξέθματα,
 ἡ ἡλίων ὑπὸ τῷ πῆλῳ τῶν οὐραίων ἀποκρύπτοισι
 τοσοῦτό ἡ πῆλῳ αὐτῶν ἐστὶ. ἡ δὲ, ὅτι ἐκ πλα-
 γῆτα τούτοις, εἶπαι (ἐν ἀλογίῃ ποιδῶν τῶν Μή-
 δων πῆλῳ) ὡς πῆλῳ σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεί-
 νος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων ἡ
 ἡλίων, ὑπὸ σκιῇ ἕσσι τῶν περὶ αὐτοῖς ἡ μάχη, καὶ ὅτι ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν καὶ διὰ τοῖς τῶν ἐπεὶ

290

291

Quumque scirent impendere sibi ne-
 cem ab iis qui montem circuirent, quod
 roboris habebant, id omne in barbaros
 ostendebant, ingruentes ac sese intru-
 dentes. Quorum plerisque quum iam
 lanceæ diffractæ essent, nonnulli gladiis
 Persas obruncarent, tunc Leonides in
 hoc labore cecidit, nauata strenuissime
 opera, & cum eo alii insignes Spartani:
 quorum ego tanquam strenuorum vi-
 rorum nomina audiui, & quidem tre-
 centorum omnium. Persarum quoque
 illic cum multi alii tam celebres cecide-
 runt quam incelebres, tum vero duo
 Darii filii, Abrocomes & Hyperanthes:
 quos Darius ex Phrataguna Atarnis fi-
 lia sustulerat. Atarnes autem, Darii regis
 frater, Hystaspisque Arsamæi filius erat,
 qui quum Dario filiam nuptum dedit,
 omnem insuper ei domum tradidit, ut
 qui esset vnica pater. Hi duo Xerxis
 fratres super cadauer Leonidæ pugnan-
 tes occubuere, adeo vehementi Persarum
 Lacedæmoniorumque conflictu, ut Græci
 ter hostibus in fugam versis, cadauer
 Leonidæ virtute subtraxerint: & eousque
 perstiterint dum ii qui cum Epialte
 erant adfuere. Quos vbi audiere Græci,
 tum vero pugnandi ardor immutatus
 est. nam ad angustias viæ sese roe-
 cepere: & inprogressi murum, tumu-
 lum quendam occupantes, addensati in-
 federe cuncti, præter Thebanos. Est au-
 tem tumulus in ingressu, vbi nunc super
 Leonidæm stat lapideus leo. Hoc in lo-
 co defensantibus sese gladiis, qui adhuc
 eis supererant, barbari circumfunduntur,
 & manibus & vocibus incessentes: alii
 ex aduerso vrgentes, & munitionem
 muri subruentes, alii vndique circum-
 uenientes & circumstantes. Lacedæ-
 moniorum autem atque Thespiensium, quum
 tales extiterint, præstantissimus tamen
 extitisse fertur Dieneceus Spartanus:
 quem, antequam cum Medis confingeretur,
 hoc dixisse aiunt: quum à quodam
 Trachinio audisset barbaros præ
 multitudine sagittarum quas emitterent
 solem obducere, tantam eorum esse co-
 piam, adeo non expauefactus est, ut par-
 ui faciens Medorum turbam, responde-
 rit, Omnia sibi bona Trachinium hospitem
 nunciare, si Medi solem obduceret: se
 enim sub vmbra cum illis, non in sole
 pugnaturus. Hæc & alia huiusmodi dicta

CCXXV

CCXXVI

CCXXVII

CCXXVII

memoratu digna aiunt Dieneceum Lacedæmonium reliquisse. Secundum hūc autem è Lacedæmoniis duo fratres præstantissimi feruntur fuisse , Alpheus & Maron, Orsiphanto geniti: è Thespianibus autem Dithyrambus. Harmatidei filius. His eo loci vbi ceciderunt sepultis, & iis sociis qui prius quam à Leonide remissi sunt, occubuerant, epigrammata his verbis inscripta sunt,

Terdecies centum hic certarunt millibus olim

E Peloponneso bis modo mille viri.

Hæc vniuersis superscripta sunt: ista peculiariter Spartiatis,

Nos Lacedæmonii refer hic peregrine iacentes,

Exhibito illorum vocibus obsequio.

Hoc epigramma inscriptum est Lacedæmoniis: istud vati,

Nobilis hoc bustum est (Medi occidere)

Megistæ,

Sperchion ad flauium: non sed inultus obit.

Qui vates obitum quamuis præsciret adesse,

Sparta haud sustinuit deseruisse duces.

Qui hos epigrammatis & cippis exornarunt, Amphictyones fuere: præter epigramma vatis Megistæ, quod Simonides Leoprepis filius, propter hominis familiaritatem, inscripsit. Ex his trecentis duo, EVrytus & Aristodemus, feruntur 4 ob extremam lippitudinem è castris ab Leonide remissi, in Alpenis decubuisse: & quum liceret communicato inter se consilio, aut salutem sibi parare Spartam versus, aut, si reuerti recusarent, vna cum aliis occumbere, in neutro horum quæ licebat eis facere, inter se conuenisse: sed quum sententiis discrepant, Aristodemum quidem præ ignauia remansisse: EVrytum vero audita Persarum circuitione, petiisse arma: seque eis indutum iussisse feruum vt ad pugnantem deduceret. hunc vbi deduxit, fugæ se mandauisse: illum dato in agmen impetu occubuisse. Quod si vel Aristodemus solus redire Spartam neglexisset, aut si ambo reduces fuissent, videntur mihi Spartiata nullam iis pœnam irrogaturifuisse: nunc altero eorum extincto, in hunc qui habens eandem occumbendi occasionē, tamen occumbere noluerit, necessario

φασὶ Διωνέειά (W) Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσωνα. Μετὰ τὸ τῶν Σπέρχων λείπονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφείος τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ βύδδχίμειε μέλισσα τὰς οὐόομα ἰὼ Διθύραμβος, Ἀρματίδεω. Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτὴ ταύτη τῆσφ ἐπέσον, καὶ τοῖσι πορτέρον τελευτήσασι ἢ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἔπιγέγραπται γράμματα λέγοντα ταῦδε,

10 Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τεικησῖας ἐμάχοντο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἔπιγέγραπται. τοῖσι δὲ Σπέρχῃταισι ἰδίη,

Ὡς εἶν', ἀγγεῖλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε

Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι περὶ θύμοιοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τῶσφ. τὰ δὲ μαύρι, ταῦδε,

Μνήμα τοῦδε κλεινοῦ Μεγίστα, ὃν ποτὲ Μῆδοι

Σπέρχων ποταμὸν κτείνου ἀμειψάμενοι

Μαίλιος, ὅς ἐτε κῆρας ἐσπέρχοντο ἄφα εἰδώς,

οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἠγεμόνας περιλιπεῖν.

ἔπιγέγραμμαι μὲν νῦν καὶ σήλησι, ἔξω ἢ δὲ ἔματιος ἔπιγέγραμμαι, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφέας (W) ἔπιγέγραμμαι σμήσαντες. ὃ δὲ τῶ μαύριος Μεγίστα, Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπτος ἐστὶ καὶ ἔξινίω ὁ ἔπιγέγραμμαι. Δύο δὲ ταύτων τῶ τεικησῖων λέγεται Εὐρυτόν τε καὶ Ἀριστόδημον, πρὸν αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι, κρινῶ λόγῳ χησαμένοισι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ ἐς Σπάρτην, ὡς μεμνημένοι τε ἔσαν ἐκ τῶσφ ερατοπέδου ὑπὸ Λεωνίδεω, καὶ κατέκτανον ἐν Ἀλπείοισι ὄφθαλμοῖσιν

30 τες ἐς δὲ μέγιστον ἢ εἴγε μὴ ἐβόλοντο νοσῆσαι, ἀποθανεῖν ἅμα τοῖσι δῆλοῖσι πρὸν σφι ταύτων ταῦτε

τετραποιεῖν, ὅσα ἐβλήθησαν ὁμοφρονεῖν. ἀλλὰ γνώμη διενεχθέντας, Εὐρυτόν μὲν, πυθόμενον τῶ Περσέων ἀειοδόν, ἀτήσαντα τε ἀόπλα, καὶ ἐσδύτα

ἀγὼν αὐτὸν κελύσαι (W) εἰλωτα ἐς αὐτὸ μαχόμενος.

ὅπως δὲ αὐτὸν ἦγαγε, (W) μὲν ἀγαγόντα, οἴχεσθαι φθίνοντα (W) ἔσπεσοντα ἐς (W) ὄμιλον, ἀφ' ἧσφ ἔσπεσοντα.

Ἀριστόδημον δὲ, λήποψυχόντα λήφθῆναι. εἰ μὲν

40 νῦν ἰὼ μόνον Ἀριστόδημον ἀλγήσαντα ἀπονοσῆσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμοῦ σφέων ἀμφοτέρων τινὶ κομίδι ἠρέσθαι, δοκέειν ἐμοί, ὅσα αὐτοῖσι Σπέρχῃταισι μιλῶν ἐσδεδίλω παρὰ θῆσθαι. νῦν δὲ τῶ μὲν, ἀπολεμένου, τῶ δὲ τῆσφ μὲν αὐτῆσφ ἐσδεδίλω παρὰ θῆσθαι, ὅσα ἐβλήσαντος δὲ ἀποθνήσκειν, ἀγαγέως σφι

1 Mnemosyna sui aiunt, id est, monumenta. 2 Iacere, 3. Veterum codicum lectionem sequutus est Valla, qui addunt quod in vulgatis edit. deest. ita enim in illis legitur, ἔπιγέγραμμαι μὲν νῦν καὶ σήλησι, ἔξω ἢ τὸ αὐ μᾶτιος ἔπιγέγραμμαι, ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφέας εἰ ἔπιγέγραμμαι. 4 Ob vehementissimum oculorum morbum

Qq 2

ἔχειν μιλίσσῃ μεγάλῳς Ἀεισόδῃμῳ. Οἱ μὲν
 νῦν οὕτω θεθῆναι λέγουσι Ἀεισόδῃμον ἐς Σπάρ-
 τῶν, καὶ διὰ πρῶτον τοῦδε ὅτι δὲ, ἀγγέλον πεμ-
 φθέντα ἐκ τῆς στρατοπέδου, ἵκεν αὐτῷ καταλαβεῖν
 τὴν μάχην γινόμενῃ, οὐκ ἔθελῆσαι, ἀλλ' ἔπο-
 μέναντα ἐν τῇ ὁδῷ, πρὸς ἡμέρας ἑξήκοντα ἀγγέ-
 λον αὐτῷ, ἀπὸ κέρου ἐς τὴν μάχην, σποτρῆν.
 Ἀπονοστήσας ὅς ἐς Λακεδαίμονα ὁ Ἀεισόδῃμος,
 ὄνειδος τε εἶχε καὶ ἀμύλιον πάθων ὅτι δὲ, ἠτίμω-
 ρ' οὔτε ὅτι πῦρ ὁδοῖς ἐναυε Σπάρτην, οὔτε διε-
 λέγει. ὄνειδος τε εἶχε, ὁ πρῶτος Ἀεισόδῃμος κα-
 λεόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῶσι μάχῃ αἰ-
 ἐλαβε πᾶσαν τὴν ἐπινοήσαν ἁγίαν. Λέγε-
 ται ὅτι καὶ ἄλλον σποτρῆν ἀγγέλον ἐς Θεσσα-
 λίαν ἦν τε κωσίων τυτῶν, πρὸς ἡμέρας, ταῦ οὐνο-
 μα εἶ) Παντίτῳ νοστήσαντα ὅτι τὸν ἐς Σπάρ-
 τῶν, ὡς ἠτίμωρ, ἀπαγγέλασαι. Οἱ δὲ Θεβαῖοι,
 ἦν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγεε, πῶς μὲν μὲν ἦν
 Ἑλλήνων ἐόντες ἐμάχητο, ἔπειτα ἀναγκάσας ἐχθ-
 ῆροι, πρὸς τὴν βασιλείου στρατῶν ὡς δὲ εἶδον κατ-
 ὑπερτερεῖ ἦν Περσῶν γινόμενα τὰ κτήματα,
 οὕτω δὲ ἦν σὺ Λεωνίδῃ Ἑλλήνων ἐπιτηρομένων
 ἐπὶ τῷ κολωνῶν, σποτρῆν τε τυτῶν, χιρῆς τε
 πρὸς εἰσόντων, καὶ ἠῖαν ἄσπον ἦν βερβαίων λέγοντες
 ὅτι ἀληθέστατον ἦν λόγον, ὡς καὶ μηδίζουσι, καὶ γὰρ
 τε καὶ ὕδαρ ἐν πρῶτοις ἐδόσαν βασιλείῃ. ἔπειτα ἡ ἀν-
 ἀγκάσας ἐχθῆροι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικίασε, ἔπειτα
 ἡοῖ εἶ) τὸ πρῶτος τῶν γερνόντος βασιλείῃ. ὡς τε
 ταῦτα λέγοντες πρὸς ἡμέρας εἶχον γὰρ καὶ Θεσα-
 λούς ἦν λόγων τυτῶν μαρτυρίας. οὐ μὲν τῶν
 γε πρῶτα πύτυχεν ὡς γὰρ αἰεὶ ἐλαβον ὅτι βάρ-
 βαροι ἐλθόντας, σὺ μὲν ἡντας αὐτῶν καὶ ἀπικτεῖναι
 πρὸς ἰόντας, σὺ ὅτι πλεῖνας αὐτῶν, κελύσαντος
 Ξέρξεω, ἐστίζον σήματα βασιλείῃ, ὅτι ἄμφοι ἀ-
 πό τῆς στρατηγῆς Λεοντιάδῃ. τὸ ὅτι πᾶσα Εὐρύ-
 μαχον χροῖα μετέπειτα ἐφόνδυσαν Πλαταιέες,
 στρατηγῆσαντα ἀνδρῶν Θεβαίων τετρακοσίων,
 καὶ ὅτι ὅτι ἄσπυ ὅτι Πλαταιέων. Οἱ μὲν δὲ πε-
 ρὶ Θερμοπύλας Ἑλλήνες οὕτω ἠγωνίσαντο. Ξέρ-
 ξης ὅτι καλέσας Δημάρτην, ἠρώτα ὅτι ἄμφοι ἐν-
 40 ἦν δὲ, Δημάρτη, ἀνὴρ εἰς ἀγαθῆς τεκμαίρομαι δὲ
 ὅτι τῆ ἀληθείῃ ὅτι γὰρ εἶπας, ἀπὸ τῆ ἀπὸ οὐτω.
 ὅτι νῦν δὲ μοι εἶπε ἡσίοι ἡνές εἶσι ὅτι λοιποὶ Λακεδαί-
 ὅτι μόνιοι καὶ τυτῶν ὅτι οὐδοῖ τοῖοι τὰ πόλεμα, εἶτε
 καὶ ἀπὸ μῆτος. ὅτι εἶπε, ὅτι βασιλεῦ, πλῆθος μὲν
 ὅτι πύτων τὸ Λακεδαίμονίων πολλῶν, καὶ πόλις πολλῆ

debuisset magnopere irasci. Quidam
 hunc in modum & ob hanc causam A-
 ristodemum sospitem rediisse Spartam
 aiunt. Alii autem, quum ab exercitu pro-
 nuncio mitteretur, & posset pugnae que
 fiebat adesse, tamen recusasse, sed mo-
 ratum in via, fuisse superstitem: socium-
 que eius qui vna mittebatur, in pugnam
 profectum oppetiisse. Lacedaemonem
 igitur regressus Aristodemus probro &
 ignominia notatus est: probro, quod
 eum nemo neque igni neque alloquio
 impertuit: ignominia, quod Aristode-
 mus fugax appellatus est. Verum hic
 omnem sibi obiectam culpam in pugna
 apud Plataeas gesta deleuit. Fertur i-
 tem alius ex eisdem trecentis superfuisse,
 in Thessaliam pro nuncio missus, cui
 nomen erat Pantitæ: sed Spartam re-
 uersus, quum opprobrio esset, sese stran-
 gulasse. Thebani autem quorum dux
 erat Leontiades, vi retenti aduersus
 regis copias, tamen a partibus Græco-
 rum, e quibus erant, dimicauerunt: at
 ubi res Persarum superiores esse anim-
 aduertunt, ibi a Græcis, quibuscum fue-
 rant, ad tumultum ire properantibus,
 se dissociantes, manus ad barbaros pro-
 tenderant, ad eosque propius accesserunt,
 referentes (quod verissimum e-
 rat) sese cum Medis sensisse, terram-
 que & aquam regi inter primos dedisse:
 ac vi coactos ad Thermopylas ve-
 nisse, & a culpa cladis illaræ abesse.
 Hæc regi allegantes, (quorum etiam
 Thessalos testes habebant) seruati sunt:
 non tamen vsquequaque fortunati fue-
 runt. nam barbari qui eos cepere, ali-
 quot vt accedebant obruncauerunt:
 pluribus; iussu Xerxis, regias notas in-
 uulserunt, a duce Leontiade exorsi. cuius
 filium Evrymachum postea Platae-
 enses, quadringentorum Thebanorum
 ducem, quod urbem ipsorum occupasset,
 interemere. Hunc quidem in
 modum Græci ad Thermopylas dimi-
 cauerunt. Xerxes autem accitum
 Demaratum interrogauit, hinc orsus,
 Demarate, virum te bonum esse indi-
 cio veritatis experior: quæ enim dixi-
 sti, ea omnia perinde euenerunt: nunc hoc
 mihi pandito, Quotnam sunt Lace-
 daemonii, quotve eorum tales in te bel-
 lica? an & vniuersi? Cui Demaratus,
 Multitudo, rex, inquit, Lacedaemonio-
 rum omniū magna est, & ciuitates multæ:

1 Quod nullus ex Spartatis ignem illi accenderet, aut cum eo colloqueretur: 2 Ad tempus quidem, dum fuerunt vna cum Græcis, necessitate adacti aduersus regis copias dimicauerunt: at ubi res Pers.

quod

quod autem
 enim La
 milliam fe
 qui hic pu
 Lacedæmo
 sed tamen
 Xerxes
 exponere
 cum disti
 calles quo
 pote quor
 ratur, Qu
 consulas,
 mum sit e
 pacto fict
 propugna
 nicam mi
 nomine
 quam ex
 dæmonis
 sapientiss
 per ab ca
 nunc ego
 am classe
 que simil
 tur insul
 monios te
 cupati bel
 neque cet
 destribus
 ferent.
 Lacones
 Quod nisi
 Est Pelop
 in loco Pe
 altis, alia
 ciora futur
 nis, & ist
 teræ ciuita
 hunc Acha
 sis præfect
 teruisset,
 gendum in
 inquit, te
 tibi prosp
 res tuas p
 Græci gau
 deant & m
 præsentis
 dringentæ
 centas ali
 obendant
 sient nob
 tandam.
 inoppugn
 mnia nob
 que omni

quod autem discere vis à me, scies: Est enim Lacedæmone vrbs Sparta octo millium ferme virotum, qui omnes iis qui hîc pugnauere sunt similes: ceteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen viri sunt strenui. Ad hunc Xerxes, Demarate, inquit, agedum expone quo pacto hos viros minima cum difficultate subigamus. tu nanque calles quo tendant eorum consilia, utpote quorum rex fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, me rex libenter consulas, æquum est me tibi quod optimum sit expromere. Id quod vis, hoc pacto fiet, si trecentas naues cum suis propugnatoribus in oram Lacedæmonicam mittas. adiacet autem illi insula nomine Cythera: quam obrui mari quàm extare conducibilius esse Lacedæmonii Chilon aiebat, vir apud nos sapientissimus: videlicet expectans semper ab ea aliquid tale futurum quale nunc ego expono: non ille quidem tuam classem præuidens, sed quamcunque similiter extimescens. Ex hac igitur insula proficiscentes tui Lacedæmonios territent. Ita illi domestico occupati bello, neque tibi erunt infesti, neque ceteræ Græciæ, quum à tuis pedestribus copiis expugnabitur, auxilia ferent. subacta autem reliqua Græcia, Lacones per se reddentur inualidi. Quod nisi feceris, hoc fore expecta: Est Peloponnesi artus isthmus, quo in loco Peloponnesibus omnibus coactis, alia tibi prælia superioribus atrociora futura prospicio. At si illud feceris, & isthmus hic citra prælium & ceteræ ciuitates vltro tibi se dedent. Post hunc Achæmenes, Xerxis frater, classem præfectus, quum ei colloquio interfuisset, veritus ne Xerxes ad id agendum induceretur, Animaduerto, inquit, te rex verba admittere viri qui tibi prospere agenti inuidet, aut etiam res tuas prodit. His enim moribus vti Græci gaudent, ut & fortunato inuideant & meliorem oderint. Quod si è præsentî condicione, quum naues quadringentæ naufragium fecerint, trecentas alias è cetera classe miseris ad obeundam Peloponnesum, profecto fient nobis aduersarii pares ad decertandam. at si coniuncta classis fuerit, inoppugnabilis reddetur, & ante omnia nobis illi impares erunt: simulque omnis exercitus nauticus terrestri,

ὅ ἢ ἡλεῖς ἐμαθεῖν, εἰδῆσαι. ἔστι ἐν τῇ Λακε-
 δαιμονίᾳ Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ὀκτακισχλίων
 μάλιστα καὶ οὗτοι πρῶτες εἰσι ὁμοῖοι τοῖσι ἐνθάδε
 μαχεσθῆσιν. οἷγε μὴ ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι,
 τοῦτοι μὲν οὖν ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δέ. εἶπε πρὸς αὐ-
 τὰ Ξέρξης, Δημάρτη, τέω ἔσω σπονητότατα
 τῶν ἀνδρῶν τυτέων ἐπιχειρήσομαι; ἴθι, ἔξηγο.
 σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων διεξόδοις τῶν βουλευμάτων,
 οἷα βασιλῆος ἡρόμνος. Ὁ δὲ ἀμείβετο, ὦ
 βασιλεῦ, εἰ μὴ δὴ συμβουλεύεαι μοι πρὸς ἡμᾶς,
 δὴ μὲν μέ σοι ἔστι φερέειν ὁ ἀριστον. εἰ τῆς ναυπ-
 κῆς στρατῆς νέας τεληκοσίας ἀποπέλειας ὅτι πλὴν
 Λακεδαιμονίᾳ χερσίν. ἔστι δὲ ἐπὶ αὐτῇ νήσῳ ἐπιχει-
 ρήσῃ, τῇ οὐνομάῃ ἐστὶ Κύθηρα πλὴν Χίλων, αἱ ἥρ
 πρὸ ἡμῶν σοφώτατος ἡρόμνος, κέρδος μέζον ἔφη
 εἶναι Σπάρτην καὶ τῆς θαλάσσης κατατεδυ-
 κέναι μᾶλλον ἢ ὑπὲρχειν, αἰεὶ ἢ πρὸς δουλοῦν ἄσ
 αὐτῆς τοῦτο ἔσεσθαι οἷον ἢ ἐγὼ ἔξηγομαι οὐτὶ
 ἔσονται πρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ μόντα ὁμοίως φο-
 βερόμενοι ἀνδρῶν ἔσονται. ἐκ αὐτῆς ὡν τῆς νήσου
 ὀρμεῶμενοι, φοβερόντων ἐστὶ Λακεδαιμόνιοι. πα-
 ρείκου ὁ πολέμου σφι εὐόντος οἰκῆίου, ἄσθεν ἔ-
 σονται τοῖς μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλισχεμένης ὑ-
 πό τῷ πεζοῦ, βοηθήσει αὐτῇ. καταδουλωθείσης
 δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενὲς ἦδη ὁ Λακωνικὸν
 μοῦνον λείπεται. ἡ δὲ αὐτῶν μὴ ποιῆς, αὐτῶν τοῖ
 πρὸς αὐτοῦ ἔσεσθαι ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰαθμὸς
 φεινός. ἐν τούτῳ τῶν χερσὶν πρῶτων Πελοποννησί-
 ων σιωμοσάντων ὅτι σοι, μάχας ἰσχυρότερας
 ἄλλας τῶν ἡρόμνων πρὸς αὐτοῦ ἔσεσθαι τοῖς. ἐ-
 κείνο δὲ ποιήσαντι, ἀμαχητὶ ὁ, τε ἰαθμὸς ἐστὶ καὶ αἱ
 πόλις πρὸς αὐτοῦ εἰσι. λέγει μὲν τῶντον Ἀ-
 χαϊμῶν, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξεω, καὶ τῶν ναυπ-
 κῶν στρατῆς στρατηγός, ὅτι αὐτῶν τε τῶν λόγων, καὶ
 δέσας μὴ ἀναγνωσθῆναι Ξέρξης ποιέειν αὐτῶν, ὦ
 βασιλεῦ, ὁρέω σε ἀνδρὸς ἐκδεχόμενον λόγους ὅς
 φθονεῖ τοῖς ἀσθενέσιν, ἢ καὶ πρὸς αὐτοῦ ἀσθενέ-
 τῶν αἰσῶν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔσποισι τοῖσι τοῖσι χε-
 ρεῶμενοι ἔσονται ἔσονται τῶν τε βίτυχῶν φθ-
 νέοισι, καὶ ὁ κρέωνι συμχῶισι. εἰ δὲ ὅτι τῆσι πα-
 ρεούσῃσι τύχησι, τῶν νέας νεοαυγηθήσασιν τετρακό-
 σιας, ἄλλας ἐκ τῶν στρατηγῶν τεληκοσίας ἀποπέμ-
 ψῃς πρὸς αὐτοῦ Πελοποννήσῳ, ἀξιομαχοῖ τοῖς γί-
 νονται ἂν ἀντίπαλοι ἄλλῃς ἔσονται ναυπῶν στρατῶν
 δεσμεύεσθαι τῶν τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀσθενέ-
 τῶν ἀξιομαχοῖ τοῖς ἔσονται. καὶ πᾶς ὁ ναυπῶν τῶν πεζῶν

CCXXV

CCXXVI

292

Lacedæmonio agro

» ὄρηξει, καὶ ὁ πλοῦτος τῶν ναυλικῶν, ὁμοῦ πορθυόμενος.
 » Εἰ δὲ Διασπασίσεις, οὐτε σὺ ἔσται κείνοισι χηρσίμος,
 » οὔτε κείνοι σοί. Ἐὰ σπαυῖτ' δὲ ὑπέρβρος δὲ, γνώ-
 » μιν ἔχων ἔα τῶν ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλέγεσθαι
 » ὀρήματα, τῆ τε φήσονται τὸν πόλεμον, ἔα τε ποιή-
 » σοι, ὅσοι τε πλῆθος εἴσι. ἰκανοὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ γὰ
 » ἀλλοὶ ἐαυτῶν πέρι φρονιζέειν εἴσι, ἡμεῖς δὲ ἡμέων
 » ὄσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἡ ἴσοι ἀγία Πέρ-
 » σης ἐς μάχην, ὅθεν δὲ πρὸν τραύμα ἀνιεύ-
 » ται. Αἰμείβεταί Ζέρξης τοῖσδε, Ἀχαίμδρες, ὅτι
 » τε μοι δοκέεις λέγειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημά-
 » ρητος δὲ λέγει μὲν ἔα ἀρεῖα ἐλπίεται εἶ) ἐμοί, γνώ-
 » μη μέρτοι ἐαυτοῦται ὑπὸ σεῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο
 » γὰρ ἐνδέξομαι, ὅπως ὅσα βύνοοι εἴσι ἐμοῖσι ὀρή-
 » γματα, τοῖσι τε λεγόμενοισι πρὸς ἑσέων ἐκ τούτου
 » σαθυόμενος, καὶ τῶν ἔοντι ὅτι πολιήτης μὲν πολιή-
 » τη δὲ ὀρήσονται φρονέει, καὶ ἐστὶ δευτέρως τῆ σιγῆ
 » οὐδ' αὖ συμβουλεύομενον τῶ ἀσπύ, πολιήτης ἀ-
 » νήρ ἔα ἀρεῖα (4) δοκέοντα εἶ) ὑποθέοιτο, εἰ μὴ
 » πρὸς αὐτὸν ἀρεῖα ἀνέκοι (σπαυῖνοι δὲ εἴσι (4) τοῖστοι) 20
 » ξένος ἢ ξείνος δὲ ὀρήσονται ἐστὶ βύνοοι ἀπὸ πύτων,
 » συμβουλεύομενον τε αὖ συμβουλεύσειε ἔα ἀρεῖα.
 » οὔτω ἂν χακορογίης πέρι τῆς ἐς Δημάρητον, ἔον-
 » τος ἐμοῖ ξείνου, πρὸς ἑσέων ἵνα τῶ λοιπὸν κε-
 » λθῶ. Ταῦτα εἶπας Ζέρξης, διεξήει Δια τῶ
 » νεκρῶν καὶ Λεωνίδεω πέρι ἀκχεῖως, ὅτι βασιλεύς
 » τε ἡ καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε
 » ἀπταμόντας τῶ κεφαλῶν αἰαφ' αὐράσται. δὴ γὰρ
 » μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι, ἐν δὲ δὴ
 » καὶ τῶνδε ὅσα ἡκιστα γέρονε, ὅτι βασιλεύς Ζέρξης 30
 » πύτων δὴ μάλιτα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζῶοντι Λεω-
 » νίδη. οὐ γὰρ αὖ κοτε ἐς (4) νεκρῶν ταῦτα πρὸς ἡμῶ-
 » μησε. ἐπεὶ ἡμῶν μάλιτα νομίζοισι τῶ ἐγὼ οἶδα
 » ἀνδρῶν Πέρσαι ἀνδρας ἀγαθοὺς ἔα πολέμια. (4)
 » μὲν δὲ ταῦτα ἐποίησεν τοῖσι ἐπετέτακτο ποιέειν.
 » Ἄνεμι δὲ ἐκεῖσε τῶ λόγου τῆ μοι πρὸς ἑσέων δέ-
 » λιπε. ἐπύθοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλεύς ἐλ-
 » λειπ' ἐπὶ τῶν Ἑλλάδα, πρὸς τοῖσι, καὶ οὔτω δὴ ἐς τὸ
 » χηρσίθειον δὲ ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. ἐνθα δὴ σφι
 » ἐχρήσθη ἔα ὀλίγω πρὸς ἑσέων εἶπον. ἐπύθοντο ἢ (4) 40
 293 πῶ θανύμασι. Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀείζωνος,
 » φυγῶν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἰκὸς ἐ-
 » μοῖ συμμαχεται, ὅσα ἡ βύνοος Λακεδαιμονίοισι.

& invicem terrestris vna iter faciens,
 nautico erit auxilio. Quos si distaxeris,
 neq; tu illis vsui eris, neque illi tibi. Tu
 vero tua ipsius bene constitueris si ad-
 uersariorum res apud te non agitaeris.
 Hic illi bellum sistent, hæc agent, tot
 numero sunt. Illi enim per sese ad sibi-
 ptis prospiciendum sufficiunt, & nos tri-
 dem ad prospiciendum nobis. Quod si
 Lacedæmonii aduersus Perfas in pugna
 ibunt, impendentem sibi cladem haud-
 quaquam deuitabunt. Ad hæc subiiciēs
 Xerxes, Recte, inquit, Achaemenes mi-
 hi videris dicere: quod & faciam. De-
 maratus, quod optimum ille quidem
 mihi sperat esse, id suadet: eius tamen
 sententia à tua superatur. Neque vero
 illud admitto, eum nolle rebus meis be-
 ne consultum, vt ex iis quæ antea ab eo
 dicta sunt, & ex ipsa re coniecto. Qua-
 niam ciuis quidem ciui secundis rebus
 prædito inuidet, eumq; male odit: cum
 tamen patrio solo nihil eodem consul-
 tante, quod optimum sibi videtur, sua-
 det: nisi procul absuerit à virtute. quales
 pauci sunt. Hospes autem hospiti pro-
 spera fortuna vtenti, omnium est bene-
 uolentissimus, eiq; consultanti optime
 consulit. Quapropter ab insectatione,
 qua in Demaratum vteris hospitē meū,
 posthac abstinere te iubeo. Hæc Xer-
 xes loquutus, inter caecos transiit, vbi e-
 rat Leonides: quem quum audisset La-
 cedæmoniorum regem eundemque du-
 cem esse, iussit abscisso capite in cruce
 tolli. vt mihi cum aliis multis indiciis, tū
 hoc præcipue manifestum sit, regem
 Xerxem maxime omnium excanduisse
 in Leonidem viuentem. Nam alioqui
 nunquam in defunctum hoc genere
 deliquisset: quum ex omnibus quos ego
 noui hominibus Persæ maxime soleant
 viros in re militari præstantes honore
 afficere. Illi igitur quibus imperatum
 erat, id exequuti sunt. Redeo ad eam
 narrationem vnde mihi discessum est.
 Lacedæmonii primi regem aduersus
 Græciam tendere acceperunt, atque ita
 Delphos ad oraculum miserunt: vbi re-
 sponsum est id redditum cuius paulo
 ante memini. Acceperunt autem mirū
 in modum. Demaratus enim Aristonis
 filius qui profugit ad Medos, non
 ille quidem Lacedæmoniis beneuolus

1 Eumque tacito prosequitur odio. neque consilium petenti cui dederit cuius quod putet esse optimum, nisi summum virtu-
 tis gradum attingat: quales pauci sunt. At hospes hospiti, &c. Possit illud τῆ σιγῆ abiter vnam exponi. 2 Abstinere quemlibet iu-
 beo. 3 Vel, Caprus eius abscissum.

(vt &c

(ut & ego arbitror, & ratio dicat) tamē hoc fecit. siue in hoc bene illis consultum vellet, ut cōiectare licet, siue quod insultaret: Nam posteaquam Xerxes statuit aduersus Græciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Sulis erat, quum accepisset, censuit Græcis esse indicandum: sed quum aliter nequiret, (quippe periculosum erat ne deprehenderetur) hanc rem commentus est: Sumptis duarum tabellarum pugillaribus, ceram illic eradit: deinde in eorum ligno consilium regis exarat. quod litteris exaratum, rursus cera inducit, nequid negotii apud viarum custodes exuberent pugillares qui ferrentur. Qui vbi Lacedæmonem allati sunt, non poterāt eos Lacedæmonii interpretari, antequā (ut ego accipio) Cleomenis filia, eademque Leonidæ vxor, Gorgo, illos admonuit, ipsam rem interpretata, iubēs ceram effringi. fore enim ut litteras in ligno reperirent. Ita ei auscultantes Lacedæmonii litteras repertas legerunt, easque deinde ad Græcos dimiserunt.

παρέσι δ' εἰκάζειν εἴτε θύοιή τ' αὐτὰ ἐποίησε, εἴτε καὶ καταχάρων. ἐπεὶ τε γὰρ Ἐρπύνη ἑδοξε στρατηλάττειν ἐπὶ τῷ Ἐλλάδα, ἑὼν ἐν Σούσησι ὁ Δημάρτηρος, καὶ πυθόμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαίμοιόισι δὲ ἀπεῖλαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε σημήναι ἑπικλίνδων ἢ ἰὼ μὴ λαμφτεῖν ὅτι, μηδ' ἀπατα τοιάδε δελίου δὲ πύργον λαβών, ὅ κρηθὸν αὐτὸ δέκνησε, καὶ ἐπέτα ἐν τῷ ξύλῳ τῷ δελίου ἐγραφε τῷ βασιλέως γράμματα. ποιήσας δ' αὐτὰ, ὅπισθ' ἐπέτηξε ὅ κρηθὸν ἐπὶ τὰ γράμματα, ἵνα φερόμενον κεινὸν δὲ δελίον, μηδὲν κρηθὸν πύργου πρὸς τῷ ὀδοφυλάκων. ἐπεὶ δ' ἀπίκετο ἐς τῷ Λακεδαίμονα, οὐκ εἶδον συμβαλέσθαι ὅ Λακεδαίμοιόισι, κρηθὸν γὰρ δὴ σφίσι, ὡς ἐγὼ πωτάνομα, Κλεομένηος μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδου δ' ἡγεμὴ, Γοργῶ, ἐπέτηξε, ἑπιφραδίσα αὐτῇ, ὅ κρηθὸν κρηθὸν κελύσσει, ὅ βύρησει σφέας γράμματα ἐν τῷ ξύλῳ πεποιημένοι δ', ὄσον, καὶ ἐπέλεξεντο, ἐπειτα δὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἐλλήσι ἐπέσειλδον.

1 Quum rem animaduertisset, vel, excogitasset.

Q9 4